

ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ

ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ

Ετήσια Έκδοση του Δήμου Αραδίππου

Αποκαλυπτήρια προτομής Κυριάκου Καλλικά
Λύκειο Αραδίππου “Τάσος Μητσόπουλος”
Συνεντεύξεις
Λογοτεχνία
Πολιτισμός
Κοινωνική ζωή και δράση

ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ 2015

Περιοδική Έκδοση Δήμου Αραδίππου

Τεύχος αρ. 28, Οκτώβρης 2015

Διεύθυνση:

Οδός Σταδίου 8,

Τ.Θ. 45024

7110 Αραδίππου

Τηλ. Γραφ.: 24811091, Φαξ: 24811080

www.aradippou.org.cy

Επιτροπή Εκδόσεων:

Κώστας Κατσώνης (πρόεδρος), Λουκάς Σαββίδης, Γιώργος Κόκκινος, Παντελής Μιχαηλάς, Ίκαρος Πετρίδης, Τάσος Κτίστης, Μυρτώ Μιχαηλά, Θεογνωσία Χαριλάου, Θεοδώρα Πέτρου, Άννα Πέτρου και Βαρβάρα Κατσιατή, Μαρίνα Σταυρίδου (λειτουργοί Δήμου)

Γενική επιμέλεια:

Κώστας Κατσώνης

Εξώφυλλο και οπισθόφυλλο:

Τάσος Μητσόπουλος - Μνημείο Αγνοουμένων (μακέτα)

Καλλιτεχνική επιμέλεια εξωφύλλου:

Δημήτρης Κ. Κατσώνης, γραφίστας

Στοιχειοθεσία - Εκτύπωση:

Negresco Ltd, Βιομηχανική Περιοχή Αραδίππου

Τηλ. 24531112, Φαξ: 24531587

ISSN: 1017-7310

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χαιρετισμός Δημάρχου Αραδίππου κ. Ευάγγελου Ευαγγελίδη	7	
Χαιρετισμός Προέδρου Επιτροπής Εκδόσεων κ. Κώστα Κατσώνη.....	9	
ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΠΡΟΤΟΜΗΣ Κυριάκου Καλλικά Περιπίτση		
Η Τελετή των Αποκαλυπτηρίων	11	
Ομιλία Δημάρχου.....	14	
Νιώθουμε περήφανοι για σένα, Χρίστος Περιπίτσης	17	
Υποκλινόμαστε με δέος... Γιώργος Παρπέρης.....	18	
Στα αποκαλυπτήρια των μαρτύρων της Αραδίππου, Α. Μαλλπούρα	19	
Αναζήτηση, ταυτοποίηση και ταφή του ήρωα.....	20	
ΜΕΤΟΝΟΜΑΣΙΑ ΛΥΚΕΙΟΥ ΣΕ ΛΥΚΕΙΟ «Τάσος Μητσόπουλος» Αραδίππου		21
Ομιλία Προέδρου Δημοκρατίας κ. Νίκου Αναστασιάδη.....	22	
Ομιλία Δημάρχου Αραδίππου.....	28	
Χαιρετισμός Προέδρου Σχολικής Εφορείας Παύλου Δημητριάδη	30	
Χαιρετισμός Διευθύντριας Λυκείου, Άντρης Χρίστου	31	
Στον Τάσο Μητσόπουλο (ποίημα), Άννα Παπαπέτρου.....	33	
ΕΦΥΓΑΝ ΑΠΟ ΑΝΑΜΕΣΑ ΜΑΣ		
Έφυγαν μαζί οι τρεις φίλοι, Κ. Κατσώνης		
Συμεών Μούσκος	34	
Ζαχαρίας Πίτας	36	
Ανδρέας Ζιπιτής.....	38	
Λάουρα Χαραλάμπους, Άγγελος Στυλιανού	39	
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ - ΜΕΛΕΤΕΣ		
Ανδρέας Τράτσος, ο 1ος Δήμαρχος Αραδίππου, Κ. Κατσώνης και Γ. Κόκκινος.....	43	
Ο Ανδρέας Φάντης και το σινεμά Παρθενών.....	53	
Γρηγόρης Ζαχαρίου: Ομιλία Δημάρχου σε τιμητική εκδήλωση.....	58	
Ο Όσιος Γέροντας Σάββας Σταυροβουνιώτης, ένας επιφανής Κύπριος Άγιος του		
20ου αιώνα, Κώστας Παπαγεωργίου	60	
Εφηβικές προσεγγίσεις, Ελένη Λουκά.....	66	
ΑΡΑΔΙΠΠΙΩΤΕΣ ΠΟΥ ΓΡΑΦΟΥΝ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝ		
Βιβλιο-αναφορές, Κ.Κατσώνης.....	74	
Λοΐζος Χαραλάμπους-Κατσαροπούλης: «Ηλιοβασιλέματα.....	75	
Ρέα Κουμπαρή-Γιώρκα: «Η εξέγερση των φιλοσώων».....	78	
Σαββάκης Λάμπρου: «Της Κύπρου η παράδοση στον τόπον τζιαι τα ξένα»	82	

Μάριος Ορθοδόξου: «Κυπριακά Παραμύθια», Λουκάς Σαββίδης	86
Κώστας Παπαγεωργίου: «Ο Όσιος Γέροντας Σάββας Σταυροβουνιώτης...»	88
Η ποιητική πορεία του Μιχάλη Χριστοφίδη, Κώστας Κατσώνης	89
Άννα Ττόουλου, μια νέα συγγραφέας παιδικής λογοτεχνίας (συνέντευξη)	96

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΕΣ

Ποίηση Λοΐζου Χαραλάμπους-Κατσαροπούλη	99
Ποίηση Ζαχαρία Λ. Συμεού	102
Ποίηση Θεογνωσίας Χαριλάου	104
Ποίηση Μάρκου Κατσιατή.....	105
Ποίηση Μανώλη Βασιλείου.....	108
Ποίηση Ευθύμιου Ευθυμίου.....	110
Ποίηση Μάριου Ορθοδόξου	113
Ποίηση Ξένιας Σίκκη.....	116
Ποίηση Νικόλαου Διάκου	117
Ποίηση Ανδρέα Γεωργίου	118
Ποίηση Ζωής Απόστρατου.....	120
Ποίηση Ανδρέα Μιτσηγιώργη.....	122

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ο τοκογλύφος και η δικαιοσύνη, Νικόλαος Διάκος.....	124
Η καμηλόστρατα και ο καράμανος, Ν. Διάκος	126
Η πεθερά, Μαρούλλα Αναστασίου.....	129
Το πεισματάριο φυλλαράκι, Ανδρέας Μιτσηγιώργης.....	138

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ

Μουσείο Παιγνιδιών	140
Ίδρυμα «Ανδρέας Μαππούρας Αραδίππου».....	143
Επιτροπή Νεολαίας και Αθλητισμού.....	145
Ευρωπαϊκά Θέματα.....	146
Επιτροπή Ευημερίας.....	151
Επιτροπή Εκδόσεων.....	155
Επιτροπή Πολιτισμού: Εκδηλώσεις 2015.....	158
Φιλόπτωχος Αδελφότης «Απόστολος Λουκάς»	176
Πολιτιστικός Όμιλος «ΟΜΟΝΟΙΑ»	178
Πολιτιστικός Όμιλος «Ερμής».....	182
Πολιτιστικός Όμιλος «Αράδιππος».....	185
Σύνδεσμος Ψυχικής Υγείας	187

Χαιρετισμός του Δημάρχου Αραδίππου

κ. Ευάγγελου Ευαγγελίδη

Αγαπητές συνδημότισσες, αγαπητοί συνδημότες,

Είμαστε ιδιαίτερα περήφανοι γιατί η Ετήσιά μας Έκδοση «Αραδίππου» συμπληρώνει φέτος 30 χρόνια δημιουργικής παρουσίας, αποτελώντας πλέον αναπόσπαστο κομμάτι της ιστορίας του Δήμου μας. Η έκδοση εξελίχθηκε με την πάροδο των χρόνων σε μια σημαντική καταγραφή των πολιτιστικών, κοινωνικών, αθλητικών και άλλων γεγονότων του Δήμου μας. Εξελίχθηκε επίσης σε ένα χρήσιμο εργαλείο επικοινωνίας με τους δημότες μας και τους απόδημους Αραδιππιώτες, αλλά και μια πραγματική πηγή πληροφόρησης για κάθε μελετητή που ενδιαφέρεται για τη σύγχρονη ιστορία του τόπου μας.

Δραστηριότητες, γεγονότα, εκδηλώσεις αναβίωσης ηθών και εθίμων και πολλά άλλα ενδιαφέροντα θέματα που σημάδεψαν το 2015, όλα διανθισμένα με πλούσιο φωτογραφικό υλικό, περιλαμβάνονται στη νέα αναβαθμισμένη έκδοση του περιοδικού μας. Πρωταγωνιστές στις σελίδες του οι άνθρωποι του Δήμου μας, οι φίλοι, οι γείτονες, οι συγγενείς μας, μέσα από τη συμμετοχή τους στα κοινά, είτε στις δραστηριότητες του ίδιου του Δήμου, είτε σωματείων, συνδέσμων, ιδρυμάτων και άλλων οργανωμένων φορέων της τοπικής μας κοινωνίας.

Ακόμα ένας σημαντικός τόμος της «Αραδίππου», προσεκτικά επιμελημένος, έρχεται να προστεθεί στη συλλογή των δημοτών μας. Για αυτόν τον λόγο οφείλω να ευχαριστήσω την Επιτροπή Εκδόσεων του Δήμου που είχε τη γενική ευθύνη του προγραμματισμού, της σύνταξης της ύλης και της επιμέλειας του περιοδικού.

Με την ευκαιρία αυτή, ευχαριστώ επίσης το Δημοτικό Συμβούλιο, το προσωπικό του δήμου, αλλά και όλους τους συνεργάτες μας, που συνδράμουν στις προσπάθειές μας για βελτίωση και ανάπτυξη του Δήμου Αραδίππου. Επιθυμία μας είναι να κρατούμε συνεχώς ανοικτά κανάλια επικοινωνίας με τους Αραδιππιώτες, όπου κι αν ζουν, όπου κι αν βρίσκονται, και αυτή η έκδοση είναι μέρος αυτής μας της πολιτικής.

Φίλες και φίλοι,

Ύστερα από τρία δύσκολα χρόνια, στη διάρκεια των οποίων είχαμε θέσει ως προτεραι-

ότητες την καλύτερη οργάνωση του Δήμου μας, την προσαρμογή της οικονομικής του διαχείρισης στα νέα δεδομένα και τη στήριξη των συνανθρώπων μας που είχαν ανάγκη, εισερχόμαστε σε μια νέα φάση. Θα συνεχίσουμε την προσπάθεια για να γίνουμε ακόμη πιο δημιουργικοί και αποτελεσματικοί με στόχο την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των δημοτών μας. Είμαστε αισιόδοξοι ότι εντός του 2016 θα μπορέσουμε να υλοποιήσουμε αρκετά από τα έργα που με μεθοδικότητα, υπευθυνότητα και προσήλωση σχεδιάσαμε τα προηγούμενα χρόνια, αλλά οι συνθήκες οικονομικής κρίσης δεν μας επέτρεψαν να υλοποιήσουμε.

Περιοδικό “Αραδίππου”: 30 χρόνια ζωής

Κώστας Κατσώνης,
Πρόεδρος Επιτροπής Εκδόσεων

Το περιοδικό Αραδίππου, με το παρόν τεύχος αρ. 30, συμπληρώνει αισίως τριάντα χρόνια ζωής, αφού είχαμε την πρώτη έκδοσή του το 1986, τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του Δήμου Αραδίππου. Η έκδοση του περιοδικού, το οποίο ταυτίστηκε με την Καλλιτεχνική -Λαογραφική Εκδήλωση της πανηγυρης του Αποστόλου Λουκά, αφού η κυκλοφορία του γίνεται πάντα την ημέρα της πανηγυρης-στις 18 Οκτωβρίου, αποτέλεσε μια από τις πρώτες σημαντικές δραστηριότητες του νεοσύστατου τότε Δημοτικού Συμβουλίου. Όπως μάλιστα διαβάζουμε στην πρώτη έκδοση του περιοδικού, του 1986, στον χαιρετισμό του Δημάρχου Ανδρέα Τράτπου, στόχος του Δήμου ήταν να αποτελέσει η έκδοση του περιοδικού “Αραδίππου” πεδίο δημιουργικής

προσφοράς, προβληματισμού και πνευματικής κίνησης γύρω από την ιστορία, την παράδοση και τον πολιτισμό γενικά της Αραδίππου.

Αξιολογώντας σήμερα τα τριάντα τεύχη του περιοδικού, δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία για το γεγονός ότι οι στόχοι που τέθηκαν τότε έχουν επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό, αφού το περιοδικό έγινε πραγματικά ένα βήμα έκφρασης των δημιουργικών ικανοτήτων των δημοτών, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί μια ετήσια επετηρίδα όπου καταχωρούνται οι πολιτιστικές και άλλες δραστηριότητες του Δήμου, αλλά και η δράση των οργανωμένων συνόλων και των πολιτιστικών μας σωματείων και οργανισμών. Σημαντικό μέρος των περιεχομένων κάθε τεύχους αποτελούν οι λογοτεχνικές δημιουργίες των Αραδιππιωτών, ενώ δημοσιεύονται σχεδόν σε κάθε τεύχος και σημαντικές μελέτες για την ιστορία, την παράδοση και τον πολιτισμό της Αραδίππου, αλλά και συνεντεύξεις και ειδικά αφιερώματα σε προσωπικότητες της Αραδίππου, που έβαλαν τη δική του σφραγίδα στην κοινωνική και πολιτιστική ζωή του Δήμου μας. Δεν είναι τυχαίο που ο Δήμος εξέδωσε το 2006 έναν πολυσέλιδο τόμο 308 σελίδων, με κείμενα για την Ιστορία της Αραδίππου, αντλώντας τα περιεχόμενά του από τις μελέτες που κατά καιρούς είχαν δημοσιευτεί στο περιοδικό (Ιστορία και παράδοση της Αραδίππου -ένα απάνθισμα εργασιών μιας εικοσαετίας που δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό “Αραδίππου” 1986-2006).

Ιδιαίτερης επίσης σημασίας είναι τα αφιερωματικά τεύχη του περιοδικού, τα οποία σήμερα είναι εξαντλημένα. Αναφερόμαστε στο τεύχος του 1989, που ήταν αφιερωμένου

στους πεσόντες και τους αγνοούμενούς μας, το τεύχος του 1988 που αφιερώθηκε στον Ηλία Τζιαμπάζη και τη Λαϊκή Ποίηση της Αραδίππου, το τεύχος του 1990 που ήταν αφιερωμένο στους απόδημους Αραδιππιώτες, το τεύχος του 1997 που ήταν σχεδόν εξολοκλήρου αφιερωμένο στον Ανδρέα Μαππούρα, αλλά και το τεύχος αρ. 29 (2014), που αφιερώθηκε στον Όσιο Γέροντα από την Αραδίππου Σάββα Σταυροβουνιώτη και άλλα. Το πόσο σημαντική θεωρείται αυτή η έκδοση για την Αραδίππου και τους Αραδιππιώτες καταδεικνύεται από το γεγονός ότι χάρη στο περιοδικό αναδείχθηκαν αρκετοί νέοι λογοτέχνες και δημιουργοί, οι οποίοι άρχισαν να πρωτοδημοσιεύουν τα έργα τους στις σελίδες του περιοδικού (κυρίως λαϊκοί ποιητές και άλλοι λογοτέχνες), γεγονός που αποτέλεσε το έναυσμα για μια συστηματική ενασχόληση με τη λογοτεχνία, που έχει οδηγήσει μάλιστα και στην έκδοση αξιόλογων βιβλίων. Δεν είναι τυχαίο επίσης το γεγονός ότι τα δύο πρώτα τεύχη του περιοδικού ήταν ολιγοσέλιδα (γύρω στις 40 σελίδες) ενώ σταδιακά αυξάνονταν οι σελίδες-αφού υπήρχε πάντα πλούσιο υλικό, με αποτέλεσμα τα περισσότερα τεύχη να υπερβαίνουν τις 200 σελίδες (όπως για παράδειγμα το αφιέρωμα στον Ανδρέα Μαππούρα του 1997 με 240 σελίδες και το τεύχος αρ. 28, του 2013, με 230 σελίδες).

Αναδιφώντας τα τεύχη του περιοδικού αλλά και το ειδικό τεύχος με τα περιεχόμενα των πρώτων 27 τευχών, που εκδώσαμε το 2013, είναι προφανές ότι το περιοδικό αποτελεί σήμερα μια σημαντική πηγή πληροφόρησης για τους νεότερους για όσα πέτυχε ο Δήμος μας στα 30 αυτά χρόνια αλλά και για τα πολιτιστικά επιτεύγματα των δημοτών μας, ανάμεσα στους οποίους συμπεριλαμβάνονται μεγάλες προσωπικότητες, όπως οι αείμνηστοι λαϊκοί μας ποιητές Ανδρέας Μαππούρας, Ηλίας Τζιαμπάζη, Λοϊζής Κουρουζιάς και Παρασκευάς Ζαχαρούλας, ο μεγάλος μας δάσκαλος Γιάγκος Κωνσταντινίδης και άλλοι. Είναι τυχαίο άλλωστε το γεγονός ότι έχουν δημοσιευτεί στο περιοδικό ίσαμε σήμερα λογοτεχνικά κείμενα που ανήκουν σε 50 περίπου συγγραφείς; Είναι με άλλα λόγια ένα μεγάλο επίτευγμα το γεγονός ότι το περιοδικό εκδίδεται αδιάλειπτα και χωρίς καμιά διακοπή για 30 συνεχόμενα χρόνια, γεγονός για το οποίο οφείλουμε να αποδώσουμε τα εύσημα στους εκάστοτε Δημάρχους της Αραδίππου αλλά και στα μέλη των Επιτροπών Πολιτισμού και Εκδόσεων που είχαν την ευθύνη της έκδοσης.

ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΠΡΟΤΟΜΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΑΛΛΙΚΑ

Η τελετή των αποκαλυπτηρίων και το ιστορικό του Μνημείου

Στις 12 Αυγούστου 2015, σε μια σεμνή τελετή, στον χώρο του Μνημείου Πεσόντων Αραδίππου, έγιναν τα αποκαλυπτήρια της προτομής του ήρωα του 1974 αείμνηστου Κυριάκου Καλλικά Περιπίτση, ο οποίος πήρε τη θέση του δίπλα στους άλλους πέντε ήρωες του Δήμου μας, που κοσμούν με τις προτομές τους το Μνημείο: τον Παύλο Μιχαηλά και τον Παντελή Κοντόπου σκοτώθηκαν στις μάχες της Μανσούρας το 1964, και τους Γεώργιο Ττόουλο, Τάσο Παπαθανασίου και Μάριο Σιαρή, που έπεσαν μαχόμενοι στη διάρκεια της τουρκικής εισβολής του 1974.

Η τελετή άρχισε με τρισάγιο, που τέλεσε ο πρωτοπρεσβύτερος Παρασκευάς Χαραλάμπους. Ακολούθησε απαγγελία του ποιήματος του Ανδρέα Μαππούρα «Στα αποκαλυπτήρια των μαρτύρων της Αραδίππου», από τον φιλόλογο και δημοτικό σύμβουλο Κώστα Κατσώνη, ενώ στη συνέχεια μίλησαν για τον ήρωα ο αδελφός του Χρίστος Περιπίτσης και ο ανειψιός του Γιώργος Παρπέρης.

Στη συνέχεια μίλησε ο Δήμαρχος Αραδίππου Ευάγγελος Ευαγγελίδης, ο οποίος τέλεσε και τα αποκαλυπτήρια της προτομής. Ακολούθησε κατάθεση στεφάνων και η τελετή έληξε με τον εθνικό ύμνο, που παίανισε η Φιλαρμονική της Ομόνοιας Αραδίππου.

Στην τελετή παρέστησαν οι γονείς, τα αδέρφια και άλλοι συγγενείς του ήρωα, εκπρόσωποι της κυβέρνησης, βουλευτές, αξιωματούχοι της Εθνικής Φρουράς και της αστυνομίας εκπρόσωποι κομμάτων και οργανώσεων, και πλήθος κόσμου.

Ο Δήμαρχος Αραδίππου παραδίδει τις σημαίες στον πατέρα του ήρωα, Ανδρέα Πιριπίτση, μετά τα Αποκαλυπτήρια της προτομής.

Για την ιστορία θα πρέπει να αναφέρουμε ότι τα αποκαλυπτήρια του Μνημείου Ηρώων του Δήμου Αραδίππου έγιναν στις 27 Μαΐου 1989 από τον πρόεδρο της Ελλάδας Ιωάννη Φωτόπουλο. Τις πέντε προτομές των ηρώων του Μνημείου φιλοτέχνησε ο γλύπτης Λεωνίδας Σπανός, ενώ η προτομή του ήρωα Κυριάκου Καλλικά Πιριπίτση φιλοτεχνήθηκε από τον γλύπτη Κυριάκο Πάτσαλο. Αναμένεται μάλιστα ότι, με πρωτοβουλία του Δήμου Αραδίππου, πολύ σύντομα θα προστεθούν στο Μνημείο άλλες τέσσερις προτομές, που ανήκουν στους ήρωες του 1974 Ελευθέριο Γεωργίου και Στέλιο Ελευθερίου, τα οστά των οποίων ταυτοποιήθηκαν με τη μέθοδο του DNA και έχουν ήδη ταφεί στη γενέτειρά τους με τιμές ηρώων, και στους δύο δολοφονηθέντες από τους Τούρκους- στη δεκαετία του '50, Γιαννή Καρύπη και Παντελή Μιχαηλά. Θα ανεγερθεί επίσης Μνημείο Αγνοουμένων στο ομώνυμο πάρκο, στη Λεωφόρο Κυριάκου Μάτση (έναντι Γυμνασίου). Άλλα δέκα παλικάρια μας είναι ακόμα αγνοούμενα από το τραγικό εκείνο καλοκαίρι του 1974: ο Γιαννάτζης Μ. Γιαννάτζη, ο Δημήτρης Β. Φιλής, ο Δημήτρης Κοντονικόλας, ο Δημήτρης Μωϋσής, ο Κωστάκης Ζ. Συμεού, ο Μιχάλης Παγώνης, ο Νίκος Κυριάκου Κακής, ο Σάββας Χατζηματθαίος, ο Φίλιππος Ντουρής και ο Χρίστος Ερμογένη...

Ομιλία του Δημάρχου Αραδίππου Ευάγγελου Ευαγγελίδη

Συγκίνηση και εθνική υπερηφάνεια πλημμυρίζουν σήμερα τις καρδιές μας, καθώς εκπληρώνουμε ένα επιβαλλόμενο χρέος της πόλης μας προς ένα ηρωικό της τέκνο, τον Κυριάκο Καλλικά Πιριπίτση. Η Αραδίππου τιμά σήμερα έναν από τους διαλεχτούς ανθρώπους της, ο οποίος έχασε τη ζωή του κατά τη βάρβαρη τουρκική εισβολή τον Ιούλιο του 1974, σε ηλικία 19 χρόνων. Ο Κυριάκος γεννήθηκε στις 25 Οκτωβρίου του 1955. Οι γονείς του, Αντρέας Πιριπίτσης και Μαρούλα Χρίστου, έχουν άλλα πέντε παιδιά: Τον Παναγιώτη, τον Χρίστο, την Κατερίνα, την Παντελίτσα και τη Σταυρούλα. Μετά την ολοκλήρωση της φοίτησής του στο δημοτικό σχολείο, ο Κυριάκος ασχολήθηκε με το επάγγελμα του οικοδόμου. Περιγραφόταν από όλους ως άτομο εργατικό, ευγενικό και συνάμα φιλήσυχο και σεμνό. Τον Ιανουάριο του 1973 ο Κυριάκος κατατάχθηκε στην Εθνική Φρουρά για να υπηρετήσει τη στρατιωτική του θητεία και τοποθετήθηκε στο 251 Τάγμα Πεζικού, το οποίο έδρευε στην περιοχή Γλυκιώτισσας στην Κερύνεια.

Στις 18 Ιουλίου 1974, τρεις μέρες μετά το πραξικόπημα, και δύο ημέρες πριν από τη απόλυση του Κυριάκου από την Εθνική Φρουρά, ο πατέρας του επισκέφθηκε τον γιο του στο στρατόπεδο στην Κερύνεια. Ο Κυριάκος, όπως θυμάται ο πατέρας του, ανησυχούσε ότι θα περάσει από στρατοδικείο γιατί αρνήθηκε να συμμετάσχει στο πραξικόπημα. Ο διοικητής καθυσάχασε τον πατέρα, ο οποίος έφυγε χωρίς να γνωρίζει ότι εκείνη ήταν η τελευταία φορά που έβλεπε τον γιο του. Στις 20 Ιουλίου, το Τάγμα του Κυριάκου κλήθηκε

να αντιμετωπίσει την τούρκικη απόβαση στο Πέντε Μίλι. Το απόγευμα της 22ας Ιουλίου, λόγω της προέλασης των τούρκικων στρατευμάτων, διατάχθηκε οπισθοχώρηση και ανασύνταξη των εθνοφρουρών που μάχονταν στην περιοχή Καζάφани. Τα ίχνη του Κυριάκου χάθηκαν κατά την οπισθοχώρηση και έκτοτε το όνομά του προστέθηκε στον μακρύ κατάλογο των αγνοουμένων της κυπριακής τραγωδίας. Κάποιες μαρτυρίες ήθελαν τον Κυριάκο να είχε τραυματιστεί. Κάποιες άλλες ότι συνελήφθηκε από τους Τούρκους και ότι εκτελέστηκε μαζί με άλλους 28 στρατιώτες και εφέδρους.

Από το μαύρο εκείνο καλοκαίρι, πέρασαν πολλά χρόνια. Ατελείωτα και βασανιστικά για τους γονείς και τα αδέρφια του Κυριάκου. Οι συνεχείς, επίμονες και εναγώνιες προσπάθειες που καταβάλλουν δεν οδηγούν στην εξακρίβωση της τύχης του πολυαγαπημένου τους παιδιού και αδελφού. Δεν αποθαρρύνονται όμως και δεν εγκαταλείπουν ποτέ την προσπάθεια αναζήτησης. Το 2005, στο πλαίσιο του προγράμματος εκταφών και αναγνώρισης λειψάνων της Διερευνητικής Επιτροπής Αγνοουμένων Κύπρου, που λειτουργεί υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, ανευρέθηκαν τα οστά του ήρωα, τα οποία κρατήθηκαν στο αεροδρόμιο Λευκωσίας μέχρι το 2007, όταν έγινε η ταυτοποίησή τους με τη μέθοδο του DNA. Στις 9 Αυγούστου του 2007, ο Κυριάκος επέστρεψε στη γενέθλια γη. Η οικογένεια, οι φίλοι και η Πολιτεία κήδευσαν το παλικάρι που έδωσε τη ζωή του για την ελευθερία του πολύπαθού μας νησιού.

Φίλοι και φίλες,

Έχουν περάσει 41 χρόνια από την τούρκικη εισβολή και την κατοχή του νησιού μας από τον Τούρκο κατακτητή. Οι θύμησες ζωντανεύουν σαν εφιάλτες, ιδιαίτερα αυτές τις μέρες του καλοκαιριού. Μοναδική παρηγοριά στη σκέψη μας είναι ότι αυτός ο τόπος μπορεί να ελπίζει, όσα χρόνια και αν περάσουν. Γιατί γεννά ανθρώπους που τον αγαπούν και τον γνοιάζονται. Γεννά νέους, όπως ο Κυριάκος, που δεν διστάζουν να θυσιάσουν ακόμα και τη ζωή τους για χάρη του. Νέους που απέναντι στον φόβο, την αγωνία και την παραίτηση προτάσσουν ψυχικό σθένος και μαχητικότητα και μετατρέπονται σε πρότυπα θάρρους και ηρωισμού και παράδειγμα προς μίμηση. Αυτούς τους λίγους και ξεχωριστούς η ιστορία τους ονομάζει ήρωες και η πατρίδα οφείλει να τους αποδίδει τις δέουσες τιμές. Γι' αυτό και ο Δήμος Αραδίππου, μετά από σχετική πρόταση της Επιτροπής Πεσοντών, την οποία υιοθέτησε ομόφωνα το Δημοτικό Συμβούλιο, προχώρησε στη δημιουργία της προτομής του ήρωα Κυριάκου Πιριπίτση. Σύντομα αναμένεται η ολοκλήρωση των προτομών και των άλλων ηρώων μας που έχασαν τη ζωή τους υπερασπιζόμενοι την ελευθερία και την εδαφική ακεραιότητα της πατρίδας μας.

Η προτομή της οποίας σε λίγο θα κάνουμε τα αποκαλυπτήρια, συμβολίζει την παλικαριά, το θάρρος και την αυτοθυσία του Κυριάκου. Με την ευκαιρία αυτή θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον γλύπτη Κυριάκο Πάτσαλο, που με ιδιαίτερη φροντίδα φιλοτέχνησε την προτομή και που με απaráμιλλη τέχνη αποτύπωσε τη μορφή του ήρωα, κρατώντας την έτσι ζωντανή στο πέρασμα του χρόνου. Ευχαριστώ ακόμη όλους όσους στήριξαν οικονομικά ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο τη δημιουργία του μνημείου αυτού, καθώς και όσους με οποιονδήποτε τρόπο βοήθησαν στην σημερινή εκδήλωση των αποκαλυπτηρίων. Τέλος, ευχαριστώ όλους εσάς που με τη σημερινή σας παρουσία τιμάτε τον ήρωά μας.

Ο Δήμαρχος Αραδίππου και η οικογένεια του ήρωα μπροστά στην προτομή, μετά τα Αποκαλυπτήρια.

Όλοι όρθιοι για τον Εθνικό Ύμνο.

Αγαπητοί μου,

Υπάρχουν στην ιστορία στιγμές που χαράσσονται ανεξίτηλα στη συλλογική μνήμη. Από σήμερα ένα άξιο παλικάρι της πόλης μας θα είναι «παρών» καθημερινά στη ζωή μας και θα υπενθυμίζει στις επόμενες γενιές τη λεβεντιά, το ήθος και την αρετή του. Η επιβλητική του μορφή και το αγέρωχό του βλέμμα θα υπενθυμίζουν παντοτινά το χρέος και την ιστορική ευθύνη όλων μας απέναντι στην Πατρίδα. Οι γονείς και τα αδέρφια του Κυριάκου δικαιωματικά μπορούν να αισθάνονται υπερήφανοι, γιατί συναριθμούν στην οικογένειά τους έναν ξεχωριστό ανάμεσα στους ξεχωριστούς. Η σημερινή μέρα γράφεται στην ιστορία του Δήμου μας ως ενθύμημα ιερό, γιατί οι θυσίες και οι ηρωικές πράξεις χάνονται μόνο όταν τις λησμονούμε.

Ήρωα Κυριάκο Καλλικά Πιριπίτση,

Σήμερα ο Δήμος Αραδίππου κλίνει ευλαβικά το γόνο και με σεμνότητα, συγκίνηση και περηφάνια, παραδίδει την ηρωική σου μορφή στην αθανασία. Η μνήμη σου ας είναι αιώνια.

Νιώθουμε περήφανοι για τη θυσία σου...

Χρίστος Πιριπίτσης,
αδερφός του ήρωα

Με μεγάλη ευγνωμοσύνη θέλω να ευχαριστήσω τους εκπροσώπους Στρατού Αστυνομίας, των πολιτικών κομμάτων και βουλευτών. Ιδιαίτερα τον φίλο μας Δήμαρχο Ευάγγελο Ευαγγελίδη, όσους συνέβαλαν να γίνει πραγματικότητα αυτό το μεγάλο έργο προς τιμή του αδελφού μας Ήρωα Κυριάκου, και όλους εσάς που σήμερα με την παρουσία σας τιμάτε τον Ήρωα αδελφό μας Κυριάκο.

Νιώθουμε περήφανοι για την μεγάλη σου θυσία, ήρωα αδελφέ Κυριάκο, και για όλα τα παλικάρια του χωριού και ολόκληρης της Κύπρου. Σε συγχαίρω Μεγάλε μου Αδελφέ για τη μεγάλη αυτή θυσία ανεκτίμητης αξίας. Κι όμως μεγάλε αδελφέ, ζούμε με πικραμένη την καρδιά. Που δεν ζήσαμε μαζί τις μεγάλες χαρές σου, τα αμέτρητα όνειρά σου και το γλυκό χαμόγελό σου. Μεγάλε πατέρα και περήφανη μητέρα, σας συγχαίρω για αυτή τη μεγάλη θυσία που χαρίσατε στο σκλαβωμένο και βασανισμένο νησί μας. Δεν έχω λόγια να σου πω, λόγια να σου χαρίσω, μόνο η αγάπη μας να είναι πάντα μαζί σου. Ως Ήρωα οι άγγελοι σε περικύκλωσαν και στου ουρανού τα ύψη σε έχουν στεφανώσει. Αιωνία σου μνήμη Αείμνηστε Κυριάκο. Σας ευχαριστούμε εκ μέρους της οικογένειας Ανδρέα και Μαρούλλας Κυριάκου Πιριπίτση.

Υποκλινόμαστε με δέος, εκτίμηση και σεβασμό...

Γιώργος Παρπέρης,
ανεψιός του ήρωα

Στεκόμαστε απόψε μπροστά στην προτομή του πολυαγαπημένου μου θείου και ήρωα Κυριάκου Καλλικά Πιριπίτση με δέος, εκτίμηση και σεβασμό. Υποκλινόμαστε απόψε μπροστά του, για να τον τιμήσουμε όπως του πρέπει και του αξίζει. Η συγκίνηση τη στιγμή αυτή είναι έντονη. Η μνήμη μας ταξιδεύει πίσω 41 χρόνια, στις 20 Ιουλίου 1974 και στα γεγονότα που ακολούθησαν. Εκείνη τη μέρα, στα δεκαεννιά του χρόνια του, ο θείος μου, ενώ υπηρετούσε την πατρίδα, πήγε όπως και όλα τα άλλα παλικάρια να βοηθήσουν στην αναχαίτιση του τουρκικού Αττίλα. Δυστυχώς ήταν και η τελευταία μέρα που τον είδε η οικογένειά του. Από τότε αποτελούσε μέρος στον μακρύ κατάλογο των 1619 αγνοουμένων της Τουρκικής εισβολής του 1974.

Οι γονείς του ήρωα, Μαρούλα και Ανδρέας Πιριπίτση.

Το 2007, με τη διαδικασία ταυτοποίησης DNA, βρέθηκαν τα λείψανα του θείου μου και τάφηκε με τιμές. Απόψε, 8 χρόνια μετά την επιστροφή στην οικογένειά του, τιμούμε τον ηρωισμό του με την προτομή του να μας θυμίζει τη λεβεντιά, το ήθος και την αρετή του. Η αμίλητη προτομή του θα στέλνει σε εμάς μηνύματα, να μας θυμίζει τις ευθύνες και το χρέος μας απέναντι στην πατρίδα μας. Θα μας προτρέπει να συνεχίσουμε τον αγώνα για τον οποίο αυτός πολέμησε και θυσιάστηκε.

Θα ήθελα τώρα να απευθυνθώ στους πολυαγαπημένους μου παππού και γιαγιά. Σήμερα πρέπει να είστε πολύ περήφανοι. Μπορεί να χάσατε έναν γιο, αλλά αποκτήσατε έναν Ήρωα. Τόσα χρόνια με σθένος και ακούραστη ψυχή περιμένατε τον γιο σας να επιστρέψει σπίτι. Μπορεί εγώ να μην τον γνώρισα προσωπικά, αλλά εσείς,

μέσα από τα λεγόμενά σας, τις αναμνήσεις σας και τη θύμηση του γιου σας, μου δείξατε τη ψυχή του, την αρετή και το ήθος του. Μεγαλώσατε ένα παλικάρι, έναν λεβέντη. Πρέπει να είστε πολύ περήφανοι για τον Ήρωα γιο σας. Σήμερα, όλοι εμείς τον τιμούμε και αναγνωρίζουμε τη θυσία του. Σήμερα κατατάσσεται στο Πάνθεο των Ηρώων.

Πρόσκληση

*Ο Δήμος Αραδίππου σας προσκαλεί
στην τελετή των αποκαλυπτηρίων της προτομής του ήρωα
Κυριάκου Καλλικά Πιριπίτση
που θα πραγματοποιηθεί
την **Τετάρτη 12 Αυγούστου 2015 και ώρα 7.15 μ.μ.**
στο Μνημείο Ηρώων.*

*Τα αποκαλυπτήρια θα τελέσει ο Δήμαρχος Αραδίππου,
κ. Ευάγγελος Ευαγγελίδης.*

*Θα προηγηθεί τρισάγιο
από τον **Πανιερότατο Μητροπολίτη Κιτίου κ.κ. Χρυσόστομο**
και θα ακολουθήσει κατάθεση στεφάνων.*

Π.Α. 24811017 και 24811050

Στα αποκαλυπτήρια των μαρτύρων της Αραδίππου

Ανδρέας Μαπούρας (27.5.1989)

Μάρτυρες που χαρίσατε το γαίμαν σας για δώρον
για χάρην της πατρίδας μας ούλλοι χρωστούμεν φόρον.
Τον φόρον που προσφέρουμεν για χάρην της τιμής σας
είναι που μαζευτήκαμεν μπροστά στην προτομήν σας.

Τα αποκαλυπτήρια σε λίγο που θα γίνουν
στον τόπον τούτον σύμβολα αιώνια θα μείνουν.

Τα άλαλα αγάλματα πάντα θα μαρτυρούσιν
στες ερχομένες γενεές όταν θα τα θωρούσιν.
Τζιαι να λαλούν: τούντα κορμιά τα μαραμαροστημένα
πως εθυσιαστήκασιν για σέναν τζιαι για μένα.

Απού ψηλά αόρατοι αγγέλοι φτερουγίζουν
τζιαι φκιόρα της θυσίας σας που πάνω μας ραντίζουν.
Τζιαι ψάλλουν τον τρισάγιον για το μνημόσυνόν σας,
μα τζι η ψυσιή σας θα πετά τωρά που πανωθκιόν σας.

Αν έρτει η ώρα η καλή τζι η τρισευλοημενη
τζι ακούσουμεν η Τζύπρος μας έν' ελευτερωμένη,
τότες τζι εσείς εννά' σαστεν στον Άδην νεπαμένοι.

Θα μείνετε αθάνατες μορφές εις τον αιώνα
που δώσατε το γαίμαν σας στον ιερόν αγώνα.

Έναν κλωνίν βασιλιτζιάν που πάνω σας ραντίζω
τζι ως ότου είμαι στην ζωήν εννά σας μακαρίζω.

Η αναζήτηση, ταυτοποίηση και ταφή του ήρωα Κυριάκου Καλλικά Πιριπίτση

Ο πατέρας του Αντρέας καταθέτει μαρτυρίες από διάφορους στρατιώτες σχετικά με την τύχη του γιου του:

Μετά την πρώτη φάση της εισβολής όσοι απέμειναν από το τάγμα του Κυριάκου μεταφέρθηκαν δίπλα στο προεδρικό. Τότε ο Ανδρέας πήγε να τον βρει. Εκεί βρήκε τον λοχαγό του και τον ρώτησε πού βρίσκεται ο γιος του. Ο λοχαγός τού απάντησε: Δεν σκοτώνεται μωρέ αυτός. Έξυπνος είναι. Και αυτός του ανταπάντησε: Γιατί η σφαίρα υπολογίζει έξυπνο ή παλαβό; Τότε ο λοχαγός ζήτησε από όλους τους στρατιώτες να δώσουν αναφορά σχετικά με τον Κυριάκο.

Ένας από αυτούς είπε ότι μέχρι τη Δευτέρα, 22 Ιουλίου 1974 η ώρα 10.00 το πρωί, πολεμούσε μαζί με τον Κυριάκο. Μόλις διέταξαν οπισθοχώρηση, ο Κυριάκος πληγώθηκε. Ο λοχαγός επέμενε ότι ήταν αγνοούμενος και όχι σκοτωμένος, αλλά ο συστρατιώτης του επέμενε ότι είδε τον Κυριάκο νεκρό.

Ένας άλλος στρατιώτης ανέφερε ότι στις 22 του Ιούλη 1974 ήταν μαζί με τον Κυριάκο. Κατά τη διάρκεια της οπισθοχώρησης οι στρατιώτες τράπηκαν σε φυγή. Όσοι πέρασαν από τον Άγιο Επίκτητο σώθηκαν, ενώ όσοι πήγαν προς το Μπέλαπαίς σκοτώθηκαν. Υπάρχει ισχυρισμός ότι στις 23 Ιουλίου 1974 ο Κυριάκος εκτελέστηκε από τους Τούρκους μαζί με άλλους 28 στρατιώτες και εφέδρους...

Τα γεγονότα που εκτυλίχθηκαν μετά την ανεύρεση των λειψάνων του Κυριάκου είναι νωπά στο μυαλό του Παναγιώτη, ο οποίος εξιστορεί:

7 Αυγούστου 2007, ημέρα Τετάρτη και ώρα 9.00 το πρωί. Εγώ και ο αδελφός μου, ο Χρίστος, πήγαμε στο αεροδρόμιο Λευκωσίας με συνοδεία ψυχολόγου, για ψυχολογική στήριξη, για να παραλάβουμε τη σορό του Κυριάκου. Μπαίνοντας σε ένα δωμάτιο αντίκρισα το σώμα του Κυριάκου πάνω σε ένα τραπέζι και, δίπλα τη φωτογραφία του, την εικόνα του Χριστού και ένα καντήλι αναμμένο. Δεν αμφισβήτησα ούτε στιγμή ότι η σορός που είχα μπροστά μου ήταν του αδελφού μου. Ένιωσα ότι ο Κυριάκος ήταν εκεί, ζωντανός. Οι στιγμές που ακολούθησαν είναι απεριγράπτες. Μαζί μου είχα τα αγαπημένα του ρούχα, τα οποία φύλαγε η μητέρα για τριάντα τρία ολόκληρα χρόνια για να τα φορέσει ξανά ο γιος της. Η σορός του Κυριάκου μεταφέρθηκε τη μεθεπόμενη μέρα στη γενέτειρά του. Σε ένα ξεχωριστό κουτί βρισκόταν το πουκάμισο και οι κάλτσες του που έμειναν άθικτες τόσα χρόνια.

Οι μνήμες ζωντανεύουν και ο Παναγιώτης εξιστορεί:

9 Αυγούστου 2007. Πήγα στη Λευκωσία και συνόδεψα τη σορό του ήρωα αδελφού μου στο χωριό που γεννήθηκε και μεγάλωσε. Εκεί με δόξες και τιμές τάφηκε ο Κυριάκος. Θυμάμαι έντονα την τραγική εικόνα την ώρα που η στρατιωτική πομπή ταξίδεψε για τελευταία φορά το σώμα του Κυριάκου στους δρόμους της γειτονιάς μας.

(Από το βιβλίο της Μαρίας Τσιάρλη Παπαμαρκίδου, «Εις μνημόσυνον αιώνιον», Έκδοση Δήμου Αραδίππου, 2011).

ΜΕΤΟΝΟΜΑΣΙΑ ΛΥΚΕΙΟΥ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ ΣΕ ΛΥΚΕΙΟ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ «ΤΑΣΟΣ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ»

Η Αραδίππου τίμησε τον τέως Υπουργό Άμυνας και δημότη της αείμνηστο Τάσο Μητσόπουλο αποδίδοντας το όνομά του στο Λύκειό της, σε μια σεμνή τελετή που πραγματοποιήθηκε στις 4 Μαΐου 2015. Η τελετή μετονομασίας πραγματοποιήθηκε στην παρουσία του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Νίκου Αναστασιάδη, της συζύγου και των παιδιών του Τάσου Μητσόπουλου, Κρατικών Αξιωματούχων, Εκπροσώπων της Εθνικής Φρουράς, Βουλευτών και πλήθους κόσμου. Η εκδήλωση άρχισε με αγιασμό, προϊσταμένου του Μητροπολίτη Κιτίου κ.κ. Χρυσοστόμου και στη συνέχεια έγιναν τα αποκαλυπτήρια από τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ακολούθησε στο Αμφιθέατρο του Σχολείου «Πεύκιος Γεωργιάδης» τιμητικό αφιέρωμα στον Τάσο Μητσόπουλο, που ετοίμασαν οι μαθητές και οι καθηγητές του Λυκείου Αραδίππου «Τάσος Μητσόπουλος». Στην αρχή της εκδήλωσης μίλησαν κατά σειρά η Διευθύντρια του Σχολείου κ. Άντρη Χρίστου, ο Πρόεδρος της Σχολικής Εφορείας κ. Παύλος Δημητριάδης, ο Δήμαρχος Αραδίππου κ. Ευάγγελος Ευαγγελίδης και ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης. Μετά την ομιλία του για τον αείμνηστο Τάσο Μητσόπουλο, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας επέδωσε στη σύζυγο του Τάσου Μητσόπουλου, Κατερίνα, περγαμνή με το σκεπτικό της μετονομασίας, στην παρουσία του Δημάρχου και του Προέδρου της Σχολικής Εφορείας. Ακολούθησε αφιέρωμα από τους μαθητές του σχολείου, που περιλάμβανε μεταξύ άλλων και το τραγούδι: «Γαληνεμένα κοιμήσου», που γράφτηκε ειδικά για τον Τάσο Μητσόπουλο από την κ. Άννα Παπαπέτρου και μελοποιήθηκε από τη μαθήτριά του σχολείου Μαριάννα Πρωτοπαπά. Στη συνέχεια, για την ιστορία, παραθέτουμε αυτούσιες όλες τις ομιλίες που έγιναν στην τελετή, όπως επίσης και το ποίημα που γράφτηκε ειδικά για την εκδήλωση.

Ομιλία του Προέδρου της Δημοκρατίας
κ. Νίκου Αναστασιάδη
στην Τελετή Μετονομασίας
Λυκείου Αραδίππου σε Λύκειο «Τάσος Μητσόπουλος»

Με αισθήματα βαθιάς συγκίνησης, αλλά και με απόλυτη συναίσθηση της τιμής και του σεβασμού που πρέπει να αποδοθεί στον αείμνηστο Τάσο Μητσόπουλο, συγκεντρωθήκαμε σήμερα εδώ για την τελετή μετονομασίας του Λυκείου Αραδίππου σε Λύκειο Τάσου Μητσόπουλου, τιμώντας έτσι έναν άνθρωπο που λάμπρυνε με την παρουσία και τη προσφορά του τον τόπο μας. Ένας πολιτικός με σπάνιο ήθος και αξιοπρέπεια, που άφησε την τελευταία του πνοή, κυριολεκτικά εν ώρα καθήκοντος, την ώρα που υπηρετούσε την πατρίδα του ως Υπουργός Άμυνας.

Συγχαίρω θερμά τον Δήμαρχο, το Δημοτικό Συμβούλιο Αραδίππου, τη Σχολική Εφορεία και τη διεύθυνση του Λυκείου Αραδίππου, για τη συγκινητική πρωτοβουλία τους να δώσουν στο σχολείο αυτό το όνομα του αγαπημένου μας Τάσου. Θέλω να σημειώσω κάτι που ο φίλτατος Δήμαρχος Βαγγέλης Ευαγγελίδης είπε: «Ο Τάσος ήταν ένας άνθρωπος με ήθος, με αξιοπρέπεια και λεβεντιά».

Η υποδοχή του Προέδρου της Δημοκρατίας Νίκου Αναστασιάδη.

Ένας άνθρωπος που πολεμούσε για τις ανθρώπινες αξίες, που νοιαζόταν για τη νεολαία, για την οποία πίστευε ότι θα πρέπει να πάρει αυτό που της αξίζει».

Με τη σημερινή μετονομασία του Λυκείου Αραδίππου σε Λύκειο Τάσου Μητσόπουλου, η νεολαία παίρνει έναν μικρό, αλλά πολυσήμαντο συμβολισμό. Διότι ο Τάσος Μητσόπουλος, μέσα από αυτόν θα φωτίζει τους νέους για τις αξίες και τις αρχές που υπηρέτησε στο σύντομο πέρασμά του από τη ζωή, καθιστώντας τον ως υπόδειγμα πολιτικού και πολύτιμο παράδειγμα ανθρώπου. Σήμερα η Αραδίππου αποδίδει μια ξεχωριστή τιμή σε έναν άνθρωπο που στα χρόνια που υπηρέτησε τα κοινά κόσμησε την πολιτική ζωή της πατρίδας μας και δημιούργησε πρότυπο έντιμου και ηθικού πολιτικού άνδρα. Η μετονομασία του σχολείου αυτού σε Λύκειο Τάσου Μητσόπουλου αποτελεί ελάχιστη ανταπόδοση της αγάπης που ο αείμνηστος και στενός συνεργάτης μου Τάσος έτρεφε προς στην Αραδίππου, στην οποία δεν διέμενε, απλώς, τα τελευταία δέκα χρόνια της ζωής του. Εδώ, όπου επέλεξε να δημιουργήσει με την Κατερίνα και τα δύο παιδιά του, την οικογενειακή στέγη του, ήταν και ο τόπος καταγωγής της μητέρας του.

Έναν χρόνο από τον αδόκητο θάνατο του Τάσου Μητσόπουλου, η Αραδίππου, η Λάρνακα και η Κύπρος όλη, και θα μπορούσα να επεκταθώ στον Ελληνισμό γενικότερα, βιώνουμε το δυσαναπλήρωτο κενό που έχει αφήσει πίσω του. Έναν χρόνο μετά και η απουσία του γίνεται ολοένα και πιο αισθητή, αλλά και πιο οδυνηρή. Κάθε μέρα επιβεβαιώνουμε πόσο μεγάλη ανάγκη έχουμε από χαρισματικούς ανθρώπους, όπως ο Τάσος Μητσόπουλος. Ένα υπόδειγμα ήθους, ακεραιότητας και ανθρωπιάς, ένας εξαιρετικός σύ-

Αγιασμός πριν την τελετή από τον πανιερότατο Μητροπολίτη Κιτίου, στην παρουσία του Προέδρου Ν. Αναστασιάδη, του Υπουργού Παιδείας Κ. Καδή και άλλων επισήμων.

ντροφος και στοργικός πατέρας, ένας ενάρετος Χριστιανός, που δικαίως απολάμβανε την καθολική αναγνώριση του συνόλου του Κυπριακού Ελληνισμού.

Η μετονομασία αυτού του Λυκείου δεν τιμά μόνο τον ίδιο τον Τάσο Μητσόπουλο, αλλά και τις Αρχές της Αραδίππου και όλους όσους συνέλαβαν στην εξαιρετική αυτή ιδέα. Αυτές τις μέρες ίσως ο Τάσος λείπει περισσότερο από οποιονδήποτε άλλον, πέραν από την οικογένειά του, σε μένα τον ίδιο. Γιατί αυτές τις μέρες θα επισκεφθώ τη Λάρνακα, για να συνεχίσω ένα όραμα του Τάσου, να εξαγγείλουμε έργα ανάπτυξης τώρα που είμαστε σε θέση οικονομικά να το πράξουμε, έτσι για να υπενθυμίσω πόσο νοιαζόταν και πόσο έντονος ήταν στο να δει την πόλη και την επαρχία της Λάρνακας και βεβαίως τον Δήμο Αραδίππου, να αναπτύσσονται. Μου λείπει όμως και για έναν άλλο λόγο. Θεωρώ δεδομένο ότι εντός των επομένων ημερών θα αρχίσει μια νέα φάση του διακοινοτικού διαλόγου. Είναι η ώρα της συστράτευσης όλων μας, είναι η ώρα που χαρισματικοί άνθρωποι είχαν και έχουν τη θέση τους και είναι γι' αυτό που είπα προηγουμένως ότι μου λείπει ο Τάσος. Διότι ένιωθε βαθιά μέσα του ότι ήταν χρέος και υποχρέωσή μας να δώσουμε τη μάχη για να απαλλάξουμε την πατρίδα μας από τα κατοχικά στρατεύματα, να δώσουμε τη μάχη για να επανενώσουμε την πατρίδα μας, να δώσουμε τη μάχη για να δημιουργήσουμε ένα σύγχρονο κράτος αξιών, να δώσουμε τη μάχη για να πετύχουμε, ώστε η πατρίδα μας να μην υπολείπεται των υπολοίπων ευρωπαϊκών κρατών.

Και θέλω να πιστεύω ότι οι επόμενες των ημερών θα είναι μέρες που θα καταδείξουν την αποφασιστικότητα και τη βούλησή μας να δημιουργήσουμε τις απαραίτητες προϋποθέσεις, ώστε η Χαρά και ο Άρης, αλλά και το κάθε παιδί και ο κάθε νέος να έχουν την

Η αναμνηστική πλάκα για τη μετονομασία του Λυκείου Αραδίππου σε Λύκειο «Τάσος Μητσόπουλος».

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας παραδίδει στη σύζυγο του αείμνηστου Τάσου Μητσόπουλου, Κατερίνα, αναμνηστικό πάπυρο.

Μαθητές του Λυκείου Αραδίππου διαβάζουν σχετικά κείμενα για τον αείμνηστο Τάσο Μητσόπουλο.

προοπτική και την ελπίδα ότι δεν θα διακινδυνεύσουν την παρουσία τους στην πατρίδα μας, και ότι θα μπορούν να περηφανεύονται για το ευρωπαϊκό κυπριακό κράτος, ότι θα μπορούν να συμβιώσουν και να συνδημιουργήσουν με το σύνολο των κατοίκων αυτού

του νησιού, Ελληνοκύπριους, Τουρκοκύπριους, Μαρωνίτες, Λατίνους, Αρμενίους, αλλά και όσους επέλεξαν ως μόνιμη διαμονή αυτόν τον μικρό παράδεισο.

Με αυτά λέγοντας, θέλω να αποτίσω ύστατο φόρο τιμής και να ευχαριστήσω και πάλι για αυτό που ο Δήμος, η Σχολική Εφορεία και η Σχολική Διεύθυνση έχετε αποφασίσει. Αιωνία του η μνήμη.

Από τη σεμνή τελετή στη μνήμη του Τάσου Μητσόπουλου στο αμφιθέατρο «Πεύκιος Γεωργιάδης» του Λυκείου.

Ο Τάσος υπήρξε πρότυπο πολιτικού ανδρός...

Ευάγγελος Ευαγγελίδης,
Δήμαρχος Αραδίππου

Εξοχότατε Κύριε Πρόεδρε της Κυπριακής Δημοκρατίας,
Πανιερότατε,
Κυρίες και κύριοι,
Αγαπητοί εκπαιδευτικοί, μαθητές και μαθήτριες,

Σας καλωσορίζω και σας ευχαριστώ θερμά για την παρουσία σας στην αποψινή τελετή μετονομασίας του Λυκείου μας, σε Λύκειο Αραδίππου "Τάσος Μητσόπουλος". Απόψε ορίζουμε ένα σημείο αναφοράς στον Δήμο μας, που αρμόζει στο μεγαλείο του χαρακτήρα και της προσωπικότητας του αγαπημένου μας Τάσου. Γιατί ο Τάσος, υπήρξε πρότυπο πολιτικού ανδρός και φωτεινό παράδειγμα για τις επόμενες γενιές. Και γιατί στο σύντομο πέρασμά του από τη ζωή, άφησε σ' αυτές πολύτιμη παρακαταθήκη.

Θέλουμε οι νέοι μας να έχουν πλήρη αντίληψη και απόλυτη συναίσθηση της σημασίας της μετονομασίας του εκπαιδευτηρίου αυτού σε Λύκειο Αραδίππου «Τάσος Μητσόπουλος». Θέλουμε να γνωρίζουν το γιατί και να αισθάνονται γι' αυτό ιδιαίτερη τιμή και πε-

ρηφάνια. Τιμούμε, λοιπόν, τον άνθρωπο που πίστευε και μας καλούσε όλους να ψηλαφίσουμε με κριτική διάθεση τα λάθη και τις διαχρονικές παραλείψεις, που αποτέλεσαν το εφιαλτήριο της σημερινής δεινής κατάστασης που βιώνει ο τόπος.

«Θα πρέπει», έλεγε ο Τάσος, «με κάθε εντιμότητα να ομολογήσουμε, πως αν κατακυλήσαμε βαθιά στην οικονομική κρίση και στην πολιτική ανυποληψία, αυτό οφείλεται σε μέγιστο βαθμό στο ότι χρεοκοπήσαμε πρώτα θεσμικά, ηθικά και πνευματικά. Γιατί παραδοθήκαμε στην παραζάλη του ευδαιμονισμού και αβασάνιστα ξεκόψαμε από όλες εκείνες τις πνευματικές αξίες που σε καιρούς δίσεκτους κράτησαν τον λαό μας ορθό».

Πίστευε πως τα αισθήματα ανθρωπιάς και αλτρουισμού του λαού μας, που σε κάθε κάλεσμα για βοήθεια σπεύδει να προσφέρει από το απόθεμα της καρδιάς του και το υστέρημα της τσέπης του, για να στηρίξει τον δυσπραγούντα συνάνθρωπό του, αποτελούν το ουσιαστικότερο αντίβαρο στις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης. «Μέσα από τη χαρά της προσφοράς μας», έλεγε, «γινόμαστε πλουσιότεροι σε συναισθήματα και αξίες και ενισχύουμε τα εσωτερικά μας εμπιστεύματα σε δύναμη, πίστη κι ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο».

Τιμούμε έναν άνθρωπο βαθιά δημοκρατικό. Που πίστευε στον διάλογο και στον ήρεμο πολιτικό λόγο, στη σύνεση και τη συναίνεση. Που πίστευε ότι σε κάθε νέα προσπάθεια για επίλυση του εθνικού μας ζητήματος, έπρεπε να πορευόμαστε ενωμένοι, αδιάσπαστοι, απαλλαγμένοι από αισθήματα φανατισμού, εμπάθειας και μικροψυχίας, ώστε να αξιοποιήσουμε δημιουργικά τη γνώση και την εμπειρία του παρελθόντος.

«Οφείλουμε», έλεγε, «να επιδείξουμε έμπρακτα ανεκτικότητα, αλληλοκατανόηση και αλληλοσεβασμό στη διαφορετικότητα των απόψεων που διατυπώνονται, στοιχεία που είναι δείκτες ποιότητας και δημοκρατίας σε μια κοινωνία». Ήταν βαθιά πεπεισμένος πως αυτό που έχει αξία είναι η δημοκρατία των διαφωνούντων και όχι η δημοκρατία των συμφωνούντων. Αρκεί η διαφωνία να κατατίθεται με την κοσμιότητα που προάγει τον πολιτικό πολιτισμό και την ενότητα του λαού μας. Ο Τάσος πίστευε σε έναν πολιτικό πολιτισμό ο οποίος, όπως έλεγε, για να υπηρετεί το συμφέρον της πατρίδας, θα πρέπει να εδράζεται στο ήθος και τη σεμνότητα. Πίστευε στο «είναι» και όχι στο «φαίνεσθαι». Που δεν θα κυριαρχείται από ρηχές ρητορείες και έπαρση. Που θα ενσωματώνει την κουλτούρα του δημοκρατικού διαλόγου, της ανοχής της διαφορετικότητας και του ανυπόκριτου σεβασμού της άλλης άποψης. Με κάθε ευκαιρία κατέθετε τη θέση του ότι «η δημοκρατία είναι ευαγγελική και έχει ως κίνητρό της την αγάπη».

Κύριε Πρόεδρε,

Σε περιόδους δύσκολες, όπως αυτή που διανύει σήμερα ο τόπος και ο λαός μας, η απόσταση που χωρίζει τους πολίτες από τους πολιτικούς μεγαλώνει. Ιδιαίτερα οι νέοι άνθρωποι επιλέγουν να παρακολουθούν την πολιτική ζωή από απόσταση. Με απαξίωση, ίσως και καχυποψία. Σε τέτοιες περιόδους αισθανόμαστε ακόμη μεγαλύτερο το κενό από την απουσία του Τάσου. Μας λείπει η ηρεμία και η καθαρότητα της σκέψης του. Η εντιμότητα και η σεμνότητά του. Μας λείπουν εκείνα τα χαρίσματα της προσωπικότητάς

του που κι εσείς, κύριε Πρόεδρε, από πολύ νωρίς διαγνώσατε, γι' αυτό φροντίσατε να τον έχετε πάντα κοντά σας. Γιατί ο Τάσος, όπως γνωρίζετε καλύτερα από πολλούς από εμάς, όσα έλεγε τα πίστευε και όσα πίστευε τα εφάρμοζε με συνέπεια, σε κάθε θέση ή αξίωμα που του εμπιστεύτηκαν οι πολίτες, αλλά και στην προσωπική και οικογενειακή του ζωή. Και όσο πιο ψηλά ανέβαινε, τόσο περισσότερο επιζητούσε την επαφή με τους απλούς ανθρώπους. Και ήταν μια επαφή γνήσια και ειλικρινής.

Με τη μετονομασία του Λυκείου μας σε Λύκειο Αραδίππου – «Τάσος Μητσόπουλος», τιμούμε τον άνθρωπο που κόσμησε με την παρουσία και το ήθος του, την πολιτική ζωή του τόπου μας. Ταυτόχρονα, όμως, είναι και μαρτυρία της προσδοκίας και αγωνίας μας για την αγωγή των παιδιών μας και το μέλλον του τόπου μας. Αναζητούμε πρώτιστα την πνευματική και ηθική ανόρθωση της κοινωνίας, πάντοτε με αφετηρία την Παιδεία ως μορφοποιό δύναμη. Είναι το ελάχιστο χρέος, όχι μόνο για να θυμόμαστε τον Τάσο Μητσόπουλο, αλλά για να αναδεικνύουμε και να προβάλλουμε στις νέες γενιές ορθά πολιτικά πρότυπα: Αληθινή αγάπη προς την πατρίδα, ήθος και πίστη στον Θεό, ευγένεια και σεμνότητα, ευαισθησία και ταπεινοφροσύνη. Αρετές, τις οποίες σε όλη του τη ζωή σπούδαζε και αποζητούσε ο αείμνηστος Τάσος.

Φωτεινό παράδειγμα ήθους και ανθρωπιάς ο Τάσος Μητσόπουλος

Παύλος Δημητριάδης,

Πρόεδρος Σχολικής Εφορείας Αραδίππου

Με ιδιαίτερη συγκίνηση, σας καλωσορίζω στη σημερινή τελετή μετονομασίας του Λυκείου μας σε «Λύκειο Αραδίππου Τάσος Μητσόπουλος». Η ομόφωνη απόφαση της Σχολικής Εφορείας και του Δήμου μας για τη μετονομασία, η οποία υποβλήθηκε προς το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο και την Κυπριακή Πολιτεία, αποτελεί μια ελάχιστη δική μας ανταπόδοση για τη μεγάλη προσφορά του αείμνηστου Τάσου Μητσόπουλου στα κοινά της πατρίδας μας, που με τόση αφοσίωση υπηρέτησε.

Ο Τάσος, όπως τον γνωρίζαμε και τον προσφωνούσαμε όσοι τον ζήσαμε από κοντά ως φίλο και συνδημότη μας στην Αραδίππου, θα αποτελεί για τη νέα γενιά φωτεινό παράδειγμα ήθους, ανθρωπιάς, εντιμότητας και αληθινού πατριωτισμού. Οι μαθητές και οι μαθήτριες του Λυκείου Αραδίππου θα έχουν από σήμερα το προνόμιο να φοιτούν σε ένα σχολείο που φέρει το όνομα ενός ξεχωριστού ανθρώπου, που λάμπρυνε με την παρουσία του την πολιτική ζωή του τόπου, καταλείποντας

μνήμη αγαθή στους μεταγενέστερους. Τόσο ως βουλευτής όσο και ως Υπουργός στην Κυβέρνηση του Προέδρου Νίκου Αναστασιάδη, ο Τάσος Μητσόπουλος άφησε τη σφραγίδα της προσωπικότητας και της ψυχής του, που τη διέκριναν πάντα η ευσυνειδησία, η αφοσίωση στο καθήκον, η σεμνότητα και η μετριοπάθεια, η βαθιά πίστη στον Θεό, ο σεβασμός της αντίθετης άποψης και η απέραντη αγάπη για την οικογένειά του και για τη χειμαζόμενη πατρίδα. Ιδιαίτερη ήταν και η αγάπη του για την παιδεία και τον πολιτισμό, ενώ είχε πάντα την έγνοια και το αδιάλειπτο ειλικρινές ενδιαφέρον για τα εκπαιδευτήριά μας, τα οποία τιμούσε συχνά με τη διακριτική παρουσία του, παρευρισκόμενος σε διάφορες εκδηλώσεις, πολιτιστικές και άλλες, παρά το βεβαρημένο του πρόγραμμα.

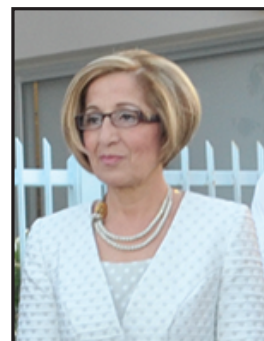
Έστω και αν ο Τάσος Μητσόπουλος έφυγε νωρίς, χωρίς να προλάβει να ολοκληρώσει το έργο του, η ιστορία θα καταγράψει τη μεγάλη προσφορά του και, αναμφίβολα, θα τον κατατάξει ανάμεσα στις ξεχωριστές μορφές και φυσιογνωμίες αυτού του τόπου, που ανάλωσαν τη ζωή τους στην υπηρεσία του τόπου και του λαού μας. Η μνήμη του θα παραμένει πάντα βαθιά χαραγμένη στην ψυχή μας, ενώ με τη μετονομασία του Λυκείου μας σε Λύκειο Αραδίππου «Τάσος Μητσόπουλος» νιώθουμε ότι συμβάλλουμε κι εμείς κατ' ελάχιστο στην απόδοση του οφειλόμενου φόρου τιμής στον αείμνηστο Τάσο και στη διατήρηση ζωντανής της μνήμης του ανάμεσα στα παιδιά και τους νέους μας. Ας είναι αιώνια η μνήμη του.

Αγνός και άξιος ευπατρίδης πολιτικός ο Τάσος Μητσόπουλος

Άντρη Χρίστου,

Διευθύντρια Λυκείου Αραδίππου

Εξοχότατε Πρόεδρε της Κυπριακής Δημοκρατίας,
 Πανιερότατε,
 Έντιμε Υπουργέ της Παιδείας και του Πολιτισμού
 Σεβαστή οικογένεια του αείμνηστου Τάσου Μητσόπουλου
 Κύριοι Εκπρόσωποι των Κοινοβουλευτικών Κομμάτων,
 Αξιότιμοι κύριοι Δήμαρχοι
 Εκλεκτοί Προσκεκλημένοι,
 Κυρίες και κύριοι

Με ιδιαίτερη συγκίνηση σας καλωσορίζω, εκ μέρους της Διεύθυνσης, του Καθηγητικού Συλλόγου και της Μαθητικής Κοινότητας, σε αυτή την ιστορική στιγμή του σχολείου μας. Της μετονομασίας του σε Λύκειο Αραδίππου «Τάσος Μητσόπουλος». «Ο άνθρωπος που είναι ενάρετος και σοφός δεν έχει ανάγκη από δόξα», έγραψε ο Πλούταρχος τον 1ο αι-

ώνα μ.Χ. και αυτή η ρήση αρμόζει απόλυτα στον Τάσο Μητσόπουλο, τον αγνό και άξιο ευπατρίδη πολιτικό που αφιέρωσε τη σύντομη ζωή του για το καλό της πατρίδας του. Ο Τάσος Μητσόπουλος υπήρξε πράγματι ένας «ενάρετος και σοφός» άνθρωπος, ο οποίος ξεχώριζε για τον αδαμάντινο χαρακτήρα του, την ειλικρίνεια, την ευγένεια και προπάντων τη σεμνότητα και το ήθος του.

Ήταν ευπροσήγορος, αλλά ταυτοχρόνως και ευθύς. Άνθρωπος του μέτρου και της αλήθειας. Με την εντιμότητα, την ακεραιότητα του χαρακτήρα του, την εργατικότητα και την ευθυκρισία του, ενέπνεε την εμπιστοσύνη και απολάμβανε καθολικού σεβασμού και αναγνώρισης. Απόδειξη της αγάπης, της εκτίμησης και του σεβασμού προς το πρόσωπό του, αποτελεί σήμερα η παρουσία του ίδιου του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας στην τιμητική αυτή τελετή. Δεν υπήρξε απλά, στενός συνεργάτης του για πολλά χρόνια, αλλά τους συνέδεε μια βαθιά ανθρωπίνη σχέση.

Με τη δράση του ο Τάσος Μητσόπουλος προσέφερε το όραμα ενός μέλλοντος διαφάνειας και χρηστής διοίκησης. Ο ίδιος δεν επιζητούσε τη δόξα και την αυτοπροβολή, αλλά επιδίωκε να καταστήσει την πατρίδα μας κράτος δικαίου, στο οποίο το προσωπικό συμφέρον και η διαπλοκή δεν έχουν θέση. Η πατρίδα ήταν γι' αυτόν υπεράνω όλων. Ο αδόκητος και τόσο πρόωρος χαμός του συγκλόνησε βαθιά, όχι μόνο την οικογένεια, τους στενούς φίλους και συνεργάτες του, αλλά και τον καθένα από μας και στέρησε από την Κύπρο έναν έντιμο πολιτικό και άνθρωπο που είχε να προσφέρει ακόμη πολλά στην πατρίδα μας.

Με τη μετονομασία του Σχολείου μας σε Λύκειο Αραδίππου «Τάσος Μητσόπουλος», δεν στοχεύουμε μόνο στην απότιση φόρου τιμής σε αυτόν τον άξιο πολιτικό – ως άνδρα ενάρετος και σοφός δεν έχει, άλλωστε, ανάγκη από τιμές και δόξες. Η τιμή ανήκει σε εμάς, στο σχολείο και την κοινότητα, αφού με τη μετονομασία του Σχολείου μας αισθανόμαστε ότι γινόμαστε κι εμείς κοινωνοί των μοναδικών χαρισμάτων και αρχών του ξεχωριστού αυτού άνδρα. Ταυτοχρόνως όμως, αποτελεί και ύψιστη ευθύνη για όλους, εκπαιδευτικούς και μαθητές, αφού καλούμαστε να φανούμε αντάξιοι των όσων πρέσβευε ο Τάσος Μητσόπουλος. Καλούμαστε ως εκπαιδευτικοί να καλλιεργήσουμε τις αρχές και τις αξίες του και να τις μεταλαμπαδεύσουμε στις νέες γενιές που πρόκειται να αναλάβουν τα ηνία στο μέλλον. Με τη σημερινή σεμνή τελετή, τιμούμε τον άνθρωπο Τάσο Μητσόπουλο και δηλώνουμε ευθαρσώς την προσήλωσή μας στη διαμόρφωση του μελλοντικού «καλού καγαθού» πολίτη, ο οποίος θα διακρίνεται όχι μόνο για την πνευματική του καλλιέργεια αλλά και για τις ανθρωπιστικές του αξίες και τα Ελληνοχριστιανικά του ιδεώδη, βαδίζοντας στα χνάρια που ο Τάσος Μητσόπουλος χάραξε, με το ήθος και την αξιοσύνη του.

Στον Τάσο Μητσόπουλο

Άννα Παπαπέτρου

Πού θα βρω λόγια να κεντήσω
πάνω στο άψυχο χαρτί
για τη λεβεντιά σου, Τάσο
και τη δική σου αρετή!

Πέρασε κιόλας ένας χρόνος
απ'του χαμού σου τη φυγή,
μένει ανάμνηση ο πόνος
απ'του κενού σου την πληγή.

Μόλις η άνοιξη εχάραξε
και λάμπρυνε τον ήλιο,
σαν χελιδόνι σε πέταξε
για τ' ουρανού το βασίλειο.

Πρότυπο ήταν για την Πατρίδα
η ανθρωπιά κι η αρχοντιά σου,
τώρα σε χρυσή σελίδα
θα υπάρχει τ' όνομά σου.

Θα υπάρχει, δεν θα σβήσει,
γαληνεμένα κοιμήσου,
ο Θεός να σου χαρίσει
τα κλειδιά του παραδείσου.

Μες στις καρδιές μας μένεις λουλούδι
για πάντα να φυλλοροεί,
στίχος σ'άθανато τραγούδι
θα σε υμνολογεί.

ΑΠΟΔΗΜΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ ΑΠΟ ΑΝΑΜΕΣΑ ΜΑΣ

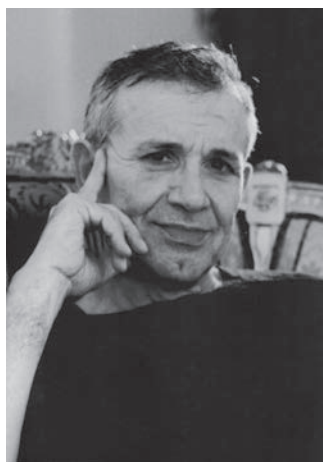
Έφυγαν μαζί οι τρεις φίλοι...

Κώστας Κατσώνης,
Δημοτικός Σύμβουλος

Λίγο πριν από το τέλος του 2014 έφυγαν από ανάμεσά μας τρεις Αραδίππιώτες απόδημοι, που συνδέονταν μάλιστα μεταξύ τους με στενή φιλία: Ο Συμεών Μούσκος και ο Ζαχαρίας Πίτας που διέμεναν στο Μπίρμινγκχαμ της Μεγάλης Βρετανίας και τάφηκαν στη γενέτειρά τους Αραδίππου στις 3 του Γενάρη του 2015, και ο Ζαχαρίας Μακρής, που διέμενε στο Τορίνο της Ιταλίας και έφυγε από τη ζωή την 1η Δεκεμβρίου 2014. Μια μεγάλη απώλεια για τα μουσικά πράγματα του δήμου μας αλλά και της Κύπρου γενικότερα υπήρξε και η εκδημία (στις 26 /9/2014) της Λάουρας Χαραλάμπους, γνωστής μουσικού και Διευθύντριας Ωδείου, με σημαντική δράση στην Αραδίππου και στην πόλη και επαρχία Λάρνακας. Μέσα στο 2015 (9/5/2015) έφυγαν επίσης δύο συνδημότες μας με σημαντική προσφορά στα πολιτιστικά δρώμενα της Αραδίππου, ο Παντελής Σιούκας που ταύτισε τη ζωή του με τον κινηματογράφο. Τιμώντας τη μνήμη τους, κάνουμε ένα μικρό αφιέρωμα στο περιοδικό του Δήμο, σε ένδειξη εκτίμησης και ευγνωμοσύνης για την προσφορά τους.

Συμεών Μούσκος (1949-2014)

Ο Συμεών γεννήθηκε στην Αραδίππου το 1949 και ήταν το πρώτο παιδί της οικογένειας του Χρίστου και της Μαρούλας Μούσκου, με αδέρφια τον Χριστόδουλο και τη Μαρίνα. Μετά την αποφοίτησή του από το Δημοτικό Σχολείο της γενέτειράς του φοίτησε στο Γυμνάσιο (σημερινό Λύκειο) Αγίου Γεωργίου και στη συνέχεια,

μετά τη συμπλήρωση της στρατιωτικής του θητείας, μετέβη στην Αγγλία, όπου σπούδασε Κοινωνιολογία, την οποία όμως ποτέ δεν άσκησε ως επάγγελμα, αφού, ευθύς αμέσως μετά τη συμπλήρωση των σπουδών του, επιδόθηκε με μεγάλη επιτυχία σε διάφορες επιχειρηματικές δραστηριότητες στον τομέα των εστιατορίων.

Ήταν νυμφευμένος με την Άννα Σταύρου Σίκκη, με την οποία απέκτησαν τρία παιδιά: τη Χριστίνα, τον Σταύρο και τη Μαρία. Υπήρξε αφοσιωμένος οικογενειάρχης αλλά και δραστήριο μέλος της παροικίας, στην περιοχή του Μπίρμινγκχαμ όπου διέμενε, ενώ όλοι όσοι είχαν την τύχη να τον γνωρίσουν θα θυμούνται πάντα την πραότητα, την καλοσύνη,

το ζεστό του χαμόγελο, το χιούμορ, τη ζωντάνια, τη γενναιοδωρία, την ευαισθησία και τα φιλόανθρωπα αισθήματά του. Είχε μεγάλη αδυναμία στη μητέρα του-που έφυγε πρόσφατα από τη ζωή (17 Αυγούστου 2015), και πολύ συχνά επισκεπτόταν τη γενέτειρά του, για να βλέπει τους αγαπημένους του γονείς και τα τελευταία χρόνια την πολυαγαπημένη του μητέρα του, που τόσο πολύ τη σκεπτόταν και τη νοιαζόταν μετά τον θάνατο του πατέρα του, Χρήστου.

Ο γείτονας και φίλος του μ. Συμεού, ο γνωστός δημοσιογράφος Ανδρέας Κούνιος έγραψε στην εφημερίδα «Αλήθεια», τον Γενάρη του 2015, λίγες μέρες μετά την εκδημία του Συμεού, ένα χρονογράφημα, που το παραθέτουμε σαν μνημόσυνο για τον αείμνηστο Συμεών Μούσκο.

Ο Συμεών

Μπαίνοντας στην εκκλησία του Αποστόλου Λουκά, μαστιγωμένος από την καταιγίδα και τη συγκίνηση, είδα επάνω στο φέρετρο τη φωτογραφία του Συμεών. Στα μάτια του έλαμπαν, όπως πάντα, δυο ήλιοι. Έκλεισα τα δικά μου και έστησα, από την αρχή, με τον πηλό της μνήμης, τη γειτονιά μας. Το σπίτι των χρυσών του γονιών-στο σαλόνι κουρνιαάζουν εκείνος, η Μαρίνα, ο Χριστόδουλος, η θεία Μαρούλα, ο θείος ο Χρήστος κι εγώ, ανάμεσά τους, περιέργο πιτσιρίκι, καμαρώνω την οικογένεια που μου θυμίζει τα κομψά μυθιστορήματα του Αλέξανδρου Δουμά. Ο Συμεών υπήρξε είδωλο της εφηβικής μου επικράτειας, και, δεν το ομολογώ τώρα που έχει φύγει από τη ζωή (αλήθεια, φεύγουν ποτέ από τη ζωή όσοι έχουν δύο ήλιους στα μάτια); Πάντα το ομολογούσα και πάντα θαύμαζα την ομορφιά του, τον αμύθητο πλούτο της καρδιάς του, την κοφτερή του αντίληψη περί κόσμου, την πρώιμη ωριμότητά του, την απλότητά του και, φυσικά, τη φινέτσα που εξέπεμπε. Ήταν ψηλός, περπατούσε σαν άγγελος σε λεπτό στρώμα πάγου, επέλεγε, όταν χρειαζόταν, την αναγκαιότητα της σιωπής. Πολλά απογεύματα, στην τακτοποιημένη αυλή του σπιτιού του, απολάμβανα τις ζαβολιές του με τον Χριστόδουλο και κρεμόμουνα από τα χείλη του, καθώς τα λόγια του μοσχομύριζαν ταπεινότητα, καλοσύνη, συγχώρεση. Ύστερα το ποτάμι του χρόνου φούσκωσε και μας ξέβρασε πέρα δώθε. Έχασα τα αχνάρια του Συμεών, αλλά στις νοσταλγικές μου περιπλανήσεις κρατούσε περίοπτη θέση. Τον καλημέριζα, λοιπόν, νοερά, του κέρναγα караμέλες από το μαγαζί της Γιαννουρούς - α, όλα κι όλα, από μένα οι караμέλες, με αφόπλιζε σχεδόν πατρικά, του έριχνα την πέτσινη μπάλα ίσα-ίσα για να μου την επιστρέψει, καθόμουνα κοντά του στον σύλλογο, τις κρύες μέρες του χειμώνα, με σκέπαζε με τους δύο ήλιους των ματιών του. Μπαίνοντας στην εκκλησία του Αποστόλου Λουκά, μαστιγωμένος από την καταιγίδα και τη συγκίνηση, αντίκρισα τον Συμεών στο ιερό, ήταν Μεγάλη Βδομάδα, κρατούσε τη σύννοσή του και ένα κερδί, έψελνε απολυτίκια, παραχωρούσε την καρέκλα του στους σεβάσιμους γέροντες. Χώθηκα στην αγκαλιά του, του ευχήθηκα «καλό ταξίδι» και βγήκα στην πλατεία. Ανέβασα τους γιακάδες και προτού ακόμα ακουστεί το πρώτο λυπητερό κτύπημα της καμπάνας έγινα μούσκεμα. Όχι, όχι αγαπημένε μου Συμεών, δεν φταίει η βροχή που πέφτει από τα σύννεφα, φταίει η βροχή που πέφτει από τα μάτια.

Ζαχαρίας Πίτας (1950-2014)

Στις 22 του Δεκέμβρη του 2014 έφυγε από τη ζωή ο Ζαχαρίας Πίτας, που γεννήθηκε στην Αραδίππου στις 6 του Μάη του 1950, με γονείς τους μακαριστούς Ττοφή και Μαρίτσα Πίτα. Ήταν το προτελευταίο από τα οχτώ παιδιά της πολύτεκνης οικογένειάς του. Αδέλφια του, η Μαρκεττού, ο Δημήτρης (Μήτσιος), ο Κωστάρας, η Ελλού, η Παναγιώτα, ο Λουκής και η Ανδρούλα. Έζησε τα παιδικά του χρόνια στην Αραδίππου στη δύσκολη περίοδο της δεκαετίας του '50, και μετά την αποφοίτησή του από το Δημοτικό Σχολείο της γενέτειράς του εργάστηκε για λίγα χρόνια ως βοηθός του αδελφού του Κωστάρα, που ήταν ο καφετζής στο καφενείο των Λαϊκών Οργανώσεων, στον «Ερμή» Αραδίππου. Η φτώχεια όμως και οι δυσκολίες της

ζωής ωθούσαν τότε πολλούς νέους της Αραδίππου στην ξενιτιά, για αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής, πράγμα που έκανε και ο Ζαχαρίας, ο οποίος σε ηλικία μόλις 14 χρόνων μεταβαίνει στην Αγγλία, όπου ήδη βρίσκεται ο αδερφός του μ. Μήτσιος, ο οποίος τον φιλοξενεί και τον στηρίζει στα πρώτα του βήματα, στη μακρινή και ψυχρή Αγγλία. Εργάζεται λοιπόν αρχικά στα φισιάτικα (εστιατόρια ψαριού) του αδερφού του Μήτσιου, στο Μπίρμιγχαμ και στη συνέχεια κάνει τις δικές του επιχειρήσεις στον ίδιο τομέα δραστηριοτήτων, με συνέταιρο (για 40 σχεδόν χρόνια) τον αχώριστο φίλο και κουμπάρο του Ιωσήφ (Joseph) Ιωάννου, με την οικογένεια του οποίου συνδέθηκε όλα αυτά τα χρόνια με στενή και άρρηκτη φιλία. Ταυτόχρονα αποτελούσε δραστήριο και ιδιαίτερα αγαπητό μέλος της Αραδιππιώτικης παροικίας και διακρινόταν για την απλότητα, την καλοσύνη και την πραότητα του χαρακτήρα του, αλλά και για τα φιλότιμα αισθήματά του. Όπως μαρτυρούν όσοι τον γνώρισαν και τον έζησαν από κοντά, είχε ιδιαίτερη ευαισθησία για τους πάσχοντες συνανθρώπους του και πολύ συχνά βοηθούσε γενναιοδωρα και αθόρυβα άτομα και οικογένειες συγχωριανών και άλλων, που βρίσκονταν σε δύσκολη οικονομική κατάσταση και ανέχεια. Επειδή δεν είχε αποκτήσει δική του οικογένεια, ήταν ιδιαίτερα συνδεδεμένος με τις οικογένειες των αδελφιών του, αλλά και με την οικογένεια του συντάιρου του Joseph και ιδιαίτερα με τις βαφτιστικές του, τις τρεις θυγατέρες της οικογένειας, αλλά και με τα άλλα πέντε βαφτιστικά του. Ταυτόχρονα, έτρεφε ξεχωριστή αγάπη για τη γενέτειρά του Αραδίππου, την οποία πολύ συχνά επισκεπτόταν, ενώ τα τελευταία χρόνια είχε κτίσει και το δικό του σπίτι, όπου διέμενε κατά καιρούς για μεγάλο χρονικό διάστημα. Αγαπούσε με πάθος τα ταξίδια, αλλά και την κυπριακή λαϊκή παράδοση και κληρονομιά, και γενικά ήταν ένας πολύ δραστήριος και καλλιεργημένος άνθρωπος, με ανοιχτή καρδιά και μεγάλη αγάπη για όλο τον κόσμο. Στην κηδεία του, που έγινε, όπως ήδη αναφέραμε στις 3 του Γενάρη του 2015 στην εκκλησία του Αποστόλου Λουκά, τον αποχαιρέτησαν με ένα ποίημα οι τρεις βαφτιστικές του.

Όπως έγραψε ο φίλος και συντάιρός του Joseph, που είχε την καλοσύνη να μας στείλει το ποίημα ηλεκτρονικά για την εφημερίδα του Δήμου, «το ποίημα είναι αφιερωμένο στον αείμνηστο φίλο, κουμπάρο, νονό και αδερφό Ζαχαρία Πίτα, ένα μνημόσυνο στον

άνθρωπο με τη χρυσή καρδιά. Το ποίημα είναι γραμμένο όπως διαβάστηκε στην κηδεία του από τρεις αγγέλους, τις βαφτιστικές του Χριστιάνα, Σουζάνα και Έλενα Ιωάννου. Καλό ταξίδι Ζακ, θα είσαι για πάντα στις καρδιές μας». Παραθέτουμε στη συνέχεια το ποίημα:

Η Αραδίππου σε θρηνεί, θρηνεί και η Αγγλία

Σφίγγω τατά μου την καρδιά να σ' αποχαιρετήσω,
για τις στιγμές που ζήσαμε να σε ευχαριστήσω.

Δεκέμβρης ήταν και πρωί, ο μήνας κοσιδύο,
που έφυγες παντοτινά, μας είπες το αντίο.

Γεννήθηκες χαράματα, στις έξι του Μαΐου
και του πενήντα τη χρονιά, απόφαση Κυρίου.
Πατέρας σου ο Χριστοφής, Μαρίτσα η μητέρα,
οκτώ παιδιά μεγάλωσαν, δούλευαν νύχτα μέρα.

Έβδομος ήσουν στη σειρά, ο πιο αγαπημένος,
μαζί με τα αδέρφια σου ζούσες ευτυχισμένος.

Έκλεισες δεκατέσσερα και είπες στη Μαρίτσα,
Αγγλία πάω, μάνα μου, σάσε μου τη βαλίτσα.

Δούλευες σε φισιάτικο, κοντά στον αδελφό σου
και τον παπά μας γνώρισες, ήτανε το γραφτό σου.

Τους συγγενείς στον τόπο σου ποτέ δεν τους ξεχνούσες.

Συχνά ερχόσουν να τους δεις ή τους τηλεφωνούσες.

Φίλους απέκτησες πολλούς, αμέτρητους, τατά μας,
απέκτησες και αδελφό, τον Joseph, τον παπά μας.

Αχώριστοι για μια ζωή, χωρίς να τύχει κάτι,
το μόνο που σας χώριζε ήτανε το κρεβάτι.

Ανοιξατε φισιάτικο, πατάτες με το ψάρι
και τον παπά μας πάντρεψες, εγίνατε κουμπάροι.

Μπήκε και η μητέρα μας τότε μες στη ζωή σου,
εγίνηκεν κουμέρα σου, μάνα και αδελφή σου.

Την τύχη είχαμε εμείς, τατά να μας βαφτίσεις
και σαν πατέρας δεύτερος εμάς να αγαπήσεις.

Βαφτιστικά είχες οκτώ, όλα τα αγαπούσες,
τους φίλους, τους κουμπάρους σου όλους τους εκτιμούσες.

Ταξίδια έκανες πολλά, σ' άρεσε να γυρίζεις,
αυτό ήταν το χόμπι σου, τις χώρες να γνωρίζεις.
Μα ξαφνικά αρρώστησες, άλλαξε η ζωή σου
και όλοι σε στηρίξαμε, παλεύαμε μαζί σου.

Ξεκίνησες τη μάχη σου, έκανες θεραπεία,
για να γλιτώσεις, έλεγες, μ' αυτήν την ιστορία.
Τρεις μήνες όλοι δίπλα σου, χαλάλι σου, τατά μας,
οι τρεις σου οι βαφτιστικές, η μάμα κι ο παπάς μας.
Σαν άγγελους μας έβλεπες και σ' όλους ελαλούσες
πως αν θα ήσουν νικητής, σε μας θα το χρωστούσες.
Μα όμως δεν κατάφερες, τατά μας, να κερδίσεις
κι από κοντά μας έφυγες, στους ουρανούς να ζήσεις.

Ανδρέας Ζιπιτής (Μακρής) (1951 – 2014)

Γιάννης Μακρής
Αδελφός του μ. Ανδρέα

Η μοίρα έπαιξε ένα σκληρό παιχνίδι, τον Δεκέμβρη του 2014, σε τρεις Αραδιπιώτες απόδημους και φίλους, που θέλησε να τους πάρει μαζί στο αιώνιο ταξίδι. Εκτός από τον Συμεών Μούσκο και τον Ζαχαρία Πίτα, έφυγε από τη ζωή την 1η του Δεκέμβρη του 2014 και ο Ανδρέας Ζιπιτής-Μακρής, που ζούσε στην Ιταλία -στο Τορίνο, όπου και έχει ταφεί.

Ο Ανδρίκκος, όπως τον έλεγαν οι συγγενείς και φίλοι, ήταν το 3ον παιδί του Μήτσιου και της Μαρούλλας Ζιπιτή. Γεννήθηκε το 1951 και φοίτησε στο δημοτικό σχολείο Αραδίππου και μετά στο Γυμνάσιο Αγ. Γεωργίου Λάρνακας. Ακολούθως, πήγε στο Κέντρο Ανωτέρων Σπουδών Αμμοχώστου (Κ..Α.Σ.Α.), από όπου και αποφοίτησε. Στη συνέχεια επιτέλεσε τη στρατιωτική του θητεία, ενώ και κατά την τούρκικη εισβολή κατατάχθηκε ως έφεδρος.

Το 1978 πήγε στην Ελλάδα. Εκεί γνώρισε τη σύζυγό του Έλενα Biffi, ελληνοϊταλίδα, την οποία νυμφεύτηκε το 1979 στο Τορίνο της Ιταλίας, όπου και εγκαταστάθηκαν. Απέκτησαν μία κόρη, την Άννα-Μαρία, η οποία παντρεύτηκε το 2004 και δυστυχώς σκοτώθηκε σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα το 2007.

Από τότε ο Ανδρικόκος είχε πάρει τον κάτω δρόμο. Μην μπορώντας ν' αντέξει τον χαμό της μονάκριβής του κόρης, μετά από 7 χρόνια, στις 1/12/2014 άφησε την τελευταία του πνοή στα χέρια των αδελφιών του Γιάννη και Φούλλας, που βρίσκονταν κοντά του τις τελευταίες του στιγμές. Η κηδεία του έγινε στο Mondalto, ένα μικρό χωριό στις Άλπεις κοντά στο σπίτι της οικογένειας. Θάφτηκε δίπλα από την πολυαγαπημένη του κόρη.

Λάουρα Χαραλάμπους: ένας μοναδικός άνθρωπος και μια εξαιρετική μουσικός (1965-2014)

Άγγελος Στυλιανού,
φιλόλογος (σύζυγος της μ. Λάουρας)

Στις 27 Σεπτεμβρίου 2014, υπό τους ήχους της Φιλαρμονικής του Δήμου Λάρνακας και με δαπάνη του Δήμου Αραδίππου, εκατοντάδες συμπολίτες μας αλλά και άτομα από την ευρύτερη περιοχή αποχαιρετούσαν για πάντα στο νέο κοιμητήριο Αραδίππου τη Λάουρα Χαραλάμπους, έναν άνθρωπο που αγαπήθηκε και έχαιρε μεγάλης εκτίμησης από όλους όσοι τη γνώρισαν.

Γεννημένη στο Σπαθαρικό Αμμοχώστου στις 6 Οκτωβρίου 1965, βίωσε με την οικογένειά της τις σκληρές συνέπειες της προσφυγιάς στους οικισμούς της Ορμήδειας, ενώ αργότερα εγκαταστάθηκαν στον συνοικισμό Τσιακκιλερού, όπου έζησε μέχρι το 1996. Μέσα από τις δύσκολες εκείνες συνθήκες της μεταπολεμικής Κύπρου έδειξε πολύ σύντομα το ταλέντο της στο τραγούδι και την αγάπη της για τη μουσική. Έτσι, παρά τα φτωχά οικονομικά μέσα της οικογένειας, ο πατέρας της αποφασίζει να τη στείλει στο Ελληνικό Ωδείο Λάρνακας για να παρακολουθήσει μαθήματα κλασικής κιθάρας και τραγουδιού.

Πολύ γρήγορα διακρίθηκε για την κλίση της. Όλα της τα ενδεικτικά όπως και το πτυχίο της στην κιθάρα και το τραγούδι βαθμολογήθηκαν με άριστα. Και πριν καλά-καλά ολοκληρώσει τις σπουδές της, η Διευθύντρια του Ωδείου κ. Δωρέττα Αβρααμίδου την εργοδοτεί και έτσι η νεαρή ακόμα Λάουρα καταφέρνει να βγάζει τα έξοδά της και να πληρώνει τα μαθήματα του Ωδείου ως δασκάλα μουσικής.

Στα 23 της χρόνια υποβάλλει αίτηση προς το Ελληνικό Ωδείο Αθηνών για τη δημιουργία παραρτήματος στην Αραδίππου, η οποία γίνεται δεκτή. Ήταν η πιο νέα διευθύντρια πα-

ραρτήματος Ελληνικού Ωδείου στην ιστορία του ιδρύματος ανάμεσα σε δεκάδες άλλα σε ολόκληρη την Ελλάδα και Κύπρο. Και καθώς η πορεία του Ωδείου της υπήρξε θεαματική από τους πρώτους μήνες, υπέβαλε δύο χρόνια αργότερα αίτηση για τη δημιουργία και νέου παραρτήματος στο Κίτι, το οποίο επίσης εγκρίθηκε.

Με πολύ μεράκι και αγάπη για ό,τι έκανε άρχισε να προβάλλει τη δουλειά της οργανώνοντας εκδηλώσεις που παρακολουθούσαν με πολλή χαρά οι γονείς και οι δημότες ευρύτερα. Καθώς δε ο αριθμός των μαθητών των δύο Ωδείων αυξανόταν με γρήγορους ρυθμούς οι δάσκαλοι αυξάνονταν επίσης κάθε χρόνο φτάνοντας τους 15, οι οποίοι πλέον δίδασκαν πλήθος από μουσικά όργανα και θεωρητικά.

Άρχισαν επίσης να δημιουργούνται πολλά μουσικά σχήματα εντός του Ωδείου. Δημιουργήθηκε ορχήστρα κιθάρων που ξεπέρασε τα 45 άτομα, χορωδία από 70 σπουδαστές, η ροκ μπάντα Shadows καθώς και το καμάρι της, το τετράφωνο φωνητικό σχήμα «Μελωδία» από 20 επίλεκτα άτομα, δασκάλους και μαθητές, το οποίο είχε μια εξαιρετική δράση εντός και εκτός Κύπρου. Έδωσε πλήθος παραστάσεων σε διάφορες διοργανώσεις ενώ κορυφαία υπήρξε η στιγμή που, προσκεκλημένοι από τον Νομάρχη Ρεθύμνης, έδωσαν μαζί με το Μουσικό Σχολείο του Ρεθύμνου κοινή παράσταση, που θεωρήθηκε μια από τις πιο επιτυχημένες παραστάσεις της χρονιάς στην πόλη.

Το Ρέθυμνο ήταν η αγαπημένη της πόλη. Το επισκεπτόταν συχνά τόσο με το σύζυγο της, καθηγητή Ελληνικής Φιλολογίας, κ. Άγγελο Στυλιανού και τον γιο τους Χριστόφορο, όσο και με τους δασκάλους και σπουδαστές του Ωδείου. Απόκτησαν εκεί σχέσεις φιλίας και έκαναν μακρόχρονους σχεδιασμούς για το μέλλον με ανταλλαγές των δύο πόλεων Λάρνακας-Ρεθύμνου και κοινές εκδηλώσεις. Χαρακτηριστικός είναι ο τρόπος με τον οποίο η Λάουρα έκλεινε την ομιλία της στη μεγάλη εκείνη συναυλία στο Ρέθυμνο, στην παρουσία όλων των αρχών της πόλης:

«Το Ρέθυμνο είναι για μένα η δεύτερη πατρίδα. Ξέρω το κάθε του δρομάκι, γνωρίζω τους ανθρώπους του, ξέρω τις όψεις της πόλης αυτής σε όλες τις εποχές του χρόνου. Γνωρίζοντας λοιπόν πόσο οι μαντινάδες διέπουν την κάθε στιγμή της ζωής σας, επιτρέψτε μου να κλείσω αυτή την ομιλία με το παρακάτω που αποτελεί σκοπό και πόθο της ζωής μου:

Το Ρέθεμνος κι η Λάρνακα να γίνουν αδερφάδες
κι ομαδι ώρες ατέλειωτες να λέμε μαντινάδες.»

Καθώς ο Δήμος Λάρνακας προσπαθούσε να αναβιώσει την Φιλαρμονική του η Λάουρα Χαραλάμπους ήταν παρούσα από την πρώτη στιγμή. Επιλέγοντας ένα νέο γι αυτήν όργανο, το κλαρίνο και με τη βοήθεια του ακούραστου μαέστρου Ανδρέα Ανδρέου έγινε ένα από τα σημαντικότερα μέλη καθώς ήταν επαγγελματίας μουσικός. Παράλληλα ο μαέστρος, διαπιστώνοντας τα φωνητικά της προσόντα, την αξιοποίησε σε αρκετές παραστάσεις και ως τραγουδίστρια.

Το φθινόπωρο του 2008 η Λάουρα διαγνώστηκε με καρκίνο του μαστού. Ο γολγοθάς είχε πια αρχίσει καθώς η ασθένεια ήταν σχετικά προχωρημένη. Ωστόσο αυτό δεν την

σταμάτησε. Μόλις συνήλθε από τον ακρωτηριασμό και τις χημειοθεραπείες, αποφάσισε με τον σύζυγό της την ανέγερση ιδιόκτητου Ωδείου στο Κίτι, ενός σύγχρονου κτηρίου με μικρό θέατρο και πολλές αίθουσες διδασκαλίας. Το έργο της έφτανε πια στην πιο κορυφαία του στιγμή. Εκτιμώντας τη βοήθεια που της πρόσφερε ο Αντικαρκινικός Σύνδεσμος Κύπρου, ανακοίνωσε πως το Ελληνικό Ωδείο Αραδίππου –Κιτίου θα είναι πλέον μόνιμος οικονομικός αιμοδότης του Συνδέσμου και πως όλες οι εκδηλώσεις του θα γίνονται από δω και μπρος για τη στήριξή του.

Δυστυχώς όμως πολύ σύντομα η ασθένεια άρχισε να δείχνει το χειρότερό της πρόσωπο. Οι μεταστάσεις ακολουθούσαν η μια την άλλη και ο αγώνας υπήρξε σκληρός και άνισος. Ωστόσο, η ίδια έδειχνε ένα αξιοθαύμαστο θάρρος. Ποτέ δεν λύγισε. Μέχρι την τελευταία στιγμή πίστευε στο θαύμα και ότι τελικά θα νικούσε την ασθένεια.

Στις 26 Σεπτεμβρίου 2014 άφηνε ήσυχα την τελευταία της πνοή στο σπίτι της, στην αγκαλιά του συντρόφου της και του γιου τους. Πλήθος κόσμου την αποχαιρέτησε, συγγενείς και φίλοι, οι μαθητές της και οι γονείς τους, οι αρχές της Αραδίππου και της Λάρνακας. Αισθανόμενος βαρύ το χρέος ο σύζυγός της αποφάσισε ότι το έργο της Λάουρας Χαραλάμπους πρέπει να συνεχιστεί στο ίδιο επίπεδο και εύρος. Το Ελληνικό Ωδείο Αραδίππου–Κιτίου παραμένει ζωντανό και παραγωγικό και με τη στήριξη των 14 δασκάλων που διδάσκουν εκεί καθώς και της μουσικού κ. Μαρίνας Παναγιώτου, που ανέλαβε την

καλλιτεχνική διεύθυνση, το Ωδείο εξακολουθεί με τον ίδιο ζήλο να προσφέρει ολοκληρωμένες μουσικές σπουδές στους νέους της Αραδίππου και της ευρύτερης περιοχής. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι μετά το θάνατο της Λάουρας το Ωδείο πραγματοποίησε 8 μικρές συναυλίες μέσα σε μερικούς μόνο μήνες.

Επίσης, κατόπιν απόφασης του διδακτικού προσωπικού, το φωνητικό σχήμα «Μελωδία» ολοκλήρωσε τις ηχογραφήσεις του ψηφιακού δίσκου «Της Κύπρου ξαποστάματα» που η ίδια η Λάουρα είχε ξεκινήσει και το οποίο έμεινε ημιτελές. Αφιερωμένο πλέον στην μνήμη της, θα παρουσιαστεί το ερχόμενο φθινόπωρο σε μεγάλη, δίωρη συναυλία στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας και τα έσοδα από τις πωλήσεις του θα δοθούν, όπως η ίδια ήθελε, στον Αντικαρκινικό Σύνδεσμο Κύπρου. Χορηγός του ψηφιακού αυτού δίσκου είναι και ο Δήμος Αραδίππου.

Η οικογένεια της αγαπημένης μας Λάουρας επιθυμεί να ευχαριστήσει τον κ. Κώστα Κατσώνη για την πρωτοβουλία αυτής της δημοσίευσης. Θέλει ακόμα να ευχαριστήσει τον πρώην Δήμαρχο Αραδίππου κ. Χριστάκη Λιπέρη για την πολύχρονη στήριξη. Κυρίως όμως ευχαριστούμε τον νυν Δήμαρχο κ. Ευάγγελο Ευαγγελίδη γιατί στάθηκε δίπλα μας τόσο στις δύσκολες ώρες της ασθένειας όσο και μετά τον θάνατο της Λάουρας. Ανέλαβε τα έξοδα της κηδείας της και ικανοποίησε κάθε μας αίτημα με προσωπικές ενέργειες. Το ενδιαφέρον του τιμά τόσο εμάς όσο και τον ίδιο ως Δήμαρχο. Ευχαριστούμε τέλος όλους τους γονείς που εξακολουθούν να επιλέγουν το Ελληνικό Ωδείο Αραδίππου –Κιτίου για τις μουσικές σπουδές των παιδιών τους και τους διαβεβαιώνουμε ότι στόχος μας είναι να ικανοποιούμε τις προσδοκίες τους.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Ανδρέας Τράττος: ο 1ος Δήμαρχος της Αραδίππου

Συναντήσαμε πρόσφατα στο σπίτι του, στην Αραδίππου τον πρώτο Δήμαρχο Αραδίππου κ. Αντρέα Τράττο, ο οποίος πολύ πρόθυμα συνομίλησε μαζί μας «εφ' όλης της ύλης», δίνοντάς μας σημαντικές και ενδιαφέρουσες πληροφορίες για τη δεκάχρονη δημαρχία του (1986-1996), στη διάρκεια της οποίας τέθηκαν οι βάσεις για τη σταδιακή ανάπτυξη και ανάδειξη της Αραδίππου σε έναν από τους μεγαλύτερους δήμους της ελεύθερης Κύπρου. Αρχίζοντας από μια περιδιάβαση στα παιδικά και τα φοιτητικά του χρόνια, επικεντρωθήκαμε στη συνέχεια στα θέματα της δημαρχίας του, τα οποία θεωρούμε ιδιαίτερα σημαντικά, μια και ο Αντρέας Τράττος υπήρξε ο 1ος Δήμαρχος της Αραδίππου, επανεκλέχτηκε για δεύτερη θητεία και έγραψε τη δική του ιστορία στα κοινά του δήμου μας και του τόπου γενικότερα. Προκαταρκτικά, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι ο Αντρέας Τράττος γεννήθηκε στην Αραδίππου το 1947, είναι ο πρωτότοκος γιος της πολυμελούς οικογένειας του αείμνηστου Χατζηαντώνη Τράττου και της μακαριστής Χρυσής Ελευθερίου Τούμπα, και έχει άλλα εννιά αδέρφια: τον

Ο Ανδρέας Τράττος στην τιμητική εκδήλωση για τον Ανδρέα Μαππούρα που έγινε στο Γυμνάσιο Αραδίππου στις 28/2/1996. Στα αριστερά του Δημάρχου ο λαϊκός ποιητής, αείμνηστος Ανδρέας Μαππούρας, οι ιερείς Παρασκευάς Χαραλάμπους και ο μ. Παπανικόλας Παπαδημητρίου, ο Μ. Κατσιατής και ο Τ. Τιμοθέου και στα δεξιά του ο τότε Γυμνασιάρχης μ. Ιωάννης Χ΄Πιερής, ο Ζ. Παπανικοδήμου και ο Κ. Κατσώνης.

*Ο Δήμαρχος Αραδίππου Α. Τράττος με τον αείμνηστο Πρόεδρο της Δημοκρατίας Σπύρο Κυπριανού.
Στα δεξιά του Δημάρχου η σύζυγος του Προεδρου Μιμή Κυπριανού.*

Ο Α. Τράττος και το 1ο Δημοτικό Συμβούλιο Αραδίππου με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Γιώργο Βασιλείου (1990). Διακρίνονται (από αριστερά προς δεξιά) οι μ. Α. Κέλπης (Μηχανικός), Τ. Ξενοφώντος (Δημ. Γραμματέας), Χρ. Σκορδής, ο Δήμαρχος και ο Πρόεδρος μ. Δ. Καπνιστός, Χρ. Ττοφαλλής, Δ. Παγώνης και Χρ. Λιπέρης.

Λευτέρη, τον Λούκα, τον Γιώργο, τον Ελενόδωρο, τη Μαρία, τον Παντελή, τη Μιράντα, τον Βαγγέλη και τον Χρίστο. Μετά την αποφοίτησή του από το Γυμνάσιο Αγίου Γεωργίου Λάρνακας, έκανε τη στρατιωτική του θητεία και στη συνέχεια σπούδασε Αγρονομία στη Μόσχα, με υποτροφία. Εκεί γνώρισε και τη σύζυγό του Σβέτα, με την οποία ενώθηκαν με τα δεσμά του γάμου από το 1972 και απέκτησαν δύο παιδιά, τον Αντώνη και την Κατερίνα, που έχουν σήμερα αποκατασταθεί οικογενειακά και τους έχουν δώσει τρία εγγόνια. Ο Αντρέας Τράπτος είναι σήμερα συνταξιούχος και χαίρεται την οικογένειά του, μαζί με τη σύζυγό του, τα παιδιά και τα τρία εγγονάκια του.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Κύριε Δήμαρχε, μιλήστε μας πρώτα για τα παιδικά και νεανικά σας χρόνια (μαθητική ζωή).

Όταν φοιτούσα στο Δημοτικό Σχολείο της γενέτειράς μου Αραδίππου ήταν τα χρόνια του απελευθερωτικού Αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-59. Παρά τις έντονες κομματικές αντιπαλότητες της εποχής, συμμετείχαμε κι εμείς τα παιδιά στον Αγώνα κάνοντας, θυμάμαι, διαδηλώσεις στους δρόμους του χωριού μας. Θυμάμαι ακόμα που έκλεινε το σχολείο όταν υπήρχε αναρτημένη ελληνική σημαία και άνοιγε όποτε το ήθελαν και το αποφάσιζαν οι Άγγλοι κατακτητές. Λατρεύαμε τους δασκάλους μας και ιδιαίτερα τον Κωσταρή τον Πύργο, ο οποίος είχε τότε συλληφθεί για λίγο καιρό από τους Άγγλους και φυλακίστηκε. Ήταν δύσκολα χρόνια, αλλά περνούσαμε καλά, γιατί ο πατέρας μου ήταν υαλοπώλης και εμπορευόταν τα προϊόντα του στην Αραδίππου και στα πανηγύρια, επάγγελμα που ακολούθησε ο γιος του Λευτέρης και το επαγγέλλεται μέχρι σήμερα. Ήταν επικερδές επάγγελμα και περνούσαμε σχετικά καλά. Μαζί με τον Γιώργο Ευθυμίου και τον Χρίστο Σίκκη ήμασταν οι άριστοι της τάξης μας. Ήμουν αθλητής δρόμου, με μεγάλες επιδόσεις και έπαιζα επίσης ποδόσφαιρο. Στο Γυμνάσιο φοίτησα από το 1959 -1965. Είμαστε από τους πρώτους μαθητές που φοιτήσαμε στο νεοδημιουργηθέν πρακτικό τμήμα του νέου κτηρίου του Γυμνασίου Αγίου Γεωργίου Λάρνακας. Στο τμήμα μου ήμασταν 23 άτομα και ήμασταν πολύ αγαπημένοι, σαν μια οικογένεια, και μέχρι σήμερα διατηρούμε άριστες σχέσεις. Ήμουν άριστος μαθητής και γι' αυτό πάντα φιλοδοξούσα να συνεχίσω τις σπουδές μου σε πανεπιστήμιο.

2. Τι θυμάσαι έντονα από τη θητεία σου στην Εθνική Φρουρά;

Πήγα στρατιώτης την 1η Αυγούστου του 1965 και υπηρέτησα για 24 μήνες στην 181 Μοίρα Πυροβολικού στο Τρίκωμο. Ήταν δύσκολα χρόνια και επειδή ήμασταν αριστεροί είχαμε διάφορες περιπέτειες και κατατρεγμούς. Πέρασα όμως, καλά, γιατί ήμουν καλός στρατιώτης και είχα τη συμπάθεια του Διοικητή, ο οποίος με πρότεινε και έγινα δεκάνας. Αρχικά, μου πρότειναν να πάω αξιωματικός (δόκιμος), αλλά αρνήθηκα, γιατί δεν ήθελα να πάω εκτός Κύπρου και να επιδεινώσω την κατάσταση της υγείας της μητέρας μου, που αρρώστησε από το μαράζι της όταν πήγα στρατιώτης.

Μια ιστορική φωτογραφία: Ο Δήμαρχος Αραδίππου με τους Διευθυντές που υπηρέτησαν στην Αραδίππου και τιμήθηκαν για την προσφορά τους μέσα στα πλαίσια της γιορτής των γραμμάτων. Στα δεξιά του Δημάρχου, μ. Γιάγκος Κων/νίδης, Χρ. Κίκας και Μαρούλα Αναστασίου. Στα αριστερά: μ. Νέαρχος Παπαξενόπουλος, Θ. Σιδεράς, Κ. Πύργος και ο μ. Σάββας Κάλλης. Όρθιοι πίσω: Ευδοκία Σταυριανού, Νίνα Πύργου, Σ. Σωτηριάδης και ο μ. Χρ. Αυγορίτης.

Με τη Ρωσική Επιστημονική Επιτροπή που έκανε έρευνα για την ηλεκτρομαγνητική ενέργεια στην Αραδίππου

3. Μίλησέ μας δήμαρχε, για τις σπουδές σου στη Μόσχα.

Η υποτροφία που μου δόθηκε ήταν για Αγρονομία, και έτσι ακολούθησα αυτόν τον κλάδο. Δεν ήταν δική μου επιλογή, αλλά ήταν μια πολύ ενδιαφέρουσα και χρήσιμη εμπειρία, που με βοήθησε στη ζωή μου. Ταξίδεψα στη Μόσχα με πλοίο, από Λάρνακα-Οδυσσο (για επτά μέρες) και με τρένο από την Οδησό στη Μόσχα. Όταν φτάσαμε στη Μόσχα, θυμάμαι, ένιωθα σαν να ζω ένα παραμύθι, αφού όλα ήταν σκεπασμένα από το κατάλευκο χιόνι που δημιουργούσε φανταστικές εικόνες ιδιαίτερα πάνω στα δέντρα. Έμεινα σ' αυτό το παραμύθι για έξι χρόνια (1967-1973). Η ζωή μας στη Μόσχα ήταν ευχάριστη, παρ'όλο που ήταν πολύ δύσκολος ο χειμώνας, αφού κάποτε είχαμε θερμοκρασίες κάτω των 30 βαθμών. Οι αναμνήσεις μου είναι εξαιρετικές από την εξάχρονη παραμονή μου στη Μόσχα, όπου βίωσα μοναδικές στιγμές μέσα σε μια μεγαλούπολη με πλούσια πολιτιστική ζωή (θέατρα, όπερες κτλ.). Ποτέ δεν ένιωσα ξένος. Στη Μόσχα γνώρισα και τη σύζυγό μου Σβέτα, στο τελευταίο έτος των σπουδών μου. Κάναμε πολιτικό γάμο το 1972, και στην Κύπρο θρησκευτικό γάμο το 1976.

4. Πότε επέστρεψες στην Κύπρο και με τι ασχολήθηκες αρχικά πριν από την εκλογή σου στη Δημαρχία Αραδίππου;

Επέστρεψα το 1973. Υπήρχε τότε πρόβλημα ανεργίας ανάμεσα στους απόφοιτους γεωπονικών σχολών. Το 1974 έγινε το πραξικόπημα, ακολούθησε η τουρκική εισβολή με τα τραγικά γεγονότα που όλοι βιώσαμε, και γύρω στα τέλη του 1974 γύρισα στη Μόσχα για μεταπτυχιακό, όπου παρέμεινα για άλλον ένα χρόνο μαζί με τη γυναίκα μου και το πρώτο μας παιδί. Η πρώτη μου ασχολία ήταν στην ΠΕΟ, στη Λάρνακα, από το 1973. Εργάστηκα για εννιά χρόνια ως έμμισθος της ΠΕΟ. Ήταν μεγάλη εμπειρία για μένα, γιατί ήμουν συνέχεια ανάμεσα στους εργαζόμενους με στόχο την επίλυση των προβλημάτων τους. Ήταν ένα σχολείο η περίοδος αυτή, που με βοήθησε στη μετέπειτα πορεία μου..

5. Πού βρισκόσουν όταν έγινε το πραξικόπημα και η τουρκική εισβολή; Μίλησέ μας για τις εμπειρίες σου εκείνα τα δύσκολα χρόνια.

Όταν έγινε το πραξικόπημα ήμουν επιβάτης σε ένα ταξί πηγαίνοντας προς Λευκωσία, για να πάρω τα εισιτήρια, με τα οποία θα ταξίδευα στη Μόσχα, στις 20 Ιουλίου, για να επισκεφτώ τη σύζυγό μου και το πρώτο μας παιδί, τον Αντώνη. Συνεπιβάτης μου ήταν και ο φίλος Αντώνης Αλαμπρίτης. Ακούσαμε από το ραδιόφωνο τα εμβατήρια και τις ανακοινώσεις και αμέσως γυρίσαμε πίσω συγκλονισμένοι και ανήσυχoi για τις εξελίξεις. Επιστρέψαμε πίσω. Εγώ πήγα στο οίκημα της ΠΕΟ και ενώθηκα με τους συναγωνιστές μου που οργάνωσαν διαδήλωση στη Λάρνακα ενάντια στο πραξικόπημα, στη διάρκεια της οποίας σκοτώθηκαν από τους πραξικοπηματίες οι τέσσερις ήρωες του Αϊ-Γιάννη. Όταν έγινε η τουρκική εισβολή κατατάχτηκα στη μονάδα μου στο Τρίκωμο, όπου παραμείναμε μέχρι τη δεύτερη εισβολή. Η βασική δύναμη της Μοίρας είχε πάρει διαταγή να πάει στο Συγχαρί, όπου και είχαμε μεγάλες απώλειες. Από το Τρίκωμο φύγαμε μεταξύ πρώτης και δεύτερης εισβολής και πήγαμε στην Αμμοχώστο, στον Καράολο (στρατόπε-

δο), και όταν οι Τούρκοι άρχισαν να βομβαρδίζουν το στρατόπεδό μας, φύγαμε προς τις Βρυσούλες και ύστερα από μεγάλες περιπέτειες καταλήξαμε στο Αυγόρου.

6. Κάτω από ποιες συνθήκες έλαβες την απόφαση να θέσεις υποψηφιότητα για τη θέση του Δημάρχου στον νεοσύστατο Δήμο Αραδίππου;

Όταν το 1986 έγινε το δημοψήφισμα για την ανακήρυξη της Αραδίππου σε δήμο και άρχισαν οι ζυμώσεις για την επιλογή υποψηφίου της Αριστεράς, μου προτάθηκε να είμαι υποψήφιος του ΑΚΕΛ. Αποδέχθηκα την πρόταση και αρχίσαμε την προεκλογική εκστρατεία. Ανθυποψήφιοί μου ήταν τότε ο Ευάγγελος Νικολάου (ΔΗΣΥ), ο Χριστόδουλος Μούσκος (ΕΔΕΚ) και ο Ανδρέας Ξιούρουππας (ανεξάρτητος). Οι εκλογές έγιναν τον Μάιο του 1986, και το αποτέλεσμα ήταν να εκλεγώ στη θέση του Δημάρχου για πενταετή θητεία.

7. Πώς ήταν τότε η κατάσταση στην Αραδίππου και ποια ήταν τα πιο σοβαρά προβλήματα που κλήθηκες να αντιμετωπίσεις ως ο 1ος εκλεγμένος Δήμαρχος Αραδίππου;

Για την ιστορία θα πρέπει να αναφερθεί ότι το δημοψήφισμα για τη μετατροπή της Αραδίππου σε δήμο οργανώθηκε στις 23 Φεβρουαρίου 1986. Το 98% των κατοίκων ψήφισαν υπέρ της ανακήρυξης της κοινότητάς μας από Συμβούλιο Βελτιώσεως σε Δήμο, ενώ οι πρώτες δημοτικές εκλογές έγιναν στις 25 Μαΐου 1986. Είναι γεγονός ότι υπήρχαν πολλά προβλήματα, τα οποία κληθήκαμε να αντιμετωπίσουμε ως νέο Δημοτικό Συμβούλιο, παρ'όλο που η Αραδίππου ευτύχησε να έχει από το 1960 και για 26 συναπτά έτη, μέχρι την ανακήρυξη της σε Δήμο, έναν πολύ δραστήριο κοινοτάρχη, τον αείμνηστο Παντελή Παντελούρη, ο οποίος είχε επιτελέσει σημαντικό έργο. Πρώτα απ'όλα είχαμε να οργανώσουμε τον νεοσύστατο δήμο μας, με την καλύτερη αξιοποίηση του υφιστάμενου προσωπικού, τη δημιουργία των πρώτων δημοτικών επιτροπών με την εθελοντική εμπλοκή των δημοτών, τη βελτίωση του οδικού δικτύου, την επέκταση της υδατοπρομήθειας, τη μεταφορά των οχληρών βιοτεχνιών εκτός του δήμου, την αναβάθμιση της πολιτιστικής ζωής και τον προγραμματισμό βασικών έργων υποδομής (αθλητικό κέντρο, πάρκα κτλ.).

8. Ποια ήταν η σχέση σου με τον αείμνηστο Παντελή Παντελούρη, τελευταίο Κοινοτάρχη της Αραδίππου πριν από την ανακήρυξή της σε Δήμο;

Η σχέση μου με τον αείμνηστο Κοινοτάρχη Παντελή Παντελούρη ήταν άριστη. Τον εκτιμούσα αφάνταστα για την τιμιότητα και τη μεγάλη προσφορά του προς την Κοινότητα της Αραδίππου. Το γεγονός ότι είχαμε και στενό συγγενικό δεσμό καθιστούσε τη σχέση μας αυτή ακόμα πιο στενή. Η γιαγιά μου, συγκεκριμένα, ήταν αδελφή της μητέρας του. Στην αρχή κυρίως, μόλις ανέλαβα τη δημαρχία, τον συμβουλευόμουν πολύ συχνά, για διάφορα θέματα που αφορούσαν τον δήμο μας και προσπαθούσα όσο ήταν δυνατό να αξιοποιήσω την πολύτιμη πείρα του. Ο ίδιος μάλιστα, με πολλή προθυμία με συμβούλευε για όλα τα προβλήματα που αντιμετώπιζε ο νεοσύστατος δήμος μας. Γενικά, μπορώ να πω ότι με τον Παντελούρη είχαμε πάντοτε μια εξαιρετη συνεργασία και σχέση.

9. Πόσοι και ποιοι ήταν οι πρώτοι δημοτικοί σύμβουλοι και πώς ήταν η συνεργασία σας στη διάρκεια της δεκαετούς δημαρχίας σας;

Το πρώτο Δημοτικό Συμβούλιο της Αραδίππου αποτελούσαν, εκτός από τον Δήμαρχο, έξι δημοτικοί σύμβουλοι: ο Δημήτρης Καπνιστός, ο Μανώλης Βασιλείου και ο Δημήτρης Παγώνης από το ΑΚΕΛ, ο Χριστάκης Ττεραλής και ο Χριστάκης Λιπέρης από τον ΔΗΣΥ και ο Χρίστος Σκορδής από την ΕΔΕΚ, ο οποίος ανέλαβε ως αντιδήμαρχος. Είχαμε μια εξαιρετική και αγαστή συνεργασία, η οποία συνέβαλε σημαντικά στην επίτευξη σε μεγάλο βαθμό των στόχων που είχαν τεθεί κατά την πρώτη πενταετία. Αλλά και στη δεύτερη πενταετία (1986-1991), το Δημοτικό Συμβούλιο λειτούργησε αρκετά αποτελεσματικά. Οι δημοτικοί σύμβουλοι που εκλέχτηκαν στη δεύτερη πενταετία ήταν ο Λούκας Κονόμου, ο Μανώλης Βασιλείου και ο Δημήτρης Παγώνης (ΑΚΕΛ), ο Χριστάκης Λιπέρης και ο Ζαχαρίας Καϊμακλιώτης (ΔΗΣΥ) και από την ΕΔΕΚ ο Χριστόδουλος Μούσκος. Αναφορικά με το θέμα της συνεργασίας που είχαμε στο Δημοτικό Συμβούλιο θα πρέπει να σημειωθεί ότι στη διάρκεια της δεκαετίας της δημαρχίας μου ποτέ δεν έθεσα πάνω από το δημοτικό συμφέρον το κομματικό ή το προσωπικό συμφέρον. Αντίθετα, σε όλες τις εκφάνσεις της δράσης μου αντιμετώπιζα ως δήμαρχος, αντιμετώπιζα όλους τους δημότες ισότιμα, γεγονός που είχε εκτιμηθεί από τους δημότες. Γενικά, κατέβαλλα πάντοτε προσπάθεια για συλλογική συναινετική δράση, η οποία να στηρίζεται στην ανιδιοτέλεια και την έντονη διεκδικητικότητα, με στόχο πάντα να πετυχαίνουμε το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα προς όφελος των δημοτών και της Αραδίππου γενικότερα.

10. Ποια θεωρείς τα πιο σημαντικά επιτεύγματα της δεκάχρονης δημαρχίας σου;

Αξιολογώντας τη δεκάχρονη δημαρχία μου σήμερα, με το πέρασμα τόσων χρόνων, μπορεί κανείς να διαπιστώσει ότι έγιναν σημαντικά έργα τότε, τα οποία επηρέασαν θετικά, πιστεύω, τη ζωή του Αραδιπιώτη. Συνοπτικά θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τα εξής:

- Έγινε η ανάπλαση της πλατείας Αποστόλου Λουκά, με την πλακόστρωσή της και την απομάκρυνση των οχημάτων.
- Βελτιώθηκε το αστικό οδικό δίκτυο σε όλες τις περιοχές της Αραδίππου. Ασφαλτοστρώθηκαν επίσης δυο νέες αρτηρίες που συνδέουν την Αραδίππου με τη Λάρνακα, η λεωφόρος Αγίας Σοφίας και η οδός Ομήρου.
- Δημιουργήθηκαν τριάντα πάρκα και παιδικές χαρές σε όλες τις συνοικίες.
- Κατασκευάστηκε το νέο δημοτικό Κοιμητήριο και έγιναν βελτιώσεις στο υφιστάμενο.
- Στον τομέα της υδατοπρομήθειας έγιναν τεράστια βήματα. Επεκτείναμε το δίκτυο μέχρι την ελεύθερη ζώνη εμπορίου με δαπάνη 300 χιλιάδων λιρών, εγκαταστήσαμε νέες δεξαμενές, εξασφαλίσαμε νερό από τον Νότιο Αγωγό για τις ανάγκες της κτηνοτροφικής περιοχής και για τη δημιουργία περιοχής αναδασμού στη βόρεια περιοχή της Αραδίππου, ενώ κατασκευάστηκε και το εμπλουτιστικό φράγμα του Παρθενίτη, υδροδοτήθηκαν νέες οικιστικές περιοχές και αξιοποιήθηκαν νέες γεωτρήσεις.
- Επεκτάθηκε η ηλεκτροδότηση σε όλες τις κτηνοτροφικές περιοχές.
- Βελτιώθηκαν οι αγροτικοί δρόμοι, με τη σταδιακή ασφαλτόστρωσή τους.

- Βελτιώθηκε σημαντικά το τηλεφωνικό δίκτυο, διασφαλίζοντας τις τηλεφωνικές ανάγκες των δημοτών για τα επόμενα 50 χρόνια.
- Συνεχίστηκε το πολεοδομικό έργο των υπηρεσιακών δρόμων από τη Ριζοελιά μέχρι τον κυκλικό κόμβο του ΓΣΖ, με δαπάνη ενός εκατομμυρίου λιρών.
- Δημιουργήθηκε ειδική βιομηχανική ζώνη στην περιοχή Πελέτικο, για μεταφορά των οχληρών βιομηχανιών.
- Δημιουργήθηκε η βιοτεχνική περιοχή
- Τοποθετήθηκαν φώτα τροχαίας σε δύο οδικούς κόμβους.
- Μεταφέρθηκαν τα χοιροστάσια από την περιοχή «Μονάκα» (κοντά στο γυμνάσιο) στην κτηνοτροφική περιοχή και έγιναν επίσης αρκετά άλλα έργα για τη βελτίωση του περιβάλλοντος.
- Καθιερώθηκαν οι παγκοινοτικές συγκεντρώσεις για ενημέρωση των δημοτών και συζήτηση των προβλημάτων τους.

11. Στον τομέα του πολιτισμού σημειώθηκαν τότε (από την αρχή της δημαρχίας) σημαντικές αλλαγές, που επηρέασαν και την κατοπινή πολιτιστική ζωή της Αραδίππου. Μίλησέ μας για τα θέματα αυτά.

Μια από τις πρώτες μας ενέργειες, από τον πρώτο κιόλας χρόνο της δημαρχίας ήταν η δημιουργία της Πολιτιστικής Επιτροπής, η οποία στελεχώθηκε βασικά με αξιόλογους δημότες, οι οποίοι πρόσφεραν εθελοντικά πολύ σημαντικές υπηρεσίες. Ιδιαίτερα θα ήθελα και με την ευκαιρία αυτή να ευχαριστήσω τον φιλόλογο και συγγραφέα Κώστα Κατσώνη, ο οποίος ανέλαβε τότε ως Γραμματέας της Πολιτιστικής Επιτροπής και είχε την ευθύνη του συντονισμού της πολιτιστικής δράσης, σε στενή και αρμονικότερη συνεργασία με το Δημοτικό Συμβούλιο. Με τη συμβολή όλων αναλήφθηκαν σημαντικές πρωτοβουλίες και τέθηκαν οι βάσεις για την πολιτιστική αναβάθμιση του δήμου μας.

- Καθιερώσαμε από τον πρώτο κιόλας χρόνο την Καλλιτεχνική Λαογραφική Εκδήλωση του Οκτώβρη, με την ευκαιρία της πανήγυρης του Αποστόλου Λουκά, που είχε συνήθως τριήμερη ή διήμερη διάρκεια και αγκαλιάστηκε από όλους τους δημότες, με αποτέλεσμα να καταστεί θεσμός και να συνεχίζεται ίσαμε σήμερα. Η καθιέρωση αυτής της εκδήλωσης, σε συνεργασία με όλα τα σωματεία και τα οργανωμένα σύνολα της Αραδίππου, ήταν πρωτοποριακή για την εποχή εκείνη και έδωσε την ευκαιρία στους Αραδιππιώτες δημιουργούς να αναδείξουν τα ταλέντα τους και να προβάλουν το έργο τους. Ταυτόχρονα, αποτελούσε και ένα κίνητρο για νέους καλλιτέχνες να αναδειχθούν (λαϊκούς ποιητές, λαϊκούς οργανοπαίκτες και τραγουδιστές, χορευτές και άλλους), πλάι στους μεγάλους Αραδιππιώτες δημιουργούς, όπως ήταν οι αείμνηστοι Ανδρέας Μαππούρας, ο Ηλίας Τζι-αμπάτζης, ο Χρίστος Κ. Ζήνωνος, Ζαχαρίας Περικλέους, αλλά και οι νεότεροι και καταξιωμένοι Χρίστος Σίκκης (τραγουδιστής), ο κατ'έξοχην χορευτής Ανδρέας Λάτσιης και άλλοι, που υπηρετούν μέχρι σήμερα με αφοσίωση την παράδοση και τον πολιτισμό μας.

- Καθιερώσαμε την έκδοση του περιοδικού «Αραδίππου», το οποίο συνεχίζει να εκδίδεται μέχρι σήμερα και έχει συμπληρώσει φέτος 29 τεύχη.
- Είχαμε επίσης καθιερώσει Καλλιτεχνική Εκδήλωση για τους Απόδημους Αραδιπιώτες, που μάλιστα γινόταν στο γήπεδο της κοινότητας αρχικά ή στην Πλατεία του Αποστόλου Λουκά, και η οποία έχει σήμερα δεν διοργανώνεται.
- Εκτός από τις πιο πάνω ετήσιες εκδηλώσεις διοργανώνονταν τιμητικές εκδηλώσεις για καλλιτέχνες και δημιουργούς, διαλέξεις, εκθέσεις ζωγραφικής, επετειακές εκδηλώσεις (εθνικές επέτειοι κτλ.), θεατρικές παραστάσεις, εκδηλώσεις για παιδιά και για άτομα τρίτης ηλικίας, κινηματογραφικές παραστάσεις κτλ.
- Έγιναν οι ανασκαφές στην Παναγία των Αμπελιών, σε συνεργασία με την αρχαιολογική αποστολή του Ινστιτούτου Αρχαιολογίας και Εθνολογίας του Πανεπιστημίου της Κοπεγχάγης, Δανίας. Για τη σημασία των αρχαιολογικών αυτών ευρημάτων, τα οποία δυστυχώς σήμερα μένουν εντελώς αναξιοποίητα, έχει γραφτεί ειδικό βιβλίο 440 σελίδων, από την επικεφαλής της αποστολής καθηγήτρια Lone Wriedt Sorensen, το οποίο κυκλοφόρησε το 2006 στα αγγλικά (Panayia Ematousa I. A rural site in south-eastern Cyprus-Monographs of the Danish Institute at Athens, volume 6, 1, Athens 2006.)

12. Επί δημαρχίας σου είχαν καταρτιστεί μεγαλεπήβολα σχέδια για την ανέγερση δημοτικού μεγάρου και άλλων έργων πολιτιστικής υποδομής, τα οποία όμως δεν υλοποιήθηκαν και παραμένουν ίσαμε σήμερα απραγματοποίητα. Γιατί, πιστεύεις δεν εκπληρώθηκαν αυτοί οι στόχοι;

Είναι γεγονός ότι τότε είχαμε σχεδιάσει και εξαγγείλει στη διάρκεια της δεύτερης πενταετίας και λίγο πριν από το τέλος της δεκαετίας, αρκετά σημαντικά έργα που κρίναμε τότε ότι ήταν αναγκαία έργα υποδομής για τον δήμο μας. Τέτοια έργα ήταν: η ανέγερση Δημοτικού Μεγάρου σε χώρο που είχε απαλλοτριωθεί πίσω από το Α΄ Δημοτικό Σχολείο (με μεγάλη αίθουσα εκδηλώσεων, βιβλιοθήκη κτλ.), η κατασκευή μεγάλου αστικού πάρκου στη Ριζοελιά, η κατασκευή νέου αθλητικού κέντρου σε διαθέσιμο χώρο 96 σκαλών (με σύγχρονο γήπεδο και άλλες αναγκαίες αθλητικές εγκαταστάσεις), η ανέγερση αμφιθεάτρου και πολυδύναμου Πολιτιστικού Κέντρου (σε συνεργασία με τη ΣΠΕ Αραδίππου) για τις ανάγκες της νεολαίας, η κατασκευή φραγμάτων, νέων πάρκων κτλ. Τα μεγάλα αυτά έργα δυστυχώς δεν έχουν μέχρι σήμερα υλοποιηθεί για πολλούς και διάφορους λόγους, με αποτέλεσμα να υστερεί σήμερα σε βασικά έργα υποδομής, σε σύγκριση με άλλους δήμους. Εύχομαι σύντομα να ξεπεραστεί η οικονομική κρίση και να μπορέσει ο δήμος μας να υλοποιήσει αρκετά από αυτά τα έργα, που είναι σίγουρα αναγκαία για την περαιτέρω αναβάθμιση και πολιτιστική ανάπτυξη της Αραδίππου.

13. Μίλησέ μας επίσης κ. Δήμαρχε για μια σημαντική πρωτοβουλία που είχε αναληφθεί τότε, στη διάρκεια της δημαρχίας σας, με την κάθοδο ρωσικής επιστημονικής επιτροπής για τη μελέτη του φυσικού περιβάλλοντος της Αραδίππου, σε σχέση με τον αυξημένο αριθμό κρουσμάτων καρκίνου στην Αραδίππου.

Είναι γεγονός ότι είχε γίνει μεγάλη συζήτηση τότε στην Αραδίππου αλλά και στον τύπο για τα κρούσματα καρκίνου που φαίνονταν να είναι αυξημένα στον δήμο μας σε σχέση με άλλες περιοχές της Κύπρου. Για τον σκοπό αυτό καλέσαμε τη Ρωσική Επιστημονική Επιτροπή από εμπειρογνώμονες, οι οποίοι έκαναν μετρήσεις και διαπιστώσεις σχετικά με την εκπομπή γήινης ακτινοβολίας στην Αραδίππου. Οι μετρήσεις αυτές κατέδειξαν, όπως είχε ανακοινωθεί, ότι δεν υπήρχε άμεση σχέση των πυλώνων της ηλεκτρικής με την εκδήλωση καρκίνου. Κανένα κρούσμα καρκίνου δεν είχε διαπιστωθεί σε περιοχές με πυλώνες. Ταυτόχρονα όμως διαπιστώθηκε ότι σε κάποιες περιοχές της Αραδίππου παρατηρείται αυξημένη εκπομπή γήινης ακτινοβολίας από μαγνητικά πεδία που βρίσκονται σε σημεία όπου υπάρχουν υπόγεια ρεύματα νερού. Προβλήματα παρουσιάζονται επίσης και σε περιοχές με γρανίτες. Γενικά μπορούμε να πούμε ότι ήταν καθησυχαστικά τα ευρήματα της Επιτροπής, αν και έγιναν συστάσεις για λήψη σχετικών μέτρων εκεί που υπήρχαν εμφανείς κίνδυνοι από τη γήινη ακτινοβολία. Η πρωτοβουλία μας αυτή εκτιμήθηκε πολύ τότε από την τοπική κοινωνία της Αραδίππου και έτυχε ευρείας δημοσιότητας.

14. Ένας σημαντικός θεσμός που καθιερώθηκε από την αρχή της δημαρχίας σας ήταν οι παγκοινοτικές συγκεντρώσεις. Μιλήστε μας για τον θεσμό αυτό.

Η φιλοσοφία μας τόσο σε επίπεδο Δημάρχου, αλλά και του Δημοτικού Συμβουλίου ήταν ότι ο ρόλος των δημοτών δεν τελειώνει με την άσκηση του δημοκρατικού δικαιώματος της ψήφου στις εκάστοτε δημοτικές εκλογές. Αντίθετα, για όλα τα σοβαρά ζητήματα που μας απασχολούσαν θεωρούσαμε αναγκαίο να αφουγκραζόμαστε τη γνώμη των δημοτών. Με το σκεπτικό αυτό καθιερώσαμε τις παγκοινοτικές συγκεντρώσεις, που γίνονταν σε τακτά χρονικά διαστήματα, με στόχο την άμεση ενημέρωση του δημότη για τα τεκταινόμενα στον Δήμο, αλλά και για τη συζήτηση σοβαρών θεμάτων και προβλημάτων ανάμεσα στους δημότες, ώστε να μπορεί το Δημοτικό Συμβούλιο να ενεργεί πάντοτε με γνώμονα το καλώς νοούμενο συμφέρον των δημοτών και της Αραδίππου γενικότερα. Οι συγκεντρώσεις αυτές γίνονταν συνήθως στο οίκημα του Θ.Ο.Ι., στην πλατεία της Αραδίππου και είχαν πάντοτε μεγάλη επιτυχία.

15. Από τη δεκάχρονη δημαρχία σου κ. Δήμαρχε, τι είναι εκείνο που μένει στο τέλος ως μια ευχάριστη ανάμνηση, παρ'όλο που είναι γνωστές οι δυσκολίες και τα προβλήματα που είχατε καθημερινά να αντιμετωπίσετε;

Όπως έχω τονίσει και στην αρχή της συνέντευξης, βρέθηκα στη δημαρχία της Αραδίππου όταν οι δημότες με εμπιστεύθηκαν για δυο θητείες, με στόχο πάντοτε την προσφορά προς τη γενέτειρά μου, για την οποία έτρεφα και εξακολουθώ να τρέφω μεγάλη αγάπη. Δεν ήταν επίζηλη θέση η θέση του Δημάρχου, ούτε από οικονομική άποψη-αφού ο μηνιαίος μισθός κατά την πρώτη θητεία ήταν 300 ΛΚ και κατά τη δεύτερη 500ΛΚ, αλλά και σε σχέση με τις ευθύνες που επωμίζεται όποιος επιθυμεί να υπηρετήσει τα κοινά από αυτήν τη σημαντική θέση. Στην πραγματικότητα, στα δέκα αυτά χρόνια δεν είχα προσωπική ζωή ούτε και καθορισμένο ωράριο εργασίας. Ο Δήμαρχος πρέπει να είναι επί ποδός για

όλο το 24ωρο, και αυτό δεν είναι σχήμα λόγου. Είχα όμως την αμέριστη στήριξη της συζύγου μου Σβέτας και της οικογένειάς μου γενικά, και αποχωρώντας από τον Δήμο, εκείνο που διατηρώ ως ευχάριστη ανάμνηση και αποζημίωση για τη δεκάχρονη επίμοχθη θητεία μου στη θέση του Δημάρχου Αραδίππου, είναι, εκτός από τα, κατά γενική ομολογία, σημαντικά επιτεύγματα, την άριστη συνεργασία με όλους και ιδιαίτερα την προθυμία των συνδημοτών μας να προσφέρουν εθελοντικά τις υπηρεσίες τους στον Δήμο, στις Δημοτικές Επιτροπές και όπου αλλού τους καλούσαμε. Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι θέσαμε την εποχή εκείνη τις βάσεις της μεγάλης ανάπτυξης του εθελοντισμού στον Δήμο μας, που βρίσκεται σήμερα σε ζηλευτά επίπεδα. Ιδιαίτερα στις Δημοτικές Επιτροπές, όπου συμμετείχαν δημότες από όλα τα κόμματα και τα σωματεία της Αραδίππου είχαμε εξαιρετικά αποτελέσματα. Ευχάριστες αναμνήσεις διατηρώ επίσης από την άριστη συνεργασία που είχαμε πάντοτε με τους εκάστοτε προέδρους της Δημοκρατίας, τους αείμνηστους Σπύρο Κυπριανού, και Γλαύκο Κληρίδη, αλλά και με τον Γιώργο Βασιλείου, όπως επίσης και με όλα τα κυβερνητικά τμήματα και τους άλλους δημάρχους. Γενικά, μπορώ να πω ότι δεν έχω μετανιώσει ποτέ μου για την ανάμιξή μου στα κοινά της Αραδίππου και διατηρώ στη μνήμη μου αυτήν την περίοδο της ζωής μου ως μια ευχάριστη ανάμνηση και ως μια περίοδο αδιάλειπτης και σημαντικής προσφοράς και δράσης.

(Με τον Δήμαρχο Ανδρέα Τράττο συνομίλησαν ο Κώστας Κατσώνης και ο Γιώργος Κόκκινος)

Ο απόδημος Ανδρέας Φάντης και το σινεμά Παρθενών

Πολλά είχε να μας αφηγηθεί ο απόδημος συνδημότης μας Ανδρέας Φάντης, που εδώ και μερικά χρόνια έχει επιστρέψει από τη Μεγάλη Βρετανία στη γενέτειρά του Αραδίππου, όπου και διαμένει μόνιμα. Τον συναντήσαμε και συνομιλήσαμε μαζί του για όσα βίωσε στην 84χρονη διαδρομή της ζωής του, που μοιάζει πραγματικά σαν παραμύθι, αφού το οδοιπορικό του περιλαμβάνει μετανάστευση στην Αυστραλία και αργότερα στη Μεγάλη Βρετανία, αλλά και μια μεγάλη θητεία στα κινηματογραφικά πράγματα της Αραδίππου, στο κινηματοθέατρο «Παρθενών», που το είχε αγοράσει και το δούλεψε για αρκετά χρόνια, στη δεκαετία του '60, που ήταν η χρυσή εποχή του σινεμά. Δίνουμε πιο κάτω ολόκληρη τη συνέντευξη με τον Ανδρέα Φάντη.

1. Μίλησέ μας κ. Ανδρέα για τα παιδικά σου χρόνια στην Αραδίππου και τις δυσκολίες που είχατε να αντιμετωπίσετε.

Γεννήθηκα το 1931 στην Αραδίππου, με γονείς τον Αντωνή και τη Μαρία Σκίρκου. Αδέρφια μου ο Κωστής και ο Λευτερός ο Σκίρκος, και η Χρυστάλλα (από άλλον πατέρα). Πέρασαμε δύσκολα παιδικά χρόνια. Ο πατέρας μου ήταν αμαξάς. Κουβαλούσε πέτρες και δύσκολα έβγαζε το μεροκάματο για να ζήσουμε. Λόγω οικονομικών δυσκολιών της οι-

Ο Ανδρέας Φάντης στο σπίτι του με τη μ. σύζυγό του Θεοδώρα και με άλλους φίλους.

κογένειας, δεν τέλειωσα το Δημοτικό Σχολείο, αλλά στην Ε΄ τάξη βγήκα από το σχολείο για να δουλέψω. Πολύ γρήγορα χάσαμε τον πατέρα μας και αναγκαστήκαμε να βρούμε στη βιοπάλη.

2. Ποιες ήταν οι πρώτες επαγγελματικές σου ενασχολήσεις;

Η πρώτη μου δουλειά, που ήταν τελικά και η βασική μου απασχόληση στα κατοπινά χρόνια, ήταν κτίστης. Πρώτος μου μάστρος ο μακαρίτης ο Γιωρκής ο Ξιούρουππας και αργότερα ο Βασίλακκας. Ήταν και οι δυο σπουδαίοι μαστόροι και κοντά τους έμαθα καλά την τέχνη του κτίστη. Στη συνέχεια βρήκα δουλειά στη Λάρνακα-κτίστης, και μάστρος μου ήταν ο Ξενοφών Κόκκινος. Δούλεψα την κτιστιτζή ως τα 18 μου χρόνια, οπότε αποφάσισα να παντρευτώ και να πάω στην Αυστραλία να δουλέψω.

3. Μίλησέ μας για τον γάμο σου και για το ταξίδι στην Αυστραλία.

Στην ηλικία των 18 χρόνων γνώρισα τη γυναίκα μου, τη Θεοδώρα Λουκά-Στυλιανού, με την οποία παντρευτήκαμε στα 1951 και μαζί αποκτήσαμε πέντε παιδιά, δύο κόρες και τρεις γιους: την Παρασκευούλα, τη Μαίρη, τον Αντώνη, τον Λουκά και τον Κώστα. Όταν κάναμε τον γάμο μας, τα πράγματα ήταν πολύ δύσκολα στην Κύπρο. Δεν υπήρχαν δουλειές, ήταν μεγάλη φτώχεια και πολλοί νέοι της Αραδίππου μετανάστευαν τότε στην Αυστραλία και στην Αγγλία για μια καλύτερη ζωή. Σκέφτηκα λοιπόν κι εγώ να πάω στην Αυστραλία και σιγά σιγά να μεταφέρω και την οικογένειά μου εκεί, για να ζήσουμε πιο άνετα. Γύρω στα 1951 μπαρκάρω για την Αυστραλία, μαζί με πολλούς άλλους νέους της Αραδίππου και ύστερα από ένα πολυήμερο και κουραστικό ταξίδι 32 ημερών φτάσαμε

στη Μελβούρνη και από εκεί στο Αδελαΐς. Έζησα εκεί για δυόμισι χρόνια δουλεύοντας και στην Αυστραλία σαν κτίστης. Στο μεταξύ έκανα προσπάθειες να εξασφαλίσω πρόσκληση για τη γυναίκα μου και τον πεθερό μου, αλλά την απέρριψαν, γιατί ο πεθερός μου κρίθηκε ότι ήταν μεγάλος στην ηλικία. Γι' αυτό αποφάσισα να επιστρέψω στην Κύπρο, στην οικογένειά μου.

4. Πώς ήταν τα πράγματα στην Κύπρο όταν γύρισες από την Αυστραλία και τι ήταν εκείνο που σε έκανε να ξαναφύγεις, αυτή τη φορά για την Αγγλία;

Η κατάσταση στην Κύπρο ήταν η ίδια, όπως και πριν φύγω. Τα πράγματα ήταν δύσκολα. Επέστρεψα στον μάστρο μου στη Λάρνακα, τον Ξενοφώντα και δούλευα κτίστης-που ήταν η τέχνη μου. Θυμούμαι ότι τότε μου έδινε 16 σελίνια τη ημέρα, ενώ στην Αυστραλία έπαιρνα τρεις λίρες την ημέρα. Αφού είχα γνωρίσει την ξενιτιά και τα καλύτερα μεροκάματα που μας έδιναν, δεν μπορούσα να μείνω άλλο στην Κύπρο. Στο μεταξύ η γυναίκα μου γέννησε και το πρώτο μας παιδί, την Παρασκευούλα και οι ανάγκες της οικογένειας μεγάλωσαν. Έτσι λοιπόν προς τα τέλη του 1953 βρεθήκαμε οικογενειακά στην Αγγλία, με προορισμό να φύγουμε όποτε μας δώσουν άδεια για την Αυστραλία. Εγκατασταθήκαμε στο Λονδίνο, όπου και πάλι δούλευα ως κτίστης. Συνέχισα όμως αμέσως τις προσπάθειές μου για την Αυστραλία και μου είπαν ότι πρέπει να μείνω τουλάχιστον ένα χρόνο στην Αγγλία για να μη χρειαστεί να πληρώσω για να πάω στην Αυστραλία. Όταν πέρασε ένας χρόνος ζήτησα να μου δώσουν την άδεια, αλλά μου είπαν ότι άλλαξε ο νόμος και θα πρέπει να μείνεις δύο χρόνια στην Αγγλία, οπότε συνέχισα να δουλεύω, περιμένοντας να περάσει και ο δεύτερος χρόνος. Με το τέλος του δεύτερου χρόνου μου είπαν ότι τώρα τα χρόνια έγιναν τρία για να πάρεις άδεια, οπότε τους είπα ευχαριστώ πολύ και αποφάσισα πια οριστικά να μείνω στην Αγγλία.

5. Πώς ήταν η ζωή σας τότε στην Αγγλία;

Περνούσαμε καλά. Είχα όμως στα 1955 μια μεγάλη περιπέτεια. Είχα καταταχτεί στον αγγλικό στρατό υποχρεωτικά, για να κάνω τη θητεία μου, οπότε ένα πρωινό με κάλεσαν στη διοίκηση του τάγματος που υπηρετούσα για να μου ανακοινώσουν κάτι που με αφορούσε. Μου φωνάζει λοιπόν ο Διοικητής μου και μου λέει χαμογελώντας:

- Είσαι πολύ τυχερός. Θα πας στην πατρίδα σου την Κύπρο.
- Γιατί να πάω στην Κύπρο; του απαντώ.
- Βγήκε διαταγή να πάεις εκεί να πολεμήσεις. Έχουμε πόλεμο.
- Ποιους να πολεμήσω; του απάντησα.
- Την ΕΟΚΑ, μου απαντά, και τους «τρομοκράτες» που μας πολεμούν.

Εγώ τότε αντέδρασα, απορρίπτοντας κατηγορηματικά την απόφασή τους να με στείλουν στην Κύπρο. Ήξερα ότι είχε αρχίσει ο αγώνας του 1955-59 και σε καμιά περίπτωση δεν περνούσε από το μυαλό μου να βρεθώ αντιμέτωπος με τα αδέρφια μου. Τους το δήλωσα ότι δεν αποδέχομαι και με φυλάκισαν για δυο βδομάδες, ενώ ύστερα με πήραν στρατοδι-

κείο για ανυπακοή. Το στρατοδικείο τελικά αποφάσισε να με απολύσουν από τον στρατό, πράγμα που τελικά με απελευθέρωσε από μια πολύ δυσάρεστη εμπειρία και περιπέτεια.

6. Πώς βρέθηκες μετά στο Μπίρμιγχαμ και με τι δουλειές ασχολήθηκες;

Μετά την αποστράτευσή μου γύρισα πίσω στη δουλειά μου, κτίστης. Κτίζαμε, θυμάμαι τότε, κάτι φουγάρα πανύψηλα (600 μέτρα) και πληρωνόμασταν πολύ καλά. Παίρναμε τότε 85 λίρες την εβδομάδα, που ήταν πολύ καλά λεφτά. Αγοράσαμε και το δικό μας σπίτι, ενώ σταδιακά γεννήθηκαν στο Λονδίνο άλλα τρία παιδιά, ενώ το πέμπτο το αποκτήσαμε αργότερα στο Μπίρμιγχαμ. Αφού δούλεψα καμιά δεκαριά χρόνια στα κτίσματα, κάποιοι φίλοι που έμεναν στο Μπίρμιγχαμ μου πρότειναν να πάω κι εγώ εκεί, γιατί υπήρχαν πολύ καλές δουλειές. Έτσι λοιπόν στις αρχές τη δεκαετίας του '60 φύγαμε από το Λονδίνο και εγκατασταθήκαμε στο Μπίρμιγχαμ, όπου ασχολήθηκα για πολλά χρόνια με τα φυσιάτικα (εστιατόρια ψαριού), με μεγάλη επιτυχία.

7. Πώς έτυχε να ασχοληθείς με τον κινηματογράφο και ειδικότερα με το σινεμά «Παρθενών» στην Αραδίππου. Μίλησέ μας για την ενασχόλησή σου με τον κινηματογράφο.

Όλα τα χρόνια που βρισκόμουν στην Αγγλία ως απόδημος επισκεπτόμουν τακτικά τη γενέτειρά μου Αραδίππου. Γύρω στα 1964, όταν ήρθαμε για διακοπές το καλοκαίρι, έμαθα ότι το σινεμά «Παρθενών» ήταν διαθέσιμο, αφού ο ιδιοκτήτης του ο μ. Στασής Χ. Αναστασίου ήθελε να το πωλήσει. Έτσι λοιπόν το αγόρασα έναντι του ποσού των 14 χιλιάδων λιρών. Με το ποσό αυτό αγόρασα και τα δύο σινεμά, το χειμερινό, που βρισκόταν στο κέντρο της Αραδίππου απέναντι από το καφενείο του Στάθη και τη βενζίνη του Μιχαηλά (που ήταν στον χώρο όπου βρισκόταν μέχρι πρόσφατα η Τράπεζα Κύπρου). Το καλοκαιρινό σινεμά «Παρθενών» βρισκόταν εκεί που είναι σήμερα τα καταστήματα Πάτσαλος και Ξιούρουππας. Δούλευα το σινεμά για πολλά χρόνια και είχα ταυτόχρονα και τα μαγαζιά μου στην Αγγλία. Στο σινεμά μάλιστα δούλεψαν στη συνέχεια και δυο από τα παιδιά μου, αφού ήταν πολύ επιτυχημένη η λειτουργία του, γιατί τα χρόνια εκείνα ήταν η χρυσή εποχή του σινεμά.

8. Μίλησέ μας κ. Ανδρέα για αυτήν την περίοδο που έμεινε γνωστή ως η «χρυσή εποχή του σινεμά».

Παρ' όλο που λειτουργούσαν δύο σινεμά στην Αραδίππου κα είχαμε μεγάλο ανταγωνισμό με το σινεμά «Καλλιθέα», η δουλειά πήγαινε πολύ καλά. Σχεδόν κάθε βράδυ γέμιζε το σινεμά, αφού τότε ήταν η μοναδική ψυχαγωγία του κόσμου. Εμείς καταφέραμε να φέρνουμε νέα έργα, αν και στοίχιζαν κάπως ακριβότερα, και έτσι είχαμε μεγάλη προσέλευση στις παραστάσεις. Τον χειρισμό της μηχανής έκανε ο μ. Πετρής ο Ασιώτης, ο οποίος έκανε και τον τελάλη-διαφημιστή των παραστάσεων. Διοργανώναμε ακόμα και απογευματινές παραστάσεις την Κυριακή, με δύο έργα, ενώ κάθε Πέμπτη το σινεμά ήταν δωρεάν για τις γυναίκες, και η αίθουσά μας ήταν κατάμεστη. Θα πρέπει να πούμε μάλιστα ότι το «Παρθενών» ήταν πολύ μεγάλο σινεμά, αφού η αίθουσά του χωρούσε περισ-

σότερα από 500 άτομα. Κάναμε επίσης και θεατρικές παραστάσεις, με τον Οργανισμό Θεατρικής Ανάπτυξης Κύπρου (ΟΘΑΚ) , αλλά και με ιδιωτικά θέατρα. Οι πιο δημοφιλείς παραστάσεις ήταν τα έργα με την Αλίκη Βουγιουκλάκη και τον Δημήτρη Παπαμιχαήλ, τον Νίκο Ξανθόπουλο, τον Θανάση Βέγγο και τους άλλους κωμικούς Νίκο Σταυρίδη, Μίμη Φωτόπουλο, Βαίλη Αυλωνίτη, Γιάννη Γκιωνάκη, Λάμπρο Κωνσταντάρα, Ντίνο Ηλιόπουλο, Ρένα Βλαχοπούλου και άλλους. Άρεσαν πολύ επίσης και οι ξένες ταινίες, με τον Ταρζάν για τα παιδιά, αλλά και οι αμερικάνικες ταινίες γουέστερν, τα καουμπόικα, όπως τα έλεγαν τότε. Είχαμε και την καντίνα του σινεμά και δεν προλαβαίναμε να αγοράζουμε ποτά, αναψυκτικά κυρίως, που τα διαθέταμε στα διαλείμματα στους θεατές. Το εισιτήριο του σινεμά ήταν ένα σελίνι για τους μεγάλους και μισό σελίνι για τα παιδιά.

9. Πότε αρχίζει να μειώνεται αυτή η μεγάλη κίνηση του σινεμά και ποιες ήταν οι δικές σου αποφάσεις;

Η μεγάλη ανάπτυξη του κινηματογράφου αρχίζει να επηρεάζεται όταν στις αρχές της δεκαετίας του 1970 εμφανίζεται στην Κύπρο η τηλεόραση. Αρχίζουν να μεταδίδονται διάφορες σειρές, όπως «Το κατωθιόν της Μαδαρής», «Ο άγνωστος πόλεμος» κτλ., που προσελκύουν πλέον τον κόσμο. Έτσι αρχίζει να μειώνεται η δουλειά του σινεμά, οπότε και αποφασίζω να το πωλήσω. Και πραγματικά στα 1971-72 το πώλησα στον Σταύρο Έλληνα-που ήταν και κείνος απόδημος και γύρισε στην Κύπρο, έναντι του ποσού των 18 χιλιάδων λιρών (και τα δύο σινεμά, χειμερινό και καλοκαιρινό). Αφού πωλήσαμε το σινεμά, επιστρέψαμε και πάλι στην Αγγλία, στο Μπίρμιγχαμ, όπου είχαμε τα καταστήματά μας (τα φισιάτικα), που ήταν πολύ πετυχημένα και τα δούλευα με τα παιδιά μου.

10. Πότε επιστρέφετε οριστικά στην Κύπρο και πώς είναι σήμερα η ζωή σου;

Στην Κύπρο επιστρέψαμε οριστικά με τη σύζυγό μου το 1990, συνταξιούχοι πια, για να περάσουμε τα χρόνια της τρίτης μας ηλικίας στην αγαπημένη μας Αραδίππου. Θα πρέπει να πούμε ακόμα ότι στην Αραδίππου είχαμε κτίσει και το δικό μας σπίτι, από το 1964, που είχαμε επιστρέψει και πήραμε το σινεμά. Έτσι λοιπόν εγκατασταθήκαμε στην Αραδίππου και πολύ συχνά μεταβαίναμε στην Αγγλία, όπου βρίσκονται στα παιδιά μας. Η σύζυγός μου Θεοδώρα έφυγε πριν από μερικά χρόνια από τη ζωή, γεγονός που μου στοίχισε πολύ. Συνεχίζω όμως να διαμένω στη γενέτειρά μου, στο σπίτι μου και να επισκέπτομαι τα παιδιά μου κατά καιρούς στην Αγγλία, ενώ και εκείνοι πολύ συχνά με επισκέπτονται. Γενικά, είμαι ευχαριστημένος από τη ζωή μου και από όσα πέρασα, και τώρα νιώθω ότι απολαμβάνω τους καρπούς των κόπων μου. Όσον αφορά το σινεμά, λυπήθηκα που τελικά έκλεισε γύρω στα 1982 και μάλιστα κατεδαφίστηκε και μετατράπηκε σε καταστήματα. Ήταν ένα στολίδι για την Αραδίππου το σινεμά «Παρθενών» και πράγματι είναι κρίμα που χάθηκε τόσο άδοξα.

(Με τον Α. Φάντη συνομιλήσαν οι Γ. Κόκκινος και Κ. Κατσώνης).

Τιμητική Εκδήλωση για τον Γρηγόρη Ζαχαρίου στο Μπίρμιγχαμ

(8 Μαρτίου 2015)

Σε μια σεμνή τελετή, που πραγματοποιήθηκε στην Κυπριακή Εστία του Μπίρμιγχαμ, στις 8 Μαρτίου 2015, με πρωτοβουλία του Συνδέσμου Αραδίπιωτών Αποδήμων Μεγάλης Βρετανίας, τιμήθηκε ο γνωστός συνδημότης μας Γρηγόρης Ζαχαρίου για την πολύχρονη και σημαντική προσφορά του στα κοινά της κυπριακής ομογένειας. Ο Γρηγόρης Ζαχαρίου υπήρξε για πολλά χρόνια πρόεδρος του Συνδέσμου Αποδήμων Αραδίππου και είχε αναπτύξει σημαντική δράση, τόσο για την επίλυση των διαφόρων προβλημάτων της παροικίας, όσο και για την όσο το δυνατό καλύτερη λειτουργία των παροικιακών σχολείων, αλλά και γενικότερα για τη διαφώτιση και προβολή των δικαίων του κυπριακού λαού στη Μεγάλη Βρετανία. Για την προσφορά του Γρηγόρη Ζαχαρίου στον κόσμο των αποδήμων μίλησαν διάφοροι ομιλητές της παροικίας, ενώ τον Δήμο Αραδίππου στην εκδήλωση εκπροσώπησαν ο Δήμαρχος κ. Ευάγγελος Ευαγγελίδης και ο Δημοτικός Σύμβουλος κ. Κώστας Κατσώνης. Στην εκδήλωση έγινε επίσης παρουσίαση και διάθεση του Λευκώματος «Η Αραδίππου του χθες», που εξέδωσε πρόσφατα ο Δήμος Αραδίππου. Στη συνέχεια παραθέτουμε την ομιλία του Δημάρχου στην τιμητική εκδήλωση για τον Γρηγόρη Ζαχαρίου.

Ομιλία του Δημάρχου Αραδίππου κ. Ευάγγελου Ευαγγελίδη

Με ιδιαίτερη συγκίνηση παρευρίσκομαι στην σημερινή εκδήλωση η οποία είναι αφιερωμένη σε δύο άξονες: την παρουσίαση λευκώματος για την Αραδίππου και την απόδοση τιμής σε έναν άνθρωπο που ανάλωσε μέρος της ζωής τους σε πράξεις κοινωνικής αλληλεγγύης και ανιδιοτελούς προσφοράς, τον Γρηγόρη Ζαχαρίου.

Ο Δήμος Αραδίππου παρουσιάζει σήμερα ένα ιστορικής σημασίας φωτογραφικό λεύκωμα το οποίο τιτλοφορείται «Η Αραδίππου του χθες - Όταν η μνήμη αποτυπώνεται σε εικόνες». Το λεύκωμα αυτό αποτελεί μια προσπάθεια ανάδειξης της ιστορικότητας του Δήμου μας, ενώ ταυτόχρονα είναι μια συνολική κατάθεση ψυχής, ένας θησαυρός συναισθημάτων και μια συλλογή ετερόκλητων -αλλά με κοινό παρονομαστή- βιωμάτων και εμπειριών. Μέσα από την έκδοση αυτή έχουμε τη ευκαιρία να παρακολουθήσουμε άγνωστα, μικρά γεγονότα και καταστάσεις, και ανθρώπους απλούς, καθημερινούς, των οποίων οι ιστορίες -ίσως άγνωστες για το ευρύ κοινό- έγραψαν τη μεγάλη ιστορία της πόλης μας.

Η έκδοση του λευκώματος έγινε πραγματικότητα μέσω της δουλειάς άξιων συνεργατών του Δήμου μας, με υψηλές καλλιτεχνικές στοχεύσεις, για την προβολή και αναβάθμιση της πολιτιστικής ταυτότητας της Αραδίππου, καθώς και τη διαφύλαξη της ιστορικής της κληρονομιάς. Το λεύκωμα αυτό απευθύνεται όχι μόνο σε αυτούς που γεννήθηκαν ή έζησαν στην Αραδίππου αλλά και σ' όσους κατάγονται από την Αραδίππου.

Το φωτογραφικό υλικό που θα δείτε θα σας ξυπνήσει μνήμες και αναμνήσεις μιας ζωής, θα σας κάνει να ζήσετε ξεχωριστές στιγμές βγαλμένες από αλλοτινές εποχές και να αφευθείτε σε ένα νοσταλγικό ταξίδι στην ιστορία της πόλης μας μέσα από μνήμες που δεν θα ξεθωριάσουν ποτέ από τον χρόνο.

Παράλληλα, με την σημερινή εκδήλωση τιμούμε έναν άνθρωπο ξεχωριστό, γεμάτο πάθος και ενέργεια και με ένα έργο ανεξίτηλο, τον Γρηγόρη Ζαχαρίου. Η συνδρομή του στον Σύνδεσμο Αποδήμων Αραδιππιωτών υπήρξε καθοριστική και ανεκτίμητη. Γι' αυτό και η αναγνώριση της προσφοράς του είναι καθολική. Ταυτόχρονα, η υπόλοιπη κοινωνική του δράση υπήρξε μεγάλη και πολυσήμαντη, ενώ η προσφορά του προς τον Δήμο Αραδίππου πολυετής και πολύπλευρη. Άνθρωπος υψηλού ήθους, έντιμος, ανιδιοτελής, εργατικότατος, ακαταμάχητος, οραματιστής και φιλοπρόοδος, πρόσφερε τα μέγιστα σε κάθε περίπτωση που χρειάστηκε και άξια κέρδισε την εκτίμηση, την αγάπη και τον σεβασμό όλων των Αραδιππιωτών.

Αγαπητέ φίλε Γρηγόρη,

Σε αυτούς τους κρίσιμους καιρούς που διάγουμε, η πατρίδα μας έχει ανάγκη την αριστεία. Η συγκεκριμένη, όμως, αρετή κατακτάται, δεν χαρίζεται. Ο εθελοντισμός συνιστά την καλύτερη μορφή κοινωνικής αριστείας και τούτη την αρετή την κατέχεις στον μέγιστο βαθμό. Σήμερα, εκφράζουμε δημόσια τις ευχαριστίες και την ευγνωμοσύνη μας στο πρόσωπο σου και δηλώνουμε απεριφραστα ότι η πόλη της Αραδίππου σε χρειάζεται ακόμη, χρειάζεται την γνώση, τη σοφία και την πείρα σου, χρειάζεται την αγάπη και την ανιδιοτέλεια σου, χρειάζεται το ήθος και την αφοσίωση σου προς τον άνθρωπο. Γι' αυτό σου ευχόμαστε από καρδιάς να είσαι πάντα υγιής και δυνατός για να συνεχίσεις να είσαι δίπλα μας και να συνεχίσεις να προσφέρεις με τον ίδιο ζήλο και σθένος στους ανθρώπους γύρω σου.

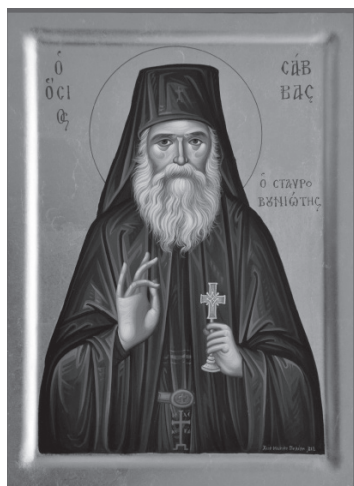

Ο Γρηγόρης Ζαχαρίου με τη σύζυγό του Μαρτίσα και τον πρώην Υπουργό Νίκο Κκόσιη.

ΜΕΛΕΤΕΣ

Ο Όσιος Γέροντας Σάββας Σταυροβουινιώτης – ένας επιφανής Κύπριος Άγιος του 20ου αιώνα

Κώστας Παπαγεωργίου,
Συγγραφέας-ερευνητής

«Δέν εἶναι πρέπον οὔτε δίκαιον, νά τιμῶνται μέ ἱστορίες οἱ πολιτεῖες τῶν ἀσεβῶν καί οἱ βίοι τῶν δίκαιων καί εὐσεβῶν νά σιωπῶνται», τονίζει ο Ἅγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος. Πρέπει νά ὑπηρετήσουμε τούς δίκαιους καί νά γράψουμε τό βίο καί τά ἔργα τους στήν καρδιά μας.

Ἡ ἐξιστόριση τοῦ βίου ἑνός Ὁσίου, ἀπαιτεῖ ἐνδελεχή ἰχνηλάτηση, γνωστοῦ ὅτι, ἡ μοναχική ζωὴ δέν εἶναι μόνο ὄρατή, ἀλλά κατὰ πολὺ περισσότερο ἀόρατη. Τῆ ζωὴ καί τό ἔργο τοῦ αἰοίδιμου ἱερομόναχου Σάββα Σταυροβουινιώτη, μέ κάθε λεπτομέρεια καί ἀκρίβεια, γνωρίζει μόνο «ὁ ἐτάζων καρδίας καί νεφρούς», ὁ Παντεπόπτης τῶν ὅλων, Παντοδύναμος Θεός. Ὁ Κύριος τῶν Δυνάμεων πού γνωρίζει τόν βίο καί τά ἔργα ὅλων τῶν δημιουργημάτων Του, εἶναι ὁ μόνος, πού στήν πρέπουσα ὥρα, φανερώνει στόν κόσμο

τά ἐπίλεκτα τέκνα Του. Αὐτά πού τήρησαν, «κατὰ τό δυνατό», τίς ἐντολές καί ἐφάρμοσαν τό Λόγο Του, πού πλησίασαν «τό κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν», τό ὁποῖο, κατὰ τόν Ἅγιο Νικόδημο τόν Ἁγιορείτη, ἀποτελεῖ τὸ μεγαλύτερο καί τελειότερο ἀνθρώπινο κατόρθωμα. Νά ἐνωθοῦν μέ τό Θεό καί νά γίνουν δοχεῖα τῆς Χάριτός Του. Οἱ ἄνθρωποι δέν ἔχουμε τήν παραμικρὴ δύναμη νά φανερώσουμε ἅγια πρόσωπα, πρὸς τά ὁποῖα ὁ Πανάγαθος δείχνει ποικιλότροπα τήν ἀγάπη καί εὐνοιά Του, σέ βαθμὸ μάλιστα, πού τά καταξιώνει ἀκόμα καί νά θαυματουργοῦν.

Προσωπικά, δέν ἔτυχε νά γνωρίσω τόν ἀξιωμακάριστο Γέροντα. Γνωρίζω μόνο, ὅσα καταγράφηκαν γι' αὐτόν - ἴσως ὄχι ὅλα - καί αὐτά πού δίνεται ἡ καλὴ μαρτυρία, ἀπὸ ἀξιόσεβαστα καί μέ κύρος πρόσωπα πού τόν γνώρισαν ἢ ἔτυχε ν' ἀκούσουν γιὰ τὴν ὁσιότητά του. Ὅσους κληρικούς ἢ λαϊκούς συνάντησα ἢ ἐπικοινωνήσα μαζί τους, «μηδενός ἐξαιρουμένου», ὁμολόγησαν ὅτι, ὁ παπα-Σάββας ἦταν ἓνας Ἅγιος. Ὁ Κύριος μᾶς λέγει πῶς, ὅποιος δέν ἔχει τό θάρρος νά Τόν ὁμολογήσει ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, δέ θά τόν ὁμολογήσει καί Ἐκεῖνος στὴ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Τό γνῶρισμα τῶν Ἁγίων προέρχεται ἀπὸ

τήν έκδήλωση τῆς ὀρθῆς πίστεως τους, τὴν ἀγιότητα τοῦ βίου, τὰ θαύματα πρὶν καὶ μετὰ θάνατο, τὴν εὐωδία τῶν λειψάνων τους. Ὁ Γέρον Σάββας ἔχει ὅλα τὰ ἀναφερόμενα γνωρίσματα καὶ ἐπιπρόσθετα, παραμένει ἕνας Ἅγιος στὴ συνείδηση ὧσων τὸν συνάντησαν ἢ γνώρισαν ἢ ἄκουσαν. Ἅγιος στὴ συνείδηση τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας σέ Κύπρο καὶ Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ ὅπου ἔζησε, ἢ πέρασε, ἢ ἀσκήτεψε.

Ἐξομολογοῦσε, παρηγοροῦσε, νοθετοῦσε καὶ εἶχε τὸ ξεχωριστὸ χάρισμα, νὰ στηρίζει πονεμένους καὶ ταλαιπωρημένους ἀνθρώπους. Στὶς Ἀκολουθίες καὶ τίς Ἀγρυπνίες ἦταν εὐλαβέστατος καὶ τηροῦσε ἀκρίβεια στὴν καλογερική ζωή. Ἦταν ἀπὸ τὰ ξεχωριστὰ φωτεινά παραδείγματα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἀπὸ ἐκεῖνα, πού «ἐν εἰρήνῃ καὶ μετανοία» ἀπέκτησαν τὸν γλυκύτατο καρπὸ τῆς ἀγιότητος καὶ στοργικά καθοδήγησαν ταλαιπωρημένους ὁδοιπόρους, διέσωσαν ἀβοήθητους ναυαγούς, προσγείωσαν ἀπερίσκεπτους σχοινοβάτες.

Ἡ μνήμη τοῦ Ὁσίου Γέροντα κρατήθηκε ζωντανή, χάρις στὴ διάκριση τῆς ἡγουμένης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ραφαήλ Μυτιλήνης, μακαριστῆς Εὐγενίας Κλειδαρᾶ, τοῦ πνευματικοῦ τέκνου του, Γέροντα Χερουβεῖμ Ἀποστόλου καὶ τοῦ ἀληστοῦ μνήμης Ὁσιολογιώτατου μοναχοῦ Μωσῆ Ἀγιορείτη. Ἰδιαίτερα ἡ ἡγουμένη Εὐγενία, ἐλάχιστους μῆνες πρὶν ἀπὸ τὴν ὀσιακὴ κοίμηση τοῦ Γέροντα, εὐτύχησε νὰ καταγράψει «ἐκ στόματός του», στοιχεῖα καὶ περιστατικά τῆς θεοσεβοῦς ζωῆς του, συγγράφοντας καὶ κυκλοφορώντας τὴν πρώτη βιογραφία του. Χωρὶς τὴ συμβολὴ καὶ καλὴ διάθεση τῶν προαναφερθέντων, ἢ Ὁρθοδοξία, τὴν ὁποία ὁ Γέροντας ποικιλοτρόπως ἐκλέησε, θὰ ἔχανε στὴ λήθη ἕναν ἅγιο ἄνθρωπο. Ἐνα μόνιμο μαχητὴ τοῦ Παμβασιλέα Χριστοῦ, μέσω τοῦ ὁποίου ἀναδείχθηκαν διαλεχτὰ στελέχη καὶ μέλη τοῦ μοναχισμοῦ, τόσο στὴν κυπριακὴ ὅσο καὶ τὴν ἐλλαδικὴ ἐπικράτεια.

Ὁ Ὁσιος Σάββας Σταυροβουνιώτης εἶναι γνήσιο γέννημα τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκλεκτὸ καύχημά της. Πνευματικὰ ἀνδρώθηκε σέ καθαγιασμένους χώρους, σέ πανορθόδοξα ἱερά προσκυνήματα. Στὴν Ἱερά Μονὴ Σταυροβουνίου καὶ σέ ἑλληνικά μοναστήρια. Ὁ κατὰ κόσμον Σάββας Λάμπρου γεννήθηκε τὸ ἔτος 1909, στὴν εὐάνδρο κωμόπολη τῆς Ἀραδίππου. Γονεῖς του, ὁ Λάμπρος καὶ ἡ Ἄννα, ἕνα ἐνάρετο καὶ θεοσεβές ζευγάρι, καταγόμενοι καὶ αὐτοί, ἀπὸ γνήσια ἀγροτικὴ οἰκογένεια. Στὸ Μυστήριον τῆς Βάπτισης τοῦ δόθηκε τὸ ὄνομα Σάββας, τὸ ὁποῖο διατήρησε καὶ καθόλη τὴ μετέπειτα μοναχικὴ του ζωὴ. Ἡ θεοφιλὴς αὐτὴ ἀγροτικὴ οἰκογένεια ἦταν μέτριου βιοτικοῦ ἐπίπεδου, μὰ πλούσιου πνευματικοῦ καὶ ἐμφορεῖτο ἀπὸ γνήσια χριστιανικὴ συνείδηση καὶ ἄδολη ἀγάπη πρὸς τὸν Πανοικτῆρμονα Θεό. Εἶχαν ἀκόμα ἕνα ἀγόρι τὸ Βασίλη καὶ τρία κορίτσια, τὴ Χρυσάνθη, τὴ Φεβρωνία καὶ τὴ Μαρία.

Τὰ πέντε παιδιά σάν ἐνηλικιώθηκαν, ἔψαξαν νὰ βροῦνε τὴν εὐτυχία τους, μέσα ἀπὸ τὸν τρόπο ζωῆς πού ἐπαναπαύονταν. Ὁ Βασίλης καὶ ἡ Μαρία παντρεύτηκαν, ἐνῶ ὁ Σάββας, ἢ Χρυσάνθη καὶ ἡ Φεβρωνία, ἀκολούθησαν τὸ δρόμο τοῦ μοναχισμοῦ καὶ μῆκαν σέ μοναστήρι. «Ἐκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, ὅς μὲν οὕτως, ὅς δε οὕτως.» Ἀργότερα, τὸ μοναχικὸ Σχῆμα ἔλαβε στὴν Ἱερά Μονὴ τοῦ Ἀλαμάνου καὶ ἡ ἀνεψιά τοῦ Πατέρα

Σάββα, ονομαζόμενη Άννα - θυγατέρα τῆς ἀδελφῆς του Μαρίας - μετονομασθεῖσα σέ Μαρία μοναχή.

Ο Σάββας μετά τήν ἀποφοίτησή του ἀπό τό Δημοτικό Σχολεῖο, μέ τή συμβουλή τῶν γονιῶν του μαθήτευσε σέ συγχωριανό του «τσαγκάρη», ὅπου ἔμαθε τήν τέχνη τοῦ ὑποδηματοποιῦ. Αγαπούσε τήν τέχνη του τήν ὁποία ασκούσε επιμελώς, ἀλλά περισσότερο, φλεγόταν ἀπό τή θεϊκή ἀγάπη. Μια ἀγάπη πού ὀλοένα φούντωνε καί δυνάμωνε μέσα στήν ἀθῶα του ψυχή καί τον ἐσπρωχνε στήν ἀναζήτηση διεξόδων, γιά συστηματικότερο καί ἐντονότερο ἀγῶνα, διὰ τοῦ ὁποίου, ἴσως, ἀξιωνόταν μιά μέρα νά πλησιάσει τόν Πανάγαθο Θεό. Θά τόν πλησίαζε, ἄν κατάφερνε, νά γκρεμίσει καί τό τελευταῖο χαλίκι, τοῦ παλιοῦ, ἀδαμικοῦ ἑαυτοῦ του. Πλησίασμα στό Θεό, σημαίνει πνευματική ἀνακαίνιση, μέχρι νά κερδίσεις τό θεόδοτο χάρισμα τῆς αἰώνιας ζωῆς. Προσπάθησε μέσα στόν κόσμον νά τό πετύχει, ἀλλά ἀπογοητεύτηκε. Γι' αὐτό, τό ἀναζήτησε στήν καλογερική ζωή, πού διαφέρει κατά πολύ τῆς κοσμικῆς. Θά ἦταν ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ 1930, ὅταν ὁ Σάββας ἄφησε τό «τσαγκαράδικο» καί ἔφτασε στή Μονή Σταυροβουνίου, μέσα στήν ὁποία εἰσῆλθε ἀπό μιά χαμηλόπορτα, ἔχοντας καλά σκυμμένο τό κεφάλι. Ἐκεῖ, ἐξέφρασε τόν πόθο του γιά μοναστική ζωή πρὸς τό σεβάσμιο ἡγούμενο Βαρνάβα Χαραλαμπίδη (1911 - 1948), ἕναν εὐλαβέστατο, φιλόπονο, πρᾶο, ἀνεξίκακο μοναχό καί ἰκανότατο ποδηγέτη ψυχῶν.

Από ἱστορικής ἀποψης, ὁ Ὅσιος Σάββας Σταυροβουνιώτης ἐξῆσε κάποια γεγονότα, τά περισσότερα τῶν ὁποίων ἦταν θλιβερά καί γράφτηκαν μέ μελανές σελίδες στήν ἐκκλησιαστική καί ἐθνική, ἱστορική πορεία τῆς Κύπρου, ἐνῶ εἶχαν καί ὀδυνηρές, ὅσο καί τραυματικές συνέπειες στόν πονεμένο κυπριακό λαό. Τά τραγικά καί τραυματικά γεγονότα στό νησί τά χρόνια πού ζοῦσε ὁ Ὅσιος Σάββας, ἦταν ἀπανωτά, μέ κάθε ἐπερχόμενο, νά ἀποδεικνύεται χειρότερο τοῦ προηγούμενου καί μὴ ἀπερχόμενου. Συσσωρεύονταν ὅλα καί παρέμεναν ἄλυτα, γίνονταν στίβη, ἔμοιαζαν μέ ἀπροσπέλαστο βουνό. Κυριότερα τούτων, τό ἐορτολογικό ζήτημα καί ὁ διχασμός τῆς Κύπρου, πρῶτα ἐκκλησιαστικά καί ὕστερα γεωγραφικά. Αὐτό τόν στενοχωροῦσε κατάκαρδα καί ἔκλαιε διαρκῶς, γιά νά λυτρώσει ὁ Θεός τούς Κυπρίους ἀπό τίς ἀμαρτίες τους. Ἀκολουθοῦσε τόν δρόμο πού παρέδωσαν στοὺς χριστιανούς ἡ Ἁγία Γραφή καί οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ Πατέρες, πού θέλει τόν ἄνθρωπο νά λυτρῶνεται ἀπό τίς ἀμαρτίες του, μέσα ἀπό τό κλάμα.

Γιά τόν ἐκκλησιαστικό καί γεωγραφικό διχασμό, ἡ καρδιά τοῦ Γέροντα σπάραζε ἀπό πόνο. Ὅταν ἐπῆλθε ἡ τραγωδία τῆς Κύπρου, θρηνοῦσε καί καλοῦσε ὅλους σέ μετάνοια γιά νά λυτρωθεῖ τό νησί: κατά τόν Ἅγιο Ἰωάννη τό Χρυσόστομο, «οὐδέν πατρίδος γλυκύτερον». Ἄν οἱ Κύπριοι καί οἱ ἀπανταχοῦ Ἕλληνες ἐννοήσουμε τό χρυσοστομικό ἀπόφθεγμα καί μετανοήσουμε γιά τά σοβαρά λάθη μας, τότε, μέ τίς προσευχές μας στόν Παντοδύναμο Θεό, θά δεχθοῦμε τή βοήθειά Του καί ὁ τόπος μας θά σωθεῖ.

Σέ ἐπίσκεψή μας στήν Ἱερά Μονή Παναγίας Σφαλατζιώτισσας, συναντήσαμε τήν ἠλικιωμένη Ἀδελφή Θεοφανώ, ἡ ὁποία διετέλεσε πνευματικό τέκνο τοῦ Γέροντα. Τή ρωτήσαμε νά μᾶς πεῖ, ὅτι γνώριζε γιά τόν παπα-Σάββα κι ἐκείνη ἀπάντησε:

«Ο Πατήρ Σάββας ἔ; Ὁ Θεός ἀναπαύσει τήν ψυχή του, ἦταν μιά κινούμενη, πνευματική

λαμπάδα, ἄν ὄχι καί φωτοβολίδα. Ὅπου κυκλοφοροῦσε, μεταλαμπάδευε τό ἀνέσπερο φῶς τοῦ Χριστοῦ. Ἀσκητικώτατος, αὐστηρός πνευματικός, νηστευτής, ἄνθρωπος πνευματοφόρος, μέ δυνατή βούληση καί μέ τά ἀστεία του κατά τήν περίπτωση. Ἦταν θέλημα Θεοῦ, νά συναντηθοῦμε μέ ἕναν ἄνθρωπο γεμάτο ἀγάπη, καλοσύνη καί πραγματικό ἐνδιαφέρον γιά τούς συνανθρώπους του, νά γνωρίσουμε ἕναν Ἅγιο.

Ὁ ἐνενηντάχρονος σήμερα, Παντελής Παντελῆ ἀπό τίς Ἀγγλισίδες, σέ πρόσφατη συνάντηση καί συνομιλία μας, ἀνέφερε:

- Ὁρφάνεψα χωρίς νά γνωρίσω τόν πατέρα μου, ἀλλ' οὔτε κι ἐκεῖνος νά γνωρίσει ἐμένα. Ὁ Θεός παραχώρησε, νά ἀναχωρήσει πολύ νέος γιά τήν αἰώνια ζωή. Μείναμε πέντε ἀνήλικα παιδιά, ἄλλα στήν ἀγκαλιά καί ἄλλα στήν ποδιά τῆς μάνας μας, μέ μόνη περιουσία τήν ἀνελέητη φτώχεια μας. Ἐπικαλεστήκαμε τόν Οὐράνιο Πατέρα, ὥστε νά εἶχαμε, ἄν ἦταν δυνατό, ἰδιαίτερη τή θεία προστασία του. Μόλις κάναμε πόδι τά ἀγόρια τῆς οἰκογένειας, ἀνεβαίναμε στό Σταυροβούνι, τάχα, νά βοηθήσουμε τούς Πατέρες στίς δουλειές τῆς Μονῆς. Κάναμε κανένα «κουτσοδούλι», ὄχι καμιά δουλειά σοβαρή. Ὁ πραγματικός λόγος πού τρέχαμε στό μοναστήρι, ἦταν γιά νά δεχθοῦμε τίς βοήθειες τῶν μοναχῶν, ὑλικές καί πνευματικές. Φυσικά, οἱ Πατέρες ἀντιλήφθηκαν καλά τό σκοπό τῆς μετάβασής μας καί κάθε φορά πού μᾶς ἔβλεπαν στό μοναστήρι, χαίρονταν περισσότερο ἀπό ἐμᾶς. Καί μέ ἀκόμα μεγαλύτερη χαρά, τήν ὥρα πού θά ἀναχωρούσαμε ἀπό τό μοναστήρι, ὁ ἱεροδιάκονος τότε - τέλη δεκαετίας 1930 - Σάββας, γέμιζε τά καλάθια μας, μέ ὄλων τῶν ειδῶν τά προϊόντα πού παρήγαγε ἡ Μονή. Φτωχό παιδί κι ὁ ἴδιος, γνώριζε καλά τί σημαίνει φτώχεια, παρόλο, πού κακά εἶναι τά ψέματα, ὑπάρχουν καί φτωχοί περήφανοι, ὅπως καί πλούσιοι ταπεινοί.

- Πές μου κάτι περισσότερο γιά τόν παπα-Σάββα, εἶπα στό γερο Παντελῆ.

- Νά σοῦ πῶ καί τό «περισσότερο» καί δέ χρειάζεται τίποτε ἄλλο. Ὁ μοναχισμός ἦταν ἀπόλυτα στά μέτρα του. Αὐτή ἦταν ἡ κλίση του. Ὅτι ἄλλο καί νά γινόταν, πιστεύω πῶς θά ἀδικοῦσε τόν ἑαυτό του. Ἦταν ἕνας γνήσιος ἱερομόναχος, ἔτοιμος νά σταθεῖ δίπλα στόν κάθε συνάνθρωπό του, ἀκόμα καί στίς δυσκολίες του.

Ἔστερα ἀπό τριαντάχρονη θεοφιλή, φιλότιμη ἄσκηση καί ἱερή διακονία στήν Μονή Σταυροβουνίου, ἀναχώρησε ἀπό αὐτή στίς ἀρχές τοῦ 1960, γιά νά συνεχίσει ἐκτός Κύπρου τό ἱερό λειτούργημά του καί μέσου αὐτοῦ, τό ψυχοφέλιμο καί ψυχοσωτήριο ἔργο του. Ὅσοι τόν πίκραναν χωρίς νά τό καταλάβουν, τόν ὀδήγησαν σέ στεφάνια καί χαρίσματα πού τοῦ πρόσφερε ὁ Κύριος σάν ἀμοιβή γιά τήν ὑπομονή, τήν ἀνεξικακία καί τήν ἀπόλυτη ἀφοσίωση καί πίστη του.

Διακόνησε σέ διάφορα προσκυνήματα, ὅπως τόν Πανάγιο Τάφο, τό Ὅρος Σινᾶ, τήν Πάρο καί ἄλλα αἰγαιοπελαγίτικα νησιά, ἐνῶ δέ στερήθηκε τῶν ἀγιορείτικων πνευματικῶν καρπῶν, τούς ὁποίους γεύτηκε κατά περιόδους στή διάρκεια συχνῶν ἐπισκέψεων του στόν Ἄθωνα, μένοντας γιά λίγους ἤ καί περισσότερους μήνες, σέ αὐτή τήν ἀπαράμιλλου κάλους περιοχή.

Στολισμένο μέ τή χρυσαλυσίδα τῶν ἀρετῶν, σάν ἦλθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου, ὁ Θεός ἔστειλε τόν παπα-Σάββα ἀνάμεσα στους ἀνθρώπους. Ὁ Γέροντας ἀσκήθηκε καί θεώθηκε πρῶτα ὁ ἴδιος καί μετὰ πορεύτηκε γιά διαφώτιση ἢ θεραπεία τῶν ἄλλων. Ὁ Πάνσοφος Πατέρας τόν ἔστειλε ἔτοιμο καί ὀλοκληρωμένο στόν κόσμο, ἐξαγνισμένο ἀπό κάθε ἁμαρτία, θεραπευμένο ἀπό τά πάθη του.

Ὁ Γέρον Σάββας ἐπεδίωκε νά συναντᾶ ὅλους τούς Ἁγίους τῆς ἐποχῆς του, νά ρουφᾶ σάν μέλισσα τά νάματα τῆς ἀγιότητάς τους καί νά μεταλαμπαδεύει τήν ἐμπειρία καί τή Χάρη αὐτή, ἀπό τή γενιά του στήν ἐπόμενη. Τή μιά μέρα βρισκόταν στήν Πάτμο κοντά στό Γέροντα Ἀμφιλόχιο Μακρῆ, τήν ἄλλη στήν Πάρο δίπλα στό Γέροντα Φιλόθεο Ζερβάκο, ἔφευγε γιά τήν Ἀθήνα νά συναντήσῃ τόν Ὅσιο Μιχαήλ τόν ἀόμματο, ταξίδευε στόν Ἄθωνα ὅπου ἔμενε γιά λίγο μέ τούς φημισμένους στήν ἀρετή Γέροντες, Ἰωσήφ Ἡσυχαστή, Ἐφραίμ Κατουνακιώτη, παπα-Χαράλαμπος Διονυσιάτη κ.ἄ. Γι' αὐτούς πού τόν ἔζησαν ἀπό κοντά, ἦταν ὁ Ἅγιος Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ τῆς Κύπρου, τῶν Ἁγίων Τόπων καί τῆς Ἑλλάδας.

Σέ μιά ἀληθινή βιογραφία ἐνός Ὄσιου, πρέπει ἀπαραίτητα νά καταγράφονται καί οἱ πειρασμοί τούς ὁποίους δέχθηκε. Πειρασμοί πού ἄλλοτε εἶναι σταλμένοι ἀπό τό Θεό γιά νά δοκιμάσουν, νά συνετίσουν καί νά βελτιώσουν «ὄν ἀγαπᾶ» καί ἄλλοτε ἐκπροσωποῦν τό σατανᾶ, πού σκοπεύει νά τιμωρήσῃ, νά πληγώσῃ καί νά ἐξοντώσῃ κάθε σταθερό καί δυναμικό πολέμιό του. Εἶναι ἀδύνατο γιά ἓνα γνήσιο χριστιανό, νά μὴ περάσει ἀπό δυσκολίες στή ζωή του, νά μὴ δεχθεῖ θλίψεις, ἀκόμα καί νά μὴ ὑποστῆ διωγμούς. Γεννηθήκαμε γιά πάλη στή μεγάλη παλαιστρα τῆς ζωῆς, ὄχι γιὰ νωθρότητα ἢ στασιμότητα. Ἄν νικήσουμε τό μέγα ἐχθρό σωθήκαμε. Ἄν «μὴ γένοιτο» ἠττηθοῦμε καί αἰχμαλωτιστοῦμε ἀπό αὐτόν, κολαστήκαμε. «Οὐαί τοῖς ἠττημένοις». Ὅπου παρατηρεῖται δράση πρὸς δόξαν Θεοῦ, ἐκεῖ παρουσιάζεται καί ἀντίδραση. Ὅλες οἱ δοκιμασίες, ἀνεξάρτητα προέλευσης, προσδίνουν ὄφελος στους ἀταλάντευτους ἀγωνιστές.

Ὅταν ὁ Θεός μᾶς δοκιμάζει, πρέπει νά δείχνουμε τήν ὑπομονή καί τήν εὐχαριστία μας. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης Χρυσόστομος μᾶς βεβαιώνει: «Εἰ ὑπομείνωμεν καί συμβασιλεύσομεν.» Πίστη καί ὑπομονή ἔδειξαν στά παθήματα τῆς ζωῆς ὅλοι οἱ Ἅγιοι, μέ κορυφαῖο τόν πολυπαθοῦ Ἰώβ. Ὁ Ἰώβ ἦταν δίκαιος, δέν ἦταν ἀσεβῆς καί ἁμαρτωλός. Καί ὅμως, ὁ Θεός παρέχώρησε νά περάσει ἀβάστακτους πόνους, ἐνῶ ἄλλοι ἀσεβεῖς εὐημεροῦσαν. Τέτοιοι Σταυροὶ δίνονται στους ἀνθρώπους γιά νά ἀνακαλύψουν τό Θεό, σ' ἓνα ἄλλο ἐπίπεδο καί γιά νά δείξουν στους ἄλλους ὅτι, ὑπάρχουν ἐκεῖνοι πού μποροῦν νά μένουν ἐνωμένοι μέ τό Θεό, ἀκόμα καί ὅταν χάνουν ὅλα τους τά ὑπάρχοντα. Ὁ Πατήρ Σάββας εἶχε συχνά τέτοια βιώματα, τά ὁποῖα πήγαζαν ἀπό τή Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἰδιαίτερα δοκιμασίες, δέχθηκε πολλές, μικρές καί μεγάλες, χωρίς νά πτοηθεῖ καί καταβληθεῖ, παρά μόνο ἔλεγε:

-Ὅσο πιό ὀδυνηρές δοκιμασίες περνῶ, τόσο πιό φλογερή ἢ προσευχή μου βγαίνει πρὸς τόν Ὑψιστο καί ἀμέσως διαλύει τά γκριζα σύννεφα καί ὁ ἥλιος προβάλλει. Πόσες φορές ἡ χάρι Του μέ ἔσωσε ἀπό βέβαιο θάνατο;

Οἱ θείες δωρεές παραχωροῦνται στους εὐσεβεῖς, οἱ ὁποῖοι προστατεύονται καί εὐνο-

οὔνται ἀπό τόν Κύριο. «Δόσις Κυρίου παραμένει εὐσεβέσι, καί ἡ εὐδοκία αὐτοῦ εἰς τόν αἰῶνα εὐδοωθήσεται.» Τοῦ δόθηκε ἡ ἄνωθεν χάρις γιά τήν ἐπιτυχημένη ἄσκηση, νηστεία, ἀγρυπνία, προσευχή. Μέ αὐτό τό μέσο ὑπερέβηκε τόν σαρκικό ἄνθρωπο καί ἔγινε ὄντως πνευματικός, φτάνοντας ἀπό τό «κατ' εἰκόνα στό καθ' ὁμοίωση».

Περί τά τέλη τοῦ 1984, ὁ Γέρων Σάββας, σφικταγκαλιασμένος ἀπό ἀνίατη ἀσθένεια καί φανερά ταλαιπωρημένος, προτίμησε νά ἐπανακάμψει στήν Κύπρο, ὅπου κοιμήθηκε στίς 23/02/ - 08/03/1985. Κατά θεία παραχώρηση, ὁ χρόνος τῶν τελευταίων σκληρῶν δοκιμασιῶν πού ταλάνιζαν τόν Ὅσιο συντμήθηκε, καί ἔτσι, ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ παπα-Σάββας - ὅπως συνήθιζαν νά τόν ἀποκαλοῦν ὅσοι τόν γνώρισαν - ἕνας τῶν τελευταίων πιστῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου, «μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τήν ζωήν.» Κοιμήθηκε σέ ἡλικία 74 χρόνων, στή γενέθλια πατρίδα Κύπρο, στίς 8 Μαρτίου 1985, αναχωρώντας πρὸς τήν ἀγήρω μακαριότητα.

Ἡ ἐξόδιος Ἀκολουθία τοῦ σκηνώματός του, τελέστηκε τήν ἐπόμενη μέρα τῆς κοιμήσεώς του, στό παρεκκλήσι τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως τοῦ Θαυματουργοῦ, ἐντός τῆς σεβάσμιας καί ἱστορικής γυναικείας Μονῆς Ἁγίου Γεωργίου Ἀλαμάνου, ὅπου ἐγίνε καί ἡ ταφή του. Τό παρεκκλήσι τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου ἴδρυσε ὁ ἴδιος ὁ Γέρων Σάββας, πολλά χρόνια νωρίτερα, μαζί με τήν ἀυτάδελφή του μοναχή Χριστονύμφη.

Τελειώνοντας τή σημερινή, σε ἀδρές γραμμές παρουσίαση τῆς ζωῆς καί του ἔργου του Γέροντος Σάββα, πρέπει νά υπογραμμίσουμε ὅτι ὁ Ὅσιος πρέπει νά καθιερωθεῖ στή συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας μας. Καθηκόντως, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου καί ἡ Μονή τῆς μετανοίας του, οφείλουν νά τιμήσουν με τήν σειρά τους τόν Ἅγιο Πατέρα μας Σάββα Σταυροβουνιωτή. Ὁ παπα Σάββας δέν εἶναι ἕνας ψευδοάγιος κατασκευάσμα του σύγχρονου marketing, ἀλλά ἕνας ἀληθινός Ἅγιος, πού ἀναλώθηκε γιά νά ευαρεστήσει τόν Θεό καί τόν πλησίον του. Θεωροῦμε ἀναγκαῖο, ὅτι, ὁ βίος καί τό πνευματικό ἔργο του, πρέπει νά προστεθοῦν στό «κοινόν ψυχῶν ἰατρεῖον», ὅπως εὔστοχα ἀποκαλεῖ τά συναξάρια ὁ θεόπνευστος Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης, ἀπό τό ὅποιο κάθε χριστιανός θά λαμβάνει τή συνταγή τῆς γιαιτρείας τοῦ πάθους του καί κάθε Ἑλληνας θά ποτίζει τίς ρίζες τῆς φυλῆς του. Ἀς επικαλεστοῦμε τίς πρεσβεῖες τοῦ Ὁσίου Σάββα, νά μεσιτεύσει στόν Πολυεύσπλαγχο, ὅπως ἔχουμε «εὐχάς καί εὐλογίας οὐρανόθεν.»

Εφηβικές Προσεγγίσεις

Ελένη Λουκά, Ψυχολόγος

Το άτομο που καταπιέζεται στην παιδική του ηλικία δεν θα γίνει ποτέ ένα πραγματικό κοινωνικό πλάσμα, αλλά θα παραμείνει ένα μισοδαμασμένο ζώο.

Διατηρώντας την τάξη

Οι επιδράσεις που δέχεται ο έφηβος είναι τόσο πολύμορφες, ώστε να μην μπορούμε να τις αναλύσουμε εδώ. Αρκεί να διαπιστώσουμε, πως ακριβώς ο νέος άνθρωπος είναι πολύ ανοικτός για ολόκληρη την ατμόσφαιρα της εποχής του, με όλα τα ειδικά της σήματα, αξίες και σύμβολα. Ο νέος άνθρωπος είναι μόνο κατά ένα μέρος παιδί των γονιών του, κατά το άλλο μέρος είναι παιδί της εποχής του.

1. Είναι οι νέοι άνθρωποι σήμερα διαφορετικοί;

Μια από τις συχνότερες κατηγορίες, που απευθύνουν οι έφηβοι νέοι άνθρωποι στους γονείς τους, στους δασκάλους και σε άλλους ενήλικες είναι: «Δεν με καταλαβαίνετε. Τίποτα δεν καταλαβαίνετε απο μας». Όσο νιώθει ένας γονιός ή δάσκαλος να τον εγγίζει αυτή η κατηγορία, όσο περισσότερο προσπαθεί να καταλάβει, τόσο πιο καθαρά αντιλαμβάνεται ότι το νεαρό άτομο εννοεί βασικά κάτι άλλο, ότι αυτό που θέλει να πει είναι: «Δεν καταλαβαίνω τον εαυτό μου. Δεν τον καταλαβαίνω πια καθόλου». Διαφέρουν οι νέοι από τους μεγάλους γιατί αντιμετωπίζουν άλλα προβλήματα, πρέπει να ανταποκριθούν σε άλλες υποχρεώσεις, για αυτούς άλλα προβλήματα είναι σημαντικά, βλέπουν τα πράγματα με άλλα μάτια, μιλούν αλλιώς. Έχουν άλλους στόχους, άλλες ελπίδες και άλλη γνώση.

2. Τι έχει για σένα κάποια αξία;

Κάθε νέος άνθρωπος ψάχνει για κάποιον, με τον οποίο θα μπορεί να συζητήσει για θέματα πίστης και για το νόημα της ζωής. Για αυτό συχνά κρύβονται πίσω από μια επιθετική ή πίσω από μια αλαζονική πρόσοψη. Μόλις βρεθεί ο σωστός τόνος, ο νέος άνθρωπος μπορεί να συζητήσει σωστά. Πώς όμως θα βρει ο έφηβος τον σωστό τόνο; Το σημαντικότερο είναι να ρωτήσουμε τον ίδιο τον έφηβο, σε τι πιστεύει, ποιο νόημα έχει η δική του η ζωή, ποιες αξίες ακολουθεί σε πολύ προσωπικό τόνο και να μη χρησιμοποιούνται γενικές και απρόσωπες φράσεις. Θα πρέπει να αποφεύγουμε να κάνουμε τη συζήτηση για τις αξίες με την έννοια του «σωστού» ή του «λάθους». Ο έφηβος που νιώθει ανασφαλής με τις αξίες του στις συζητήσεις του με άλλους χαρακτηρίζεται από επιθετικότητα και έλλειψη ανοχής.

3. Οι νέοι άνθρωποι μιλούν για τη δική τους γλώσσα, πίσω της κρύβονται συχνά εικόνες και αντιλήψεις που ανταποκρίνονται σε αυτές των ενηλίκων. Κάθε εξαναγκασμός έχει αρνητικές επιπτώσεις στις ικανότητες να πιστεύει κανείς. Στην αγάπη και στην πίστη πρέπει να κυριαρχεί ελευθερία. Η εσωτερική σιγουριά ότι ζει κανείς μια ζωή με νόημα, είναι το αποτέλεσμα αμέτρητων συνειδητών και υποσυνείδητων αποφάσεων στη ζωή. Ένας σωστός τρόπος ζωής θα πρέπει να του δώσει ευκαιρίες για να «παίζετε» μαζί του

ό,τι κι αν σημαίνει αυτό για το παιδί. Αφιερώστε λίγο από τον χρόνο σας για ασχολίες που τις απολαμβάνει χωρίς κανένα απώτερο σκοπό. Μπορεί να είναι σπορ, χόμπι, θέατρο, κινηματογράφος, ταξίδια, μουσική ή μια βραδιά σε ένα εστιατόριο. Η απόλαυση είναι η καλύτερη θεραπεία γιατί όταν απολαμβάνεται μαζί αυτές τις δραστηριότητες ζείτε πραγματικά. Όταν απολαμβάνετε κάτι ολοκληρωμένα, νιώθετε όλα τα προβλήματα και την έντασή σας να εξαφανίζονται. Εφαρμόστε το αυτό σε ό,τι κάνετε και θα απολαύσετε περισσότερο τη ζωή μαζί με τα παιδιά σας.

Οικογενειακή προσαρμογή

Η δημιουργία μιας υγιούς και ευτυχισμένης οικογένειας είναι πιο εύκολο να περιγραφεί παρά να επιτευχθεί. Στις πιο υγιείς οικογένειες, όμως, όλα τα συναισθήματα γίνονται δεκτά ως φυσιολογικά και η συνολική συναισθηματική ατμόσφαιρα ήταν ζεστή και θετική. Στις πιο υγιείς οικογένειες ο πατέρας και η μητέρα είναι σε θέση να μοιράζονται την εξουσία εύκολα και φιλικά, σε αντίθεση προς τις μη φυσιολογικές οικογένειες όπου οι γονείς ήταν ανίκανοι να συνεργαστούν. Οι εξαιρετικά υγιείς οικογένειες χαρακτηρίζονται από ένα υψηλό επίπεδο χιούμορ, κεφιού και απόλαυσης. Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που το κάνουν αυτό εφικτό: ο πρώτος και ο πιο σημαντικός είναι ότι οι άνθρωποι (γονείς) έχουν κατά βάση μια θετική στάση και είναι ζεστοί, φιλικοί, στοργικοί, ευγενικοί και υποστηρικτικοί ο ένας προς τον άλλο, μέσα και έξω από την οικογένεια και παίζουν έναν υπεύθυνο και σεβαστό ρόλο στην κοινωνία όπου αποτελούν μέρος. Ο δεύτερος σημαντικός παράγοντας επιφυλάσσει μια έκπληξη. Στις πιο υγιείς οικογένειες οι άνθρωποι φαίνονται ικανοί να δεσμευθούν εξαιρετικά, να εμπλακούν σε πολύ βαθιές σχέσεις και να συνδέσουν ένα πρότυπο μακρόχρονης αφοσίωσης. Μπορούν όμως και να μεταπηδήσουν από την αφοσίωση στον χωρισμό (αυτονομία εφήβων) και να είναι ανεξάρτητοι και ευτυχισμένοι μόνοι τους. Λόγω όμως αυτής της ικανότητας αποχωρισμού, η σχέση μπορεί να στηρίζεται σε αμοιβαία συμπάθεια και ευχαρίστηση.

Τρίτος παράγοντας εξίσου σημαντικός είναι η επικοινωνία. Τα μέλη των περισσότερων υγιών οικογενειών μιλούν μεταξύ τους με τρόπο, ανοικτό, σαφή, άμεσο και ειλικρινή. Έτσι δίνουν και παίρνουν σωστή πληροφόρηση. Ζούμε σε μια εποχή όπου υπάρχει μεγάλη διαμάχη ως προς την ποσότητα της εξουσίας που πρέπει να ασκούν οι γονείς αλλά στην πορεία μου ως γονιός ανακάλυψα ότι η ανασύνταξη της αυτοπεποίθησής μου (ως γονιού) πρέπει να τηρηθεί μια σωστή στάση για να λύνει γρήγορα προβλήματα που δεν είχαν βρει λύση για να φθάσουν σε δημοκρατική απόφαση.

Διαμαρτυρίες κατά της οικογένειας

Πολλοί έφηβοι ζουν σήμερα με τη συναισθηση ότι αδικούνται. Με πολυλογία ή με τη σιωπή, με ένα σωρό ενέργειες ή με επιδεικτική αδράνεια προσπαθούν πολλοί έφηβοι, να δείξουν στους άλλους, πως υποφέρουν από κάτι. Πολλοί γονείς και δάσκαλοι εξάντλησαν σχεδόν τα όρια της υπομονής τους προσπαθώντας, χωρίς αποτέλεσμα, να καταλάβουν

τη νεανική μομφή. Πολλοί έφηβοι αισθάνονται τις σχέσεις στην οικογένειά τους σαν την αιτία του κακού από το οποίο υποφέρουν. Αυτή η στάση των νέων έχει δύο σημαντικές αιτίες: Από τη μια ο έφηβος δεν είναι πολλές φορές σε θέση ή δεν είναι πρόθυμος να κάνει υπεύθυνο, για την κατάσταση στην οποία ζει τον ίδιο τον εαυτό του. Δεν μπορεί ή δεν θέλει ακόμη να αναζητήσει μέσα του τις απαντήσεις για τη ζωή του. Είναι ολύ πιο εύκολο για αυτόν να παραπονιέται και να καταγγέλει παρά να αλλάξει με δική του πρωτοβουλία. Από την άλλη όμως ο διαμαρτυρούμενος έφηβος αντιλαμβάνεται, πολύ σωστά όταν κρίνει, ότι οι δικές του συνθήκες ζωής οφείλονται στις συνθήκες ζωής της οικογένειας. Αναμφισβήτητα η ιστορία της ζωής του είναι δεμένη με την ιστορία της οικογένειάς του και ακριβώς ο έφηβος αισθάνεται πολύ οδυνηρά αυτόν τον δεσμό. Από τη μια επιμένει ακόμα στη θαλπωρή και στην προστασία μέσα στην οικογένεια όπως το παιδί, από την άλλη απαιτεί ήδη ανεξαρτησία και αυτονομία όπως ο ενήλικας. Στα πλαίσια της οικογένειας το παιδί και ο ενήλικας βρίσκονται μέσα στον έφηβο σε μια αντίθεση μεταξύ τους. Η βασική αυτή κατάσταση μπορεί να εκφράζεται με παθητική άρνηση ή με πραγματικές εκρήξεις.

Τι μπορεί κανείς σήμερα να κάνει όταν θέλει να περάσει το δικό του;

Προσωπικά θα συνιστούσα σε συγκρούσεις με τους εφήβους να προσέχει τα εξής σημεία:

1. Να μπορεί κανείς να διαχωρίσει τη διαμάχη για ένα ζήτημα από τη διαμάχη για την επιβολή της θέλησής του.
2. Να συζητά κανείς για το αμφισβητούμενο ζήτημα, έτσι ώστε ο έφηβος να μπορεί να έχει το αίσθημα πως θα μπορούσε και ο ίδιος να έχει τελικά δίκαιο.
3. Όταν στο ζήτημα δεν μπορεί να υπάρξει συμφωνία, να μπορεί η σύγκρουση να παραμείνει ανοικτή.
4. Ένα πρόβλημα που έχει μείνει ανοικτό, να μπορεί να ξεκαθαρίζεται με τη συμφωνία νέων κανόνων, ή με τη συλλογή καινούργιων πληροφοριών σχετικά με το αμφισβητούμενο ζήτημα.
5. Κατά τη συζήτηση ούτε να προσβάλλει κανείς ούτε να νιώθει προσβεβλημένος, αδιάφορο από την κατάληξη, που θα πάρει η διένεξη.
6. Να θυμάται κανείς πάντα, ότι η πραγματική και αποτελεσματική, με τη θετική έννοια, διαπαιδαγώγηση θα πρέπει και στις δύο πλευρές να συνοδεύεται από το αίσθημα της ελευθερίας

Αποφασιστικής σημασίας είναι να φανερώνεται ο ενήλικας άνθρωπος μπροστά στον νέο με την πίστη του ή την απιστία του, με τις ελπίδες και τις βεβαιότητές του. Ο σεβασμός των νέων ανθρώπων αποκτάται μόνο με την ειλικρίνεια. Οι συζητήσεις με νέους ανθρώπους για το νόημα και την αξία της ζωής θα πρέπει να γίνονται συχνά. Οι συζητήσεις αυτές αποτελούν ήδη ένα σημαντικό τμήμα της αναζήτησης για το νόημα της ζωής αφού, συνδέουν τις γενιές. Όταν τελιώνουν αυτές οι συζητήσεις, έχουν αποκομίσει και οι μεγάλοι και οι νέοι σημαντικό κέρδος από την στο θέμα της επικοινωνίας. Το νόημα

και την αξία της ζωής και τη διάθεση να ζήσεις, θα πρέπει να την αναζητήσεις μέσα σου και να τη βρεις. Από πολλές απόψεις η εποχή, που ζούμε, δεν μας βοηθά σε αυτή την αναζήτηση. Αυτό όμως δεν χρειάζεται να σε απογοητεύει. Άρχισε με τον σωστό τρόπο να αγαπάς τον ίδιο σου τον εαυτό και θα δεις ότι από εκεί θα αναπτυχθεί η αγάπη για τους άλλους ανθρώπους. «Κάθε αγάπη αυτού του κόσμου βασίζεται στη φιλαυτία. Αν εγκαταλείψεις τη φιλαυτία θα εγκαταλείψεις εύκολα όλο τον κόσμο» Μαϊστερ Έκεχαρτ).

Οι επιδράσεις του διαζυγίου στα παιδιά

Οι καλύτεροι ενήλικες είναι οι φυσικοί γονείς του εφήβου. Πρέπει δηλαδή να υπάρχει μια φυσιολογική οικογένεια με ομαλές συνθήκες. Στις μέρες μας τα διαζύγια, έχουν αυξηθεί πολύ. Το διαζύγιο λοιπόν, είναι διεθνώς παραδεκτό ότι αποτελεί μια αιτία πολύ πιθανόν επιβλαβή για τη ψυχολογική ισορροπία των παιδιών. Βέβαια μπορεί να είναι και πηγή ανακούφισης όταν υπάρχει ανοιχτή βία μεταξύ του ζευγαριού, οπότε είναι λάθος να διατηρηθεί ο γάμος με κάθε μέσο για χάρη των παιδιών. Οι παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν είναι δυο ειδών γενικοί και ειδικοί.

Γενικοί παράγοντες:

1. Το άγχος από τη διακοπή του συνηθισμένου τρόπου ζωής της οικογένειας όπως είναι η αλλαγή κατοικίας, σχολείου, φίλων κτλ..
2. Η εξελικτική διαδικασία προς το διαζύγιο με ένταση στις σχέσεις των γονιών, έλλειψη επικοινωνίας, μέχρι και την ανοικτή βία στις σχέσεις των γονιών αποτελεί μια διαταραχή της ισορροπίας όλης της οικογένειας. Οι έφηβοι νιώθουν τα πάντα, συχνά φοβούνται για τον χωρισμό των γονιών τους πολύ πριν συμβεί αυτός και συχνά καταβάλλουν φιλότιμες προσπάθειες να τον αποτρέψουν.
3. Οι κοινωνικές επιπτώσεις του διαζυγίου είτε με την έννοια του κοινωνικού στίγματος, είτε με την έννοια της έλλειψης ή όχι υποστήριξης από το κοινωνικό περιβάλλον του ατόμου που πήρε διαζύγιο.
4. Η μεταβολή στην οικονομική κατάσταση της οικογένειας και τα προβλήματα που προκύπτουν από αυτήν, όπως για παράδειγμα η αναγκαστική εργασία της μητέρας μετά το διαζύγιο.

Ειδικοί παράγοντες:

1. Η ηλικία του εφήβου και ο χρόνος κατά τον οποίο γίνεται η εκτίμηση της επίδρασης του διαζυγίου.
2. Το φύλο του παιδιού και το φύλο του γονιού που είναι μακριά, παίζουν ρόλο, με την έννοια της συναισθηματικής αποστέρησης.
3. Η ποιότητα των σχέσεων του παιδιού με τους γονείς του πριν και μετά το διαζύγιο είναι θεμελιώδους σημασίας. Πρέπει το παιδί να διατηρεί ικανοποιητικές σχέσεις και με

τους δύο γονείς και να μη γίνεται το «μπαλάκι» στο πεδίο της μάχης των διαφορών των γονιών του.

Πρακτικά, το σημαντικότερο για έναν έφηβο μετά το διαζύγιο είναι να υπάρχει ένας τουλάχιστο γονιός που να παρέχει ασφάλεια, αγάπη και στοργή σταθερά και να τον βοηθήσει να δεχθεί την αλλαγή, τις επιπτώσεις στη ζωή του για να προχωρήσει φυσιολογικά στην εξέλιξή του. Όταν ανατρέφουμε και διδάσκουμε τους νέους με τρόπο ώστε να μη νιώθουν εξαρτημένοι από τους ενήλικες για την επίλυση των προβλημάτων τους, ούτε περιορισμένοι από την ανάγκη ή να αγωνιστούν ή να υποχωρήσουν, ο μεγάλος κερδισμένος είναι η κοινωνία. Όλοι είμαστε κερδισμένοι όταν οι νέοι μας μπαίνουν στην κοινωνία των μεγάλων, γνωρίζοντας ότι η ζωή χρειάζεται συνεργασία, ανάληψη ευθυνών και έχοντας εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους να βοηθήσουμε για την επίλυση των προβλημάτων που θα παρουσιαστούν.

Αυτοεκτίμηση

Η αυτοεκτίμηση πηγάζει από το αίσθημα προσωπικής αποδοτικότητας (είμαι ικανός) και προσωπικής αξίας (είμαι αγαπητός). Ο έφηβος που εκτιμά τον εαυτό του πιστεύει στις ικανότητές του. Πιστεύει ότι επαρκεί και ότι δεν χρειάζεται να είναι ανώτερος από τους άλλους για να νιώσει ικανός. Όταν ένας έφηβος νιώθει ότι αξίζει, αισθάνεται την προσωπική του αξία και βρίσκει την επιβεβαίωση αυτής της αξίας στους άλλους. Οι έφηβοι που πιστεύουν στις ικανότητες τους και στην αξία τους έχουν κερδίσει τον αυτοσεβασμό (σέβονται οι ίδιοι τον εαυτό τους). Ο αυτοσεβασμός αποτελεί το ακριβότερο κριτήριο για την αξία ενός εφήβου. «Το αίσθημα της αυτοεκτίμησης είναι το αίσθημα ότι βρισκόμαστε στο ζωτικό κέντρο της ύπαρξής μας-ότι είμαστε η ενεργητική αιτία των αντιδράσεών μας, οι δημιουργοί των στόχων μας, η δύναμη που κατευθύνει την ενεργητικότητά μας, οι οδηγοί της ζωής μας» (Μπράντεν, 1971).

Συνήθως η αυτοεκτίμηση συνοδεύεται από αυθορμητισμό, αυτοπεποίθηση, τόλμη και θάρρος. Ο αυθόρμητος τύπος (παιδί-έφηβος) έχει εμπιστοσύνη στα προσωπικά του συναισθήματα και στη διαίσθησή του. Είναι ελεύθερος να αντιδράσει με φυσικότητα και δεν εμποδίζεται από άχρηστους φόβους ανησυχίας και ελέγχους. Συγκεντρώνει την προσοχή του στις πιθανές ικανοποιήσεις, που μπορεί να κερδίσει και στις ευχάριστες εμπειρίες, αντί να την συγκεντρώνει μόνο στους πιθανούς κινδύνους. Η αντιμετώπιση αυτή καλλιεργεί την εμπιστοσύνη στον εαυτό μας, που λέγεται αυτοπεποίθηση.

- Ο ικανός άνθρωπος είναι πάνω απ' όλα θαρραλέος και αντιμετωπίζει τις δυσκολίες της ζωής με θάρρος, είτε πρόκειται για την εργασία, είτε για τις σχέσεις του με τους ανθρώπους.
- Η ζωή του εφήβου δεν είναι γεμάτη προβλήματα, αλλά αποτελείται από διαφορετικές εμπειρίες. Ένας θαρραλέος άνθρωπος, δεν φοβάται τα λάθη. Τα βλέπει σαν ευκαιρία για μάθηση. Το ότι προσπαθεί, ενεργεί και συμμετέχει είναι εξίσου σημαντικό όσο και το τελικό αποτέλεσμα. Ο θαρραλέος έφηβος αντιμετωπίζει μια κατάσταση εξετάζοντας τους

τρόπους με τους οποίους μπορεί να ενεργήσει, τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσει και την ενδεχόμενη επιτυχία.

Αυτή είναι η ενεργητική, η θετική Αντιμετώπιση. Να βλέπουμε τις λύσεις και τους εναλλακτικούς τρόπους που μπορούμε να ακολουθήσουμε και όχι μόνο τους φόβους, τις προφυλάξεις και τους περιορισμούς. Αυτή είναι μια αισιόδοξη αντιμετώπιση που δίνει ελπίδες. Η παραδοχή του εαυτού μας, όπως ακριβώς είμαστε, μας δίνει την ελευθερία να αναπτύξουμε το κοινωνικό ενδιαφέρον, το ενδιαφέρον για τους άλλους. Πιστεύοντας στον εαυτό μας, καταλήγουμε να έχουμε αυτοπεποίθηση και παραδοχή της προσωπικής μας ευθύνης για τη συμπεριφορά μας. Καθώς αναλαμβάνουμε ολόκληρη την ευθύνη της συμπεριφοράς μας, η συνειδητοποίηση της δύναμης μας, γεννάει την αυτοπεποίθηση και την επίγνωση ότι εμείς κατευθύνουμε την τύχη μας. Αυτή η ικανότητα να ελέγχουμε τον εαυτό μας, μας δίνει ένα νέο αίσθημα αξίας και προσωπικής δύναμης. Μάθετε να αξιολογείτε και να εκτιμάτε συχνά τον εαυτό σας. Θα είστε ευτυχέστεροι και θα προσφέρετε περισσότερο στους άλλους αν συνειδητοποιήσετε τα θετικά σας σημεία. Έτσι και οι επικρίσεις των άλλων θα έχουν μικρότερη επίδραση πάνω στην εικόνα που έχετε για τον εαυτό σας. Θα αναγνωρίσετε ότι έχουν το δικαίωμα να έχουν την προσωπική τους γνώμη, αλλά ότι αυτή τους η γνώμη δεν έχει καμιά σχέση με τη δική σας αυτοεκτίμηση. Είστε ελεύθεροι να αποφασίσετε τι θέλετε να κάνετε μ' αυτή την κριτική.

Επιβεβαιώσεις για τους εφήβους

Οι επιβεβαιώσεις είναι μια θετική άποψη για σας ή για τον κόσμο γύρω σας που όσο πιστεύετε σε αυτές μπορούν να αλλάξουν οι εμπειρίες σας με θαυματουργό τρόπο. Οι επιβεβαιώσεις λειτουργούν αντικαθιστώντας τον αρνητικό προγραμματισμό του μυαλού με ένα καινούριο θετικό.

Παραδείγματα επιβεβαιώσεων:

- Αξίζω να είμαι υγιής.
- Είμαι ζωντανός και απολαμβάνω τη ζωή μου όλο και περισσότερο κάθε μέρα.
- Συγχωρώ με όλη μου την καρδιά όποιο μου έκανε κακό.
- Ο κόσμος μου είναι γεμάτος από αγαθά και μου αξίζει να είμαι ευτυχισμένος.
- Αγαπώ και δέχομαι τον εαυτό μου όπως είναι.
- Αφήνω το παλιό να φύγει και υποδέχομαι το καινούριο.
- Μπορώ να χαλαρώσω και να νιώσω ότι η ζωή με αγαπά.
- Εγκαταλείπω το παρελθόν και εμπιστεύομαι το μέλλον.
- Δικαιούμαι να αφιερώσω χρόνο και χώρο σε αυτό που θέλω να κάνω.
- Μπορώ να εκφραστώ ελεύθερα και με αυτοπεποίθηση.
- Έχω το θάρρος να υπερασπιστώ τον εαυτό μου.

Οι επιβεβαιώσεις είναι ένα φορτίο θετικής ενέργειας που διαλύει τα αρνητικά σημεία της συμπεριφοράς σας. Δεν είναι απαραίτητο να ξέρετε ακριβώς τον τρόπο που οι επιβεβαιώσεις μπορεί να αλλάξουν την ζωή σας. Χρειάζεται μόνο να πιστεύετε ότι φέρνουν αποτελέσματα και να εφαρμόσετε μερικούς τρόπους που θα βοηθήσουν να καταλάβετε καλύτερα το νόημα των επιβεβαιώσεων.

Ο Χριστός είπε:

- Η πίστη και βουνά μετακινεί.
- Η πίστη σου σε ολοκληρώνει.
- Τα λόγια σου σε δικαιώνουν και τα λόγια σου σε καταδικάζουν.
- Όσοι έχουν θα πάρουν όσοι δεν έχουν θα χάσουν.

Βασικές αρχές για την πειθαρχία

Ο ενήλικας θα πρέπει να ενθαρρύνει το παιδί και να του μάθει να λύνει μόνο του τα προβλήματά του. Πρέπει να του καλλιεργήσει την επινοητικότητα και να το παρακινεί να παίρνει μόνο του αποφάσεις. Το παιδί έφηβος πρέπει να βοηθηθεί για να δοκιμάσει τη σχέση ανάμεσα στις πράξεις και στις συνέπειες τους. Θα πρέπει να θεωρήσουμε την πειθαρχία σαν ένα μέρος της διαδικασίας της μάθησης, όχι σαν μια βοηθητική τεχνική που μπορούμε να χρησιμοποιούμε όπου παρουσιάζεται το πρόβλημα. Αν η πειθαρχία αποσκοπεί στη, τότε το παιδί διδάσκεται από τα λάθη του. Όταν η πειθαρχία αντιμετωπίζεται σαν μια κοινή εμπειρία που μαθαίνεται, ο ρόλος του ενήλικα είναι να καθοδηγεί και να δίνει το παράδειγμα για τον καλύτερο τρόπο με τον οποίο μπορεί να επιτευχθεί η συνεργασία στο σπίτι και στο σχολείο. Το πρώτο βήμα που έχουμε να κάνουμε για να διδάξουμε τους έφηβους πως να λειτουργήσουν θετικά στην κοινωνία είναι να τους βοηθήσουμε να κατανοήσουν και να εφαρμόσουν τις Αρχές που δείχνουν καλή ψυχική υγεία με παραδείγματα θετικής συμπεριφοράς.

Αρχές που δείχνουν καλή ψυχική υγεία

Παραδείγματα θετικής συμπεριφοράς

- Σέβεται τα δικαιώματα των άλλων
- Περιμένει στη σειρά του.
- Δεν μονοπωλεί τη συζήτηση, αλλά μοιράζεται τον χρόνο με τους άλλους.
- Συγυρίζει μετά το παιχνίδι.
- Κάνει ησυχία και σέβεται αυτούς που εργάζονται ή αναπαύονται.
- Δείχνει ανεκτικότητα
- Περιπατάει αργά ώστε να μην αφήνει πίσω τους άλλους.
- Περιμένει ήσυχα να ολοκληρώσουν και οι άλλοι την εργασία τους.
- Στο παιχνίδι δέχεται όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από τις δυνατότητες τους.

- Βοηθάει τους καινούργιους μαθητές να προσαρμοστούν στο κλίμα και τους κανονισμούς του σχολείου.
- Ενδιαφέρεται για τους άλλους
- Δέχεται ή προσκαλεί κι άλλους στο παιχνίδι.
- Δείχνει ενδιαφέρον για τους συμμαθητές που απουσιάζουν.
- Προσφέρεται εθελοντικά να βοηθήσει τους άλλους.
- Πιάνει παρέες με τα παιδιά.
- Προωθεί ή προτείνει διάφορα κοινωνικά έργα (ομαδικής χρήσης ή ωφέλειας).
- Συνεργάζεται με τους άλλους
- Ολοκληρώνει έγκαιρα τις εργασίες του.
- Συνεργάζεται άνετα με την ομάδα.
- Ακούει αυτά που λένε οι άλλοι.
- Εργάζεται μαζί με τους άλλους και όχι εναντίον τους.

Για να μπορέσουν να διδάξουν την αυτοπειθαρχία και την κοινωνική εκπαίδευση, οι μεγάλοι πρέπει να ξεκαθαρίσουν τι θέλουν να διδάξουν. Είναι πολύ σημαντικό να ξέρουν τις γενικές κατευθύνσεις, καθώς επίσης και τους ιδιαίτερους τρόπους συμπεριφοράς που αντιπροσωπεύουν αυτές τις κατευθύνσεις. Το πρώτο βήμα λοιπόν, είναι να ξέρετε τι ακριβώς είναι μια υγιής και θετική κοινωνική συμπεριφορά. Αναγνωρίστε και καλλιεργείστε αυτή τη συμπεριφορά στους εφήβους, γιατί κάθε συμπεριφορά έχει ένα σκοπό, ή αποβλέπει σε ένα στόχο. Ο αυθορμητισμός και η ικανότητα να δείχνετε φανερά τα αισθήματά σας είναι καλό. Πρέπει όμως να ξέρετε πότε θα πρέπει να σκεφτείτε και τον άλλο (γονείς-δασκάλους-ενήλικες). Πραγματικούς φίλους θα κερδίσετε μόνο όταν φανερωθείτε και με τις αδυναμίες σας. Και μην ξεχνάτε: Οι σιγανοί ήχοι ακούγονται καλύτερα από τους δυνατούς. Είναι στον χαρακτήρα της νεολαίας να ζητά έναν κόσμο που να είναι ανοικτός προς τα εμπρός, χωρίς λαθεμένο προγραμματισμό, χωρίς παραποίηση, με χώρο για το θαυμάσιο και το καινούριο.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Μάθε:

Να παραδέχεσαι, να ενθαρρύνεις, να πειθαρχείς και να σέβεσαι τον εαυτό σου και τους άλλους

Βιβλιογραφία

- Γκρίγκατ, Ρ. (1978) *Κατανόηση για τους νέους*. Αθήνα: Εκδόσεις Νότος
- Dinkmayer, D. Makkay, G. Carlson, J. Bidy, N. (1994) *Βασικές αρχές παραδοχής και ενθάρρυνσης πειθαρχίας και σχέσεων Γονέων και Εφήβων*. Αθήνα: Εκδόσεις Θυμάρι
- Κούρο, Ι. (1993) *Ψυχολογικά Θέματα Παιδιών και Εφήβων*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ντραϊκόρς, Ρ. (2000) *Η πρόκληση να είμαστε γονείς*. Αθήνα: Εκδόσεις Θυμάρι
- Σαμαρπάν, Σ.Α. (1983) *Το βιβλίο της καλής υγείας*. Αθήνα: Εκδόσεις Θυμάρι
- Skynner, R. (1997) *Οικογενειακές υποθέσεις*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

ΑΡΑΔΙΠΠΙΩΤΕΣ ΠΟΥ ΓΡΑΦΟΥΝ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝ

Οι συγγραφείς της Αραδίππου σε δράση

Κώστας Κατσώνης,
φιλόλογος-συγγραφέας, Πρόεδρος Επιτροπής Εκδόσεων

Παρά την οικονομική κρίση και την αντιπνευματικότητα της εποχής μας οι Αραδιππιώτες δημιουργοί συνεχίζουν να γράφουν, να δημιουργούν και να εκδίδουν βιβλία. Ο Δήμος Αραδίππου στηρίζει πάντοτε, με κάθε δυνατό τρόπο, το έργο των συγγραφέων και των άλλων δημιουργών. Έτσι λοιπόν, μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2015 ο Δήμος Αραδίππου διοργάνωσε, μέσω των αρμόδιων Επιτροπών-Πολιτισμού και Εκδόσεων, δύο βιβλιοπαρουσιάσεις, για τις οποίες αξίζει να γίνει αναφορά στην παρούσα έκδοση του περιοδικού. Στις 16 του Γενάρη έγινε από τον φιλόλογο και δημοτικό σύμβουλο-Πρόεδρο της Επιτροπής Εκδόσεων Κώστα Κατσώνη, η παρουσίαση του βιβλίου του 97χρονου λαϊκού ποιητή Λοΐζου Χαραλάμπους (Κατσαροπούλη) «Ηλιοβασιλέματα τζιαι χαραυγή της δόξας μες στο περβόλιν της ζωής», ενώ στις 22 Απριλίου παρουσιάστηκε το βιβλίο της Ρέας Κουμπαρή-Γιώρκα «Η εξέγερση των φιλοσόφων». Εξάλλου, μέσα στα πλαίσια του Ελεύθερου Πανεπιστημίου Αραδίππου, έγινε στις 7 του Γενάρη εκδήλωση αφιερωμένη στον Αραδιππιώτη όσοι Σάββα Σταυροβουνιώτη, με την ευκαιρία της κυκλοφορίας του βιβλίου του Κώστα Παπαγεωργίου «Ο Όσιος Γέροντας Σάββας Σταυροβουνιώτης [(+1985) Κύπρος 2014], με εισηγητή τον συγγραφέα του βιβλίου. Μια άλλη σημαντική έκδοση, που η παρουσίασή της έγινε και πάλι από τον φιλόλογο Κώστα Κατσώνη, στο Δημοτικό Μέγαρο Λάρνακας (στις 15 του Μάη 2015), είναι το συλλεκτικό βιβλίο του Σαββάκη Λάμπρου «Της Κύπρου η παράδοση στον τόπον τζιαι στα ξένα», στην παρουσίαση του οποίου απηύθυνε χαιρετισμό και ο Δήμαρχος Αραδίππου. Μια σημαντική διάκριση πέτυχε επίσης ο συνδημότης μας ποιητής Μιχάλης Χριστοφίδης, ο οποίος τιμήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με το Βραβείο Ευρωπαίου Πολίτη για το 2014, το οποίο απονεμήθηκε επίσης στην Τουρκοκύπρια δημοσιογράφο και συγγραφέα *Sevgül Uludag*. Θα ήταν παράλειψη επίσης να μην αναφερθούμε και σε δύο άλλες σημαντικές εκδόσεις, που έγιναν και παρουσιάστηκαν σε δυο ξεχωριστές εκδηλώσεις, το φθινόπωρο του 2014, και είναι το Λεύκωμα του Δήμου Αραδίππου «Η Αραδίππου του χθες» και η δίτομη έκδοση του Μάριου Ορθοδόξου «Κυπριακά Παραμύθια». Για όλα τα πιο πάνω, που είναι ιδιαίτερα σημαντικά για τον δήμο μας αλλά και για τους συγγραφείς μας, κρίναμε σκόπιμο να κάνουμε στη συνέχεια μια εκτενέστερη αναφορά στις σελίδες του περιοδικού μας. Παραθέτουμε λοιπόν επιλεγμένα αποσπάσματα από τις ομιλίες που έγιναν για τις παρουσιάσεις των πιο πάνω βιβλίων, ενώ κάνουμε αναφορά και στο ποιητικό έργο του Μιχάλη Χριστοφίδη.

Λοΐζος Χαραλάμπους - Κατσαροπούλης,
Ηλιοβασιλέματα τζιαι χαραυγή της δόξας μες στο περβόλιν της ζωής,
 Λάρνακα 2014

Με ένα σύντομο χειρόγραφο προλόγισμά του που δημοσιεύεται στις πρώτες σελίδες του βιβλίου, ο λαϊκός ποιητής Λοΐζος Χαραλάμπους-Κατσαροπούλης προΐδεάζει τον αναγνώστη για το θεματικό περιεχόμενο του βιβλίου του *Ηλιοβασιλέματα τζιαι χαραυγή της δόξας μες στο περβόλιν της ζωής*, σημειώνοντας τα εξής: *Το βιβλίον αυτό εκδίδεται και είναι αφιερωμένον στον παντοδύναμον Θεόν και προς δόξαν του αγίου ονόματός του και επίσης του Γιου του και Σωτήρα μας, Βασιλιά μας Ιησού Χριστού, ο οποίος είναι μεσίτης για τις καλές προσευχές μας με τον Πατέρα του και Πατέρα μας, Ουράνιον Υπέρτατον Θεόν και Δημιουργόν του Σύμπαντος.* Πληροφορεί επίσης τον αναγνώστη, στη συνέχεια, με μια σύντομη εισαγωγική σημείωση, ότι το βιβλίο περιλαμβάνει *ποιήματα Ηθικοκοινωνικά, εμπνευσμένα και βασισμένα στην Αγία Γραφή, που μπορούν να βοηθήσουν τον άνθρωπο πνευματικώς για μια καλύτερη και ευτυχισμένη ζωή και για ένα καλύτερο μέλλον.*

Πριν όμως ενδιατρίψουμε πιο αναλυτικά στη νέα ποιητική συγκομιδή του Λοΐζου Χαραλάμπους, αξίζει να γνωρίσουμε τον λαϊκό ποιητή κάπως καλύτερα, κάνοντας μια σύντομη αναφορά στο οδοιπορικό της πολυτάραχης ζωής του. Κουβαλεί στους ώμους του 97 τόσα χρόνια, έναν σχεδόν αιώνα ζωής και δράσης. Σαν μυθιστόρημα μοιάζει η ζωή του, που σημαδεύτηκε από πολλές δυσκολίες και περιπέτειες, ενώ του έδωσε ταυτόχρονα και μεγάλες χαρές και συγκινήσεις. Είναι γέννημα και θρέμμα της αγαπημένης του Αραδίππου, όπου είδε το πρώτο φως στα 1919, μια χρονιά σημαδιακή, στιγματισμένη από τη δίνη και το αιματοκύλισμα του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου, με τη δική μας πατρίδα να είναι τότε βρετανική αποικία από το 1878. Είναι γόνος μιας μεγάλης οικογένειας της Αραδίππου, που με τα χρόνια άνοιξε και άπλωσε τις φτερούγες της βγάζοντας καινούργια παραπούλια: παιδιά, εγγόνια, δισέγγονα. Ο Λοΐζος

ήταν το τέταρτο από τα δέκα παιδιά της πολυμελούς οικογένειάς του Χαράλαμπος και της Ελένης Κατσαροπούλη. Είναι γνωστός με το επώνυμο Κατσαροπούλης, όπως και όλα τα αδέρφια του, από τον μακαριστό πατέρα τους Χαράλαμπος, που ασχολείτο με τα «κάτσαρα» και τα «μαζιά», τα οποία μάζευε με πολύ κόπο από τους λόφους της γενέτειράς του Αραδίππου, τα κουβαλούσε με το γαϊδούρι του στο χωριό και γύριζε μέσα στους δρόμους, όπου τα πωλούσε για να θρέψει τη φτωχή και πολυμελή οικογένειά του. Για τους νεότερους που δεν γνωρίζουν αξίζει να αναφέρουμε ότι κάτσαρα ονόμαζαν στην περι-

οχή της Αραδίππου τα ακανθωτά και ξερά θαμνώδη φυτά, τα οποία χρησιμοποιούσαν για να ανάβουν τους φούρνους και τις «νησιές», όπου μαγείρευαν στα παλιά τα χρόνια πριν φτάσει στην Κύπρο το ηλεκτρικό ρεύμα και οι σύγχρονες μαγειρικές ηλεκτρικές συσκευές. Αρκετοί Αραδιππιώτες, στα δύσκολα χρόνια του μεσοπολέμου αλλά και στα πολύ παλαιότερα χρόνια, έβγαζαν τα προς το ζην τους πωλώνοντας κάτσαρα και μαζιά (ξηρά κλαδιά αγκαθιάς), όπως επίσης και θρουμπιά (αποξηραμένους θάμνους θυμαριού), από τα οποία κατασκεύαζαν σκούπες, τις οποίες αγόραζαν οι οικοκυρές για να σκουπίζουν τις αυλές και γενικά τους εξωτερικούς χώρους των σπιτιών τους.

Μεγαλώνοντας λοιπόν στην Αραδίππου εκείνα τα πολύ δύσκολα και δίσεκτα χρόνια του μεσοπολέμου, ο μικρός Λοΐζος, παρά τη μεγάλη φτώχεια και τις δυσκολίες που αντιμετώπιζε η οικογένειά του, κατάφερε να αποφοιτήσει από το Δημοτικό Σχολείο της γενέτειράς του, για να ριχτεί στη συνέχεια στη βιοπάλη, από τα 12 του χρόνια. Όπως θυμάται και αναφέρει ο ίδιος, εξάσκησε διάφορα επαγγέλματα: πλανοδιοπώλης ψιλικών, μάγειρας, ποδηλατάς, εργάτης, νοσοκόμος κτλ., ωστόσο καταλήξει στο επάγγελμα του παγωτατζή, το οποίο μετεξελίχθηκε στη συνέχεια σε μια επιτυχημένη και προσοδοφόρα οικογενειακή επιχείρηση-βιομηχανία παγωτού, με παγκύπρια εμβέλεια. Στα 1940 νυμφεύτηκε στο Αυγόρου τη σύζυγό του Ιουλία Παλαίσιη, κόρη του γνωστού λαϊκού ποιητή και ποιητάρη της Κύπρου Χριστόφορου Παλαίσιη, γεγονός που τον έφερε σε άμεση και βιωματική πια γνωριμία και επαφή με την κυπριακή λαϊκή ποίηση και με τους πιο αυθεντικούς δημιουργούς της, όπως ήταν ο Παλαίσιης και γενικά οι Κοκκινοχωρίτες ποιητάρηδες και ποιητές. Σημαντικός σταθμός στη ζωή του, που διαμόρφωσε καινούργια και καλύτερα πια δεδομένα για την οικογένειά του αλλά και για την επαγγελματική του σταδιοδρομία, ήταν η μετακόμισή του, το 1947, στο Βαρώσι, την κατεχόμενη σήμερα Αμμόχωστο, που είχε αρχίσει από τότε δειλά δειλά να αναπτύσσεται, για να φτάσει λίγο πριν από την τουρκική εισβολή του 1974 στο απόγειο της οικονομικής και τουριστικής της ανάπτυξης. Στο Βαρώσι ο 28χρονος τότε Λοΐζος θα ασχοληθεί με διάφορα επαγγέλματα αρχικά, μέχρις ότου δημιουργήσει μια δική του οικογενειακή επιχείρηση, η οποία έγινε σταδιακά, με σκληρή δουλειά και κόπους πολλούς, μια μεγάλη βιομηχανία παγωτών, τα παγωτά «μάννα», που έγιναν σιγά σιγά γνωστά και αγαπητά σε ολόκληρη την Κύπρο. Με τη σύζυγό του Ιουλία απέκτησαν τέσσερα παιδιά: τη Γιώτα, την Ελένη, τον Τάκη και τον Πάμπο. Είχε όμως την ατυχία να χάσει τη σύζυγό του, η οποία πέθανε από ανίατη αρρώστια το 1969, γεγονός που επηρέασε πολύ αρνητικά τη ζωή της οικογένειας. Στη συνέχεια, πέντε χρόνια μετά, στις 16/2/1974, θα κάνει δεύτερο γάμο, από τον οποίο θα αποκτήσει άλλα δύο παιδιά: τη Μαρία και τον Πέτρο, που τα μεγάλωσε με αγάπη και στοργή, μαζί με την αδερφή τους Χρυστάλλα, κόρη της δεύτερης του συζύγου Ανδρούλας (από τον πρώτο της γάμο). Λίγο πριν από το 1974 η βιομηχανία παγωτών είχε χρεοκοπήσει και ο Λοΐζος αναγκάστηκε να αναζητήσει καινούργια εργασία, για να εξασφαλίζει τα προς το ζην για τον ίδιο και για την οικογένειά του. Έτσι λοιπόν έστησε ένα δικό του περίπτερο στην παραλία της Αμμοχώστου, όπου έγινε γνωστός ως «ο Λούης» με τα πιο εύγευστα σάντουιτς.

Η τουρκική εισβολή του 1974 και ο ξεριζωμός της οικογένειας από την Αμμόχωστο ήταν

για τον Λοϊζο ένα απρόσμενο και οδυνηρό πλήγμα, που ανέτρεψε τα δεδομένα της οικογενειακής του ζωής. Μέσα σε μια μέρα έχασαν τα πάντα: σπίτι, δουλειά, περιουσία, για να βρεθούν, όπως και χιλιάδες άλλοι συμπατριώτες μας, εκτοπισμένοι στην ίδια τους την πατρίδα, χωρίς οποιαδήποτε οικονομική στήριξη και βοήθεια. Η οικογένεια εγκαταστάθηκε τελικά στη Λεμεσό, όπως και πολλοί άλλοι Αμμοχωστιανοί, και ο Λοϊζος, που ήταν τότε 55 χρόνων, ρίχτηκε αμέσως στη βιοπάλη, για να μπορέσει να θρέψει τα παιδιά του και να ανταποκριθεί στις ανάγκες της οικογένειάς του. Εργάστηκε αρχικά ως πλανοδιοπώλης και στη συνέχεια έστησε το δικό του περίπτερο στην παραλία της Λεμεσού, κοντά στον Δημοτικό Κήπο, όπου συνέχισε, όπως και στην Αμμόχωστο, να φτιάχνει τα γνωστά εύγευστα σάντουιτς και σουβλάκια του Λούη του Βαρωσιώτη.

Όπως ήταν πολύ φυσικό, ο πόνος του ξεριζωμού, τα βάσανα και οι πίκρες της προσφυγιάς πλήγωσαν βαθιά την ευαίσθητη ψυχή του, όπως φανερώνει και το ποίημά του «Βασανισμένη τζιαι πικραμμένη προσφυγιά», όπου εκφράζει επίσης την πίστη, την ελπίδα και την αισιοδοξία της λύτρωσης και της επιστροφής.

*Τούτον το χώμαν που πατούν είναι τόπος δικός μας
τζι αν άλλοι τον επίασασιν, πάλε εννάν' δικός μας.*

*Όπου τζια νά'ναι χάραξεν, για μας θα φέξει ήλιος
τζιαι θα χαράξει χαραυγή, θά' ρτει το φως σ' ούλλην την γην
τζιαι δεν θα μοιάζει Σπήλιος.*

*Κλαΐσιν οι κάμποι, κλαΐσιν οι λόφοι, κλαΐσιν οι βουνοπλαγιές,
κλαΐσιν τζι οι ξεριζωμένοι σαν τα πουλιά στες ερημιές.*

*Μες στους κάμπους σκορπισμένοι εφύασιν κυνηγημένοι,
σαν τα πουλιά χωρίς φωλιά.*

*Ποιον στρατίν, ποιον μονοπάτιν τζιαι ποιον λόφον να δκιαβούν;
Πού να κλάψουσιν τον πόνον; Έχουν μιαν ελπίδαν μόνον,
στον Θεόν για να σωθουν...*

Αυτά λοιπόν γράφει για την προσφυγιά και τον πόθο της επιστροφής στη κατεχόμενη γη μας ο Λοϊζος Χαραλάμους Κατσαροπούλης, ο οποίος σήμερα διαμένει στον Συνοικισμό των Λατσιών, κοντά στην κόρη του Μαρία, όπου περνά ευτυχισμένα γηρατειά, με τη χαρά και την αγάπη που του προσφέρουν τα επτά παιδιά του, τα 19 εγγόνια και τα 12 δισέγγονά του.

Με τη λαϊκή ποίηση και τη συγγραφή ποιημάτων άρχισε συστηματικά να ασχολείται σε μεγάλη ηλικία, μετά τη συνταξιοδότησή του, ενώ εξέδωσε την πρώτη του ποιητική συλλογή, με τίτλο *Το περβόλιν της ζωής*, σε ηλικία 83 χρόνων, το 2002. Δώδεκα χρόνια μετά, ο Λοϊζος Χαραλάμους -Κατσαροπούλης επανέρχεται με την καινούργια ποιητική συλλογή που παρουσιάζουμε σήμερα, στην οποία αυτή τη φορά έχει δώσει τον πολύ χαρακτηριστικό και αρκούντως εύγλωττο τίτλο *Ηλιοβασιλέματα τζιαι χαραυγή της δόξης*,

στο περβόλι της ζωής. Πρόκειται για μια νέα δική του ποιητική κατάθεση 80 σελίδων, που περιλαμβάνει πενήντα ποιήματα, μέσα από τα οποία ο λαϊκός ποιητής εκφράζει τα συναισθήματα, τις σκέψεις και τις ιδέες του για τον κόσμο του σήμερα και του αύριο, με προφανείς μεταφυσικές αναζητήσεις και παραινέσεις, στέλνοντας ταυτόχρονα στους αναγνώστες του θετικά μηνύματα για τη ζωή, για τον Θεό και για τον άνθρωπο, με τον δικό του ποιητικό τρόπο. Διανύοντας τα τελευταία σκαλοπάτια της πολυκύμαντης ζωής του, ο λαϊκός ποιητής, με την ωριμότητα και τη σοφία των 97 χρόνων που βαραίνουν τους ώμους του, νιώθει την ανάγκη, σ' αυτές τις τραγικά δύσκολες και πρωτόγνωρες για τον λαό μας συνθήκες της οικονομικής κρίσης και της ηθικής απαξίωσης, να μεταδώσει μέσα από την ποίησή του το μήνυμα της ελπίδας και της αισιόδοξης ενατένισης της ζωής.

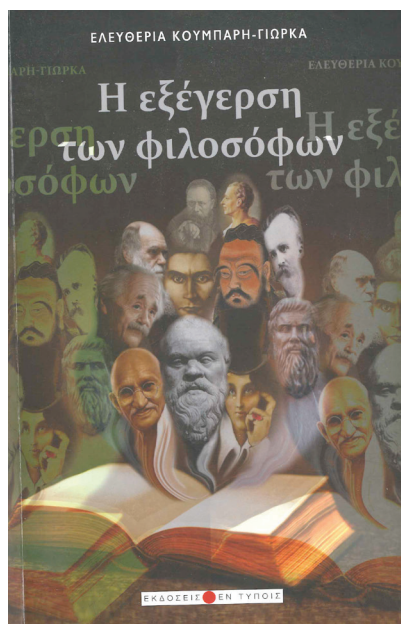
Όμως, ο λαϊκός ποιητής, εκτός από τη βαθιά θρησκευτικότητα και την αγάπη του για τη χειμαζόμενη πατρίδα, δεν μένει ασυγκίνητος από τα γύρω του δρώμενα και από όσα ταλανίζουν τον σύγχρονο κόσμο, που βρίσκεται και σήμερα στη δίνη του πολέμου, της μισαλλοδοξίας, της κενότητας, της οικονομικής κρίσης, αλλά και μιας πρωτόγνωρης κρίσης αξιών και ηθικής έκπτωσης, που όμοιά της ποτέ προηγουμένως δεν είχαμε γνωρίσει και βιώσει ως τόπος και ως λαός, αλλά και ως ανθρωπότητα γενικότερα. Έτσι λοιπόν η ευαίσθητη ψυχή του ποιητή υμνεί με τον δικό του τρόπο την πολυπόθητη ειρήνη και στηλιτεύει την υποκρισία των δυνατών, που ενώ θεωρητικά διακηρύττουν την προσήλωση τους στην ειρήνη, στην πράξη παραβιάζουν καθημερινά τα ανθρώπινα δικαιώματα των μικρών και ανυπεράσπιστων λαών και τους εξωθούν σε αχρείαστες πολεμικές αναμετρήσεις, από τις οποίες χιλιάδες άνθρωποι σε όλο τον κόσμο χάνουν καθημερινά τη ζωής τους και ξεριζώνονται από τις πατρογονικές τους, με τα μικρά και αθώα παιδιά να είναι τα μεγαλύτερα θύματα των λογής λογής πολεμοκάπηλων του σύγχρονου κόσμου.

Ρέα Κουμπαρή -Γιώρκα,

Η Εξέγερση των φιλοσόφων, Εν τύποις, Λευκωσία 2015

Πριν αρχίσουμε την περιδιάβασή μας στη φιλοσοφική εξέγερση που ευαγγελίζεται η συγγραφέας με το καινούργιο της βιβλίο, αξίζει να αναφέρουμε ότι η Ρέα Κουμπαρή πρωτοπαρουσιάζεται στα κυπριακά γράμματα με τη νουβέλα *Σκιάς του παρελθόντος*, που εκδόθηκε από τις Εκδόσεις Επιφανίου το 2005, για να μας δώσει στη συνέχεια, το 2008, μια δεύτερη νουβέλα, με τίτλο *Η άγνωστη κληρονομία*, και πάλι από τις Εκδόσεις Κ.Επιφανίου, ενώ το 2010 εξέδωσε την ποιητική συλλογή *Ημερολόγιο*, από τις Εκδόσεις Αναστάση Αριστοτέλους.

Έχοντας λοιπόν στο ενεργητικό της τα πρώτα πεζογραφικά και ποιητικά της πετάγματα, η συγγραφέας μάς μεταφέρει με το καινούργιο της βιβλίο σε ένα διαφορετικό πεδίο, που έχει να κάνει περισσότερο με την έρευνα και τη συγκέντρωση, σε μια έκδοση, γνωμικών, αποφθεγμάτων και άλλων φράσεων, που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων και

ενδιαφερόντων, φιλοσοφικού κυρίως περιεχομένου. Το βιβλίο, *Η εξέγερση των φιλοσόφων*, που εκδόθηκε στις αρχές της φετινής χρονιάς (2015) από τις Εκδόσεις «Έν Τύποις», είναι μια προσεγμένη και άρτια, εκτυπωτικά, έκδοση 354 σελίδων, γεγονός που δικαιολογεί την πολύχρονη αναζήτηση της συγγραφέως, η οποία, όπως μας πληροφορεί, χρειάστηκε τρία χρόνια για να συγκεντρώσει το υλικό που αποτελεί τα περιεχόμενα του βιβλίου. Για την εργασία της αυτή, η ίδια μάς πληροφορεί ακόμα, στο σύντομο βιογραφικό σημείωμα που παραθέτει, ότι «μέσα από τη γνωριμία της με αυτούς τους επώνυμους και ανώνυμους ανθρώπους (εννοεί τους φιλοσόφους), ανακάλυψε την ουσία των πραγμάτων». Κι αυτό δεν είναι υπερβολή, αν σκεφτεί κανείς ότι μέσα από τα μεγάλα φιλοσοφικά έργα και λογοτεχνικά έργα, από την αρχαιότητα ίσαμε σήμερα, αποτυπώνονται βασικές αρχές και αξίες ζωής, που διαχρονικά αποτελούν τα αναγκαία ερείσματα και αντι-

στύλια, για να μπορεί ο άνθρωπος να βαδίζει με σιγουριά προς το μέλλον, δίνοντας στη ζωή του ουσιαστικό περιεχόμενο.

Σοβαροφάνεια, χιούμορ, εκκεντρικότητα, ιδιοφυία, αυθορμητισμός, αλλά και κυνισμός, αλαζονεία, ευθύτητα και αυθεντικότητα, είναι κατά τη συγγραφέα τα χαρακτηριστικά που η ίδια έχει διακρίνει στα έργα των φιλοσόφων και των άλλων διανοητών, από τα έργα των οποίων έχει αλιεύσει το πλούσιο αποφθεγματικό υλικό που έχει περιλάβει στο βιβλίο της. Με τα αποφθέγματα του οπισθόφυλλου που παρατίθενται στο βιβλίο προϋδαίεται ο συγγραφέας για ένα ταξίδι συναρπαστικό στις πιο πνευματώδεις και ευφάνταστες σκέψεις και ιδέες αρχαίων και σύγχρονων φιλοσόφων, ποιητών και άλλων λογοτεχνών, πολιτικών, δημοσιογράφων και διανοητών. Πρόσκληση και πρόκληση για τον αναγνώστη αποτελεί επίσης και ο τίτλος, που παραπέμπει σε μια ενδεχόμενη φιλοσοφική επανάσταση-εξέγερση. Κι αν το καλοσκεφτεί κανείς, είναι πράγματι ανατρεπτικές και επαναστατικές σε αρκετές περιπτώσεις, οι σκέψεις και οι ιδέες οι φιλοσοφικές, που διατυπώνονται πάντοτε, από την αρχαιότητα ίσαμε σήμερα, από τους πιο φωτισμένους και εμπνευσμένους διανοητές, με παρρησία και τόλμη και με στόχο να στηλιτεύσουν τα κακώς έχοντα της κάθε εποχής και να δώσουν στους ανθρώπους και τους λαούς τις επιζητούμενες διεξόδους και λύσεις, αλλά και το έναυσμα για έναν βαθύτερο προβληματισμό και μια κριτική και όσο γίνεται πιο αποφασιστική αντιμετώπιση των προβλημάτων και των καταστάσεων που ταλανίζουν τον νου και την ψυχή του ανθρώπου από καταβολής κόσμου.

Ο αναγνώστης λοιπόν του βιβλίου, καθώς κάνει το ταξίδι της περιδιάβασης και της αναγνωστικής περιπέτειας στον κόσμο των φιλοσοφικών ιδεών που η συγγραφέας έχει επιλέξει, θα συναντηθεί με τη σκέψη του Πλάτωνα και του Σωκράτη, του Αριστοτέλη, του Ηράκλειτου,

του Επίκουρου, του Επίχτητου, του Πλούταρχου, του Ομήρου, του Ησίοδου, του Αισχύλου, του Ευριπίδη, και του Αριστοφάνη, του Αρχιμήδη και του Γαλιλαίου, του Αισώπου, του Πινδάρου και του Μενάνδρου, του Λεονάρντο Ντα Βίντσι, του Βολταίρου, του Ρουσσώ, του Μοντεσκιέ και του Μακιαβέλι, του Νίτσε, του Σπινόζα, του Μαρσέλ Προυστ, του Πασκάλ, του Κρισναμούρι, του Βινγκενστέιν, του Ράσσελ και του Σοπεγκάουερ, του Μολιέρου, του Σαίξπηρ, του Ντοστογιέφσκι, του Γκόρκι, του Τσέχωφ, του Ουγκώ, του Γκαίτε, του Κάφκα, του Μαρκ Τουέν, του Μρεχτ, του Έλλιοτ, του Όσκαρ Ουάιλτ, του Εμίλ Ζολά, του Ευγένιου Βούλγαρη, του Καζαντζάκη, του Βύρωνα, του Θεοδοκά, του Καβάφη, του Ροΐδη, του Παλαμά και του Ελύτη, της Μητέρας Τερέζας, του Βούδα, του Κομφούκιου, του Μαρξ, του Μαχάτμα Γκάντι, του Βενιαμίν Φραγκλίνου, του Αβραάμ Λίνκολ, του Ναπολέοντα, του Ουίστων Τσώρτσιλ και του Τζων Κένεντι, αλλά και του Αϊνστάιν και του Θωμά Έντισον, του Χαλίλ Γκιμπράλ και του Ρίλκε, του Άτλερ και του Φρόνυτ. Η συγγραφέας παραθέτει επίσης στο βιβλίο και μεγάλο αριθμό γνωμικών και σκέψεων που ανήκουν σε ανώνυμους, που μπορεί να είναι απλοί άνθρωποι του λαού που φιλοσοφούν και οι ιδέες τους μεταδίδονται μέσα από την προφορική μας παράδοση από γενεά σε γενεά. Κάτι παρόμοιο ισχύει για παράδειγμα για τις παροιμίες, που διαβάζουμε κάποιες και στο βιβλίο, τις οποίες κάποιος μελετητής έχει χαρακτηρίσει ως το «καταστάλαγμα της σοφίας του λαού».

Αυτή λοιπόν η αναγνωστική περιδιάβαση στα περιεχόμενα του βιβλίου της Ρέας Κουμπάρη-Γιώρκα αποτελεί πράγματα ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον και χρήσιμο από κάθε άποψη συναπάντημα με τα μεγαλύτερα πνεύματα όλων των εποχών και όλων των αιώνων. Από την πιο πάνω σταχυολόγηση αρκετών από τα ονόματα των δεκάδων φιλοσόφων, ποιητών και διανοητών που παρελαύνουν μέσα στις σελίδες του βιβλίου με τη συμπυκνωμένη σοφία τους, είναι προφανές ότι η συγγραφέας έχει περιλάβει στο βιβλίο σκέψεις και ιδέες, σε αποφθεγματική μορφή, όπως διατυπώθηκαν και εκφράστηκαν από τις σημαντικότερες πνευματικές φυσιογνωμίες της ανθρώπινης ιστορίας, σε οικουμενικό επίπεδο: φιλόσοφους, τραγικούς και κωμικούς ποιητές, ιστορικούς, φυσικούς, μαθηματικούς-αρχαίους και αναγεννησιακούς, διαφωτιστές, αλλά και σύγχρονους φιλόσοφους και λογοτέχνες, επιστήμονες, εφευρέτες, πολιτικούς, ψυχολόγους, θρησκευτικούς ηγέτες και άλλους. Διαβάζουμε με άλλα λόγια στο βιβλίο ανάμεσα στα άλλα και γνωμικά που διατυπώθηκαν από τους πιο ξεχωριστούς διανοητές της ανθρωπότητας, οι οποίοι κατάφεραν σε αρκετές περιπτώσεις με τη δύναμη του νου και των ιδεών τους να αλλάξουν τον ρου της ιστορίας και τον κόσμο γενικότερα, από τα πανάρχαια χρόνια ίσαμε σήμερα. Δεν το έχουν πετύχει άλλωστε αυτό οι αρχαίοι Έλληνες φιλόσοφοι, επιστήμονες, καλλιτέχνες και ποιητές που δημιούργησαν τον κλασικό μας πολιτισμό, πάνω στον οποίο βασίζεται και ο σύγχρονος ευρωπαϊκός πολιτισμός; Δεν άλλαξαν τον κόσμο οι ιδέες των Γάλλων διαφωτιστών (Βολταίρος, Ρουσσώ, Μοντεσκιέ) που οδήγησαν στη Γαλλική Επανάσταση του 1789, οι ιδέες του Μαρξ-που οδήγησαν στη Ρωσική Επανάσταση του 1917, αλλά και οι θεωρίες του Αϊνστάιν, του Μαχάτμα Γκάντι, του Βενιαμίν Φραγκλίνου, της Μητέρας Τερέζας και των άλλων μεγάλων φιλοσόφων και διανοητών που σφράγισαν ανεξίτηλα την ιστορική πορεία και εξέλιξη των σύγχρονων κοινωνιών και της ανθρωπότητας γενικότερα;

Για καλύτερη οργάνωση των περιεχομένων του βιβλίου και διευκόλυνση του αναγνώστη, η συγγραφέας έχει ταξινομήσει το υλικό της σε περισσότερες από διακόσιες θεματικές ενότητες ή ομάδες, που παρατίθενται στο βιβλίο με αλφαβητική σειρά. Έτσι λοιπόν το βιβλίο προσλαμβάνει κατά κάποιο τρόπο τη μορφή λεξικού γνωμικών και αποφθεγμάτων, στο οποίο διαβάζουμε γνωμικά και άλλες σκέψεις για την αγάπη, για την αισιοδοξία, για τη γυναίκα, τη δικαιοσύνη, την ειρήνη, την ελευθερία, την επιμονή, την επιστήμη, την ελπίδα, την εγκράτεια, τον έρωτα, την καλοσύνη, τη θρησκεία, τη θλίψη, τη ματαιοδοξία, τη μοναξιά, την οικονομία, το παιδί, την πατρίδα, τον πόλεμο, τον ρατσισμό, τη συνείδηση, τη συνεργασία, την ταπεινοφροσύνη, την υγεία, τον υπαρξισμό, τον φθόνο, τη φιλαργυρία, τη χαρά, την ψυχή και το ωραίο. Κι αυτές είναι μόνο μερικές από τις θεματικές ενότητες, που όπως έχω ήδη αναφέρει, υπερβαίνουν τις διακόσιες.

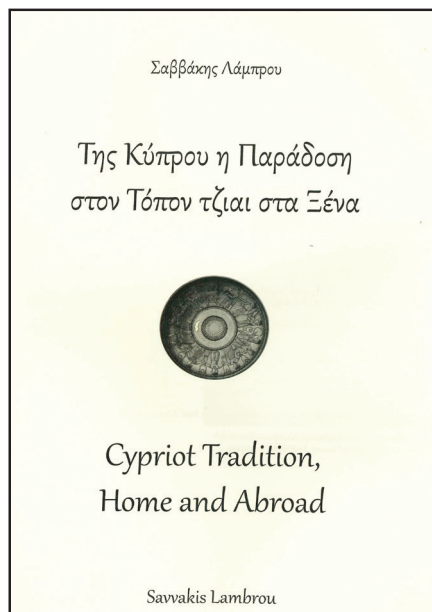
Παραθέτω στη συνέχεια, ενδεικτικά, μερικά από τα γνωμικά, που περιλαμβάνονται στο βιβλίο, για επιβεβαίωση και τεκμηρίωση όσων πιο πάνω έχουν αναφερθεί. «Για να δικαιολογήσουν οι άνθρωποι την άγνοιά τους για όσα ανεξήγητα έβλεπαν, φιλοσόφησαν», γράφει ο Αριστοτέλης, δίνοντάς μας έτσι πολύ απλά και με σαφήνεια το πεδίο δράσης αλλά και τον βασικό σκοπό της φιλοσοφίας που δεν είναι άλλος από την ερμηνεία των φαινομένων και των καταστάσεων που επηρεάζουν και ρυθμίζουν εν πολλοίς τη ζωή του ανθρώπου. Από την άλλη ο Ντοστογιέφσκι υπερθεματίζει για την αναγκαιότητα της αγάπης διατυπώνοντας την άποψη ότι «ο μόνος τρόπος για να νιώσει κανείς το νόημα της ζωής είναι να βάλει την αγάπη πάνω από τη λογική του». Κι ο Ηράκλειτος, μιλώντας για τη δικαιοσύνη γράφει: «Αν δεν υπήρχε το άδικο, δεν θα μπορούσε να αισθανθεί κανείς και την αξία της δικαιοσύνης...», ενώ ο Σωκράτης στηλιτεύει την οκνηρία και επισημαίνει την αναγκαιότητα της συνεχούς προσπάθειας και δράσης για το καλύτερο, λέγοντας ότι «οκνηρός δεν είναι μόνον εκείνος που δεν κάνει τίποτε, μα εκείνος που μπορεί να κάνει κάτι καλύτερο και δεν το κάνει.» Την αισιοδοξία αναδεικνύει ο Βολταίρος, αναφέροντας ότι «η αισιοδοξία είναι μια τρέλα, που επιμένει να θέλει να βλέπει το καθετί σωστό κι όταν ακόμη είναι λάθος». Κι ο Εμίλ Ζολά, ο μεγάλος Γάλλος συγγραφέας του 20ου αιώνα, γράφει: «Το να θέλει κάποιος να πετύχει χωρίς να προσπαθήσει, είναι σαν να θέλει να θερίσει χωρίς να σπείρει...» Ιδού όμως πώς μιλούν και για τον έρωτα ο Πλάτωνας και ο Σαίξπηρ: *Ο έρωτας είναι ένα μίγμα από μέλι και χολή, μερικές φορές είναι γλυκός, αλλά τις πιο πολλές φορές φαρμάκι*, γράφει ο Πλάτωνας, ενώ ο Σαίξπηρ γράφει για τη γυναίκα: *Ό,τι κι αν σου πει μια γυναίκα μην το πάρεις στα σοβαρά, κι αν σου πει ακόμα φύγε, το ακριβώς αντίθετο εννοεί...* Η «λογοτεχνία» γράφει ο Παλαμάς «δεν είναι παρά μια εκλαϊκευμένη φιλοσοφία», ενώ ο Άγγλος ποιητής Έμερσον, εξυμνεί την ποίηση και τις δυνατότητές της λέγοντας ότι: «η ποίηση μάς μαθαίνει πόση μεγάλη δύναμη έχουν ακόμα και λίγες λέξεις»...

Κι αξίζει εδώ να κάνουμε ένα σύντομο σχόλιο στα λόγια του Έμερσον, που επισημαίνουν κάτι πολύ σημαντικό, που είναι και το χαρακτηριστικό των περιεχομένων του βιβλίου. Όλες αυτές οι αποφθεγματικές σκέψεις και ιδέες που έχει σταχυολογήσει η συγγραφέας διακρίνονται για τη λακωνικότητα και τη συντομία τους. Κι εδώ έγκειται και η μεγάλη τους αξία και σημασία. Εκείνο δηλαδή που πετυχαίνουν τα μεγάλα πνεύματα κάθε εποχής εί-

ναι να συμπυκνώνουν και να διατυπώνουν σημαντικά και διαχρονικά μηνύματα μέσα σε λίγες λέξεις, που εμείς αποκαλούμε γνωμικά: δηλαδή, όπως αναφέρει και το Λεξικό του Μπαμπινιώτη, «σύντομες και περιεκτικές διατυπώσεις, με αποφθεγματικό και διδακτικό χαρακτήρα».

Σαββάκης Λάμπρου,

Της Κύπρου η παράδοση στον τόπον τζιαι στα ξένα, Λευκωσία 2015

Τη χαρά και την καταξίωση δικαιούται να νιώθει ο Σαββάκης Λάμπρου για το βιβλίο του *«Της Κύπρου η παράδοση στον τόπον τζιαι στα ξένα»*, που αρχίζει από σήμερα το παρθενικό του ταξίδι προς τους αναγνώστες, τους μελετητές και όλους όσοι αγαπούν την κυπριακή μουσικοχορευτική παράδοση. Και δικαιούται πράγματι να νιώθει αυτά τα συναισθήματα ο συγγραφέας, αφού δεν θα ήταν υπερβολή να πούμε ότι το βιβλίο αυτό των 600 περίπου σελίδων, που περιλαμβάνει και έντεκα ψηφιακούς δίσκους, είναι η δική του κατάθεση ψυχής στον κόσμο της παραδοσιακής κυπριακής μουσικής, την οποία ο Σαββάκης Λάμπρου υπηρετεί με ιεραποστολική, θα μπορούσαμε να πούμε αφοσίωση, εδώ και 50 χρόνια. Πρόκειται για ένα έργο ζωής, που αποτελεί το αποτέλεσμα μιας πολύχρονης και επίπονης ερευνητικής προσπάθειας του συγγραφέα, με στόχο να καταγράψει και να αναδείξει όσο γίνεται

πιο ολοκληρωμένα αλλά και με την αναγκαία επιστημονική τεκμηρίωση, την κυπριακή παραδοσιακή μουσική, σε όλες της τις διαστάσεις, τόσο στο θεωρητικό επίπεδο όσο και στο ερμηνευτικό, που αφορά τα τραγούδια, τις φωνές, τους χορούς και γενικότερα τα μουσικά ακούσματα, όπως αυτά αναδεικνύονται και συμπληρώνουν το όλο έργο μέσα από τους 11 ψηφιακούς δίσκους, που ενορχηστρώθηκαν και ηχογραφήθηκαν σε επαγγελματικό στούντιο στην Αθήνα.

Η μεθοδικότητα αλλά και η σοβαρότητα της όλης προσπάθειας του συγγραφέα του βιβλίου *Της Κύπρου η παράδοση στον τόπον τζιαι στα ξένα* καταδεικνύεται και από το γεγονός ότι επιδίωξε και πέτυχε τη συνεργασία καταξιωμένων μουσικών από την Ελλάδα και την Κύπρο, όπως είναι ο Στέλιος Κατσιάνης-καθηγητής λαούτου και ταμπουρά και οι εξαιρετικοί δεξιοτέχνες βιολιστές Στάθης Κουκουλάρης και Κυριάκος Γκουβέντας, και οι μοναδικοί και ανεπανάληπτοι ερμηνευτές των παραδοσιακών μας τραγουδιών Χρίστος

Σίκκης και Κυριάκος Μαππούρας-φίλοι και συγχωριανοί του Σαββάκη, όπως επίσης και οι γνωστοί καταξιωμένοι ερμηνευτές Μιχάλης Χατζημιχαήλ, Βασιλική Χατζηαδάμου, Μαρία Κωφού, Μιράντα Χαριδήμου και Ελένη Μαππούρα, που ερμηνεύουν τα τραγούδια στους ψηφιακούς δίσκους.

Έχοντας στη φαρέτρα του τις μοναδικές εμπειρίες και τα μουσικά ακούσματα που απέκτησε από τα πρώτα παιδικά και νεανικά του χρόνια στη γενέτειρά του Αραδίππου, μαθητεύοντας δίπλα από τους μεγάλους δασκάλους της παράδοσης, λαϊκούς ποιητές, τραγουδιστές, χορευτές και λαϊκούς οργανοπαίκτες, όπως ήταν ο Ανδρέας Μαππούρας, ο Ηλίας Τζιαμπάκης, ο Κουρουζιάς, ο Ζαχαρούλας, ο Μάστρε-Στεφανής Κωνσταντίνου από τη Λακατάμεια (που ήταν ο δάσκαλός του στο βιολί και στους κυπριακούς χορούς), και άλλοι νεότεροι όπως ο μοναδικός χορευτής της Αραδίππου και της Κύπρου Ανδρέας Λάτσιος, ο Σαββάκης Λάμπρου αφοσιώθηκε πολύ νωρίς στη μεγάλη του αγάπη, την κυπριακή μουσική παράδοση. Έτσι τον βλέπουμε να αρχίζει τις μουσικές του σπουδές από την ηλικία των 11 χρόνων στο Εθνικό Ωδείο Ελλάδος, που λειτουργούσε τότε στη Λάρνακα. Τον βλέπουμε ακόμα να συμμετέχει σε πολύ νεαρή ηλικία στον Κατακλυσμό της Λάρνακας, όπου διακρίνεται και βραβεύεται, ενώ στην ηλικία των 14 χρόνων παίζει για πρώτη φορά βιολί σ'έναν γάμο στο Μενεού. Το βιολί, η μουσική και ο χορός είναι κυριολεκτικά πια η ζωή του. Η φοίτησή του στο Ωδείο διάρκεσε μέχρι τα 18 του χρόνια. Στη συνέχεια, στα μέσα της δεκαετίας του '60 μετανάστευσε στην Αγγλία για αναζήτηση μιας καλύτερης τύχης, και νυμφεύτηκε το 1968 τη σύζυγό του Λίντα, με την οποία ευτύχησαν να αποκτήσουν πέντε παιδιά. Στη Μεγάλη Βρετανία, όπου ανθεί ίσαμε σήμερα μια μεγάλη κυπριακή παροικία, ο Σαββάκης Λάμπρου, παράλληλα με τον αγώνα της καθημερινής επιβίωσης, συνεχίζει τις μουσικές του σπουδές και καταξιώνεται σταδιακά ανάμεσα στον κόσμο των αποδήμων μας ως ένας από τους καλύτερους βιολιστές της παροικίας.

Για 40 περίπου διετέλεσε βιολάρης σε κυπριακούς γάμους της ομογένειας, υπηρετώντας πάντοτε πιστά την παράδοση, τα ήθη και τα έθιμα του τόπου μας. Συνόδευσε ακόμα τον Χρίστο Σίκκη σε συναυλίες στην Αγγλία, τον Μιχάλη Τερλικκά και τον Κυριάκο Μαππούρα. Έπαιξε σε πανηγύρια, σε σχολικές εκδηλώσεις και σε αγγλικά πανεπιστήμια, προωθώντας και προβάλλοντας την κυπριακή παράδοση και κουλτούρα. Το 2004 επαναπατρίστηκε στην Κύπρο και από τότε διαμένει μόνιμα στη γενέτειρά του Αραδίππου, υπηρετώντας με την ίδια αφοσίωση τη μεγάλη του αγάπη, την κυπριακή παραδοσιακή μουσική, ως βιολιστής, ερμηνευτής, στιχουργός και συνθέτης. Ενορχήστρωσε και έγραψε μουσική στους πρώτους δύο ψηφιακούς δίσκους του Κυριάκου Μαππούρα «Αραδιππιώτικες φωνές» και «Τ'αμμάδικια σου τα μελισσιά» και σε άλλους τέσσερις στη συνέχεια, μελοποίησε ποιήματά σύγχρονων λαϊκών ποιητών και στιχουργών, όπως είναι οι Χαμπής Αχνιώτης, Δημήτρης Τζιαμπάκης, Αντρέας Κουμανταρής, Δημήτρης Λευτέρη και Μιχάλης Χατζημιχαήλ, όπως και δικά του ποιήματα. Μελοποίησε επίσης ποιήματα του μεγάλου διαλεκτικού μας ποιητή Βασίλη Μιχαηλίδη και του αείμνηστου λαϊκού ποιητή της Αραδίππου και της Κύπρου Αντρέα Μαππούρα, ενώ έκανε την ενορχήστρωση της μουσικής στον ψηφιακό δίσκο της Ελένης Μαππούρα «Αραδιππιώτικες Φωνές»

Ας έρθουμε όμως και πάλι στο βιβλίο για μια όσο γίνεται πιο συνοπτική αναφορά στα περιεχόμενά του. Να πούμε κατ' αρχήν ότι πρόκειται για μια άρτια και προσεγμένη δίγλωσση έκδοση (στα ελληνικά και τα αγγλικά), που έγινε στο Τυπογραφείο Κασουλίδη στη Λευκωσία, ενώ την επιμέλεια, τον σχεδιασμό και τη σελιδοποίηση έκανε ο Ελλαδίτης Κώστας Κιούσης. Καθώς ο αναγνώστης αρχίζει το απολαυστικό ταξίδι της περιδιάβασης στις 600 σελίδες του βιβλίου διαβάζει στην αρχή του βιβλίου προλογίσματα και χαιρετισμούς από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Νίκο Αναστασιάδη, τον πρώην Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού Κυριάκο Κενεβέζο, τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Χρυσόστομο, τον Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων Μεγάλης Βρετανίας, τον ομιλούντα Κώστα Κατσώνη, τον Ζαννέτο Ττοφαλλή, τον Κυριάκο Γκουβέντα, τον Στέλιο Κατσιάνη και τον ίδιο τον συγγραφέα. Παρατίθεται επίσης σύντομο βιογραφικό σημείωμα του Σαββάκη Λάμπρου, ενώ στη συνέχεια του βιβλίου μας δίνει το στίγμα της κυπριακής μουσικής παράδοσης μέσα από ένα κείμενο 50 σελίδων, το οποίο παρατίθεται στα ελληνικά και σε αγγλική μετάφραση. Στη συνέχεια αρχίζει το κύριο μέρος του βιβλίου, όπου καταγράφονται τα περιεχόμενα των 11 ψηφιακών δίσκων, σε έντεκα ξεχωριστά κεφάλαια, που καλύπτουν τις υπόλοιπες 500 σελίδες του βιβλίου. Καταγράφονται οι στίχοι και οι νότες όλων των τραγουδιών και των κυπριακών χορών, ενώ παρατίθεται και πλούσιο φωτογραφικό υλικό, που περιλαμβάνει έγχρωμες και ασπρόμαυρες φωτογραφίες από διάφορες σχετικές με κάθε κεφάλαιο εκδηλώσεις, αλλά και φωτογραφίες βιολιστών, τραγουδιστών, λαϊκών ποιητών και άλλων σημαντικών προσωπικοτήτων της κυπριακής μουσικής και ποιητικής παράδοσης, όπως και οικογενειακές φωτογραφίες του συγγραφέα, που σχετίζονται με τα περιεχόμενα του βιβλίου.

Για να γίνει κατανοητή η έκταση αλλά και η σημασία των περιεχομένων κάθε κεφαλαίου αλλά και κάθε ψηφιακού δίσκου, παραθέτω αναλυτικά τα περιεχόμενα του 1ου κεφαλαίου που αντιστοιχεί στον Πρώτο Ψηφιακό Δίσκο. Τίτλος του δίσκου και του αντίστοιχου κεφαλαίου στο βιβλίο: **Γαμήλια έθιμα του γαμπρού**, και περιεχόμενα τα εξής:

- Τα χαρτώσια (τραγούδι) : στίχοι της Αίγλης Συμεού- οι νότες του τραγουδιού στην απέναντι σελίδα./Τα μακαρούνια (τραγούδι και νότες)/Στόλισμα του γαμπρού (νότες και παραδοσιακά δίστιχα για το ξύρισμα, το ζώσμα, το κάπνισμα και παραντζιελιές)/Χορός των προιτζιών/Νυφιάτικο μαρς/Απόστολος και Ησαΐα χόρευε/Νυφιάτικο μαρς (παραλλαγή)/ Αντρικοί καρτζηλαμάδες (πρώτος, δεύτερος, τρίτος, τέταρτος)/Τσιαττιστά του αντρογύνου/Μπάλος/Πολίτικοςσυρτός/Απτάλικο/Καροτσέρης/Μάντρα/Τομασιαίρι/Αραπιές/

Παλιότοιχος/Το δρεπάνιν/Κοφτόν/Προύσα.

Μια πανδαισία μοναδική λοιπόν, από τραγούδια και χορούς είναι το κάθε κεφάλαιο και ο κάθε ψηφιακός δίσκος. Παραθέτουμε, λόγω περιορισμένου χρόνου, τους τίλους των υπόλοιπων δέκα κεφαλαίων, που αντιστοιχούν στους άλλους δέκα ψηφιακούς δίσκους:

- **Γαμήλια έθιμα της νύφης**, με μελωδικές αναφορές στο ράψιμο του κρεβατιού, το ρέσι, το στόλισμα της νύφης, τους γυναικείους αντικριστούς, τον χορό του αντρογύνου κτλ.

- **Χοροί και τραγούδια:** με 23 τραγούδια και χορούς, ανάμεσά τους Τα' Αϊ Γιωρκού, Τρια-νταφυλλένιο πάπλωμα και άλλα.

- **Τοπικές φωνές:** Η Αντρονίκη, Φωνή αυκορίτισσα, Το ασιερόμπασμα, Φωνή Ακανθικιώτισσα, Αραδιππιώτισσα, Ίσια, Καμηλαρίσιμη,Καρπασίτισσα, Κωμήτισσα, Κοτροφίσιμη κτλ. (22 συνολικά φωνές)

- **Κυπριακά παραδοσιακά: 21 παραδοσιακές μελωδίες και τραγούδια**, όπως η ποιητάρικη φωνή, τσάκκαρα-μάκκαρα,κατιφές, Λούλα μου Μαρούλα μου, γιασεμί, τον τοίχον τον παλιότοιχον, κάλαντα Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς κ.ά.

- **Τα πατροπαράδοτα:** Η Αροδαφνούσα, Καραβάς, Κότσινη τρανταφυλλιά, Έσουρα το μήλον, Το τέρτιν της καρτούλας μου,Τα'αμμάδκια τα γυαλλούρικα, τσιαττιστά, το βουνόν,η βράκα, αγάπησάν την που καρκιάς και άλλα (σύνολο 20).

- **Τραγουδώντας τις Ρίζες μας: άλλα 20 συνολικά κομμάτια**

- **Θησαυρός αποδήμων: με άλλα 20 παραδοσιακά τραγούδια, ανάμεσά τους:** ο θρήνος της Παναγίας,το δρεπάνιν, τέσσερα τζιαί τέσσερα κτλ.

- **Μουσικές ιστορίες (20).** Ανάμεσά τους Ο Διγενής τζι ο χάρος, ο Νικολής κτλ.

- **Βιολιά, λαούτα, ξενιτιά (22 χοροί και τραγούδια παραδοσιακά, όπως:** Της Άρτας το γιοφύρι,Τρεις ελιές, κτλ.

- **Σμυρναίικο άρωμα:** με άλλα μελωδίες της Σμύρνης και της Μικρασίας σε κυπριακά τραγούδια παλαιότερα και νεότερα, συνθέσεις του ίδιου του συγγραφέα (21).

Συνολικά στους ψηφιακούς δίσκους περιλαμβάνονται 235 μουσικά ακούσματα, τραγούδια, χοροί και άλλες μελωδίες, ενώ στο βιβλίο παρατίθενται συνολικά 126 τραγούδια με λόγια και νότες και 76 παρτιτούρες χωρίς λόγια. Να πούμε, τέλος, ότι το βιβλίο ολοκληρώνεται με το ευρετήριο ονομάτων και τα περιεχόμενα των 11 ψηφιακών δίσκων, ενώ περιλαμβάνει επίσης και σχετική βιβλιογραφία. Γενικά πρόκειται για μια πολύ σημαντική έκδοση που εμπλουτίζει με τον καλύτερο τρόπο τη βιβλιογραφία της κυπριακής μουσικής παράδοσης, και μπορεί ταυτόχρονα να αποτελέσει ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο και βοήθημα για τους μελετητές, τους σπουδαστές και τους λάτρεις της μουσικής μας παράδοσης.

Μάριος Ορθοδόξου: Ένας γνήσιος υπηρέτης της λαϊκής μας παράδοσης (με αφορμή το βιβλίο του: *Κυπριακά παραμύθκια*, τόμοι Α΄ και Β΄, Κύπρος 2014)

Λούκας Σαββίδης,
φιλόλογος

Πραγματοποιήθηκε στις 16 Οκτωβρίου 2014, στην κατάμεστη αίθουσα εκδηλώσεων της ΟΜΟΝΟΙΑΣ Αραδίππου, η παρουσίαση του δίτομου βιβλίου του συνδημότη μας Μάριου Ορθοδόξου, με τίτλο «Κυπριακά Παραμύθκια» σούρετε τζιει να σας το πω, (Παραμύθια που κοιμίζουν, παραμύθια που ξυπνούν). Την παρουσίαση των βιβλίων έκανε ο πρώην δήμαρχος Αραδίππου κ. Χριστάκης Λιπέρης και στη συνέχεια ο Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Χρισσού Φωκίδος κ. Μέγας Πέτρου, με μια ιστορική και μουσική αναδρομή, ταξίδεψε το ακροατήριο στον θαυμαστό κόσμο των παραμυθιών. Χαιρετισμό απηύθυναν στη συγκέντρωση ο Δήμαρχος Αραδίππου κ. Ευάγγελος Ευαγγελίδης και ο Πρόεδρος του Πολιτιστικού Ομίλου της ΟΜΟΝΟΙΑΣ κ. Δωρόθεος Πίστης.

Πρόκειται για μια πολυτελή και καλαίσθητη έκδοση δύο τόμων των 500 σελίδων, που περιλαμβάνει 27 κυπριακά παραμύθια, που το άκουσμά τους συντρόφευε τις παλαιότερες γενιές σε κάθε ευκαιρία. Είναι παραμύθια γνήσια κυπριακά, που έχουν τοποθετηθεί στο ντουλάπι του χρόνου εδώ και πολύ καιρό, από τα οποία μερικά τείνουν να ξεχαστούν και άλλα είναι εντελώς άγνωστα στο ευρύ κοινό της σημερινής κυπριακής κοινωνίας. Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί και η φιλοτέχνηση του εξωφύλλου, που ανήκει στον Πέτρο Πτωχόπουλο.

Ο πολυτάλαντος, όπως φαίνεται και στη συνέχεια, Μάριος Ορθοδόξου, γέννημα και θρέμμα της Αραδίππου, από μικρός έδειξε ιδιαίτερη κλίση στην παράδοση του τόπου μας, γεγονός που τον ώθησε να παρακολουθήσει μαθήματα παραδοσιακής μουσικής κοντά σε μεγάλους και αυθεντικούς λαϊκούς οργανοπαίκτες, που τον μύησαν στα μυστικά του παραδοσιακού μουσικού ύφους και τον σεργιάνισαν στα μουσικά μονοπάτια της κυπριακής μουσικής. Εισιτήριο για το μουσικό αυτό ταξίδι ήσαν τα νανουρίσματα της μητέρας του, τα παραμύθια της γιαγιάς του, οι ιστορίες του παππού του και το καθημερινό τραγούδι του πατέρα του.

Η παρούσα δίτομη έκδοση, που παρουσιάζουμε σήμερα αποτελεί συνέχεια της έκδοσης άλλων πέντε βιβλίων, που με ζήλο και μεράκι συνέγραψε και κυκλοφόρησε ο Μάριος. Σ΄

αυτά αποτυπώνονται η αγάπη του για την έρευνα και ο έρωτάς του για τον παραδοσιακό μας πολιτισμό. Πρόκειται για τις εκδόσεις «Φωνές και Τρόποι της Γης μου», Παραδοσιακός Κυπριακός Γάμος», «Κυπριακές Παροιμίες» και το δίτομο «Γλυκό Νέκταρ Εύοσμων Ανθέων», μια περιδιάβαση στους δρόμους των ελληνικών παραδοσιακών τραγουδιών και χορών.

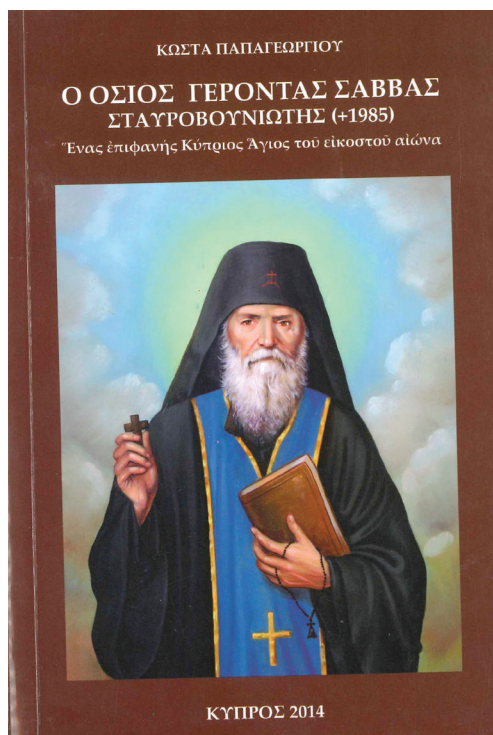
Πνεύμα ανήσυχο ο Μάριος δεν ικανοποιείται και δεν εξαντλείται μόνο με τις εκδόσεις. Η σπίθα της δημιουργίας και της καλλιτεχνικής του ενασχόλησης τον ώθησαν και στην τέχνη της βυζαντινής αγιογραφίας, στη βάση της κρητικής τεχνοτροπίας. Εύκολα διαπιστώνει κάποιος, βλέποντας τις αγιογραφίες του, τη δύναμη της ψυχής του, την ευαισθησία του, τις χριστιανικές του καταβολές, που αποτυπώνονται αρμονικά και επιβλητικά, με χρώμα και φως, στις άγιες μορφές που αγιο-

γραφεί. Θα αδικούσαμε τον καλλιτέχνη και συγγραφέα Μάριο, αν μέναμε ως εδώ και δεν επεκτείνουμε την αναφορά μας και στην όλη προσφορά του στην κοινωνία και στον τόπο του ιδιαίτερα. Με μουσικές σπουδές στο βιολί, θεωρία και πράξη, ασχολείται με τη διδασκαλία της παραδοσιακής μουσικής και συμμετέχει σε εκδηλώσεις, ως μέλος του μουσικού παραδοσιακού συγκροτήματος «Η ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ». Πρόθυμα ανταποκρίνεται σε προσκλήσεις από Σχολεία και διάφορα άλλα σύνολα, όπου παρουσιάζει διάφορα παραδοσιακά μουσικά όργανα και προσφέρει τις γνώσεις του για την παραδοσιακή μουσική και το τραγούδι.

Στις προσωπικές του στιγμές αποσύρεται σ' έναν ιδιαίτερα ζεστό και όμορφο χώρο, στο εργαστήρι του, όπου ασχολείται με την ποίηση, τη συγγραφή κυπριώτικων σκετσ και την κατασκευή παραδοσιακών μουσικών οργάνων, όπως λαούτο, πιδκιάβλι, ταμπουσιά και σαντούρι. Διαθέτει μια πλούσια συλλογή παραδοσιακών οργάνων από όλο τον ελληνικό χώρο. Είχα την τύχη, για τους σκοπούς της παρούσας αναφοράς, να βρεθώ στο εργαστήρι του Μάριου και να θαυμάσω τις αγιογραφίες του και τις διάφορες περίτεχνες και αυθεντικές κατασκευές του. Ειλικρινά με εντυπωσίασαν, αν και ο ίδιος συνέχεια προσπαθούσε, με την ταπεινοφροσύνη που τον διακρίνει, να «υποβαθμίσει» τη σπουδαιότητα των όσων αντίκρισα.

Κώστας Παπαγεωργίου,
Ο Όσιος Γέροντας Σάββας Σταυροβουνιώτης (+1985)-
Ένας επιφανής Κύπριος Άγιος του 20ου αιώνα, Κύπρος 2014.

Κυκλοφόρησε γύρω στα τέλη του 2014 το βιβλίο του γνωστού συγγραφέα και μελετητή της κυπριακής αγιογραφίας, Κώστα Παπαγεωργίου «Ο Όσιος Γέροντας Σάββας Σταυροβουνιώτης (+1985) - Ένας επιφανής Κύπριος Άγιος του 20ου αιώνα», Κύπρος 2014, το οποίο αναφέρεται στον Αραδιπιώτη όσιο Σάββα Λάμπρου Σταυροβουνιώτη. Πρόκειται για μια προσεγμένη έκδοση 360 σελίδων, στην οποία παρατίθενται σωρεία μαρτυριών για τον πολυκύμαντο βίο και τη θαυματουργική δράση του Οσίου Σάββα Σταυροβουνιώτη, η μνήμη του οποίου τιμάται στις 8 Μαρτίου, μέρα της Κοίμησής του. Στο βιβλίο δίνονται σημαντικές πληροφορίες για τον βίο και τη μοναχική ζωή του Γέροντα, για την εκτός Κύπρου διακονία του, το διορατικό του χάρισμα, τα θαύματα, τις μετά την Κοίμηση του Γέροντα θεραπείες ασθενών, μαρτυρίες συγχρόνων του Όσιου Γέροντα, όπως επίσης: Παρακλητικός Κανών εις τον εν Οσίοις Πατέρα ημών Σάββα τον Σταυροβουνιώτην, Χαιρετιστήριοι οίκοι, Εγκωμιαστικός Λόγος και Ευχή. Το βιβλίο εκδόθηκε με χορηγία του Δήμου Αραδίππου και διατίθεται από τα Γραφεία του Δήμου και από διάφορα βιβλιοπωλεία και μονές.

Η ποιητική πορεία του Μιχάλη Χριστοφίδη

Κώστας Κατσώνης,
φιλόλογος-συγγραφέας

Μια σημαντική διάκριση που τιμά τον ποιητή Μιχάλη Χριστοφίδη αλλά και την Αραδίππου αποτελεί η βράβευσή του από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με το Βραβείο Ευρωπαίου Πολίτη για το 2014, μαζί με την Τουρκοκύπρια δημοσιογράφο *Sevgül Uludağ*. Το βραβείο θεσπίστηκε το 2008 ως επιβράβευση για εξαιρετικά επιτεύγματα πολιτών, ομάδων, σωματείων ή οργανώσεων που με τις δράσεις τους έχουν επιδείξει εξαιρετική προσήλωση στην προαγωγή μιας καλύτερης αμοιβαίας κατανόησης και στενότερης ολοκλήρωσης μεταξύ των πολιτών των κρατών μελών ή στη διευκόλυνση της διασυννοριακής διεθνικής συνεργασίας εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για τη βράβευσή του Μιχάλη και της *Sevgül*, στο σκεπτικό των δύο ευρωβουλευτών που τους πρότειναν (Τακη Χατζηγεωργίου και Νεοκλή Συλικιώτη) αναφέρεται ότι «οι δύο νικητές εργάζονται για ένα ελεύθερο νησί και για την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων χωρίς διακρίσεις. Το παράδειγμα αυτών των ανθρώπων μπορεί να αποτελέσει φωτεινό φάρο, ο οποίος να καθοδηγεί Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους, να φωτίζει την Ευρώπη και να κάνει τον κόσμο πιο ανθρώπινο». Για να γίνει κατανοητή η μεγάλη προσφορά του ποιητή μας Μιχάλη Χριστοφίδη στον αγώνα για την επανένωση της πατρίδας μας και για την ειρηνική συνύπαρξη Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, κάνουμε στη συνέχεια μια σύντομη αναφορά στο ποιητικό του έργο.

Ήταν τύχη βουνό,/τό'πε ο γιατρός /τ'ότι γεννήθηκες ανάπηρος στα πόδια/κι όχι στον νου σου./Εκλαψες/ίσως γιατί δεν πέθανες/γιατί γεννήθηκες ανάπηρος./Δεν ξέρεις.

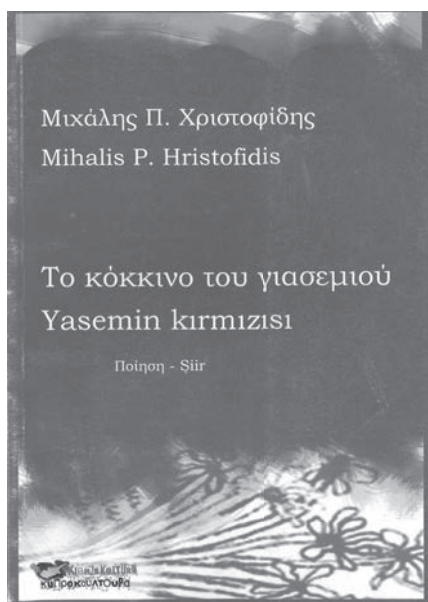
Αυτά γράφει ο Μιχάλης Χριστοφίδης στο ποίημά του «Δεν ξέρεις» στην πρώτη του ποιητική συλλογή *Ταυτότητα και διαβατήριο ενός κόσμου* (σ.17), δίνοντας με τον δικό του ποιητικό τρόπο μια αισιόδοξη διάσταση στο γεγονός της αναπηρίας του, που καθόρισε την παραπέρα πορεία της ζωής του, «σαν τύχη βουνό», όπως τη χαρακτηρίζει, στέλνοντάς μας ένα θετικό και θαρραλέο μήνυμα ζωής. Η αισιόδοξη ενατένιση της ζωής χαρακτηρίζει γενικά την ποίηση του Μιχάλη Χριστοφίδη, ο οποίος, μέσα από τους στίχους του, σε όλες τις ποιητικές του συλλογές, προβληματίζεται και αγωνιά για το αύριο, ενώ παράλληλα υμνεί τον έρωτα, την ειρήνη και την αγάπη για τον άνθρωπο και για τη ζωή. *Αν κι η ζωή στάθηκε σκληρή/ και μας θέλει πάντα λυπημένους/ ζωγραφίσαμε στα χείλη/ πικρό χαμόγελο/και της πάμε κόντρα,* γράφει χαρακτηριστικά στο ποίημά του «Πικρό χα-

μόγελο» από την ίδια συλλογή (σ. 21), για να επιβεβαιώσει όσα πιο πάνω αναφέρθηκαν, για τη θετική του στάση απέναντι στη ζωή αλλά και για την αναγκαιότητα της αντίστασης και της αγωνιστικότητας ενάντια σε κάθε είδους δυσκολίες. Αυτή η αίσθηση, που είναι ταυτόχρονα για τον ποιητή στάση ζωής αλλά και βασικό στοιχείο της ιδεολογικής του ταυτότητας-στην οποία θα αναφερθούμε στη συνέχεια, διαφαίνεται και στο ποίημά του «Αγαπημένη», από την ίδια συλλογή (σ.13), το οποίο αφιερώνεται στη σύντροφο της ζωής του Λεωνή: *Δε σ' είδα αγαπημένη/ στους κάμπους να τρέχεις./ Δε σ' είδα λουλούδι / σε δάσος και σε διάλεξα./ Σε είδα στην παγωνιά/ σ' αναπηρική καρέκλα./ Στη ματιά ίδιος ο πόνος./ Μ' απόφαση / καρδιάς με καρδιάς να βαδίζουμε / της ζωής τον δρόμο.* Ο έρωτας της ζωής του, η αγαπημένη του σύζυγος κι όσα όμορφα αλλά και δύσκολα βιώνει μαζί της αποτελούν επίσης ένα άλλο προσφιλέ πεδίο και πηγή συνεχούς και ακένυτης έμπνευσης για τον ποιητή, ο οποίος αποτυπώνει με στίχους τη χαρά της ζωής, όπως τη βιώνει ερωτικά.

Λατρεύω το λευκό του γιασεμιού/ με χαραγμένη μορφή της χώρας μου / με σημάδι από χρώμα της ειρήνης./ Πεισματάρικο / διασχίζει και θρυμματίζει / το σκοτάδι, διαβάζουμε στην ποιητική του συλλογή Το κόκκινο του γιασεμιού (σ. 23). Κι οι στίχοι αυτοί μας δίνουν το δεύτερο βασικό χαρακτηριστικό της ποιητικής έμπνευσης και γραφίδας του Μιχάλη Χριστοφίδη, ο οποίος συγκινείται βαθιά και εμπνέεται από το δράμα της μαρτυρικής πατρίδας, με την τραγωδία του 1974 που μοίρασε το νησί μας στα δυο αλλά και με τον πόθο της επανένωσης και της ειρηνικής συνύπαρξης να αποτελούν καθοριστικά στοιχεία της ποιητικής του δημιουργίας, όπως στη συνέχεια θα διαφανεί.

Οι σελίδες της ζωής σου/ καταγράφουν μέρες που έρχονται./ Η ατολμία σου στέρησε / μια γροθιά στο τραπέζι/ ίσως και την επανάσταση./ Αφησε λέξεις ζοφές/ να επιδιώκουν στίγματα./ Μα οι εικόνες που μας δάκρυσαν / καθρεφτίζονται τόσο αυτονόητες./ Περιέχουν τόση ευθύνη και σοφία/ σαν τον έρωτα του μέλλοντα. Παραθέτουμε εισαγωγικά κι αυτό το ποίημα από την πιο πρόσφατη συλλογή του την Προοπτική (σ.16), για να δώσουμε ένα τρίτο εξίσου σημαντικό στοιχείο της ποιητικής του έμπνευσης, που είναι η αγωνία του για το αύριο αλλά και η έντονα φορτισμένη συναισθηματικά επαναστατική του διάθεση για τη χάραξη μιας καινούριας πορείας, με σοφία και ευθύνη, βασισμένης σ' όλα αυτά που βιώσαμε και «μας δάκρυσαν».

Ας πάρουμε όμως, αγαπητοί φίλοι και φίλες, τα πράγματα από την αρχή. Ο Μιχάλης Χριστοφίδης, που ζει και δημιουργεί στην Αραδίππου, όπου διαμένει με τη σύζυγό του Λεωνή και τα τρία παιδιά τους, πρωτοεμφανίζεται στα κυπριακά γράμματα με την ποιητική συλλογή *Ταυτότητα και διαβατήριο* ενός κόσμου, που τιμήθηκε με Κρατικό Έπαινο για νέο λογοτέχνη (1986) και επανεκδόθηκε το 2009 ως δίγλωσση έκδοση (στα ελληνικά και στα τουρκικά), με πρόλογο του γνωστού ποιητή Άντη Κανάκη. Η συλλογή αυτή, που έχει πιο πολύ έναν εξομολογητικό χαρακτήρα περιλαμβάνει 16 ποιήματα, με θεματικό επίκεντρο τα δικά του βιώματα για τη ζωή και για τον έρωτα, αλλά και τους μύχιους προβληματισμούς του για το αύριο. Μας δίνει με άλλα λόγια, μέσα από τα ποιήματα της πρώτης του ποιητικής συλλογής την ταυτότητα του δικού του κόσμου, όπως άλλωστε υποδηλώνει και ο τίτλος: *Ταυτότητα και διαβατήριο ενός κόσμου.*

Στη συνέχεια εκδίδει τις ποιητικές συλλογές: *Μισή φωνή* (1990), *6-6.15μ.μ.* (1991) και *Το κόκκινο του γιασεμιού-Yasemin kırmızısı* (2007), ενώ 2011 εκδίδει μια καινούρια ποιητική συλλογή, με τον χαρακτηριστικό τίτλο *Προοπτική* (perspectif στα τουρκικά), με την οποία συνεχίζει την ανοδική του πορεία στον χώρο της κυπριακής ποιητικής δημιουργίας, και πολύ πρόσφατα μάς δίνει την ποιητική συλλογή «*Μαζί-Birlikte*» (2014). Η συλλογή *Μισή φωνή* προλογίζεται από τον φιλόλογο και κριτικό της λογοτεχνίας Ανδρέα Παννάτο και διανθίζεται με σκίτσα του αείμνηστου ζωγράφου Μιχάλη Κυρλιτσιά, με τον οποίο ο Μιχάλης Χριστοφίδης συνδεόταν με μια βαθιά και πολύχρονη φιλία. Γράφει χαρακτηριστικά για την ποιητική συλλογή του Μιχάλη Μισή Φωνή ο Ανδρέας Παννάτος: *Τα ολιγόστιχα ποιήματα του Μιχάλη Π. Χριστοφίδη είναι μια συγκινητική προσπάθεια*

ποιητικής μετουσίωσης πόθων και οραματισμών για έναν κόσμο ειρηνικότερο και δικαιότερο, τόσο για την Κύπρο όσο και για την ανθρωπότητα ολόκληρη.

Στη συνέχεια, όπως έχουμε ήδη αναφέρει ο ποιητής μάς δίνει το 1991 τη συλλογή *6-6.15*, που περιλαμβάνει μερικά ολιγόστιχα ερωτικά ποιήματα, ενώ το 2007 εκδίδει την ποιητική συλλογή *Το κόκκινο του γιασεμιού*, το 2011 την *Προοπτική* και το 2014 τη συλλογή *Μαζί*. Με τις τρεις τελευταίες του ποιητικές συλλογές ο Μιχάλης Χριστοφίδης, με ώριμη πια και μεστή ποιητική γραφή, μας ταξιδεύει στους κόσμους των ποιητικών του αναζητήσεων και προβληματισμών, με κυρίαρχα στοιχεία τον πόνο της μοιρασμένης πατρίδας και την προσμονή της επανένωσης και της ειρηνικής συνύπαρξης. Ο ποιητής, όντας στρατευμένος ενσυνείδητα και αφοσιωμένα στον χώρο της αριστερής προοδευτικής ιδεολογίας, εκδίδει τα τελευταία χρόνια τις ποιητικές του συλλογές (από το 2009, με την επανέκδοση της πρώτης του ποιητικής συλλογής *Ταυτότητα και διαβατήριο ενός κόσμου*), ως δίγλωσσες εκδόσεις (στα ελληνικά και τουρκικά). Κι αυτό δεν είναι τυχαίο, αλλά συνάδει πλήρως με την όλη φιλοσοφία και κοσμοθεωρία του ποιητή, ο οποίος ενσυνείδητα υπηρετεί με τον ποιητικό του λόγο την ιδέα της επαναπροσέγγισης και της ειρηνικής συνύπαρξης Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, με στόχο κα όραμα τον τερματισμό της κατοχής και την επανένωση του νησιού μας.

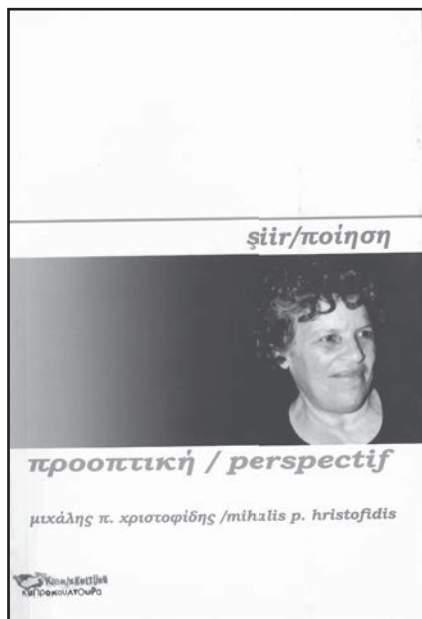
*Άνοιξε την πόρτα,
Έρχονται οι σύντροφοι απ' τα κατεχόμενα.
Ο πρόσφυγας απ' τη Λεμεσό, απ' την Πάφο.
Θα μιλήσουμε για τους αγαπημένους μας.
Για τες πληγές μας.
Δρόσισε το γιασεμί.*

Στον ίσκιο του
 παιδιά των ερώτων που φοβηθήκαμε.
 Θα σταθούμε στο τι πρέπει να κάνουμε.
 Να στήσουμε θεατρικούς ομίλους,
 να χτίσουμε ολοκληρωμένες κομματικές ομάδες βάσης.
 Στην αλυσίδα της πάλης
 οι άνθρωποι δεν σηκώνουν διακρίσεις.
 Οι μέρες που θα 'ρτουν
 μη μας βρουν απροετοίμαστους.

Έτσι μιλά ποιητικά στη συλλογή του *Το κόκκινο του γιασεμιού* (σ. 15), εκφράζοντας από τη μια τα συναισθήματα της αγάπης, της φιλίας και της συντροφικότητας για τους Τουρκοκύπριους συναγωνιστές, και καθορίζοντας από την άλλη, με τον δικό του ποιητικό τρόπο, την αναγκαιότητα της συνεργασίας και της κοινής πάλης και δράσης για την επίτευξη του στόχου της επανένωσης και της ειρηνικής συνύπαρξης, με στόχο, όπως εναγώνια διαισθάνεται και κραυγάζει: «οι μέρες που θά 'ρτουν μη μας βρουν απροετοίμαστους».

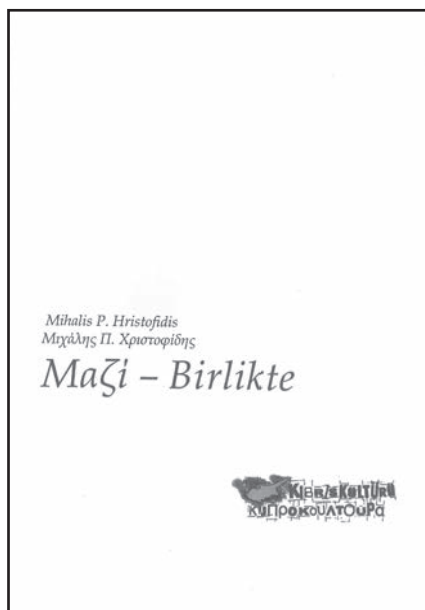
Με απλότητα, ειλικρίνεια προθέσεων και σαφήνεια νοημάτων και μηνυμάτων, ο ποιητής ανατέμνει με τον στίχο του τη σύγχρονη κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα του τόπου και του κόσμου, και καταφέρνει να μετουσιώσει τον ατομικό πόνο και τον ψυχικό του βασανισμό σε γνήσια ποιητική έκφραση και δημιουργία.

Δεν είναι επίσης τυχαία η επιλογή του τίτλου *Προοπτική-Perspectif*, στην προτελευταία συλλογή του, που αποτυπώνει και εκφράζει την ενδόμυχη ελπίδα και την αισιοδοξία για ένα καλύτερο αύριο, για ένα μέλλον ανθρωπινότερο και ειρηνικό, όπου θα πρυτανεύουν

η αγάπη, η υπέρβαση του εγώ, η αποφασιστικότητα και η συλλογική δράση για το χτίσιμο του κοινού μας μέλλοντος: *Από μια χαραμάδα/δέσμη φωτός χτύπησε τα στήθη μας./Δεν την πήραμε στην παλάμη μας./ Μείναμε στο λυγμό σου /και στο κλάμα της Αϊσέ./ Οφείλαμε να την πάμε πιο πέρα/να φωτίσουμε τον κόσμο μας,* γράφει ο ποιητής (σ. 26), ανατέμνοντας τις ιστορικές μας ατολμίες, ενώ κάπου αλλού λέει με παρρησία: *Μην περιμένεις /να μας πνίξει η σιωπή/ στη διχοτόμηση του νου τους/. Θέλει δύναμη να μιλάς για Κύπρο* (σ. 24), υπαινισσόμενος αναμφίβολα το όραμα της επανενωμένης πατρίδας και τ'αγκάθια που στήνονται συνεχώς στον δρόμο της.

Ένα άλλο οριακό γεγονός που έκδηλα σημάδεψε την ποιητική έμπνευση του Μιχάλη Χριστοφίδη στην ποιητική συλλογή *Προοπτική* είναι ο θάνατος της Μαρουλλούς, όπως αποκαλεί τη μητέρα της συζύ-

γου του Λεωνή και πεθερά του, που στάθηκε δίπλα τους όλα αυτά τα χρόνια κι ομόρφυνε τη ζωή τους με την απλότητα, την άδολη αγάπη της, την καλοσύνη και την ταπεινότητα της ψυχής της. Η συλλογή είναι αφιερωμένη στη Μαρούλα ή Μαρουλλού, για την οποία εκφράζεται με τον δικό του ποιητικό τρόπο ο ποιητής στο τέλος της συλλογής, όπου παραθέτει τον επικήδειο που εκφώνησε την ημέρα της κηδείας. Πρόκειται για ένα πολύ συγκινητικό κείμενο, που δίνει ποιητικά τις διαστάσεις και το μέγεθος της απώλειας για τον Μιχάλη και για τη Λεωνή, το αγαπημένο ανάπηρο ζευγάρι, π'ανεβαίνοντας τον δικό του Γολγοθά, είχε την αμέριστη στήριξη και βοήθεια της μάνας-πεθεράς που καταγόταν από την Ποταμιά, το μικτό κυπριακό χωριό, όπου η ειρηνική ζωή Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων συνεχίζεται αδιάλειπτα, παρά την τραγωδία του 1974, που

τραυμάτισε καταλυτικά τις σχέσεις των ανθρώπων και ανέκοψε την κοινή ειρηνική τους πορεία προς το μέλλον. Η Μαρουλλού, που γεννήθηκε και έζησε στην Ποταμιά, βίωνε καθημερινά την ειρηνική συνύπαρξη των ανθρώπων του μόχθου και της εργατιάς, που δούλευαν για το μεροκάματο και δένονταν με κοινούς κοινωνικούς αγώνες και με την αγωνία για ένα καλύτερο και ανθρωπινότερο αύριο. Αυτή η κοινή μοίρα των ανθρώπων της Ποταμιάς, που βρέθηκαν να ζουν μαζί αδερφωμένοι, Έλληνες και Τούρκοι, στο μικτό αυτό χωριό, είχε ως αποτέλεσμα να υπάρχουν ανάμεσά τους και μικτές οικογένειες, παρά τις τεράστιες δυσκολίες και τα διλήμματα που προέκυπταν. Κι όλα αυτά τα βίωσε η Μαρουλλού, η αείμνηστη μητέρα - πεθερά του Μιχάλη, που στάθηκε γι' αυτόν και για τον ψυχισμό του η ενσάρκωση ενός παρελθόντος ειρηνικής συνύπαρξης και ελληνοτουρκικής φιλίας, που'ναι για τον ποιητή ταυτόχρονα κι ένα όραμα βασανιστικό και αμετάκλητο, για την Κύπρο του αύριο.

Ήρθες από την Ποταμιά με σελίδες από την Κύπρο που μας λείπει. Εκεί που η αδερφοσύνη ξεπερνά τα σύνορα μιας οικογένειας. Εκεί που το λιγοστό παιχνίδι στριμωχνόταν στη βιοπάλη, που το βύζαγμα πλήθαινε τ'αδέρφια κι η φτώχεια έσπαζε τις οικογένειες, γράφει ο Μιχάλης για τη Μαρουλλού κι ολοκληρώνει την Προοπτική που οραματίζεται για τον τόπο και τους ανθρώπους του με αυτά τα λόγια: Πάνω απ' όλα όμως είσαι για μένα η ενσάρκωση των φωτεινών ημερών που οφείλουμε στην Κύπρο μας και είμαι σίγουρος ότι το καταλαβαίνεις... (Προοπτική, σ. 44) Αυτή λοιπόν είναι με λίγα λόγια η ποιητική συγκομιδή του Μιχάλη Χριστοφίδη, ο οποίος προβληματίζεται μέσα από τον στίχο του και προβληματίζει, στέλνει σαφή και ξεκάθαρα μηνύματα για τη ζωή, για τον έρωτα και για την Κύπρο του αύριο, ενώ ταυτόχρονα εκφράζει την απέραντη αγάπη του για την πολυαγαπημένη συντρόφισσα της ζωής του Λεωνή και στην τελευταία του συλλογή για την αείμνηστη Μαρουλλού,

που γίνεται με τον θάνατό της ποιητικό σύμβολο ακατάλυτο, ενός κόσμου που έρχεται αναπόφευκτα, κι είναι για τον ποιητή ο κόσμος της ειρήνης, της συνύπαρξης, της επανένωσης, της αγάπης και της αδερφότητας.

Μιχάλης Χριστοφίδης (βιογραφικά)

Γεννήθηκε τον Αύγουστο του 1961 στην Αγγλία από Κύπριους μετανάστες. Επαναπατρίστηκε στα 1969 και διέμενε στη Λάρνακα μέχρι το 1993 που εγκαταστάθηκε στην Αραδίππου και απέκτησαν με τη Λεώνη τρία παιδιά.

Από το 1976 δραστηριοποιείται στην κυπριακή λογοτεχνία. Ποίησή του δημοσιεύεται στα έντυπα της Αριστεράς από τις αρχές της δεκαετίας του '80. Τη δεκαετία του '80 για ένα διάστημα ήταν μέλος του επαρχιακού συμβουλίου της Ε.Δ.Ο.Ν. Λάρνακας. Γίνεται δεκτός σαν μέλος του Α.Κ.Ε.Λ. το 1983.

Η πρώτη εκδοτική ποιητική παρουσία του στα κυπριακά γράμματα με τίτλο «Ταυτότητα και Διαβατήριο ενός Κόσμου» αποσπά κρατικό έπαινο νέου λογοτέχνη το 1986. Πρόκειται για μια ποιητική απόδοση των προσωπικών του βιωμάτων ως ανάπηρου.

Ο Μιχάλης Χριστοφίδης με την Τουρκοκύπρια δημοσιογράφο Sergül Uludag και τον ευρωβουλευτή Νεοκλή Συλικιώτη

Ακολουθούν το «Μισή Φωνή» το 1990, που αφιερώνει στους γονείς του και αποτελεί την πρώτη εκδοτική συνεργασία με τον αδελφικό του φίλο Μιχάλη Κυρλιτσιά που γνωρίζει την εποχή της κυκλοφορίας της πρώτης του ποιητικής συλλογής. Κυκλοφορεί το «6-6.15μ.μ.» το 1991. Προσπάθειες να αποδοθούν οι δυο αυτές ποιητικές συλλογές και στην τουρκική δεν καρπορούν.

Στην ανέκδοτη συλλογή «Σημεία της προοπτικής» απονέμεται το 1996 το Β' βραβείο 70 χρόνων Κ.Κ.Κ. – Α.Κ.Ε.Λ.

Το 1998 διατέλεσε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Παγκύπριας Οργάνωσης Αποκατάστασης Αναπήρων.

Η απόδοση της επόμενης ποιητικής συλλογής με τίτλο «Το κόκκινο του γιασεμιού – Yasemin kırmızısı» το 2007 τόσο στην ελληνική όσο και στην τουρκική, καρποφορία πολύχρονων προσπαθειών, αποτελεί μια δικαίωση και δίνει στο έργο, που είναι αφιερωμένο στον πολιτικό Özker Özgür, τη δυνατότητα να απευθύνεται σε όλους και σε κάθε Κύπριο συμπολίτη του.

Ακολουθεί η ποιητική συλλογή «Προοπτική-Perspectif», το 2011, που αφιερώνει στην πεθερά του Μαρουλλού που κατάγεται από την Ποταμιά. Το έργο ξεκινά, με αφορμή δοκιμασία υγείας που περνά ο αδερφικός του φίλος Μιχάλης Κυρλιτσιάς, με την προσφώνηση «Μιχάλη, σφίγγω σου το χέρι κι από καρδιάς σιδερένιος».

Τελευταία ποιητική συλλογή, τον Ιούνη του 2014, με τίτλο «Μαζί – Birlikte». Ένα έργο αφιερωμένο στον φίλο του κι αδερφό Μιχάλη Κυρλιτσιά που για μια 25αετία είχαν μια κοινή πορεία καλλιτεχνικών και πολιτικών αναζητήσεων.

Λαμβάνει, μαζί με τη δημοσιογράφο Sevgül Uludağ, το βραβείο του Ευρωπαίου πολίτη από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, για το 2014, με αφορμή τη δράση και το έργο του στο θέμα της επαναπροσέγγισης Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων.

Δραστηριοποιείται, από το 2009, στον χώρο της εκπαίδευσης μέσα από τους φορείς των οργανωμένων γονιών.

Άννα Ττόουλου, μια νέα συγγραφέας παιδικής λογοτεχνίας

Η συνδημότισσά μας Άννα Ττόουλου, που πρωτοεμφανίστηκε στον χώρο της παιδικής λογοτεχνίας το 2013 με το παιδικό της βιβλίο «Ερμής», είναι μια νέα συγγραφέας που ασχολείται συστηματικά, όπως φανερώνει η μέχρι σήμερα πορεία της με την παιδική λογοτεχνία. Για να γνωρίσουμε το έργο της συνομιλήσαμε μαζί της και κρίναμε σκόπιμο να δημοσιεύσουμε στο περιοδικό μας τη σχετική συνέντευξη.

Ερώτηση 1: Τι είναι εκείνο που σε ώθησε να ασχοληθείς με την παιδική λογοτεχνία;

Η αγάπη μου για τα παιδιά, και το ότι δεν κατάφερα να κάνω αυτή την αγάπη επάγγελμα αλλά και το ότι από παιδί με συνάρπαζε ο κόσμος του παραμυθιού, της φαντασίας και της μαγείας. Εκεί που όλα μπορούν να συμβούν και συνήθως όλες οι καταστάσεις και οι ιστορίες έχουν αίσιο τέλος.

Ερώτηση 2: Ποια θέματα σε εμπνέουν;

Θέματα παρμένα από την καθημερινότητα, και κυρίως από θέματα τα οποία απασχολούν τα δικά μου παιδιά. Π.χ. το πρώτο μου παραμύθι έχει σαν στόχο την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και τον αγώνα για να κάνουμε τα όνειρά μας πραγματικότητα. Ένα άλλο παραμύθι διαπραγματεύεται την εξάρτηση των παιδιών από την τεχνολογία, τα ηλεκτρονικά παιχνίδια και το διαδίκτυο, ενώ αυτό που κυκλοφορεί τώρα πραγματεύεται τον σχολικό εκφοβισμό και τις φιλίες ανάμεσα στα παιδιά μιας τάξης.

Ερώτηση 3: Μίλησε μας για το πρώτο σου βιβλίο.

Το πρώτο μου παραμύθι εκδόθηκε το 2013 και έχει τίτλο «ΕΡΜΗΣ, μια θαρραλέα περιπέτεια». Ήρωας του παραμυθιού είναι ο Ερμής, ένα μικρό τρενάκι, που τα άλλα μεγάλα

τρένα δεν το υπολογίζουν και δεν έχει κάποιο σημαντικό ρόλο στον στόλο. Έχει όμως μεγάλα όνειρα και προσπαθεί να βρει τη δύναμη να τα κάνει πραγματικότητα. Μέσα από μια μεγάλη περιπέτεια που ζει ανακαλύπτει έναν καινούργιο κόσμο και τα άλλα τρένα τον αποδέχονται στην παρέα τους. Η πρώτη έκδοση εξαντλήθηκε σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, ακολούθησε η δεύτερη έκδοση το 2014, που και πάλι ο κόσμος αγάλιασε και αγόρασε και αυτές τις μέρες παράλληλα με το νέο παραμύθι, κυκλοφορεί η τρίτη έκδοση του ΕΡΜΗ.

Ερώτηση 4: Τι άλλο έχεις εκδώσει; Περιγράψε μας λίγο και τα άλλα βιβλία σου.

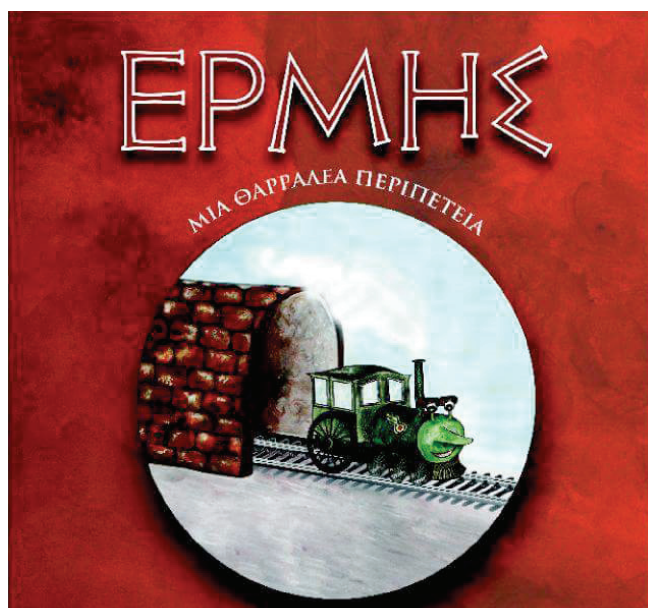
Το δεύτερο μου παραμύθι έχει τίτλο «Η πεταλούδα που έκλεισε τον υπολογιστή» και διηγείται την ιστορία μιας πεταλούδας που από το σπίτι της στο δάσος παρασύρεται σε ένα κλειστό δωμάτιο μιας πολυκατοικίας στην πόλη, όπου βοηθά ένα παιδάκι εξαρτημένο από τα ηλεκτρονικά να ανακαλύψει τις χαρές και το παιχνίδι στη φύση. Εκδόθηκε το 2014, εξαντλήθηκε και τώρα κυκλοφορεί η δεύτερη έκδοση. Τον Οκτώβριο του 2015 κυκλοφορούν παράλληλα δύο νέα παραμύθια. «Ο μικρός ξενύχτης» που μιλά για ένα αγόρι που δεν ήθελε να κοιμάται τις νύχτες, που απευθύνεται σε παιδιά νηπιακής και προσχολικής ηλικίας. Είναι σε έμμετρο, ποιητικό λόγο και στο τέλος του βιβλίου υπάρχουν δραστηριότητες για τα παιδιά. Το άλλο παραμύθι έχει τίτλο «Ο Χάρης, ο Πάρης κι ο Σαλιάρης. Η ιστορία μιας φιλίας», με θέμα κάτι πολύ επίκαιρο, τον σχολικό εκφοβισμό και απευθύνεται σε παιδιά μέχρι και 12 χρονών. Να σημειώσουμε ότι σε όλα τα παραμύθια οι υπέροχες εικόνες είναι δημιουργία της ταλαντούχου ζωγράφου Ρένας Αρτεμίου, που αγκαλιάζει με πολλή αγάπη και μεράκι τις ιστορίες μου. Έχουμε μια καταπληκτική χημεία και πιστεύουμε ότι αυτό βγαίνει και στο αποτέλεσμα. Κάτι επίσης σημαντικό που θα ήθελα να αναφέρω είναι ότι μέρος των καθαρών εσόδων από τα παραμύθια μας διατίθεται για φιλανθρωπικό σκοπό. Τα έσοδα από την πεταλούδα δόθηκαν στο ίδρυμα Ραδιομαραθώνιο για παιδιά με ειδικές ανάγκες, ενώ τα έσοδα από τις νέες κυκλοφορίες θα διατεθούν στα Κοινωνικά Παντοπωλεία Αραδίππου και Αθηαίνου για την εξυπηρέτηση των σκοπών τους.

Ερώτηση 5: Ποια ανταπόκριση είχαν τα βιβλία σου στα παιδιά-αναγνώστες και γενικότερα στην ευρύτερη κοινωνία;

Τα παιδιά αγάλιασαν με πολύ μεγάλη αγάπη τα παραμύθια μου. Ολοένα και περισσότερα σχολεία καλούν την ομάδα μας «Παραμυθοκαμώματα» να παρουσιάσουμε τη δουλειά μας στα παιδιά, που μας υποδέχονται με ενθουσιασμό και ανοικτές αγκαλιές. Η μεγαλύτερη ικανοποίηση όμως είναι όταν σε βρίσκουν μετά οι γονείς και σου λένε πόσο τους άρεσε το παραμύθι που αγόρασαν και ότι τα παιδιά τους θέλουν να τους το διαβάσουν κάθε βράδυ. Αν έστω κι ένα παιδί αντιληφθεί και εφαρμόσει το πραγματικό νόημα των παραμυθιών, τότε θεωρώ ότι έχω πετύχει τους στόχους που έθεσα. Σημειώστε ότι τα παραμύθια είναι εγκεκριμένα από το Υπουργείο Παιδείας για τις βιβλιοθήκες δασκάλου και μαθητή και η ομάδα που δημιούργησα, τα «Παραμυθοκαμώματα», αποτελείται από την εικονογράφο Ρένα Αρτεμίου, την εκπαιδευτικό Έλενα Ζαμπά, εμένα και διάφορους φίλους ηθοποιούς, και οι παρουσιάσεις της δουλειάς μας γίνονται με διάφορους τρόπους κρατώντας έτσι το ενδιαφέρον των μικρών κυρίως αναγνωστών/ακροατών.

Ερώτηση 6: Ποια είναι τα μηνύματα που θέλεις να στείλεις ως συγγραφέας στους αναγνώστες σου;

Καταρχήν η ενίσχυση της φιλαναγνωσίας ξεκινά από μικρή ηλικία, έτσι το διάβασμα παραμυθιών από μόνο του είναι μεγάλο κέρδος για τα παιδιά. Έπειτα τα θέματα τα οποία πραγματεύονται οι ιστορίες μου είναι τόσο έντονα στην καθημερινή μας ζωή που ελπίζω

ζω τόσο οι γονείς όσο και τα παιδιά να αντιληφθούν τα μηνύματα που στέλλουν (εκφοβισμός, εξαρτήσεις κτλ.) και να λάβουν μέτρα για επίλυση ή καλύτερα πρόληψη αυτών των προβλημάτων.

Ερώτηση 7: Είσαι ικανοποιημένη από τη στήριξη που είχες από το Δήμο και από άλλους φορείς ως συγγραφέας;

Αντιλαμβάνομαι ότι στα πλαίσια της οικονομικής περισυλλογής τόσο ο Δήμος Αραδίππου, όσο και άλλοι τοπικοί φορείς είναι αρκετά φειδωλοί στην οικονομική ενίσχυση τέτοιων πρωτοβου-

λιών αλλά και στη χορηγία νέων εκδόσεων. Ο Δήμος μας σχετικά βοηθά με μικρή χορηγία (ουσιαστικά αγορά βιβλίων) το έργο των Αραδίπιωτών συγγραφέων, ενώ από πλευράς Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού υπάρχει παντελής έλλειψη ενδιαφέροντος. Ούτε καν μελετούν αιτήσεις για χορηγία και αυτό κάνει πολύ δύσκολο το έργο μας, γιατί για να παρουσιάσεις ένα άρτιο αποτέλεσμα υπάρχουν πραγματικά πολλά έξοδα. Αλλά και οικονομικά να μη βοηθά, έπρεπε να στηρίζει με διαφορετικούς τρόπους τους ανθρώπους που προσπαθούν να προσφέρουν στον πολιτισμό της χώρας μας.

Ερώτηση 8: Ποια είναι τα σχέδια σου για το μέλλον;

Αυτή τη στιγμή τρέχω την προώθηση των νέων μου βιβλίων και αναμένω τα αποτελέσματα του Κρατικού Διαγωνισμού 2014 για το παραμύθι μου «Η πεταλούδα που έκλεισε τον υπολογιστή», που είναι υποψήφιο στις κατηγορίες παιδική λογοτεχνία και εικονογράφηση. Διοργανώνουμε με την ομάδα τις επίσημες παρουσιάσεις των παραμυθιών αλλά και τις παρουσιάσεις στα σχολεία. Μακροπρόθεσμα, στόχος μου είναι η κυκλοφορία ενός τουλάχιστον παραμυθιού τον χρόνο. Είμαι σε συζητήσεις με εκδοτικούς οίκους για την ευρύτερη διανομή και κυκλοφορία των βιβλίων μου. Στα μελλοντικά μου σχέδια είναι και η κυκλοφορία ενός μυθιστορήματος για ενήλικες, η ιστορία του οποίου μπλέκεται σιγά σιγά στο μυαλό μου και ίσως είναι καιρός να αποτυπωθεί στο χαρτί. Οι φίλοι που ενδιαφέρονται, μπορούν να ενημερώνονται για τις δραστηριότητες της ομάδας μας και να επικοινωνούν μαζί μας στη σελίδα μας στο Facebook: "Παραμυθοκαμώματα... πάντα κάτι καινούργιο σκαρώνεται!!!"

(Με την Άννα Τόουλου συνομιλήσε ο Κώστας Κατσώνης)

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΕΣ

Ποίηση του Λοΐζου Χαραλάμπους-Κατσαροπούλη

Το περβόλιν της ζωής*

Μες στο περβόλιν της ζωής στες ανεμοταντάρες,
 που τσακκίζουνταν τα δενδρά τζιαι κλαίαν οι μανάδες,
 ήμουν τζι εγιώ έναν δενδρόν όμορφον στον τζιαιρόν μου
 τζιαι' ρκουνταν τζιαι καθούντασιν πολλοί εις τον νοσσión μου.
 Νέοι, κοπέλλες τζιαι μωρά τζιαι απόκληροι του κόσμου
 τζιαι τρών τζιαι χορτάννασιν που τον γλυτζύν καρπόν μου.
 Ήμουν στολίδιν της αυλής μέσα στο σπιτικόν μου
 τζιαι μάλιστα φουμίζαν με ούλλοι μες στο χωρκόν μου.
 Η Μάνα τζιαι αδέρκια μου πολλά με αγαπούσαν,
 για να'χω τακτικά φαϊν για μένα προσπαθούσαν.
 Μα ήρταν δύσκολοι τζιαιροί τζιαι δίσεκτοι οι χρόνοι,
 ούλλοι θωρούν με ξηστιτζιοί, ρωτούσιν οι γειτόνοι.
 Τα φύλλα μου εππέσασιν, οι κλώνοι μου 'μαράναν,
 θωρώ τζιαι την κατάντιαν μου τζιαι παίρνει με το κλάμαν.
 Τζι αντίς πρώτα που κάθουνταν εις τον νοσσión να πνάσουν,
 πααίννουσιν ολόισια σ' άλλον δενδρόν να φτάσουν.
 Τώρα 'κόμα εσκάμπιασα, ορκίστην της τορνάρης
 της κόρμησ μου που' τουν δαδίν, σφικτή όπως την πέτραν
 τζι έκαμέν την τζι εγίνηκεν κούφκια σαν την χολέτραν.
 Κάθε πρωίν, ξημέρωμαν θωρώ τον περβολάρην
 τζι έρκεται κατά πανω μου, διά γυρόν της κόρμησ μου,
 βαστά τζι έναν ξινάριν.
 Έν' για να σγάψει πάνω μου τζιαι νά' βρει τον τορνάρην,
 οξά έν' για ξηριζωμαν τζιαι κάμνει μου χαπάριν;
 Μιαν νύκταν όμως σκοτεινήν μαύρην φουρτουνιασμένην
 ήρτεν κοντά μου τζι έκατσεν τ' όμορφον αηδόνιν.
 Τζι αρκίνεψεν τζελάδημαν, τζι είπεν μου μεν φοάσαι
 γιατί θ' αλλάξουν οι τζιαιροί τζι όμορφον πάντα θα' σαι.
 Μ' αν τύχει τζιαι ξηριζωθείς, πάλε εννά βλαστήσεις
 σ' έναν περβόλιν όμορφον παντοτινά θα ζήσεις.
 Τις υποσχέσεις του Θεού θα δεις εκπληρωμένες,

που είναι μέσα στες γραφές απού τζιαιρόν γραμμένες.
 Ειρήνη τζιαι ασφάλεια παντοτινή θα γίνει
 τζι ο άνθρωπος αιώνια πάνω στην γην θα μείνει.
 Μιαν γην που θα'ν παράδεισος, παντού νερά θα τρέχουν
 τζιαι τα πουλιά θα κελαδούν τζι ούλλα χαρές θα έχουν.
 Έθθα υπάρχουν άδικοι μέσα να σουξουλούσιν,
 μα μόνον πλάσματα καλά παντοτινά να ζιούσιν
 τζιαι με χαράν αιώνια τον πλάστην να υμνούσιν.

Η Μάνα μας

Η Μάνα έν' μάννα τ' ουρανού, χαρά στον που την έσει,
 είναι μια σκέπη στην ζωήν τζι όσον τζι αν θέλει ας βρέσει.
 Άμαν πονάς, την Μάναν σου πρώτα εννά φωνάξεις,
 θα σ' απαλύνει τον καμόν τζιαι να πονάς θα πάψεις.
 Εν έσει σαν την Μάνα μας αγάπην εις τον κόσμον,
 δκια μας κουράγιον στην ζωήν τζιαι σβήνει κάθε πόνον.
 Άμα ξυπνήσει το πρωίν, στο βρέφος της θα τρέξει
 για να του δώσει δύναμην, αγάπην για ν'αντέξει.
 Ν' αλλάξει τα ρουχούδκια του, τροφήν για να του δώσει,
 να το φιλήσει τζι ύστερα να το κατευοδώσει.
 Γιατί θα πάει στην δουλειάν τα προς το ζήν να βκάλει,
 γιατί έν' δύσκολοι τζιαιροί στου κόσμου την κραιπάλην.

Τους κόπους τζιαι τα βάσανα της Μάνας ποιος πιωρώνει,
 π'ολημερίς εις την δουλειάν άθε πρωίν ισιώννει;
 Η Μάνα μίλιν παρπατά τζιαι μίλιν συντυχάννει,
 παιδικιά τζιαι τα αγγόνια της ποττέ εν τα ξηχάννει.
 Της Μάνας οι φροντίδες της ποττέ τους δεν τελειώνουν
 τζι άμαν μιαλύνουν τα παιδικιά κάπου αλλού ισιώννουν.

Να δικιας τιμήν στον Τζιύρην σου στην Μάνα σου αγάπην,
 να'χεις τον Πλάστην βοηθόν τζιαι τον Χριστόν Προστάτην.
 Γιατί έν' νόμος του θεού μες στες γραφές γραμμένος
 να είσαι μακροχρόνιος τζιαι πάντα ευτυχισμένος.
 Της Μάνας το χαμόγελον ο φίλημαν τζιαι χάδιν
 έν' βάλσαμον για τες πληγές τζιαι στο καντήλιν λάδιν.
 Γ' αυτόν τζιαι συ, παιδάκι μου, την Μάναν να λατρεύεις

για να προκόψεις στην ζωήν τζι ούλλον θα προοδεύεις.
Τζιαι πάντα ναν'υπόψην σου πάντοτε ν'αθθυμάσαι,
αν μεν ακούεις τους γονιούς παρα γωνιάς τζιοιμάσαι.
Σου εύχομαι ολόψυχα καλά για πάντα νά'σαι
να αγαπάς την Μάναν σου τζι ήσυχος θα τζιοιμάσαι,
χαρούμενος εις την ζωήν τζιαι ευτυχισμένος θα'σαι.

Υπομονήν

Στίχους για την υπομονήν πρόκειται να συνθέσω,
με σκέψεις που'χουν νόημαν εγιώ θα τους εκθέσω.
Υπομονήν τζιαι φρόνησην χαράς τον που την έσει,
που τες παγίδες της ζωής αυτόν πάντα προσέχει.
Διώχνει το άγχος της ζωής τζιαι φέρνει ηρεμία,
δεν προσκόπτει σε τίποτε τζι έχει καλήν υγείαν.

Το πλάσμα που'χει υπομονήν για πάντα πετυχαίνει
τζι ό,τι δουλειάν επιχειρά πάντα καλά πηαίννει.
Κοντά εις την υπομονήν έν'η χαρά τζι η γνώση,
δικα δύναμην εις την καρκιάν τζιαι δεν θα σε προδώσει.
Σαν του Ιώβ υπομονήν αν θέλεις ν'αποκτήσεις,
πρέπει τον Πλάστην που καρκιάς πολλά να αγαπήσεις.

Σε κάμνει ευδιάθετον τζι ούλλα τα βλέπεις άσπρα
σου δικα κουράγιον στην ζωήν τζιαι σ'ανεβάζει στ' άστρα.
Για να αποκτήσεις 'πομονήν, πρέπει να μελετήσεις
τζιαι το βιβλίον της ζωής σωστά να ερευνήσεις.
Για ν'αποκτήσεις πομονήν πολλά θα κοπιάσεις,
μα έν'βραβείον άφθαρτον στο τέλος πουν' να πιάσεις.

Εγιώ είχα υπομονήν, στο κάθε πρόβλημάν μου,
γι'αυτό κραδκιούμαι στην ζωήν τζι έχω τζιαι την χαράν μου.
Εν έσει σαν την πομονή, ποφεύκονται τα λάθη,
τα βάσανα οι σκοτωμοί, τα μίση τζιαι τα πάθη.
Νά'χεις χαρούμενην ζωήν τζι ό,τι επιθυμήσεις,
πρέπει να κάμνεις πομονήν, ούλλα να τα κερδίσεις,
να ενεργείς με φρόνησην προτού αποφασίσεις.

Έτσι τζιαι 'γιώ κατάληξα εις το εξής σημείον:
 ο άνθρωπος ναν' ταπεινός σε όλον του τον βίον
 τζιαι πάντοτε να θεωρεί τον άλλον για πλησίον
 τζιαι θ'αποκτά υπομονήν στο τέλος τζιαι βραβείον.
 Έναν βραβείον που' θθα' σιει άλλον για να του μοιάσει
 τζιαι τζιείνος πόν'ν'αξιωθεί, αιώνια θα πνάσει,
 τζιαι που την τωρινήν ζωήν στην άλλην να περάσει.

(*Από την ποιητική του συλλογή

Ηλιοβασιλέματα τζιαι χαραυγή της δόξας μες στο περβόλιν της ζωής, Λάρνακα, 2014)

Ποίηση Ζαχαρία Λ. Συμεού

Το νεκροταφείον

Έκαμα μιαν επίσκεψην εις το νεκροταφείον
 τζιαι εν μου έμεινεν όρεξη που τζειαχαμαί να φύω.
 έβλεπα πάνω στους σταυρούς ονόματα γραμμένα
 τζιαι σκέφκουμουν πως θά'ρκετουν τζιαι το γυρίν μου εμένα.
 Τζιαι εδκιέβαζα τα γράμματα τα ονόματα να μάθω,
 που μέσα μου εσκέφκουμουν έτσι τζιαι εγιώ θα πάθω.
 Είδα πλούσιους τζιαι φτωχούς τζειαμαί νεκατωμένους,
 χωρίς να'χουν διαφορές στους τάφους σιεπασμένους.
 Τζι ως που'μασταν εις την ζωήν αλήθεια να το πούμεν,
 αλληλοσπαραζούμασταν να σιλλοφαηθούμεν.
 Γιατί ο ένας αδελφός τον άλλον θα τον κλέψει
 τζι αν του γελάσει δκυο δραχμές, θα κάτσει να τον παίξει.
 Ως τζιαι την γην πόν' του Θεού έχουν την μοιρασμένη,
 κλέφτουν που τον ανάολον οι τρισδυστυχισμένοι,
 κλέφτουν το χώμαν που εννά φά το άχαρον κορμί μας,
 αντί να κάμνουσιν καλά να τά βρει η ψυσιή μας.
 Τζι η μόδα που εσήκωσεν τωρά η νεολαία,
 ληστεύκει σε σαν παρπατάς χωρίς να'χεις ιδέαν.
 Ληστεύκουσιν τες τράπεζες τζιαι δεν κέφτονται κρίμαν,
 σκοτώνουν όποιον ι-βρεθεί ομπρός τους για το χρήμαν.
 Τζιαι τα χασίσια γέμισαν την οικουμένην όλη
 γιατί μας παραπλάνησαν ούλλους μας οι δικιάόλοι.

Άδρωπε, πώς κατάντησες, εν σκέφκεσαι ακόμα
 να πάρεις δρόμον σίουρον πριν να σε φά το χώμα;
 Γι'ατόν τζι εγώ φωνάζω το πέρκιμον ακουστεί,
 να αλλάξουμεν την στράταν μας, να πάμεν στην σωστή.
 Αφού η ζωή έν' περαστή, σαν όνειρον τελειώνει,
 τζιαι το κορμίν σου άδρωπε κάτω στην γην θα λιώνει.
 Σκέφτου το ώσπου έν' γλήορα, που χεις τζιαιρόν ακόμα,
 πριν σε πλακώσει η σιειμωνιά, πριν να σε φά το χώμα.

Παντρεύκουν τους αρσενικούς!

Εννά ρκέψω έναν θέμαν, μα'ν πολλά σκληρόν, καυτόν,
 δεν ηξέρω πώς να ρκέψω για το πρόβλημα αυτόν.
 Είδα στην τιβί μιαν νύχταν να παντρέφκουν αρσενικούς,
 είναι πρόβλημα μεγάλο, θα στερούν τους θηλυκούς.
 Ποιος εσκέφτην τούντην μόδαν, ήβρασιν αυτούς τους τρόπους
 τζιαι με τον νόμον σήμερα παντρεύκουν τους αδρώπους!
 Με τον νόμον τους παντρεύκουν, με κουμπάρον τζιαι παπά,
 φτάνει να'να αγαπημένοι, ο ένας τον άλλον να αγαπά.
 Δεν ξέρω ποια θα είναι η νύφη τζιαι ποιος θα'ναι ο γαμπρός,
 ποιος εννά... κουντά τ'αμάξιν τζιαι ποιος θα'ναι ...απ' εμπρός.
 Ποιος εννά κρατεί στη ράσιην το περίτου το γομάρι,
 ίσως να'να με το γυρίν τους να ...μοιράζονται τα βάρη.
 Τώρα πάσκουν νά βρουν τρόπον για να κάμνουσιν παιδικιά,
 ο Θεός πώς μας αντέχει τζι εν μας κάφκει στη φωδικιά;
 Που μας βλέπει κάθε μέρα εν πιστεύκω να το χάψει,
 μες στην κόλασην θα πάμεν τζιαι τζιαι μέσα θα μας κάψει!

Δίστιχα ερωτικά

Τα μμάδκια σο'ν ολόγελα τζιαι αστραπή το δειν σου
 τζιαι κυπαρίσιν ήμερον το νόστιμον κορμίν σου.
 Έχουν το χρώμαν τ'ουρανού, το χρώμα των ματιών σου,
 τούτα μου άψασιν φωδικιάν, μου τσουρουφλίζουν την καρκιάν
 τζιαι τρέχω ταπισών σου.
 Τζιαι με κρατάς στα σιέρκα σου, μ' έκαμες παίγνιόν σου.

Σαν τους ανθούς της λεμονιάς τ' ανθίζει στον τζιαιρόν της
τζιαι σου διά η μυρωδικιά σαν είσαι στον γυρόν της,
έτσι μου δκια η μυρωδικιά σαν είμαι στο πλευρόν της.

Είσαι περτίτζιν όμορφον με κότσιηνα σειιλούδκια
τζιαι το κορμίν σου μοσκοβολά σαν άνοιξης λουλλούδκια.

Όπου περάσεις ι-σκορπάς παντού την μυρωδικιάν σου,
που βκαίννει που το στόμανσου με την γλυτζιάν λαλιάν σου.

Ποίηση της Θεογνωσίας Χαριλάου

Το γέρημον το χρήμαν

Οι πρωτινοί δουλεύκασιν τίμια, προκομμένα,
βκάλλαν τον επιούσιον με σιέρκα ροζιασμένα.
Ποττ' εν εκαταδέχουνταν τ' άλλου για να γελάσουν,
με την ελιάν τζιαι το ψουμίν πάσκιζαν να χορτάσουν.
Γιατί ο κόσμος άλλαξεν, τον νουν μου πιλατεύκω,
ρωτώ τον τζιαι απάντησην που' λλόου του γυρεύκω.
Πολλοί λατρείαν έχουσιν στο γέρημον το χρήμαν
τζιαι οι αξίες της ζωής χαθήκαν πιον τζι έν' κρίμαν.
Κάθ' ημέρα ξεβαίννουσιν τα σκάνταλα στην φόραν,
εν μας' φήννουν να πνάσουμεν με σταλαμίν, με ώραν.
Όποιος βάλλει το σιέριν του για να γευτεί το μέλι,
η μυρωδικιά του τον μεθκιά, δικόν τ'ούλλον το θέλει.
Τζι όποιου πλασμάτου με ππαράν η πούγκα του βαρίσει,
πάσκει με δόλον τζιαι ψευκιάν τζι άλλα για να κερτίσει.
Πολλοί σήμερα εν έχουν ψουμίν για να χορτάσουν
τζιαι κάποιοι βάλλουσιν φτερά ψηλά για να πετάσουν.
Εν σκέφτουνται οι πράξεις τους κάποιους πως θ' αδικήσουν,
μανιάν έχουν πιο πολλά πλούτη να αποκτήσουν.
Μ' άμαν έρτει η ώρα τους τούν' την ζωήν ν' αφήσουν
μιτά τους εν ι-μπόρουσιν για να τα κουβαλήσουν.
Ας ι-σκεφτούν ώσπ' έν τζιαιρός τα πάθη τους ν' αφήσουν
τζιαι στούν' την ψεύτικην ζωήν τίμια πιον να ζησουν.

Τον διπλανόν σου ν' αγαπάς

Το κάθε πλάσμαν τον σταυρόν στην ράσιν του κρατεί τον
μ' αν έν' βαρύς τζι ασήκωτος τρώει τον, καταλυεί τον.

Ούλλοι που ζιούμεν στούν' την γην να δώσουμεν τα σιέρκα,
ένος ένι ο Πλάστης μας, είμαστιν ούλλ' αδέρκια.

Ένας τον άλλον ν' αγαπά τζιαι να τον σαιτίζει,
στον πόνον του παρηορκάν να δκια, να τον στηρίζει.

Να μοιραστεί τα βάσανα που ζώννουν την ψυσιήν του,
μιτά του να πορεύκεται σαν βράχος στην ζωήν του.

Τζιαι ο Χριστός που' ρτεν στην γην για μας τζιαι τα παιδικιά μας,
αγάπην μας εδίδαξεν να' χουμεν στην καρκιά μας.

Τον διπλανόν σου ν' αγαπάς, όπως τον εαυτόν σου,
τον πόνον τζιαι την θλίψην του νιώσε τον σαν δικόν σου.

Έμαν τον κόσμον αγαπάς τζι εσέν θα σ' αγαπούσιν
τζιαι τον δικόν σου Γολγοθάν με σεν θα μοιραστούσιν.

Ο πόνος αν μοιράζεται, λλίον μαλαθκιανίσκει,
με πίστην τζιαι υπομονήν πιο εύκολα γιανίσκει.

Ποίηση του Μάρκου Κατσιατή

Έχω δκυο ψυχολόγους

Έχω δκυό ψυχολόγους τζιαι μιλώ τους ταχτικά
τες ψευκιές τζιαι τις αλήθειες τζι άλλα περιστατικά.

Για τον ένα ψυχολόγον έν' ο κήπος του σπιδκιού
τζιαι ο άλλος που λαλείτε έν' ν η ποίηση του νου.

Τζι άμα έρχονται οι πλήξεις πάνω μου για να με φάσιν
τζιαι κοντεύκει για να σπάσει το δικό μου το καφάσιν,
νακατεύκω μες στην αυλήν, στους κήπους των σπιδκιών μου
τζιαι το τζιελάδημαν πουλιών γαργάλισμαν των 'φκιών μου.

Τζι έρκεται μου η έμπνευση να κατταρκάζω στίχους,
 με τον βασμόν των μελισσών των φυλλωσιών τους ήχους.
 Του τόξου του ουράνιου χρωμάτων τα λουλλούδκια
 φτεροπετούν που μέσα μου σιηλιάες αγγελούδκια.
 Την μουσικήν που τζιελαδούν πετώντας τα πουλούδκια
 να ντύνω με τους στίχους μου τζιαι στήνουμεν τραούδκια.
 Να τρέσει γάργαρο νερόν τζιαι πότιστρα να στήννω,
 να πίννει η φύση η νεκρή τζιαι να την αναστήννω.
 Τον ήλιον πας στον ουρανόν να δω να σκαρφαλλώνει,
 να πέμπει τ' άπλετον το φως τζιαι να τη δυναμώνει.
 Έτσι τζι εμέναν η ψυσιή αγάλλεται τζιαι πάλλει
 τζιαι πιον σκορπώ τες πλήξεις μου που μιαν μερκάν ως άλλην.
 Έτσι τζι εσέν ρε άδρωπε αμαν σε τρων οι πλήξεις
 να βρεις ενδιαφέροντα για να τες καταπνίξεις.

Θέλω λαούτα τζιαι βκιολιά

Άμα πεθαίνω κότσινα
 θέλω σας να φοράτε,
 έτζιε θέλω να κλαίετε,
 μόνον να τραουδάτε.

Αν μ' αξιώσει ο Θεός
 τα γεραδκειά να φτάσω
 τζιαι κλείσω τζιαι τα μάδκια μου
 στην υστερκάν να πνάσω.
 Τζιαι να βαρούν τη ράσιη μου
 εμέν καμπόσα γρόνια
 τζι α μου φακκούν γυρόν γυρόν
 εμέν παιδικιά τζι αγρόνια.

Λαλώ το να το μάθετε
 τζιαι στο χαρτίν το γράφω,
 θέλω λαούτα τζιαι βκιολιά
 που πάνω που τον τάφο.

Νεκρολούλουδα στον Κόκο *

Ακούστηκε λυπητικά να παίζει η καμπάνα,
κηδεύουν τζιαι τον τζύρην τους τζιαι πά'να βρει την μάνα.
Δοξάζω τον τον πλάστην μου που'ναι στα ψηλωμένα,
που ξέρει ούλλα τα κρυφά τζιαι τα φανερωμένα.
Μα θα το πω ξεκάθαρα τζιαι κάμνω αμαρτίαν,
έκαμες 'πλάστη μου για 'μέν μεγάλην αδικίαν.
Αφού λαλούν ο πλάστης μου πως κάμνει δίτζιαν κρίσην,
έν' άδικον τους δκυο γονιούς που τα παιδικιά άζυππα να χωρίσει.
Που έπιασεν την Δήμητραν τζι επήεν μακριά μας,
κόμα εν εστεγνώσασιν χαμαί τα δάκρυά μας.
Τζι έπρεπεν Κόκο τον σταυρόν μόνος σου να σηκώσεις
τζι ό,τι μπορούσες στα παιδικιά εις την ζωήν να δώσεις.
Να τα θωρείς να σιαίρεσαι να'ν της ζωής σου φάρος,
μα άλλα ελοάρκαζεν για 'σέν ο μαύρος χάρος.
Με τούντην πράξην τα παιδικιά εννά τα φαρμακώσει,
αλλ' όμως με την Δήμητραν θα σας ξαναενώσει.
Θα σε θυμούνται ούλλοι τους μες στην κοινότητά σου
διά την καλοσύνην σου τζιαι την πραότητάν σου.
Λλίον τζιαιρόν σε γνώρισα, Κόκο μου, μα λαλώ το,
έννα θυμούμαι πάντοτε τζείν'το χαμόγελόν σου.
Θέλω να'σιετε αντοχήν Σώτο μου, Χρίστο μου, Άντρη,
Μαριέ μου λεβέντη,
για να ξεβούμεν το βουνόν τζείνον του Κουτσοβέντη.
Θα κλάψετε, θα ππέσετε, πολλά θα λυπηθείτε,
μα έσιετε τα νιάτα σας να ξανασηκωθείτε.
Λαλώ σας το ξεκάθαρα, με δίχως χαρακκίρι,
στην Αραδίππου, ξέρετε, θα 'σιετε έναν τζύρη.
Να πάεις Κόκο στο καλόν, στα άστρα τζιαι στην πούλια
τζιαι τα παιδικιά σου άφηκες πίσω σου παραπούλια.
Στεφάνιν με τραντάφυλλα εγιώνι σου χαρίζω
τζιαι ώσπου ζω πάνω στην γην εννά σε μακαρίζω.

(*Ο Κόκος Ττώνης πέθανε έναν χρόνο ύστερα από τη γυναίκα του,
στον Συνοικισμό Πολεμίδια, στη Λεμεσό.)

Ποίηση του Μανώλη Βασιλείου

Ο παραόπιστος

Τζιείνος ο παραόπιστος Πετρής του Θεοδόση
ήβρεν τζιαι πάλε αφορμή άλλο να ξεσπιτώσει.

Αρκάστηκε τον ο Σαββής την κόρη του ν' αρμάση
τζιαι έπιασεν κάτι δανεικά το σπίτιν της να σάσει.

Ο γρόνος έγειρε Σαββή οι τόκοι παρπατούσιν
τα δανεικά κοντέψασιν να διπλασιαστούσιν.

Εν εγιωρκήσαμεν Πετρή, ο γρόνος ήταν πίσω
έχω τζιαι τέσσερις ψυσιές έσσω για να ταΐσω.

Εγιώ δεκάρα εν δυω θέλω να με πιερώσεις,
να μου πουλήσεις τες ελιές τζιαι να μου τες βουλλώσεις.

Έν' κρίμαν τζιαι που τον Θεό Πετρή να μ' αδικήσεις.
Έν' των παιδικιών μου οι ελιές με μας τες ιστερήσεις.

Φέρτο κκοτσιάνιν αύριο να πάμε στον μουχτάρην,
έτσι τιμήν που σου διω κάμνω μεγάλη χάρην.

Άτιμε παραόπιστε το κρίμα στον λαιμόν σου,
λιμπίστης το χωράφι μου τζιαι θέλεις το δικό σου.

Τούτα που κάμνεις ρε Πετρή κάποτε θα πιερώσεις,
διάς του άλλου δανεικά για να τον ξεσπιτώσεις.

Μα ο Θεός πουπανωθικό δίτζιαι θα σε δικάσει
τα άδικα εκέρτισες να μεν σου φήκη πλάση.

(Β' βραβείο Γιορτής Κατακλυσμού 2015)

Φάρος φωτεινός - 70 χρόνια ΑΟΝ - ΕΔΟΝ

Ήσουν ο φάρος τζιαι το φως για εβτομήντα γρόνια
τζιαι φώτισες τζιαι μόρφωσες γονιούς, παιδικιά τζιαι αγγόνια.

Ούλλοι που μες στες τάξεις σου σωστά γαλουγηθήκαν,
στην κοινωνίαν άξιοι τζιαι ικανοί ξεβήκαν.

Μέσα σε δύσκολους τζιαιρούς στα πέτρινα τα γρόνια,
τους δίδαξες την αδρωπιάν να την κρατούν αιώνια.

Ήμουν τζιαι εγίω ο τυχερός κοντά σου να φοιτήσω
τζιαι τες δικές σου τες αρχές να τες κληρονομήσω.

Τα όσα έν' που μου 'δωσεων ΕΔΟΝ εις την ζωήν μου,
ήταν θεμέλιος γερός τζιαι έν' πάντα στην ψυσιήν μου.

Τζιείνα που εδιδάκτηκα πο σέν εκράτησά τα,
με την δικήν μου την σειράν άλλου εχάρισά τα
εις τα δικά μου τα παιδικιά κληρονομιάν τζιαι μάλιν.
Στο πέρασμαν που την ζωήν μα τζιαι στην βιοπάλην.

Να εκτιμούν τζιαι ν' αγαπούν το δίτζιον του αδρώπου,
την πρόοδον τζιαι την χαράν να θέλουν τούντου τόπου.

ΕΔΟΝ σκολείον της ζωής τζιαι πρώτη στους αγώνες,
στον τόπον όσα έκαμες θα μείνουν στους αιώνες.

Πάντα στην πρώτην την γραμμήν τζιαι στην πρωτοπορίαν.

Να φέρεις μιαν καλλύττερην για ούλους κοινωνίαν.
Εκατοντάες ήρωες μέσα που τες γραμμές σου
το γαίμαν τους έδωσαν το, πίστεψαν στες αρχές σου.

Αντρόσιην εις τον φασισμόν εβάλαν τα κορμιά τους,
να σώσουν την πατρίδαν τους τζιαι τα ιδανικά τους.

Τιμή τζιαι δόξα στην ΑΟΝ τζιαι στην ΕΔΟΝ ακόμα,
που στη ζωήν μας έδωκαν τζιαι νόημα τζιαι χρώμα.

Η στρατά που μας χάραξες εγίνην λεωφόρος,
ήσουν τζιαι εννά'σαι οδηγός, φάρος τζιαι πρωτοπόρος.

(Β' βραβείο Παγκύπριου Διαγωνισμού 70χρονα ΑΟΝ-ΕΔΟΝ)

Ποίηση του Ευθύμιου Ευθυμίου

Το μοιρολόι της Κύπρου

Ήλιε που δκιας ζωήν της γης, της φύσης τζιαι του κόσμου,
με το φεγγάρι το λαμπρό, δώστε τζιαι μεν το φως μου.

Τζι εσείς ανεμοθύελλες που στα ψηλά πετάτε,
δικλάτε λλίον χαμηλά ελάτε βοηθάτε.

Έσι' ένα νέφος πάνω μου, μαύρο σκοτεινιασμένο,
είμαι μια γλάστρα πας τη γη, με φκίορο μαραμένο.

Θέλω τζι εγιώ να δω το φως, να ξαναπρασινίσω,
ο ήλιος να με ξαναδεί, πέρκι τζι εγιώ ανθίσω.

Ελάτε να με σώσετε, μόνον εσείς μπορείτε,
το νέφος να το δικιώξετε τζιαι μέναν να με δείτε.

Εν έσειι πλάσμαν πας στην γην που μπόρει να με σώσει,
μισόν αιώναν καρτερώ, κάποιον να με λυτρώσει.

Για να φανεί του ουρανού το γαλανόν του χρώμα,
γλυτζιές καμπάνες ν' ακουστούν, που έν' βουβές ακόμα.

Να τζιελαδήσουν τα πουλιά που μείναν κουρρωμένα,
ενώστε τις δυνάμεις σας, σκεφτείτε πιον τζιαι μένα.

Θέλω να ζήσω Λεύτερη όπως σαν ήμουν πρώτα,
το μαύρο νέφος να χαθεί τζιαι να φανούν τα φώτα.

Ήλιε μου σε παρακαλώ δε τους χαροκαμένους,
δώσ' τη χαρά στους πρόσφυγες τζιαι τους εγκλωβισμένους,
σκέφτου τες μάνες, τα παιδικιά πού' χουν αγνοουμένους.

Παραδειγματιστείτε

Μες στην πλατεΐαν του χωρκού, μιαν δεκαρκάν αδρώποι,
στεκούμασταν ούλλοι γυρόν, κοντά στο σιντριβάνιν
καρτζιήν στο πλιθαρόχτιστον, θωρούσαμεν τον δρόπην,
πάνω που την πετρόσκαλαν, που κάτω στο τταβάνιν.

Εσυναχτήκασιν πολλοί στρούθοι τζιαί τζιελαδούσαν
τζιαί εφτεροπετούσασιν, για να τον συντρομάξουν,
γλήγορα φύε που δαμαί, σαν να του ελαλούσαν,
ώσπου τζιαί καταφέραν τα, κάτω να τον πετάξουν.

Αρκέψαμεν τες πισκαλιές, οι παρευρισκομένοι,
γιατί εκαταφέρασιν, τ' αθώα τα στρουθούδικια,
που εξεβήκαν νικητές, γιατ' ήταν ενωμένοι,
να σύρουν κάτω ερπετό τζιείν' τα μιτσιά πουλλούδικια.

Είδεν την φάσσην ο σοφός, που' στεκεν στο καντούνιν
τζι έρκετον κατά πάνω μας, για να μας εξηγήσει,
επόνεν τζιαί το πόδι του, εκράταν τζιαί παστούνιν,
τζι εμείς εαρπαχτήκαμεν, πως θα μας το γυρίσει.

Εκόντεψεν τζιαί είπε μας, παραδειγματιστείτε,
εγέμωσεν ο τόπος μας θερκά τζιαί ποφουσούσιν,
κουφάες πόν' τριτζιέφαλες τζιαί να καλοσκεφτείτε,
να μείνετε μονόουλοι, για να σας φοηθούσιν.

Σαν τα πουλιά να κάμετε, που κάμασιν του δρόπην,
ούλλοι σας να φωνάξετε, είσαστε κότζι' αδρώποι!

Ούλα τ' αγαπημένα

Αν δεν γνωρίζεις ξενιδκιάν, αρώτα με εμένα,
που φεύκεις που τον τόπο σου, χωρίς να μελετήσεις
τζιαί 'φήνεις πίσω σου χαρές τζι ούλα τ' αγαπημένα,
χωρίς να το καλοσκεφτείς, ούτε τζιαί ν' αρωτήσεις.

Φτάνεις σε χώρα μακρινή, νέα ζωή ν'αρκέψεις
τζιαί που την πρώτη τη στιγμή, δέρνεσαι, συλλοάσαι,

τη μάνα που σε γέννησε, πρώτην εννά γυρέψεις
τζιαι πέφτεις για να τζιοιμηθείς τζι αρκέβκεις να λυπάσαι.

Πού ήσουν, πού εβρέθηκες, έρημος σ' άλλα μέρη,
για μια καλλύτερη ζωή, είπες να δοτζιμάσεις,
σαν το βρεμένο το πουλλί να σου χτυπά τ' αέρι,
μα έμελλεν τα όνειρα, στην ξενιδκιάν να χάσεις.

Φεύκουν τα νιάτα, καρτεράς, χαμένος μες στα σιόνια,
τούτον το λάθος που' καμες, τον εαυτό σου βρίζεις,
την παιδική σου γειτονιά τζιαι τα χαμένα γρόνια,
στην εκκλησιά τ' Άϊ Λουκά, τον νου σου να γυρίζεις.

Τζιαι του χωρκού τες στράτες του, να τες θωρείς ομπρός σου,
τα σπίδικια του τα χαμηλά, τα πλιθαροχτισμένα
τζιαι να' ρκουνται στη σκέψη σου, ο φίλος, ο αρφός σου,
το πρώτον το σκολείον σου,
τ' όμορφον καφενείον σου
τζι' ούλα τ' αγαπημένα.

Κουράγιο

Μην χάνεις το κουράγιο σου και στη ζωή κρατήσου,
ούτε να απελπίζεσαι για την κακή σου μοίρα
κι αν σ' έρχονται ανάποδα, δεν ειν' επιλογή σου
όλες οι υποθέσεις σου, μες τη ζωή τη στείρα.

Και μην τα βλέπεις σκοτεινά, μην είσαι ντροπιασμένος,
είναι φουρτούνα θα το δεις, κάποτε θα περάσει,
κράτα τα μάτια σου ανοιχτά, σαν φάρος αναμμένος,
έχεις μυαλό, έχεις καρδιά, αυτά δεν τα' χεις χάσει.

Έχεις τα πόδια λεύτερα για να μπορείς να τρέχεις
και τις σκοτούρες ξέχνα τες, φίλε μου, μα θυμήσου,
έχει τυφλούς που δεν βλέπουν και συ τα μάτια έχεις,
ανάπηρους που δεν μπορούν, το γόνυ να λυγίσουν.

Ζωντάνεψε και όρθωσε ψηλά το μέτωπο σου,
κι αν σ' αδικήσαν άνθρωποι πίσω να μην γυρίσεις,
πάρε ανάσα περισσή να βρεις τον εαυτό σου
και τις χαρές π' έχει ζωή, να μην τις χαραμίσεις.

Κοίτα τ' αστέρια τ' ουρανού, τον ήλιο, το φεγγάρι,
ρούφα την κάθε ομορφιά, το άρωμα της φύσης,
δες τα πουλιά που κελαηδούν, στα λούλουδα με χάρη,
πες πως ξαναγεννήθηκες κι απ' το μηδέν ν' αρχίσεις.

Ποίηση του Μάριου Ορθοδόξου

Η απληστία του αδρώπου

Ο άδρωπος στην φύση του
έν' πάντα πλεονέκτης
έν' ύπουλος τζιαι αχώνευτος
κακεντρεχής τζιαι ψεύτης.

Θεός όταν εσκέφτηκεν
τα γρόνια να μοιράσει
σαράντα γρόνια έδωκεν
στον άδρωπον να πιάσει.

Σαράντα γρόνια, πλάστη μου,
για μέναν είναι λλία,
άδρωπος είμαι πας στην γη
έχω σκοπό τζιαι χρεία.

Τζι ο πλάστης μου εφώναξεν
τα ζώα μαζεμένα
σαράντα γρόνια στην ζωή
να δώσει στον καθένα.

Αρκούδα σιύλλος γάρος
ελούθηκαν στον κλάμαν,
να τυραννιούνται άδικα
τι έφταιξαν, τι κάμαν.

Τα ζώα ε-αρνήθηκαν
ούλλα την προσφοράν του
να υπηρετούν τον άδρωπον
που ένεν στα καλά του.

Είκοσι γρόνια έν' πολλά
πάνω σε τούντην πλάση
τζι ούλλον να βασανίζεται,
θέλει να 'πά να πνάσει.

Τζιαι πολοήθην άδρωπος
με πονηρκάν τζιαι νάζιν
τούτοι εν ξέρουν που ζωή,
τίποτα εν τους νοιάζει.

Ο άδρωπος ο άπληστος
ποττέ του εν χορτάνει,
τα γρόνια που εν θέλασιν
για λλόου του τα πιάνει.

Πάρ' τα λοιπό, χαλάλι σου,
τζιαι σαν χτηνό να πράξεις
τζιαι μεν έρτεις αργότερα
εμένα να μου κλάψεις.

Γαιδουρίσια έν' η ζωή
μετά που τα σαράντα,
δουλεύφκει ασταμάτητα
να έχουσιν τα πάντα.

Που τα εξήντα τζι ύστερα
δυνάμεις λλιοστεύφκουν
τζιαι σε αφήνου σύξυλον
τζιι αυτές βουρούν τζιαι φεύφκουν.

Κακή ζωή τζιαι άραχνη
μαύρη σαν καλιακούδα,
που τα ογδόντα τζιι ύστερα
μοιάζουμεν της αρκούδας.

Κάμνει ζωή γαουρινή
για να τα φέρει βόλτα,
μετά σαν σιύλλον κάθεται
αππέσσω που τη πόρτα.

Τζιαιμαί είναι τα δύσκολα
τον νου του άμα χάσει
τζιαι γίνεται περίγελο
τα ογδόντα άμα πιάσει.

Τα γρόνια τα ανέμελα
είναι ως τα σαράντα,
τα άλλα είναι των κτηνών
που τα 'κλεψεν για πάντα.

Ό,τι κόψει η κούτρα του
πρέπει να το ζυγίσει,
ύστερα μετανόηση
τίποτε εν αξίζει.

Διάλογος του κορμιού με την ψυσιή

Τζιαι το κορμί με την ψυσιή
είχαν συνομιλία
τζιαι το κορμί ελάλεν της
τα γρόνια του έν' λλία.

Ό,τι γρωστεί ο πλάστης μου
τζιαινος έν' που ορίζει,
γιατι είναι τζιαι τους δκυο
την τύχη μας που ρίζει.

Τζιαι όταν έρτει προσταγή
τζιαι την ζωή θα πάψουν,
εννά 'νεβώ στους ουρανούς
τζιαι σένα θα σε θάψουν.

Γιατί ψυσιή έν' αθάνατη
πετώντας στον αιθέρα,
θα τιτβίζει σαν πουλιά
που σσιήζουν τον αέρα.

Να μεν μου κοκορέφκεσαι
ψυσιή μου καημένη
τζιι αν το κορμί έσειε καμούς
τζιαι σου 'σαι ζημιωμένη.

Μα έννεν μόνον στο κορμίν
φάρμακα που ορίζουν,
τζιαι της ψυσιή το μερτικό
με πίκρες το ποτίζουν.

Μα του κορμιού τα βάσανα
λλίον πολλά περνιούνται,
μα οι αρρώσκιες της ψυσιής
ποττέ'ν εξεπερνιούνται

Τζι' αμέσως ψυχοφάρμακα
ψυχίατροι καπάλιν,
καμμιά ψυσιή εν γλίτωσεν
το μαύρο της το χάλιν.

Επήρες με μονότερμα
τζι αν θέλεις την αλήθκιαν,
ισοβαρούν οι πόνοι μας,
δεν λέω παραμύθκια.

Ό,τι τρυπώσει στο κορμί
ρουφάς το σαν σφογγάρι,
μα ό,τι της αναλογεί
τζιαι η ψυσιή θα πάρει.

Πόνος, γέλιος τζιαι χαρά
ούλλα καταχωρούνται,
καθένας του το μερτικό
παίρνει που δικαιούται.

Είμαστεν αυτοκόλλητα
τζιαι πάμεντε πακκέττο,
μαζί στην λύπη στην χαρά
πριν βάλουμε λουκέττο.

Όλα σωστά τα έπλασε
ο πλάστης μ' εξυπνάδα,
εσούνι είσαι η φωδκιά
τζια γιώνι η λαμπάδα.

Τζιαι σαν λαμπάδα φέγγω σου
τον δρόμο να χαράξεις,
σε ποιον λειμνιώνα δροσερό
να πάεις να αράξεις.

Εσού για μένα έν' το φως
τζιαι γιω ο λυχνοστάτης,
θα σ' έχω μες στ' αγκάλια μου
πάντα ως την υστάτη.

Έλα δαμαί ψυχούλλα μου
μαζί να αγκαλιαστούμεν,
να ζιούμε μ' αγαλλιάσες
ώσπου να χωριστούμεν.

Ποίηση Ξένιας Σίκκη-Βασιλείου

Παιδικιά καλοδεχούμενα

Αντρέπουμε τζιαι να το πω
που κάποτε νομίζω
πως μου φωνάζεις μάνα μου'
τζιαι πίσω μου γυρίζω.

Τζιαι σκέφτουμε τζείν' τα μωρά
που χάννουν τους γονιούς τους
πώς τα περνούν μες στη ζωή
με δίχως τους δικούς τους.

Έχω τζιαι 'γίω δύο παιδικιά
γέννημαν άλλης μάνας
που κτύπησεν για λλόου της
λυπητερά καμπάνα.

Μεγάλωνναν τζιαι μου 'λεγαν
τζι οι δκυό τα μυστικά τους,
τις αγωνίες τζιαι χαρές
τα αισθηματικά τους.

Παντρεύτηκαν τζι έχουν παιδικιά,
έχω τζι εγίω εγγόνια
που θ' αγαπώ, θα νοιάζουμαι
όσα μου μένουν χρόνια.

Μακάρι να κατάφερα
νάν' ευχαριστημένα,
τούτον θα είναι αμοιβή
μα τζιαι χαρά για μένα.

Ένωσα συναισθήματα
που δεν τα είχα νιώσει
τζι ευχαριστώ τον Πλάστη μου
για ό,τι μου 'χει δώσει.

Ποίηση Νικόλαου Διάκου

Φυσική ανθρώπινη ζωή

Οι λόφοι κι οι βουνοπλαγιές γεμάτες με μυρσίνια
κρατούσαν το πράσινο χαλί κι ομόρφαιναν την πλάση.

Οι πέρδικες γλυκόλαλες κρατούσαν ίσο στους αυλούς
των γηραιών ξωμάχων που σκόρπιζαν τη μουσική
κι ημέρωνε η ψυχή τους στην αύρα του καλοκαιριού.

Στο λιόγερμα του ηλιάτορα που δρόσιζε η μέρα
πολλά πετούμενα μαζί απλώναν τις φωνές τους
κι έμοιαζ' η πλάση γύρω τους παράδεισος αγγέλων
με συνοδούς τα χερουβίμ, τα σεραφίμ μαστόρους.

Ήτανε τόπος ήσυχος και όμορφα πλασμένος
μ' ανθρώπους που παλεύανε να βγάλουν το ψωμί τους
για να ταΐσουνε παιδιά, να θρέψουνε φαμίλιες,
που τραγουδούσαν στις χαρές, χορεύαν στις γιορτές τους
κι ήσαν μια γλύκα της ζωής και της καρδιάς λαχτάρα.

Η ζέστα του καλοκαιριού, το κρύο του χειμώνα
ανάγκαζε τι φαμελιές να είναι αγαπημένες
και να ζητούνε τον Θεό στις δύσκολες τους ώρες.

Η κάθε μάνα τακτικά σαν πλάκωνε η εσπέρα
κάπνιζε τα κονίσματα με τη ζεστή την πίστη
για ναν' καλοδεχούμενο το έλεος του Υψίστου.

Ο Άγιος Γεώργιος καβάλλα στο φαρί του,
σεριάνιζε στις γειτονιές κι έδιωχνε τα κακά τους,
για ναν βουκόλοι, γεωργοί, ξωμάχοι και τεχνίτες
ήσυχτοι το βράδυ τους που ο ύπνος τους ερχόταν
να φέρει την ξεκούραση στον κάματο της μέρας.

Τέτοιες στιγμές σου Πλάστη μας φύλαγε στον καθένα
για να τις βρούμε αιώνιες στον γυρισμό που θα 'ρθει
να πάμε στην Ιθάκη μας, στους τόπους τους δικούς μας.

Ποίηση Ανδρέα Γεωργίου

Πικρές μνήμες

Σήμερα η ιστορία γυρίζει τις σελίδες
της προς τα πίσω.
Γυρίζει πίσω στην 20η Ιουλίου 1974.
Πικρές μνήμες πληγώνουν τούτη την ώρα
τη θύμησή μας.

Και η θύμησή μας γυροφέρνει
σε τόπους τουρκοπατημένους,
σε σπίτια ερειπωμένα,
σε εκκλησιές βουβές,
σε αγαπημένα πρόσωπα χαμένα,
σε αδελφούς ξεριζωμένους,
σε αδελφούς εγκλωβισμένους,
σε αδελφούς αγνοουμένους,
σε αδελφούς νεκρούς.

Μέσ' από τις πικρές μας μνήμες αναβαπτίζομαστε.
Οπλιζόμαστε με δύναμη και θάρρος·
με καρτερικότητα και αποφασιστικότητα.
Βοηθούμαστε να διατηρήσουμε τη σπίθα του ξεσηκωμού
κάτω από τη στάχτη και τα ερείπια.

Σήμερα ορθωνόμαστε και αντιλαμβανόμαστε πως
χωρίς ενότητα, χωρίς αγώνα, χωρίς θυσίες,
ο εισβολέας δεν αντιμετωπίζεται,
ο κατακτητής δεν εκδιώκεται,
η αξιοπρέπεια και η τιμή δεν κατοχυρώνονται.

Μπροστά μας διανοίγεται μια μόνο λεωφόρος,
η λεωφόρος της ελευθερίας.
Τη διανοίγει η συναίσθηση του χρέους
προς το δακρυσμένο Πενταδάκτυλο.
Τη διαγράφει η συνειδητοποίηση
της ιστορικής μας ευθύνης έναντι της βαρυτενθισμένης

Κερύνειας, της Μόρφου και του Βαρωσιού.
Την προβάλλει το άσβεστο φως που διαχέεται
από την πυρφόρα δάδα του Απόστολου Ανδρέα.
Την επιβάλλει η αναμενόμενη λύτρωση
των αγνοουμένων μας.
Τη χαράσσουν τα κόκαλα των νεκρών μας
που τρίζουν και καρτερούν.

Στη μάνα του αγνοούμενου

Το μοιρολόι σου ασταμάτητο γοερό.
Τα δάκρυά σου μαύρα ακατάσχετα.
Ο καημός ρυτίδωσε τα μάγουλά σου.
Ο πόνος σου σπαράζει τα σωθικά.
Η πίκρα σου καίει την καρδιά.
Η αγωνία σου έντονη και διαρκής.
Ο πόθος να γυρίσει ο καλός σου, άσβεστος.
Η ελπίδα της ανάστασης μόνιμη.
Η υπομονή σου ανεξάντλητη.
Η αποφασιστικότητά σου ατσάλινη.
Η περηφάνια σου δίκαιη.
Η μορφή σου αγέρωχη.
Η δύναμη της ψυχής σου,
ξεπέρασε τα ανθρώπινα όρια
και ροβολάει σε κάθε γωνιά
προκαλώντας μας το θαυμασμό.

Αισθάνομαι αδύναμος να σ' εμψυχώσω.
Μόνο να σε προσκυνήσω μπορώ.
Προσπαθώ να σε νιώσω.
Μια ευχή κάνω για σένα.
Κρατήσου όρθια λίγο ακόμα.
Υπομονή. Η λύτρωση θα 'ρθει.

Ποίηση της Ζωής Απόστρατου

Επιτέλους κατάλαβες...

Ο Πίνακας στον τοίχο απεικονίζει μια φιγούρα,
 μια φιγούρα τόσο γνώριμη σαν τον άνθρωπο που βλέπεις στα όνειρα σου.
 Λες και ο ζωγράφος είχε εισχωρήσει στο μυαλό σου και ήξερε ακριβώς τι να ζωγραφίσει.
 Κάθεσαι, παρακολουθείς τον Πίνακα για ώρα, τόση ώρα που το φως
 που με βία έμπαινε στο δωμάτιο από τις χαραμάδες των παραθύρων έσβησε.
 Από τον τόσο χρόνο που έχει περάσει βλέπεις τη φιγούρα να κινείται,
 είναι σαν η φιγούρα να απέχτησε ξαφνικά ρυθμό και άρχισε να χορεύει,
 μέσα στον χώρο του καμβά. Οι κινήσεις της είναι αργές, αλλά κρατούν έναν ρυθμό,
 τον ρυθμό από το αγαπημένο σου παιδικό τραγούδι.
 Το κεφάλι σου είναι έτοιμο να σπάσει,
 προσπαθείς να θυμηθείς ποιος είναι αυτός ο γνωστός άγνωστος.
 Δεν ξεχωρίζεις αν το σώμα είναι μιας γυναίκας, ενός άντρα ή ακόμα ενός παιδιού.
 Είναι πρωί, τα μάτια σου μόλις έχουν ανοίξει, κατευθύνεσαι προς το μπάνιο,
 βλέπεις το είδωλό σου στον καθρέφτη.
 Συνειδητοποιείς ότι ο πίνακας που έχεις δει ήταν μέσα στον ύπνο σου.
 Η γνωστή άγνωστη φιγούρα,
 δεν ήταν τίποτα άλλο παρά μόνο Εσύ. Εσύ και οι κρυμμένες σου οι επιθυμίες.
 Όλα αυτά που φοβάσαι να κάνεις.
 Τώρα που κατάλαβες, καιρός είναι να αρχίσεις να διεκδικείς τις επιθυμίες σου!

Ένα βήμα τη φορά

Η καθημερινότητα περνά
 μέσα από τα μάτια σου κι εσύ αδιαφορείς.
 Σταμάτησες να δίνεις σημασία
 στη μικρή ευτυχία που μπορεί να σου χαρίσει μια στιγμή.
 Η στιγμή που κάθεσαι σε ένα παγκάκι με μία φίλη.
 Η στιγμή του απρόσμενου.
 Η στιγμή που ένα σκυλάκι περνάει τον δρόμο
 κουνώντας χαρούμενα την ουρά του.
 Ε, λοιπόν φίλε μου
 μην περιμένεις την απόλυτη ευτυχία να έρθει.
 Ζήσε την!
 Δώσε σημασία στους αδιάφορους ανθρώπους
 που περνάνε μέσα από αυτήν.
 Σταμάτα να χαζεύεις και Ξύπνα!

Δημιουργία Σκηνής

Η φωνή που μέσα σου
κρύβεις είναι
το χαμένο συναίσθημα
που σε ταξιδεύει
Η φωνή που μέσα σου
κρύβεις είναι το πρώτο
τιτίβισμα ενός πουλιού
όταν αντικρίζει τη μαμά του
τρομαγμένη αλλά Χαρούμενη
Η φωνή αυτή δεν πρέπει
ποτέ να σωπάσει!
Γιατί καλέ μου εαυτέ αν
σωπάσει αυτή η φωνή
πώς θα συνεχίσει να
εμπνέει τους αγαπημένους
μου ανθρώπους;

Αγαλμάτινη σκέψη

Μένεις ακίνητος, παγώνεις
βλέπεις τα μάτια μιας τρομαγμένης ψυχής
το βλέμμα της άγριο
αλλά τα μάτια τρομαγμένα
Φοβάσαι.
Φοβάσαι να καταλάβεις τι νιώθει.
Φοβάσαι να αντικρίσεις την αλήθεια.
Αυτό σε κάνει
ένα πέτρινο άγαλμα.
Ένα άγαλμα που μόνο μια έκφραση έχει
και κανένα συναίσθημα δεν μπορεί να διαπεράσει την πέτρα του.
Μην ξεχάσεις ποτέ όμως
η πέτρα μπορεί να χαραχτεί
και ο κατάλληλος δημιουργός
να σου πάρει τον τρόπο από τα μάτια.

Ποίηση του Ανδρέα Μιτσηγιώργη

Κύπρος

Κύπρος, απόφιο κι όμορφο ελληνικό νησί,
που το ο Ταφάων, ο σκληρός, σπρώχνοντας σε μ' ορμή,
σε χώρισε απ' τη μάνα σου, απ' αδελφό κι απ' αδελφή
και σε παρέσυρε μακριά μόνη σου στην ανατολή.

Ανάδελφη, απροστάτευτη βρέθηκες ξαφνικά
να βλωοδέρνεις μόνη σου σε αφιλόξενα νερά,
να σε επιβουλεύονται ξένοι κι αλλόθρησκοι λαοί
κι η μάνα σου να μην μπορεί να βοηθήσει η καφερή.

Αγαρηνοί ρημάζανε την άγια σου τη γη,
μ' χρι που δω ροβόλησε, για να σε σώσει ο Διγενής.
Σκλάβα σε πήραν Ενετοί, Φράγκοι και Οθωμανοί,
όμως κανείς δεν μπόρεσε να σου νοθέσει την ψυχή.

Και τώρα άλλο ένα σταυρό στους ώμους κουβαλάς,
στο ανηφόρι της τιμής, της δόξας και της λευτεριάς,
βέβαιη για το δίκιο σου κι ότι η Ανάσταση θα ρθει,
θα ενώσεις τα κομμάτια σου και θα ελευθερωθείς.

Η κούκλα μου

Χυτό κορμάκι,
και λυγερό,
χαριτωμένο
και σφριγηλό.

Μουτράκι όμορφο,
γεμάτο γλύκα,
μορφή αγγέλου,
όλο αρμονία.

Πράσινα μάτια,
αμυγδαλωτά,
εκπέμπουν χάρη
και τσαχπινιά.

Δέρμα βελούδινο
και ροδαλό,
δροσιά γεμάτο,
λείο, στιλπνό.

Μαλλί ολόξανθο,
σαν το μετάξι,
σκορπά απόφιο
παντού χρυσάφι.

Φτερούγες θα 'χε,
πριν κατεβεί,
να ρθει κοντά μας
κάτω στη γη.

Στόμα ολόγλυκο,
που μέλι στάζει,
χείλια χυμώδη,
σαν το κεράσι.

Το τριανταφυλλάκι

Στον ολάνθιστο τον κήπο
το μικρό το Ελενάκι
εμαγεύτηκε σαν είδε
ένα τριανταφυλλάκι.

Ήταν κόκκινα σαν αίμα
μ' ευωδιά μεθυστική
κι η Λενιώ αποφασίζει
να το κόψει στη στιγμή.

Μα το χέρι σαν απλώνει
το κοτσάνι του να πιάσει
στο μικρό το δακτυλάκι
εκαρφώθη ένα αγκάθι.

Τοτε αμέσως το αφήνει
και τα κλάμα αρχινά,
ενώ απ' τη μικρή τρυπίτσα
αίμα άλικο κυλά.

Κι ω του θαύματος, το αίμα,
στάλα-στάλα στην ποδιά της,
ένα όμοιο σχηματίζει
άλικο τριανταφυλλάκι.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ο τοκογλύφος και η δικαιοσύνη

Νικόλαος Διάκος

Στη γη των ξωμάχων συνέβαιναν πολλά παράξενα τον τελευταίο καιρό. Μέσα στην προσπάθεια καλλιέργειας των χωραφιών, κοντά στον ποταμό Αρχάγγελο, έβλεπες αδικίες, αρπαγές και κατατρεγμούς, που έκαμαν ψυχές να τρέμουν, καρδιές να σβήνουν και τη ζωή να μην μπορεί να αναπνεύσει. Αυτά όλα, αρχές του 20ου αιώνα.

Οι περισσότεροι αγρότες ζούσαν με τον φόβο της καταστροφής, της αρπαγής και της λεηλασίας του κόπου και της προσπάθειάς τους. Ο γνωστός τοκογλύφος είχε οργανώσει τα μαντρόσκυλά του, που πίσω τους άφηναν κλάματα και μοιρολόγια. Τα ζώα χάνονταν, τα σπαρτά εξαφανίζονταν, οι καρποί των δέντρων πήγαιναν στα ξένα αρπακτικά χέρια. Και αυτό το νερό λιγότευε και για ανθρώπους και για ζώα.

Ο Ζαχαρίας με οκτώ παιδιά δύσκολα έβγαζε το ψωμί του. Τη μια έχανε τα γίδια του, την άλλη εξαφανιζόταν η σοδειά των σιτηρών και λίγο ύστερα οι καρποί των δέντρων του πετούσαν προς το άγνωστο. Παραφύλαξε και έμαθε την πικρή πραγματικότητα. Και πήρε την απόφαση της ζωής του. “Θα εφαρμόσω δικαιοσύνη στον τόπο μου, για να μπορέσω να ζήσω τα παιδιά μου”.

Προχώρησε με τρεις φίλους του, τον Αναστάση, τον Ανδρόνικο και τον Νικηφόρο. Κουβέντιασαν με κάθε λεπτομέρεια όλα τα συμβάντα του τελευταίου καιρού και πήραν τα μέτρα τους. Περιπολίες τα βράδια, έλεγχος στο νερό των ζωντανών και φρούρηση στα φρουτόδεντρα.

Το δεύτερο βράδυ είχε καρπούς. Τρεις κλέφτες ντυμένοι στα μαύρα δοκίμασαν την αρπαγή των προβάτων. Τους συνέλαβαν των ώρα που μπήκαν στη μάντρα του Ζαχαρία, τους έδεσαν χειροπόδα και περίμεναν να ξημερώσει.

Ξημέρωσε η μέρα και οι τρεις μαυροντυμένοι ζωοκλέφτες έτρεμαν σαν τα πουλιά τα βρεγμένα. Με καλυμμένο το πρόσωπο ο Ανδρόνικος και ο Νικηφόρος παρουσιάστηκαν μπροστά τους κρατώντας ένα μαστίγιο ο καθένας. Ο Ανδρόνικος μίλησε πρώτος με ύφος άγριο.

- Ποιος σας πλήρωσε για να αρπάξετε τα πρόβατα;
- Ο αφέντης Λεμόνας...
- Τι παράδες πιάσατε;
- Δύο σελίνια και δύο μπουκάλες κρασί.

- Από πού είστε ρε τομάρια;
- Είμαστε... είμαστε από...
- Την αλήθεια θέλω και γρήγορα, και το μαστίγιο πλατάγισε στον αέρα.
- Είμαστε από τη Λουρουτζίνα. Φτωχοί άνθρωποι, πεινούσαμε αφέντη...
- Φτωχοί ναι, κλέφτες όχι, είπε ο Νικηφόρος και το δικό του μαστίγιο προσγειώθηκε στην πλάτη τους.
- Από τη Λουρουτζίνα... Και πού ξέρετε εσείς τον Λεμόνα; ρώτησε ο Ανδρόνικος.
- Μας συμφώνησαν τα Χασανάκια αφέντη.
- Τα ονόματά σας;
- Αλής, αφεντικό. Γιουσούφ, αφεντικό, Ατνάν, αφεντικό, λυπήσου μας έχουμε παιδιά και γυναίκα.
- Τα μαχαίρια πού τα βρήκατε ; Ποιος σας τα έδωσε;
- Τα Χασανάκια αφεντικό, και το πρόσωπο τους έτρεμε από τον φόβο.
- Τα γίδια που χάθηκαν εσείς τα πήρατε;
- Ναι αφεντικό, τα πήραμε στου Λεμόνα και μας έδωσε από ένα σελίνι και λίγο καπνό...
- Θα φύγετε με μια συμφωνία. Δεν θα παρουσιαστείτε ξανά στην περιοχή, γιατί ο βούρδουλας σας περιμένει. Αν μάθω ότι κάματε κάτι, η τιμωρία σας θα είναι μεγάλη... Σας χαρίζω τη ζωή και αυτό χάρη στην Παναγία που γιορτάζει...
- Ευχαριστούμε αφεντικό, ο Θεός μαζί σου...
- Έχετε ενός τσιγάρου χρόνο και μετά τα σκυλιά μου θα είναι ελεύθερα. Αυτός που τρέχει σώζεται...

Οι τρεις Τούρκοι κατρακυλητοί και τρέχοντας με όση δύναμη είχαν, έφευγαν προς τη Λουρουτζίνα. Ο φόβος από τα σκυλιά τους έδινε φτερά... Και χάθηκαν στον ορίζοντα.

Η σύλληψη των κλεφτών και η απελευθέρωσή τους, με τρόπο διαδόθηκε στα γύρω χωριά... Το έμαθε και ο Λεμόνας και ταρακουνήθηκε... Άφριζε για την αποτυχία τους αλλά μέσα του τρύπωνε ο φόβος για τη ζωή του...

Την επόμενη Κυριακή κατέβηκε στην Αραδίππου καβάλα στ' άλογό του με δύο σωματοφύλακες, καβάλα σε μουλάρια. Έδεσαν τα ζωντανά τους στο Χάνι και πήγαν στο διπλανό καφενείο για καφέ.

- Καφετζή, τρεις καφέδες γλυκούς με αρκετό καϊμάκι...
- Μαυροντυμένους και έρχονται, είπε ο καφετζής...

Η κουβέντα του καφετζή ενόχλησε τον Λεμόνα και στο πρόσωπό του φάνηκε ο θυμός.

Ο Αναστάσης που έπινε τον καφέ του τα πρόσεξε και είπε λίγο δυνατά για να τον ακούσουν όλοι.

- Οι μαυροντυμένοι πιάστηκαν, ομολόγησαν, ονομάτισαν, ζήτησαν συγγνώμη και πήγαν στο καλό του Θεού. Το άδικο δεν μέτρησε, δεν πέρασε και ούτε θα περάσει!

Ο Λεμόνας άσπρισε, κιτρίνισε, έσφιγγε τα δόντια του που κτυπούσαν από φόβο και το χέρι του δεν μπόρεσε να κρατήσει τον καφέ που του έφερε ο καφετζής. Οι σωματοφύλακες του πήγαν κοντά του και προσπαθούσαν να τον κρατήσουν όρθιο να μην πέσει από την καρέκλα... Ο Αναστάσης πήγε κοντά τους και τους έδωσε ένα ποτήρι ρακή.

- Δώστε του να πει μια γουλιά για να κρατηθεί όρθιος... Ο Θεός βλέπει και πληρώνει τον καθένα μας δίκαια. Λεμόνα, αυτό που έκαμες θα πληρωθεί δίκαια και γρήγορα!

- Ποιος είσαι εσύ που βοηθάς τον Λεμόνα με τ' όνομα; Ποιος σου έδωσε αυτό το δικαίωμα;

- Ο Θεός, Λεμόνα, ο Θεός ο δίκαιος, μου το έδωσε... Δωρεάν το έλαβα, δωρεάν το έδωσα... Είσαι πρώτος που το παίρνει... Θα ακολουθήσουν κι άλλοι, πρέπει όμως να κλείσει η σειρά... Η Παναγιά μας το καρτερά και μας το ζήτησε... Μεγάλη η χάρη της... Έχουμε υποχρέωση να το εκτελέσουμε...

Τρικλίζοντας ο Λεμόνας πήγε στο Χάνι και με δυσκολία ανέβηκε στ' άλογο του.

- Πάμε, είπε στους φρουρούς του και έχετε ανοικτά τα μάτια σας... Οι μέρες δυσκόλεψαν πάρα πολύ.. Έχετε τον νου σας...

Το πάθημα έγινε μάθημα στον Λεμόνα. Ο φόβος φέρνει κόλαση... Μαλάκωσε κάπως η καρδιά του και το κρασί που έπινε το άλλαξε με το νερό... Ήταν ένα καλό φάρμακο...

Και ο Λεμόνας το έπινε γουλιά γουλιά και το απολάμβανε.

Η καμηλόστρατα και ο καράμανος

Νικόλαος Διάκος

Χρόνια δίσεκτα για τη ρωμιοσύνη της Κύπρου μας και η Τουρκοκρατία καλά κρατεί στην νήσο των Αγίων και Μαρτύρων. Βρισκόμαστε γύρω στα 1740 μ.Χ. Οι Ρωμιοί της Κύπρου υποφέρουν, γονατίζουν, πληρώνουν με το αίμα της καρδιάς τους το παιδομάζωμα, που για αιώνες άρπαζε τα ελληνόπουλα της Κύπρου μετατρέποντάς τα σε γενίτσαρους, εχθρούς, δώχτες και πολέμιους της χριστιανικής ρωμιοσύνης. Τούτο το κακό ερχόταν ακάλεστο παντού σε όλα τα χωριά της μικρής μας πατρίδας. Ο ερχομός όμως των Καραμάνων ξεπερνούσε σε αγριότητα και εξανδραποδισμό οποιαδήποτε άλλη μορφή κατατρονισμού και τρομοκρατίας. Η γη της Αραδίππου για χρόνια δεχόταν αυτόν τον κατατρονισμό. Ο φόβος,

η αγωνία, ο παραλογισμός της αρπαγής και της αιχμαλωσίας ήσαν γνωρίσματα της πολύ σκληρής ζωής των λιγιστών κατοίκων.

Η καμηλόστρατα, που περνούσε δίπλα από τους συνοικισμούς της Αραδίππου, ενώνοντας τη Λάρνακα με την Λευκωσία, τους αλευρόμυλους της Κυθρέας και τα ασβεστοκάμινα του Πενταδαχτύλου έφερνε και πολλά κακά στην μικρή κοινωνία της Αραδίππου. Έτσι και τότε... Καβάλα στις καμήλες του καμηλιέρη Αναξαγόρα ερχόταν ένας άγιος και αιμοδιψής καράμανος. Να σταματούν οι καμήλες για ξεκούραση του καράμανου, για φαγητό του καράμανου. Το μεγάλο γιαταγάκι που κρεμόταν στο πλευρό του επέβαλλε την τυφλή υπακοή και την απόλυτη εκτέλεση των εντολών και επιθυμιών του αναβάτη...

Η απαίσια φωνή του τρομερού ληστοσυμμοριτή καράμανου ακούστηκε ξανά, όταν το караβάνι με τις καμήλες μπήκε στην γη της Αραδίππου. Ο Αναξαγόρας σταμάτησε τα φορτωμένα ζώα του, γονάτισε ο κάμηλος που κουβαλούσε τον εχθρό της ρωμιοσύνης και με σκυφτό κεφάλι ο Αναξαγόρας περίμενε ν' ακούσει τις νέες απαιτήσεις του καράμανου. Ο καράμανος πήρε το σακίδιό του στον ώμο, έσφιξε την ζώνη του, έλεγξε τον οπλισμό που κρατούσε, μαχαίρια, ένα κουμπούρι και το γιαταγάκι του, χαιρέτησε τον καμηλιέρη, πράγμα παράξενο, και προχώρησε μόνος του προς τα πρώτα σπίτια του συνοικισμού.

Ο καμηλιέρης χάρηκε που γλίτωσε, ετοίμασε τα ζώα του και συνέχισε τον δρόμο του προς την Λάρνακα ευχαριστώντας τον Θεό για την αναπάντεχη σωτηρία που τον βρήκε. Προχώρησε ο καράμανος και έφθασε στο πρώτο σπιτικό. Το αδιάκοπο γαύγισμα του σκύλου σήμανε συναγερμό στο φτωχικό κατάλυμα. Μια δυο φορές ο αγριεμένος σκύλος όρμησε εναντίον του εισβολέα. Ο καράμανος όμως χρησιμοποίησε το γιαταγάκι του και το μόνο που ακούστηκε ήταν ένα πληγωμένο ουρλιαχτό του ζώου, που έφευγε αιμορραγώντας. Το πληγωμένο ζώο μπήκε στο φτωχικό σπιτικό και έδωσε σήμα κινδύνου. Στο σπίτι έμεναν δύο αδέρφια. Ένα αγόρι γύρω στα δώδεκα και μια αδελφή γύρω στα δεκαοκτώ. Το μικρό αγόρι είδε το σφαγμένο ζώο και άκουσε και λέξεις ξενόγλωσσες και λούφαξε πίσω από ένα σωρό θρουμπιά. Η αδελφή του ήτανε μέσα και ετοιμάζε ένα φτωχικό πουργούρι πλάφι.

Ο καράμανος μπήκε κρατώντας απλωμένη τη σπάθα του και σαν σατανάς στάθηκε στο κατώφλι της πόρτας. Είπε κάτι στην γλώσσα του άγρια που λύγισε τα γόνατα της κοπελιάς και τη σώριασε λιπόθυμη στο χωματένιο δάπεδο. Ο καράμανος την άρπαξε από τα μαλλιά και της άδειασε στο κεφάλι ένα δοχείο με νερό που ήταν εκεί κοντά του. Το τρομαγμένο κορίτσι βρήκε για λίγο τις αισθήσεις του, άνοιξε τα φοβισμένα μάτια της και αντίκρισε τον σατανά σε ανθρώπινη μορφή. Ξανάγειρε πάλι κάτω και ο καράμανος την πάτισε άγρια. Αίμα άρχισε να τρέχει από τη μύτη της, αλλά αυτό δεν άλλαξε τη συμπεριφορά του καράμανου.

Ο μικρός Λουκάς τα είδε όλα από την κρυψώνα του. Δεν έχασε το θάρρος του ούτε λύγισαν τα γόνατά του. Σύρθηκε προς τα έξω και σαν ζαρκάνι λάκισε να συναντήσει τον πατέρα του. Ο κυρ Νικολής βρισκόταν με το κοπάδι του σε μια μικρή κοιλάδα κάτω από

την πρώτη λοφοσειρά. Έφτασε εκεί ο Λουκάς και με κομμένη την ανάσα περιέγραψε στον πατέρα του όσα είδε και άκουσε. Ο κυρ Νικολής τα άκουσε με προσοχή αλλά και απίστευτο θάρρος. Στο μυαλό του άρχισε να λειτουργεί το σχέδιο εξόντωσης του καράμανου. Σ' αυτό θα βοηθούσε και ο φίλος του Λάζαρος. Αυτός είχε κι ένα κουμπούρι και ήξερε να το δουλεύει σωστά.

Θα γύριζε πρώτα ο κυρ Νικολής στο φτωχικό του με κάθε προφύλαξη να προσπαθήσει να δει την όλη κατάσταση. Και έτσι έγινε. Έδωσε βόλτα του σπιτικού του, αλλά ο καράμανος δεν φαινόταν πουθενά. Σε κάποια στιγμή είδε και την κορούλα του να στέκει σαν απολιθωμένη και να κοιτάζει προς το κρεβάτι του. Εκεί θα βρισκόταν ο καράμανος... Και πράγματι ο καράμανος ξάπλωνε στο μικρό κρεβάτι του κυρ Νικολή και φαινόταν σαν να κοιμόταν. Σε μια στιγμή η κόρη κάτι άκουσε, γύρισε και είδε τον πατέρα της. Της έκανε νόημα να μη φωνάξει και συνάμα κάλεσε μ' ένα ειδικό σφύριγμα τον φίλο του τον Λάζαρο. Πλησίασαν χωρίς κανένα θόρυβο, ετοίμασε ο Λάζαρος το κουμπούρι του και ο κυρ Νικολής τη μαγκούρα του. Από απόσταση πέντε ποδιών ο Λάζαρος σημάδεψε τον καράμανο και βάρωσε. Η σφαίρα τον βρήκε στην καρδιά και ο θάνατος ήταν ακαριαίος.

Ο κυρ Νικολής το κουβέντιασε το θέμα σιγανά με τον φίλο του Λάζαρο που σταθερά είπε:

- Ο γκρεμός θα είναι η λύση. Γυμνό θα τον πετάξουμε στον γκρεμό και οι γύπες θα αποτελειώσουν αυτά που πρέπει. Βρες μια παλιοπατσαβούρα να τον τυλίξουμε και εγώ θα τον απελευθερώσω από ό,τι έχει απάνω του.

Και τι δεν βρήκε ο Λάζαρος! Χρυσ αφικά, χρήματα, σφαίρες, μπαρούτι, το κουμπούρι, δύο κοφτερά μαχαίρια, το γιαταγάνι του. Του έβγαλε ρούχα και τσαρούχια και τον τύλιξε στην παλιοπατσαβούρα. Το γαϊδούρι του κυρ Νικολή ήταν έτοιμο. Τον φόρτωσαν και σε δέκα λεπτά έφτασαν στο χείλος του γκρεμού. Τον κατέβασαν από το ζώο και μ' ένα ρυθμισμένο τρόπο τον πέταξαν στο βάθος του γκρεμού. Τα υπόλοιπα θα τα τέλειωναν οι γύπες που δεν άργησαν να φθάσουν.

Γύρισαν στο σπίτι πήραν τον οπλισμό του καράμανου και ανάλαβε ο Λάζαρος να τα φυλάξει σε μια κρύπτη έξω από το βουνό, ενώ τα ρούχα του τα έκαψαν στον φούρνο του κυρ Νικολή. Τίποτα απολύτως δεν έμεινε που να μπορεί να μαρτυρήσει την ύπαρξη ή το πέρασμα του καράμανου από το φτωχικό του κυρ Νικολή.

Πέρασαν τα χρόνια και ο γκρεμός ονομάστηκε "ο γκρεμμός του καράμανου". Η τοποθεσία υπάρχει μέχρι σήμερα με το ίδιο όνομα.

Η πεθερά (Αγάπη, Πίστη, Ελπίδα)

Μαρούλα Αναστασίου

Ήταν τόσο ευτυχισμένη η Αντιγόνη, με τον καλό της σύζυγο Χρίστο και τα δυο τους παιδιά, τη Μαρία και τον Αλέξη. Ευχαριστούσαν τον Θεό για τη χαρά, την ευλογία που τους χάρισε και τον παρακαλούσαν στις προσευχές τους, να τους φωτίζει στον δρόμο του, να τους βοηθήσει να μεγαλώσουν τα παιδιά τους, να τους προσφέρουν ότι καλό θα μπορούσαν να προσφέρουν σαν γονείς. Το μόνο "αγκάθι" ας το πούμε, σ' αυτή την ευτυχία, ήταν το πρόβλημα με τη μητέρα του Χρίστου, που σαν μοναχογιός που ήταν ήθελε να είναι και η μητέρα του μαζί τους, να μοιράζεται μαζί τους αυτή την ευτυχία, αυτή την ευλογία που τους χάρισε ο Θεός. Πιο πολύ το ήθελε η καλή του Αντιγόνη, μοναχοκόρη και αυτή, αλλά ορφανή από μητέρα από τα πέντε της χρόνια. Στερήθηκε την αγάπη, την φροντίδα, το χάδι της μάνας, από πολύ μικρή. Η καλή της θεία Ευφροσύνη, ανέλαβε με πολλή αγάπη, το μεγάλωμα της ορφανής, με τον πατέρα της να νοιάζεται, και να φροντίζει και αυτός το μεγάλωμα της μοναχοκόρης του, ευχαριστώντας την αδελφή του που ανέλαβε με τόση αγάπη τον ρόλο της μάνας. Διψούσε όμως να έχει "μάνα", τώρα που είναι η ίδια μάνα, να νιώσει την τρυφερή στοργή της μάνας του συζύγου της, να είναι μάνα και κόρη στο ίδιο της το σπίτι. Ενθουσιάστηκε λοιπόν με την ιδέα του καλού της, να φέρουν τη μητέρα του να μείνει μαζί τους. Συγκινήθηκε ο καλός γιός, με την προθυμία, την αγάπη που ένιωσε, που έδειξε η γυναίκα του. Την αγκάλιασε τρυφερά:

- Σε ευχαριστώ αγάπη μου, είσαι τόσο καλή!! Το απόγευμα θα πάω να την παρακαλέσω ίσως δεχθεί να...

- Θέλεις να έρθω μαζί σου καλέ μου; τον διέκοψε η Αντιγόνη. Νομίζω θα το εκτιμήσει η μάνα σου, ότι τη θέλω και εγώ, να μείνει μαζί μας. Θα της μιλήσω, θα γίνουμε φίλες, μάνα και κόρη. Τι καλά, τι όμορφα!! Διέκοψε τον ενθουσιασμό της ο καλός Χρίστος.

- Μη βιάζεσαι αγάπη μου, η μητέρα μου που την αγαπώ και τη σέβομαι, δεν είναι και ο καλύτερος άνθρωπος για συντροφιά. Σου εξήγησα νομίζω, πόσο δύσκολη, δύσκολη ζωή πέρασε, από τα παιδικά της χρόνια. Με έναν πατέρα διαρκώς μεθυσμένο, να κτυπά άγρια τη μανούλα της, και αυτή παιδούλα, αθώα, ανήξερη, να τρέχει να κρυφτεί φοβισμένη. Την ίδια και χειρότερη ζωή, πέρασε με τον πατέρα μου, τον οποίο εγώ δεν γνώρισα, γιατί τον έχασα σε δυστύχημα όταν εγώ ήμουν πολύ μικρός. Δεν τον θυμάμαι καθόλου. Με αυτή τη ζωή η μάνα μου δεν ξέρει τι είναι χαρά, δεν ξέρει τι είναι ευτυχία, δεν ξέρει να μιλά, δεν ξέρει να γελά!!! Σταμάτησε συγκινημένος, ο καλός γιός: Με συγχωρείς αγάπη μου, παρ' όλο που σου μίλησα για τη μητέρα μου, από την αρχή της γνωριμίας μας, ένιωσα την ανάγκη να σου ξαναμιλήσω, βλέποντας τον ενθουσιασμό σου, να σε προετοιμάσω, να μην κάνεις όνειρα μάνας και κόρης... Και τα παιδιά μας; Ξέχασες τα παιδιά μας; Πώς θα νιώσουν, όταν βλέπουν όλη μέρα κάθε μέρα, μια γιαγιά αμίλητη, αγέλαστη; Του πήρε το χέρι, τρυφερά:

- Θα τους μιλήσω εγώ Χρίστο μου, θα τους εξηγήσω. Ξέρεις άλλωστε και το μόττο μου:

“Η αγάπη κάνει θαύματα”. Με την αγάπη λοιπόν θα κάνω τη μητέρα σου, να νιώσει τη χαρά της οικογένειας, θα κάνω τη μητέρα σου να μιλά, να γελά, να χαιρείται το κάθε λεπτό, την κάθε στιγμή της ζωής της, της άχαρης, αγέλαστης ζωής της.

Η μητέρα στο σπίτι

Μουδιασμένη, αμίλητη, η δύστυχη γυναίκα, άκουγε τον γιό της να της λέει συγκινημένος, πόσο θα αλλάξει η ζωή της, με την οικογένεια του γιού της, την καλή του σύζυγο και τα παιδιά τους. Η καλή νύφη, της φιλούσε το χέρι διαρκώς, την κοιτούσε με αγάπη της διόρθωνε τα μαλλιά της, τα ρούχα της, πώς να συσταριστεί, να φτιάξει τον εαυτό της. Να δοκιμάσουμε μανούλα μου, να δοκιμάσουμε. Δεν θα σε κρατήσουμε με το ζόρι. Εμείς όλοι, σε αγαπάμε, όλοι σε θέλουμε. Τα παιδιά μας θέλουν μια γιαγιά στο σπίτι, σε περιμένουν. Έκπληκτος ο καλός γιός, ψιθύρισε μια προσευχή:

“Σε ευχαριστώ Θεέ μου, γι’ αυτή τη γυναίκα που μου’ στείλες για σύζυγο!!!”

Συγκινήθηκε ακούγοντας τη γυναίκα του να λέει “μανούλα μου” τη μάνα του. Την έβλεπε να της φτιάχνει τα ρούχα της, τα μαλλιά της, με τόση αγάπη, με τόσο ενδιαφέρον, και με το γλυκό της χαμόγελο, ο καλός γιός, πίστεψε στο όνειρο. Να φέρει τη μάνα του, να ζει με την οικογένεια του.

– Μακάρι Θεέ μου, μακάρι να δω τη μάνα μου χαρούμενη, ευτυχι-σμένη. Βοήθησε μας Θεέ μου, παρακαλώ Σε!! Μιλημένα τα παιδιά από τους γονείς τους, για τον ερχομό της γιαγιάς περίμεναν με αγωνία να σχολάσουν, να δουν τη γιαγιά, να της φιλή-σουν το χέρι, να συνηθίσει και η γιαγιά την συντροφιά τους, όλα με υπομονή, όλα με αγάπη, προ πάντων με αγάπη! Ακόμη και η παιγνιδιάρα Μύρια, που δεν της άρεσε να τη φωνάζουν Μυροφόρα, πήγε κοντά στη γιαγιά της, της φίλησε το χέρι, και της διόρθωσε λίγο τα μαλλιά της, που σκέπαζαν το δεξί της μάτι. Η αθώα Μύρια δεν άντεξε:

-Θέλεις γιαγιά μου, να σου κτενίσω λίγο τα μαλλιά σου; Κοίταξε τον γιό της με αγωνία η φτωχή γυναίκα. Δεν ήξερε τι να κάνει τι να πει. Συνηθισμένη στη μοναξιά της, κανείς δεν νοιάστηκε ούτε για τα μαλλιά της, ούτε για τα ρούχα της, ούτε και για τη ζωή της. Και τώρα, ένα αθώο κοριτσάκι, το εγγονάκι της, νοιαζόταν γι’ αυτήν. Κοίταξε τον γιό της αμίλητη, αγέλαστη, δεν ήξερε τι να πει, τι να κάνει.

- Η κόρη μου σε αγαπά μάνα, θέλει να σε φροντίζει, όλοι σε αγαπάμε. Χρειάστηκε να επέμβει η Αντιγόνη, η καλή νύφη:

- Μύρια μου, η γιαγιά σου είναι κουρασμένη τώρα, μια άλλη ώρα, μια άλλη μέρα, και θα την φροντίζεις, και θα την χτενίζεις, να δεις, θα γίνετε φίλες. Γιαγιά και εγγονή φίλες. Θεέ μου τι όμορφα. Ο Αλέξης, σιωπηλός, ψυχρός, δεν ήξερε δεν ήξερε τι να κάνει. Αγαπούσε τη γιαγιά του, αλλά έμεινε αμέτοχος, απλώς της φίλησε το χέρι, της χάιδεψε λίγο τα μαλλιά, και πήγε στο δωμάτιο του. Στο τραπέζι για το γεύμα, έκανε η Μύρια την προσευχή, φάγανε σιωπηλά, άβολα, χωρίς ενθουσιασμό, για τον ερχομό της γιαγιάς, γιατί δεν βοηθούσε και η γιαγιά. Σιωπηλή, ψυχρή, αμίλητη, σαν να μην ήταν μαζί τους.

– Υπομονή καλέ μου, έδωσε κουράγιο στον άνδρα της, η καλή σύζυγος, η καλή νύφη, η καλή μητέρα. Σιγά-σιγά, να μας συνηθίσει, να μας μάθει. Είπαμε υπομονή, αγάπη, ελπίδα, έτσι δεν είπαμε καλέ μου;

Μόνοι τους στο δωμάτιο τους, προσπαθούσαν να βρουν τρόπο να κάνουν τη μητέρα και πεθερά, να νιώσει όμορφα, να νιώσει ότι είναι με την οικογένεια της, ότι την αγαπούν, ότι τη νιάζονται. Η στερημένη από αγάπη ζωή της, έβαλε στην καρδιά της ένα κομμάτι πάγο, που δεν έλεγε να λιώσει, ή τουλάχιστον να μαλακώσει. Και περνούσαν οι μέρες, οι εβδομάδες, οι μήνες, με μια γιαγιά που αντί να συνηθίσει την οικογένεια της, να απολαμβάνει την αγάπη τους, την περιποίηση τους, μάλλον την ενοχλούσαν όλοι και όλα: Η Μύρια να μην έχει το ραδιόφωνο, την ενοχλούσε η μουσική, ο Αλέξης να μην φέρνει τους φίλους του στο σπίτι, κάνουν πολλή φασαρία, η φτωχή Αντιγόνη σταμάτησε να φέρνει φίλες της στο σπίτι, ούτε για ένα καφέ, για να μην ενοχλείται η πεθερά της. Δεν την εγκατέλειψε όμως η αγάπη της, ο σεβασμός της, η υπομονή της, γι' αυτήν την πονεμένη γυναίκα. Προσπαθούσε να δώσει στον καλό της, την υπομονή και την ελπίδα, ότι σιγά-σιγά η μητέρα του θα αλλάξει, θα συνηθίσει την οικογενειακή ζωή. Ο καημένος ο γιός, ο σύζυγος, ο πατέρας, ένιωθε τόσο στενοχωρημένος, τόσο άβολα, που η μάνα του δεν συμματείχε, δεν νοιαζόταν για την τόση ευτυχία που ο Θεός χάρισε στον γιό της. Αδιάφορη, αμέτοχη, σε όλα και για όλους, ζούσε στον κόσμο της τον σιωπηλό...

Το πάρτι των γενεθλίων

Η γλυκύτατη Μύρια, περίμενε με αγωνία, μετρούσε τις ημέρες, όσο πλησίαζε η μέρα των γενεθλίων της. Οι καλοί της γονείς της το υποσχέθηκαν, πολύ πριν έρθει η γιαγιά στο σπίτι. Θα καλούσε τις φίλες της, να το γιορτάσουν.

“Δεν νομίζω οι γονείς μου να ξέχασαν την υπόσχεση τους.” Μονολογούσε η καλή κόρη, που σκεφτόταν πώς θα νιώσει η γιαγιά της με όλες εκείνες τις αγαπημένες της φίλες, (που πρέπει να το πούμε) έκαναν τόση φασαρία, τόσο γέλιο, τόσα παιγνίδια, (ας το ξαναπούμε) η ηλικία τους, μόνο αυτά ήξεραν, εκτός από το διάβασμα βέβαια!! Αγαπούσε βέβαια τη γιαγιά της, αλλά μετά από τόσο καιρό που ήταν μαζί τους, δεν προσπάθησε να αλλάξει λίγο, έστω και με ένα χαμόγελο. Η φτωχή Μύρια, με το καλημέρα πρωίπρωί, την έσφιγγε στην αγκαλιά της, περιμένοντας μια αλλαγή από μέρα σε μέρα. Η γιαγιά βράχος, πάγος, αμέτοχη στην αγάπη όλης της οικογένειας, σαν μην ζούσε στο ίδιο σπίτι. Η μόνη που έλπιζε πάντοτε ήταν η καλή Αντιγόνη περιμένοντας την πονεμένη πεθερά να νιώσει όλη αυτή την αγάπη που ο γιός της και η οικογένεια του της πρόσφεραν. Η καλή νύφη ήλπιζε, περίμενε...

Ξημέρωσε λοιπόν η μέρα των γενεθλίων της Μύριας, της παιγνιδιάρας Μύριας, και περίμενε με αγωνία τις φίλες της, χωρίς να ξεχνά και τη γιαγιά της, με την ελπίδα να νιώσει λίγη χαρά, όταν δει όλες τις φίλες της να της φιλούν το χέρι, να την αγκαλιάζουν, μιλημένες βέβαια, και προετοιμασμένες από τη Μύρια, για τον χαρακτήρα της γιαγιάς, για τη δύσκολη ζωή που πέρασε όλα αυτά τα χρόνια.

Την ώρα που ήρθαν όλες οι φίλες, κτύπησαν την πόρτα, έτρεξε η Μύρια, που έλαμπε από χαρά, τους άνοιξε, και μπήκαν σαν σίφουνας αγκαλιάζοντας τη Μύρια, με τις όλο αγάπη ευχές τους, περιμένοντας με αγωνία, να γνωρίσουν και τη γιαγιά, με την ελπίδα να γίνουν φίλες μαζί της, ναι, γιατί όχι; Η διαφορά ηλικίας; Όχι, όχι, είπαμε η αγάπη κάνει θαύματα!!! Όλες αγαπούσαν αυτή τη γιαγιά, πριν ακόμα τη γνωρίσουν. Η Μύρια τους είπε σχεδόν όλη την ζωή της γιαγιάς της. Ήθελαν λοιπόν να έχουν και μια γιαγιά φίλη τους. Έτσι ήλπιζαν τουλάχιστον. Πήγε η καλή Αντιγόνη, στο δωμάτιο της πεθεράς της και αγκαλιάζοντας την:

- Έλα μανούλα, πάμε να ευχηθείς της εγγονής σου χρόνια πολλά για τα γενέθλια της, και να γνωρίσεις και τις φίλες της, που σε αγαπούν όλες τόσο πολύ. Θέλουν να σε γνωρίσουν. Είμαι σίγουρη θα σου αρέσει θα περάσουμε πολύ όμορφα. Ήλπιζε η καλή η νύφη, ήλπιζε, ήλπιζε... Μόλις μπήκαν στο δωμάτιο, με όλες εκείνες τις κοπελίτσες τις γελαστές, τις χαρούμενες, η καημένη η γιαγιά, έκανε μια στροφή πίσω, τη φόβισε αυτή η ευτυχισμένη σκηνή, με όλες τις φίλες της Μύριας να τη βλέπουν με αγάπη, αλλά και με περιέργεια, έτσι ψυχρή, αμίλητη που μπήκε στο δωμάτιο. Ποτέ στην ζωή της δεν είδε τόσες κοπέλες τόσο χαρούμενες, μαζεμένες όλες, μαζί με την εγγονή της.

Η καλή εγγονή, από το προηγούμενο βράδυ, μίλησε στην γιαγιά της για τα γενέθλια της, για τις φίλες της, για το πάρτι, και την ήθελε μα ζί της, κοντά της. Ήλπιζε, και αυτή ήλπιζε...

Η Αντιγόνη νιώθοντας την στροφή που έκανε η πεθερά της, την έσφιξε λίγο με αγάπη, ψιθυρίζοντας της:

- Μη φοβάσαι μάνα μου, θα περάσουμε όμορφα, θα δεις, θα σου αρέσει, θα...

Δεν της άρεσε όμως της γιαγιάς:

- Θέλω να φύγω, θέλω να φύγω, φώναξε με θυμό, φοβισμένη, θέλω να φύγω!!!

Πάγωσαν όλες στο δωμάτιο, έτρεξε τρομαγμένη η Μύρια, προσπάθησε να αγκαλιάσει την γιαγιά της...

- Γιαγιά μου, σ' αγαπώ...

- Θέλω να φύγω, συνέχιζε η γιαγιά.

Η φτωχή Αντιγόνη με αγωνία κρατούσε τη γιαγιά, την τρομοκρατημένη γιαγιά, που έβλεπε κάτι που δεν ξανάδε στην ζωή της. Τι ήταν αυτό με όλες αυτές τις κοπέλες; Γάμος; Γιορτή; Τι με θέλουν; Η καημένη η γιαγιά, ήταν χαμένη. Πού να θυμηθεί όλη εκείνη την "διάλεξη" που της έκανε η εγγονή της το προηγούμενο βράδυ. Ούτε καν προ-σπάθησε, ούτε δοκίμασε...

- Πάμε να φύγουμε... πάμε τώρα... Έσφιγγε θυμωμένα την καλή, την γλυκιά Αντιγόνη, που πονεμένη προσπαθούσε να κρατήσει την πονεμένη, την αγέλαστη πεθερά της.

- Θέλεις να φύγουμε μανούλα; Χωρίς να πεις στην εγγονή σου χρόνια πολλά για τα γενέθλια της;

- Να φύγουμε, να φύγουμε, επέμενε η γιαγιά, χαμένη, αφηρημένη. Η καλή Μύρια, με ένα νεύμα στηνμητέρα της, που δεν ήθελε να χαλάσει την γιορτή των γενεθλίων της, πήρε τη γιαγιά, και αθόρυβα βγήκαν από το δωμάτιο, αφήνοντας τις κοπελίτσες να γιορτάσουν και να διασκεδάσουν, δίνοντας τη χαρά, στην καλή τους φίλη Μύρια. Πέρασαν αλήθεια πολύ όμορφα, μην ξεχνώντας όμως κα τη "σκιά" που άφησε η πονεμένη γιαγιά... Αυτή τη "σκιά" πρόσεξε ο καλός γιός, ερχόμενος από την δουλειά του, πήγε πρώτα να ευχηθεί χρόνια πολλά στην αγαπημένη του Μύρια. Απόφυγε να ρωτήσει για τη μάνα του, νιώθοντας ότι κάτι δυσάρεστο θα άκουγε. Του τα εξήγησε όλα η καλή του Αντιγόνη. Του τα εξήγησε όλα, με αγάπη, με υπομονή με ελπίδα. Στενοχωρημένος ο καλός γιος. Νομίζω αγάπη μου ότι πρέπει να πάρουμε τη μάνα μου πίσω στο σπίτι της. Προσπαθήσαμε νομίζω όλοι μας, όλο αυτό τον καιρό. Δεν τα καταφέραμε. Ότι κάναμε, το κάναμε με αγάπη, με σεβασμό, η μάνα μου όμως δεν...

- Καλέ μου Χρίστο, τον διέκοψε η Αντιγόνη. Γιατί να την πάρουμε στο σπίτι της;

- Για να μείνει εκεί, πάντα μόνη, πάντα αμίλητη, αγέλαστη χωρίς έναν άνθρωπο να νοιάζεται γι' αυτήν;

- Μα θα πηγαίνω εγώ... τον διέκοψε πάλι. Θα πηγαίνουμε να λες, γιατί θα είμαι και εγώ πάντα μαζί σου, είμαι η κόρη της. Την κοίταξε με αγάπη ο γιός. Τον ξάφνιασε η Αντιγόνη:

- Εγώ επιμένω να μείνει μαζί μας και πάλι να προσπαθήσουμε, θα μας βοηθήσει ο Θεός να βρούμε μια λύση, θα μας στείλει ο Κύριος τη λύση. Με αγάπη, με υπομονή, με ελπίδα. Να τον παρακαλούμε στις προσευχές μας.

- Πόσους θησαυρούς αγάπης, κλείεις στην καρδιά σου καλή μου! Συγκινημένος ο γιος, άκουσε την καλή του, και κράτησαν τη μάνα του, να την έχουν κοντά τους, με την ελπίδα μια μέρα, να την δουν να μιλά μαζί τους, να γελά, να συμμετέχει σε όλα, σαν μέλος της οικογένειας. Προσπαθούσε όσο μπορούσε, ήλπιζε να δει την πονεμένη μάνα του, να συμμετέχει σ' όλη αυτή την ευτυχία, που του χάρισε ο καλός Θεός, να νιώσει χαρούμενη σαν μάνα, σαν πεθερά, σαν γιαγιά...

Διέκοψε τις σκέψεις του η Αντιγόνη.

- Καλέ μου, τι νομίζεις, αν την πάρω μαζί μου στην εκκλησία, ή αν μιλήσω λίγο με τον ιερέα μας, και του εξηγήσω για τη δύσκολη ζωή που πέρασε, τη φοβισμένη ζωή, τη στερημένη από κάθε χαρά ζωή ο καλός μας παπά- Λάζαρος θα καταλάβει, θα προσπαθήσει και αυτός με τη βοήθεια του Θεού, και ίσως γίνει το θαύμα, να δούμε τη μητέρα μας να ευχαριστεί τον Θεό, για όλη αυτή την χαρά, την ευτυχία που της έστειλε;

Φοβισμένος ο καλός γιός, πήρε το χέρι της καλής του:

- Δεν κουράστηκες αγάπη μου, μετά από τόσες προσπάθειες; Ελπίζεις ακόμη;

- Ελπίζω, και θα ελπίζω. Δεν κατάλαβες τι πείσμα έχω; Τον κοίταξε τρυφερά, προσπαθώντας να δώσει ένα εύθυμο τόνο στην ερώτηση της. Μιλώντας με τη Μύρια μας χθες,

θέλει λέει να προσπαθούμε να δώσουμε λίγη χαρά στη γιαγιά, γιατί νιώθει ένοχη, που τη στενοχώρησε, την ημέρα των γενεθλίων της. Δεν έπρεπε να την πάρω στο δωμάτιό της. Ένωσε χαμένη, φοβήθηκε, δεν ξανάδε τόση χαρά, τόση φασαρία, με όλες τις χαρούμενες φίλες της. Θα προσπαθήσει μου είπε, να βρει ένα τρόπο, να κάνει τη γιαγιά της, να νιώσει λίγη χαρά να νιώσει λίγο όμορφα, χωρίς τον φόβο, να μην ξέρει τι να κάνει, τι να πει. Η κόρη μας έχει πείσμα καλέ μου. Από πού το πήρε άραγε;

Συνέχισε τον εύθυμο τόνο η Αντιγόνη. Κατάφερε να αλλάξει τις σκέψεις του συζύγου της. Την ξάφνιασε η χαρά που είδε στα μάτια του.

- Με δυο πεισματάρες γυναίκες, τι να κάνω ο φτωχός; Θα υποκύψω και θα ελπίζω και εγώ. Μακάρι Θεέ μου!!! Μακάρι Παναγία μου!!! Να δω τη μάνα μου χαρούμενη, ευτυχισμένη!!!

Το θαύμα

Περνούσαν οι μέρες, οι εβδομάδες, ο καιρός. Η Αντιγόνη, η Μύρια να προσπαθούν, χωρίς να αναγκάζουν ή να δυσκολεύουν τη γιαγιά να τη δουν έστω λίγο χαρούμενη, λίγο διαφορετική. Προσπαθούσε; Σκεφτόταν; Ήλπιζε κι' αυτή; Κανείς δεν ξέρει. Μόνο αυτή και ο Θεός!!! Ο Θεός, ο Μεγάλος Πατέρας, που πάντα σκέφτεται για μας, πριν από μας. Καθώς κατέβαινε τα σκαλιά μια μέρα η γιαγιά, έχασε τα βήματα της και έπεσε, άκουσε τις φωνές της η καλή "κόρη" και έτρεξε τρομαγμένη:

- Τι έπαθες μανούλα; Έπεσες; Πονάς;

Πιο τρομαγμένη η γιαγιά:

Πονώ, πονώ το πόδι μου, κοίταξε φοβισμένη την νύφη της.

- Μη φοβάσαι μανούλα, μην φοβάσαι.

Τη χάιδευε, τη φιλούσε, θα σε πάω τώρα αμέσως στον γιατρό. Μη φοβάσαι, είμαι κοντά σου, είμαι μαζί σου. Ήταν ο πόνος; Ήταν ο φόβος; Κοίταξε την Αντιγόνη με ένα βλέμμα όλο αγάπη, σφίγγοντάς της το χέρι, συγκινημένη, χαμένη.

- Φοβάμαι, φοβάμαι, πονώ, θα μείνεις μαζί μου; Δεν ήξερε η καημένη, τι να πει, τι να κάνει.

- Αντιγόνη μου, μη φύγεις, μείνε μαζί μου, της ψιθύριζε διαρκώς όταν βρέθηκαν στις πρώτες βοήθειες. Ένωσε ένοχη η καλή Αντιγόνη.

- Σε ευχαριστώ Θεέ μου, χρειάστηκε να βρεθούμε στο νοσοκομείο, να την ακούσω να λέει το όνομα μου!! Συγχώρεσε με Κύριε, Σε παρακαλώ βοήθησε με να τη βοηθήσω. Την αγαπώ, όλοι την αγαπούμε, όλοι όλοι τη θέλουμε κοντά μας.

Συγκινημένη, η καλή κοπέλα, δεν σταματούσε τα δάκρυα της.

- Βοήθησε την Θεέ μου,. βοήθησε μας... Μέχρι να φτιάξει ο γιατρός το σπασμένο πόδι, η γιαγιά κρατούσε σφικτά, το χέρι της νύφης της, που της έδινε θάρρος:

- Μη φοβάσαι μάνα μου, θα γίνεις καλά. Είμαι κοντά σου. Τώρα θα έλθει και ο Χρίστος μας, του έστειλα μήνυμα. Σε λίγο θα είναι μαζί μας.

Ξαφνικά ξύπνησε το αίσθημα της μάνας, το κρυμμένο αίσθημα που το σκέπαζε ένα κομμάτι πάγος, όλα τα χρόνια.

- Στενοχωρήθηκε ο γιός μου; Φοβήθηκε; Τι σου είπε; ρωτούσε διαρκώς η πονεμένη μάνα την καλή της νύφη.

- Μια χαρά είμαι μανούλα.

Μπήκε ο γιός αγκαλιάζοντας τη μάνα του, που για πρώτη φορά στην ζωή του, ένιωσε τη μάνα του να τον σφίγγει στην αγκαλιά της, του χάιδευε τα μαλλιά, τον κοιτούσε με ένα βλέμμα γεμάτο αγάπη.

- Θεέ μου, σε ευχαριστώ για τη μάνα μου, βοήθησέ την, παρακαλώ Σε. Σου ζητώ να με συγχωρήσεις Κύριε μου, για την τόση χαρά που νιώθω για τη μάνα μου, που βρίσκεται στο νοσοκομείο, και εγώ νιώθω μέσα μου τόση χαρά, για την ευλογημένη αλλαγή της!!! Πρώτη φορά ένιωσα την αγάπη της μάνας μου. Πρώτη φορά με έσφιξε στην αγκαλιά της. Πρώτη φορά την χαίρομαι σαν μάνα, και σαν γιός!! Πρώτη φορά είδε την μάνα του, να κρατεί διαρκώς το χέρι της καλής του, κοιτάζοντας την με αγάπη. Μάνα του, κοίταξε την καλή του, με αγάπη!!! Συγκινημένος, δακρυσμένος:

- Σε ευχαριστώ Θεέ μου, Σε ευχαριστώ και σε δοξάζω, για το θαύμα που έκανες, με το πέσιμο της μητέρας μου. Παρακαλώ Σε Κύριε, φύλαγέ την καλή, την ακριβή μου σύζυγο, για την αγάπη, την υπομονή την ελπίδα, περισσότερο όμως για την πίστη της σε Σένα. Σε ευχαριστώ για την καλή οικογένεια που μου χάρισες.

Μπήκε ο γιατρός με τις ακτινογραφίες στο χέρι:

- Ευτυχώς η καλή σας μητέρα, δεν έσπασε το πόδι της, καμιά ζημιά στο κόκκαλο... Μπορείτε να την πάρετε στο σπίτι, απλώς να ξεκουράσει το πόδι της, και την ερχόμενη εβδομάδα, να έρθει να την δω...

Ακούοντας τον γιατρό, η αγέλαστη, σιωπηλή γιαγιά:

- Σε ευχαριστώ γιατρέ μου, του είπε με χαμόγελο, σφίγγοντας το χέρι της νύφης της, που της το κρατούσε διαρκώς, νιώθοντας μια ασφάλεια, μια σιγουριά!!!

Ο γιός, ο στερημένος από μητρική αγάπη γιός, ευχαριστούσε τον Θεό:

- Ευχαριστώ Σε Κύριε μου και Θεέ μου, για το θαύμα που έκανες στην μητέρα μου. Ευχαριστώ Σε και δοξάζω Σε!!! Σήμερα η μάνα μου μίλησε, γέλασε, αγάπησε, όλα, όλα χάρις σε σένα Κύριε μου. Δοξάζω το Όνομα Σου και τη Χάρη σου!!!

Ο καλός γιός, σαν την καλή του, ένιωθε ένοχος, που ενώ η μητέρα του πονούσε, αυτός χαιρόταν για την αλλαγή της, που για πρώτη φορά ένιωσε την αγάπη της μάνας του, χαιρόταν ακόμη περισσότερο που η μάνα του, κρατούσε διαρκώς το χέρι της νύφης της,

που την κοίταζε με αγάπη, με εμπιστοσύνη, νιώθοντας ασφάλεια, κρατώντας το αγαπημένο αυτό χέρι!!!

Μόλις μπήκαν στο σπίτι, κρατώντας προσεκτικά την μάνα τους, με έκπληξη την άκουσαν:

- Δοξάζω σε Θεέ μου που με βοήθησες!! Φύλαγε τα παιδιά μου και τα εγγόνια μου, φώτιζε τα στον δρόμο Σου.

Ο καλός γιός που από την συγκίνηση του, δεν μπορούσε να σταματήσει τα δάκρυα του!! Το ίδιο και η Αντιγόνη που ψιθύριζε διαρκώς:

- Σε ευχαριστώ Θεέ μου.

Από έκπληξη σε έκπληξη πέρασε η μέρα όλης της οικογένειας!!! Τα παιδιά όταν σχολάσαν, μην ξέροντας τι έγινε όταν ήταν στο σχολείο βρήκαν μια γιαγιά με την αγκαλιά ανοικτή:

- Μύρια μου, αγάπη μου, είδες τι έπαθα; Με πήρε η μάμα σου στον γιατρό, έπεσα από τα σκαλιά, τώρα είμαι καλά. Έλα Αλέξη μου, να σε αγκαλιάσω, να σε φιλήσω!!! Πελαγωμένα τα παιδιά, κοιτούσαν τους γονείς τους.

- Πότε έγινε αυτό το θαύμα; Αυτή η αλλαγή;

- Νομίζω σας τα είπε όλα η γιαγιά. Φιλήστε το χέρι της τώρα, να πάρετε την ευχή της. Πρώτα όμως να ευχαριστήσετε τον Θεό, γιατί τώρα έχετε μια γιαγιά στο σπίτι, μια χαρούμενη και ευτυχισμένη γιαγιά, και εγώ και ο πατέρας σας, μια μάνα. Σε ευχαριστώ Θεέ μου για το καλό που έκανες σε όλους μας.

Η προσευχή

Ο Θεός εις την βοήθειαν πρόσχες Κύριε, εις το βοήθησας με σπεύσον... Η Αντιγόνη κρατώντας τον δίσκο με το πρόγευμα της γιαγιάς, δεν ήθελε να διακόψει την προσευχή της, η καλή νύφη. Περίμενε για λίγο και ξαφνικά:

- Ελέησον με ο Θεός κατά το Μέγα Έλεος σου, και κατά το πλήθος των οικτιρισμών σου, εξάλειψον το ανόμημα μου. Επί πλείον πλύνον με... Δοξάζω σε Θεέ μου και ευχαριστώ Σε. Συγκινημένη, δακρυσμένη, η Αντιγόνη, μπήκε στο δωμάτιο, όταν τέλειωσε η προσευχή:

- Καλημέρα μητέρα, τι κάνεις; Κοιμήθηκες καλά;

- Καλημέρα κόρη μου, Δόξα σοι ο Θεός. Κοιμήθηκα μια χαρά!! Το πόδι μου δεν με πονά πια. Νομίζω έκανε ο Θεός το θαύμα του. Ο Καλός Θεός, με έσπρωξε και έπεσα, για να τον δοξάζω, που βρήκα τα παιδιά μου, τα εγγόνια μου, που βρήκα τον εαυτό μου, μα πιο πολύ, που βρήκα εσένα Αντιγόνη μου, μια καλή κόρη, και βλέπω τον γιό μου, τόσο ευτυχισμένο. Ευχαριστώ τον Θεό, για όλη την ευτυχία που του χάρισες.

Η καλή, η γλυκιά Αντιγόνη, δεν μπορούσε να σταματήσει τα δάκρυά της από τη συγκίνηση. Η αμίλητη, η ανέκφραστη για τόσο καιρό γιαγιά, όχι μόνο μίλησε, αλλά προσευχόταν, προσευχόταν.

- Τον 5ο ψαλμό, πού τον είχες κρυμμένο μανούλα μου, τόσο καιρό;

Μονολογούσε, σκεφτόταν, ενώ προσπαθούσε να βοηθήσει την πεθερά της, να τελειώσει το πρόγευμα της. Και τις άλλες προσευχές, όλες τις προσευχές, πότε τις έμαθε; Πώς δεν τις ξέχασε;

- Σε ευχαριστώ Θεέ μου, για το θαύμα που με αξίωσες να ζήσω, στο σπίτι μου. Κατάφερε να ψιθυρίσει συγκινημένη. Το βράδυ, όταν μαζεύτηκε όλη η οικογένεια για το βραδινό φαγητό ήξεραν όλοι για το θαύμα που έγινε, με την ευλογημένη αλλαγή της γιαγιάς. Φρόντισε γι' αυτό η καλή νύφη, η καλή κόρη, η καλή σύζυγος και μητέρα. Η παιγνιδιάρια Μύρια, πήγε πρώτη στο δωμάτιο της γιαγιάς. Βρήκε μια γιαγιά με μια ανοικτή αγκαλιά:

- Μύρια μου, έλα να σε φιλήσω, να σου πω πόσο σ' αγαπώ!!!

- Γιαγιά μου, καλή μου γιαγιά, ακριβή μου γιαγιά, και εγώ σ' αγαπώ!!!

- Να με βοηθήσεις να πάμε κάτω για το φαγητό; παρακάλεσε η γιαγιά την εγγονή.

- Φοβάμαι γιαγιά μου. Μήπως δεν τα καταφέρω, μήπως σου κάνω κακό στο πόδι σου.

- Φώναξε και τον Αλέξη. Διέταξε τώρα η γιαγιά. Αυτός είναι άνδρας είναι πιο δυνατός, θα τα καταφέρετε.

Η συγχυσμένη Μύρια, δεν ήξερε τι να κάνει. Να φωνάξει τον Αλέξη; Φώναξε πρώτα τον πατέρα της, που άκουσε την μάνα του, να ζητά τον Αλέξη, πρόλαβε:

- Έλα Αλέξη μου, να βοηθήσεις την αδελφή σου, να φέρετε την γιαγιά σας, να φάμε όλοι μαζί. Ενθουσιασμένος ο καλός εγγονός, βρέθηκε κοντά στη γιαγιά του:

- Έλα γιαγιά μου, καλή μου γιαγιά, μην φοβάσαι, θα σε πάω κάτω, με τη Μύριά μας. Σ' αγαπούμε, σε χαιρόμαστε όλοι μας, σε θέλουμε μαζί μας, σε...

- Την ευχή του Θεού και της Παναγίας μας, να έχετε όλοι σας, καλέ μου Αλέξη, καλή μου Μύρια. Κοίταξε τα εγγόνια της, η άλλοτε ψυχρή, αμίλητη, πονεμένη γιαγιά, με ένα βλέμμα, γεμάτο αγάπη, γεμάτο χαρά, ευτυχία. Αυθόρμητα γιαγιά και εγγόνια:

- Δόξα σοι ο Θεός. Δόξα σοι ο Θεός.

Η αλλαγή, το θαύμα

- Αντιγόνη μου, σε παρακαλώ, κάτσε εσύ με τις φίλες σου, και θα αναλάβω εγώ να σας περιποιηθώ, θα κάνω τον καφέ, θα κόψω το γλύκισμα, εγώ, εγώ θα σας περιποιηθώ και με ένα αστείο τρόπο:

- Να πληρώσω όσα υπέφερες με υπομονή, αλλά και με αγάπη, μια δύσκολη, αμίλητη, αγέλαστη πεθερά. Η Πίστη σου σέσωκε σε, είπε ο Χριστός στον παράλυτο, ή μήπως

κάνω λάθος; Σε ποιόν το είπε αυτό ο Χριστός; Αντιγόνη μου, να με διορθώνεις όταν κάνω λάθη, σε παρακαλώ. Εσύ ξέρεις καλύτερα!!!

Συγκινημένη η καλή κόρη, νύφη, ευχαριστούσε τον Θεό, για την καλή μητέρα που της έστειλε, την ταπεινή γυναίκα που την παρακαλούσε να την διορθώνει όταν κάνει λάθη.

– Πόσους θησαυρούς αγάπης, έκρυβες στην παγωμένη από χρόνια καρδιά σου, καλή μου μανούλα, καλή μου, ταπεινή μου πεθερά. Χρειάστηκε ένα επιπόλαιο πέσιμο, για να λειώσει ο πάγος, μονολογούσε συχνά η Αντιγόνη, ευχαριστώντας τον Θεό, για την Ευλογία που χάρσε στην οικογένεια της.

Το πεισματάριο φυλλαράκι

Ανδρέας Μιτσηγιώργης

Το φθινόπωρο πλησίαζε να τελειώσει. Τα πρωτοβρόχια είχαν πέσει από νωρίς και ο κάμπος είχε πάρει το βαθυπράσινο του χρώμα. Είχαν αρχίσει και τα πρώτα κρύα και τα χελιδόνια είχαν φύγει. Στο περιβόλι του κυρ Γιάννη τα δέντρα ετοιμάζονται για το χειμώνα που πλησίαζε. Είχαν ρίξει τα φύλλα τους και ήταν έτοιμα για το μακρύ χειμωιάτικο ύπνο, που θα κρατούσε για πάνω από τρεις μήνες. Θα ξυπνούσαν ξανά την άνοιξη. Μερικά από αυτά είχαν κιόλας πέσει σε βαθύ ύπνο.

Μια ροδιά όμως, στην άκρη του περιβολιού, δεν μπορούσε ακόμα να πάει για ύπνο. Πάνω στο πιο ψηλό κλαδί βρισκόταν ακόμη, σφικτά κολλημένο, ένα μικρό πράσινο φυλλαράκι, που δεν έλεγε να πέσει. Του κάκου η μάνα του η ροδιά το θερμοπαρακαλούσε:

- Καλό μου, παιδάκι. Πέσε, σε παρακαλώ, κι εσύ, όπως τ' αδελφάκι σου. Κρύωσε πια ο καιρός και πρέπει να κοιμηθώ κι εγώ. Δεν βλέπεις που τρέμω η καημένη από το κρύο; Όπου να 'ναι φτάνει ο χειμώνα και θα πέσουν τα πρώτα χιόνια. Δεν πρέπει να με βρει ξύπνια, θα ξεπαγιάσω.

Μα το φυλλαράκι αρνιόταν να υπακούσει στη μητέρα του τη ροδιά:

- Δεν θα πέσω, δεν θα πέσω. Εγώ δεν φοβούμαι το χειμώνα και τα κρύα του. Θα παραμείνω εδώ πάνω και θα περιμένω την άνοιξη.

Τα πρώτα μηνύματα του χειμώνα έφτασαν στον κάμπο. Όλα τα δέντρα κοιμόντουσαν βαθιά. Ο κρύος βοριάς άρχισε να βουίζει στα ολόγυμνα κλαδιά τους. Μόνο η καημένη η ροδιά παρέμενε, παρά το τσουκτερό κρύο, ξύπνια ακόμα. Τρέμοντας από το κρύο και από θυμό, φώναξε στο ανυπάκουο φυλλαράκι:

- Ξεροκέφαλο, παιδί, ξεκόλλα από πάνω μου, για να μπορέσω επιτέλους κι εγώ να κοιμη-

θώ. Θα ξεπασιάσουμε κι οι δυο από το κρύο. Κατάλαβέ το, δεν μπορείς να ξαναδείς την άνοιξη. Δεν μπορείς εσύ να αλλάξεις τους νόμους της φύσης.

Το φυλλαράκι όμως συνέχισε με πείσμα να παραμένει στη θέση του. Η ροδιά τότε, για να το εξαναγκάσει να πέσει, του έκοψε το φαΐ. Το φυλλαράκι, χωρίς το χυμό της μαμάς ροδιάς, άρχισε να χλωμιάζει και να αδυνατίζει. Έγινε κίτρινο σαν το λεμόνι, αλλά κια τότε δεν τα έβαζε κάτω. Συνέχισε να μένει γαντζωμένο στη θέση του.

Η ροδιά, όταν είδε ότι δεν μπορούσε από μόνη της να αναγκάσει το φυλλαράκι να πέσει, αποφάσισε να ζητήσει τη βοήθεια του βοριά:

- Καλέ μου, βοριά, σε παρακαλώ, φύσηξε όσο μπορείς πιο δυνατά και προσπάθησε να ρίξεις εκείνο εκεί το φυλλαράκι, για να μπορέσω κι εγώ να κοιμηθώ.

Ο βοριάς φύσηξε με δύναμη, ξαναφύσηξε, με δεν μπόρεσε να ξεκολλήσει το φυλλαράκι.

Η ροδιά, όταν είδε ότι ο βοριάς δεν μπορούσε να ρίξει το φυλλαράκι, απευθύνθηκε σε ένα άλλο στοιχείο της φύσης, τη βροχή:

- Καλή μου, βροχή, χτύπα, όσο πιο δυνατά μπορείς, αυτό το ανόητο φυλλαράκι, να πέσει από πάνω μου, για να μπορέσω επιτέλους κι εγώ να κοιμηθώ.

Η βροχή χτύπησε και ξαναχτύπησε με τις πιο χοντρές της στάλες το χλωμό φυλλαράκι. Άδικος κόπος, Ούτε κι αυτή μπόρεσε να ξεκολλήσει το μικρό φύλλο από τη μητέρα του.

Η ροδιά τότε αναγκάστηκε να ζητήσει τη βοήθεια του χαλαζιού, με κίνδυνο να πληγωθεί και η ίδια:

- Γενναίο μου, χαλάζι, χτύπα με όλη σου τη δύναμη και ρίξε επιτέλους από πάνω μου αυτό το ανόητο φύλλο. Όλα τα δέντρα στο περιβόλι κοιμούνται το χειμωνιάτικο τους ύπνο κια μονάχα εγώ, για το πείσμα αυτού του ξεροκέφαλου παιδιού, παραμένω ακόμα ξύπνια και κινδυνεύω να πεθάνω από το κρύο.

Το χαλάζι κτύπησε αμέσως με σφοδρότητα το μικρό και εξασθενημένο φύλλο. Το καημένο ξεσχίστηκε μα συνέχισε να μένει κολλημένο στη θέση του. Ένας όμως χοντρός κόκκος κατάφερε να χτυπήσει με δύναμη το κοτσάνι του. Το φυλλαράκι ξεκόλλησε και έπεσε στο έδαφος.

Το άλλο πρωί έπεσαν στο περιβόλι τα πρώτα χιόνια. Η ροδιά μόλις πρόλαβε να το ρίξει στον ύπνο. Ένα μακρύ και βαθύ ύπνο, που θα κρατούσε για τρεις ολόκληρους μήνες.

Τον Μάρτη όταν η άνοιξη ήρθε ξανά στο περιβόλι, το φυλλαράκι δεν ήταν στη θέση του για να την δει. Την είδαν όμως ένα σωρό ολοπράσινα τρυφερά φυλλαράκι, που φύτεψαν σ' όλα τα κλαδιά της ροδιάς.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ

Μουσείο Παιγνιδιών Αραδίππου

Το Μουσείο Παιγνιδιών Αραδίππου αποτελούσε μία ιδέα η οποία άρχισε να υλοποιείται και να αποκτά υπόσταση κάπου στα μέσα του 2013. Στεγάζεται στο Πολιτιστικό κέντρο του Δήμου Αραδίππου ενώ αποτελεί μια συνεργασία του Δήμου Αραδίππου, με τον Οργανισμό «Παιδικό Μουσείο Κύπρου» και το Ίδρυμα Σ.Ο.Φ.Ι.Α με πρόεδρο του και συλλέκτη παιγνιδιών κ. Ρένο Μιχαηλίδη. Στο Μουσείο Παιγνιδιών φιλοξενείται μια πρωτότυπη συλλογή παιγνιδιών, ένα μέρος από τη συλλογή του ιδρύματος Σ.Ο.Φ.Ι.Α. Το παιχνίδι έχει χάσει την πραγματική του αξία μέσα από το πέρασμα των χρόνων και τις μεταβολές που έχει υποστεί η κοινωνία. Σκοπός της δημιουργίας του μουσείου είναι να αναδείξει το παιδί που όλοι κρύβουμε μέσα μας, ξυπνώντας για τους μεγαλύτερους όμορφες, ξεχασμένες αναμνήσεις των παιδικών τους χρόνων και προκαλώντας τους μικρότερους να γνωρίσουν τα παιχνίδια των περασμένων χρόνων και την μεταβολή που έχουν υποστεί με την ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας.

Άνοιξε τις πόρτες του στο κοινό τον Νοέμβριο του 2013 ενώ τα εγκαίνια πραγματοποιήθηκαν στις 20 Νοεμβρίου από τον δήμαρχο της πόλης μας, την κ.Κλαίρη Αγγελίδου πρόεδρο του οργανισμού Παιδικού Μουσείου Κύπρου και τον κ. Ρένο Μιχαηλίδη πρόεδρο του ιδρύματος Σ.Ο.Φ.Ι.Α. Κατά την διάρκεια των εγκαινίων πραγματοποιήθηκε δειγματικό βιωματικό εργαστήριο για εκπαιδευτικό πρόγραμμα που έχει εγκριθεί από το Υπουργείο Παιδείας. Ακολούθησε διάλεξη με το θέμα «Το παιχνίδι ως θέμα συναισθηματικής ισορροπίας για τα παιδιά» από τη Δρ. Μαρία Ηρακλέους.

Τα εκθέματα του μουσείου καθώς και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα εντάσσεται στην προσπάθεια δημιουργίας του «Παιδικού Μουσείου Κύπρου». Απευθύνεται σε παιδιά, γονείς εκπαιδευτικούς και σε οποιονδήποτε ενδιαφέρεται να μάθει την ιστορική εξέλιξη και το ρόλο του παιχνιδιού. Ο χώρος των παιδιών είναι γεμάτος με παιχνίδια, έτσι και το μουσείο είναι διαμορφωμένο ώστε το κάθε παιδί να αποκτά μια μοναδική μουσειακή εμπειρία πλαισιωμένο με στοιχεία από

τον δικό τους κόσμο. Επίσης οι δράσεις του μουσείου απευθύνονται σε διάφορες κοινωνικές ομάδες με θεματικές ενότητες που αφορούν το παιχνίδι. Στον ίδιο χώρο διεξάγονται βιωματικά εργαστήρια για μικρούς και μεγάλους, γονείς και παιδιά, παππούδες και εγγονάκια, εκπαιδευτικούς, τα οποία αφορούν το παιχνίδι, εκπαιδευτικό πρόγραμμα καθώς και διαλέξεις σχετικές με το παιχνίδι και το παιδί.

Η ξενάγηση στους χώρους του μουσείου πλαισιώνεται με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Ταξίδι στον κόσμο των παιχνιδιών». Ένα βιωματικό και δημιουργικό εργαστήριο, το οποίο απευθύνεται σε παιδιά πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και σε ταξιδεύει πίσω στο χρόνο για να γνωρίσει κάποια από τα παιχνίδια που άφησαν ιστορία καθώς και την ιστορική εξέλιξη του παιχνιδιού. Τα παιδιά καλούνται να μάθουν και να εξερευνήσουν τον κόσμο του

παιχνιδιού μέσα από ενδιαφέρουσες δραστηριότητες με την καθοδήγηση ειδικά εκπαιδευμένου προσωπικού. Το πρόγραμμα αυτό έχει προσαρμοστεί ώστε να απευθύνεται και σε παιδιά μικρότερων και μεγαλύτερων ηλικιών, με αποτέλεσμα το μουσείο κατά την διάρκεια της ακαδημαϊκής χρονιάς 2013-2014 να έχει φιλοξενήσει πέραν των 1000 παιδιών ηλικίας 4 μέχρι 12 χρόνων ενώ την ακαδημα-

ϊκή χρονιά 2014-2015 το μουσείο το έχουν επισκεφθεί πέραν των 2500 παιδιών από όλη Κύπρο.

Επίσης στο χώρο του μουσείου έχει ήδη λειτουργήσει δυο φορές εργαστήρι αναπαιχνίδωσης. Παλιά, κατεστραμμένα παιχνίδια αποκτούν και πάλι μορφή μέσα από ένα δημιουργικό εργαστήριο, κατά την διάρκεια του οποίου το κάθε παιδί αντιλαμβάνεται την αξία του παιχνιδιού όσο

παλιό και να είναι, όποια φθορά και αν έχει υποστεί. Παιχνίδια που πιθανών να έχουν πάψει να μας ενδιαφέρουν πως μπορούμε να τα αλλάξουμε ή ακόμη να τα χρησιμοποιήσουμε για να φτιάξουμε κάτι καινούργιο, διαφορετικό και μοναδικό.

Η Διεθνής Μέρα Μουσείου γιορτάστηκε στο Μουσείο Παιγνιδιών με διαγωνισμό σβούρας. Μια δραστηριότητα την οποία λάτρεψαν τα παιδιά αφού είχαν την ευκαιρία να διαγωνιστούν με άλλους συνομήλικους τους σε ένα από τα πιο διαδεδομένα παιχνίδια του σήμερα.

Το Μουσείο αποτελεί πλέον γεγονός για τον δήμο μας, αφού ανακοινώσεις και αναφορές για τη λειτουργία του εμφανίζονταν σε αρκετές εφημερίδες και περιοδικά ενώ οι δράσεις του προβλήθηκαν και σε τηλεοπτικούς σταθμούς. Αποτελεί μοναδικό πόλο έλξης καθώς και σημαντικό στοιχείο ανάδειξης της πόλης μας αφού είναι το μοναδικό μουσείο που δίνει την ευκαιρία στον επισκέπτη να ασχοληθεί αποκλειστικά με το παιχνίδι. Όπως έχει φανεί μέσα από το σύντομο χρονικό διάστημα το οποίο είναι σε λειτουργία, το μουσείο έχει κερδίσει μι-

κρούς και μεγάλους μέσα από το πρόγραμμα και τις δράσεις του.

Μια επίσκεψη στο μουσείο παιγνιδιών αποτελεί ένα ταξίδι ανακάλυψης και πηγή γνώσης ιστορικών γεγονότων και σταθμών που επηρέασαν την εξέλιξη του παιχνιδιού. Κάθε παιχνίδι και μια διαφορετική ιστορία. Μικροί και μεγάλοι έχουν την ευκαιρία να ανελιχθούν πνευματικά, αποκτώντας κοινωνική συνείδηση μέσα από την ανάδειξη πολιτισμικών στοιχείων τόσο της Κύπρου αλλά και ανά το παγκόσμιο.

Ίδρυμα «Ανδρέας Μαππούρας» Αραδίππου

Με πρωτοβουλία φιλότεχνων δημοτών της Αραδίππου και με τη στήριξη του Δήμου και οργανωμένων πολιτιστικών φορέων, έγινε πρόσφατα πραγματικότητα το Ίδρυμα «Ανδρέας Μαππούρας» Αραδίππου. Η ιδρυτική συνέλευση πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δήμου, στις 4 Σεπτεμβρίου 2015, στην παρουσία του Δημάρχου, δημοτικών συμβούλων, σχολικών εφόρων, εκπροσώπων των πολιτιστικών ομίλων του Ερμή και της Ομόνοιας Αραδίππου, μελών της οικογένειας Μαππούρα και φιλότεχνων δημοτών. Στη συνέλευση, της οποίας προέδρευε ο Δημοτικός Σύμβουλος και επικεφαλής

της Επιτροπής Πρωτοβουλίας Κώστας Κατσώνης, αφού έγινε αναφορά στο σκεπτικό της ίδρυσης, εγκρίθηκε το Καταστατικό και στη συνέχεια ορίστηκε το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος.

Στην εισαγωγική αναφορά του ο Πρόεδρος της Επιτροπής Πρωτοβουλίας ανέλυσε τους σκοπούς του Ιδρύματος, οι οποίοι βασικά επικεντρώνονται στην ανάδειξη του έργου του μεγάλου μας ποιητή, μέσα από την αξιοποίηση του πλούσιου Αρχείου του, αλλά και με τη διοργάνωση εκδηλώσεων, εκδόσεων κτλ. Πληροφόρησε στη συνέχεια τη Συνέλευση ότι πολύ σύντομα θα κυκλοφορήσει το βιβλίο με τις ποιητάρικες φυλλάδες του Ανδρέα Μαππούρα, η έκδοση του οποίου χορηγείται από τον Δήμο Αραδίππου και από άλλους χορηγούς που έχουν ήδη εξευρεθεί. Τόνισε επίσης ότι το γεγονός αυτό αποτέλεσε και το έναυσμα για τη δημιουργία του Ιδρύματος. Πρόκειται, όπως ανέφερε, για μια μνημειώδη έκδοση 976 σελίδων, που περιλαμβάνει 124 από τις 130 φυλλάδες που έγραψε ο Ανδρέας Μαππούρας, ανάμεσα στις οποίες περιλαμβάνονται και ανέκδοτες φυλλάδες που βρέθηκαν χειρόγραφες στο Αρχείο του.

Για την ιστορία, παραθέτουμε το σχετικό άρθρο του καταστατικού, το οποίο αναφέρεται στους σκοπούς του Ιδρύματος:

Άρθρο 3: ΣΚΟΠΟΙ

(α) Η διάσωση, ανάδειξη και προβολή, με ποικίλους τρόπους, του έργου του λαϊκού ποιητή Ανδρέα Μαππούρα και της ευρύτερης λαϊκής ποιητικής δημιουργίας της Αραδίππου.

β) Η προώθηση της πνευματικής, επιστημονικής και πολιτιστικής προόδου της Αραδίππου, με θεματικό επίκεντρο την ντόπια λαϊκή ποιητική δημιουργία και την κυπριακή μουσικοχορευτική παράδοση.

(γ) Η συνεργασία με όλους τους τοπικούς φορείς που υπηρετούν την παράδοση και στοχεύουν στην πνευματική, επιστημονική και πολιτιστική πρόοδο της Αραδίππου, σε τοπικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, ιδιαίτερα σε σχέση με τους Αραδιππιώτες απόδημους της Μεγάλης Βρετανίας, της Αυστραλίας και άλλων χωρών.

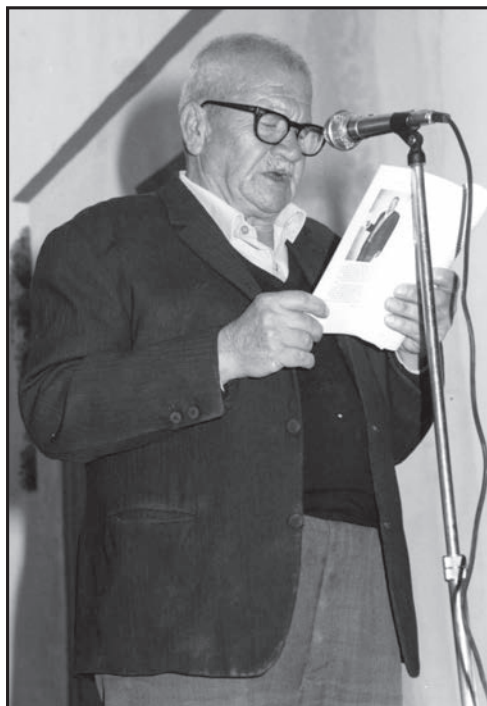
Το πρώτο προσωρινό Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος που θα προωθήσει την εγγραφή του σωματείου σε νομικό πρόσωπο και τη διαχείριση της έκδοσης του υπό έκδοση βιβλίου του Μαππούρα, έχει ως εξής:

Πρόεδρος: Κώστας Κατσώνης

Αντιπρόεδρος: Παύλος Μιχαηλάς

Γραμματέας: Ελένη Παπαμιχαήλ

Ταμίας: Ματθαίος Αλαμπρίτης

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Σκευή Σοφιανού (Β. Γραμματέας)

Κυριάκος Μαππούρας

Χριστούλα Απόστρατου

Σαββάκης Λάμπρου

Μάρκος Κατσιατής

ΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΣΕ ΔΡΑΣΗ

Επιτροπή Νεολαίας και Αθλητισμού Δήμου Αραδίππου

Αποστολή της Επιτροπής Νεολαίας και Αθλητισμού του Δήμου Αραδίππου είναι η προαγωγή της άθλησης και ευαισθητοποίηση όλων των πολιτών και ιδιαίτερα της νεολαίας σε κοινωνικά θέματα καθώς και η ανάπτυξη της ευγενούς άμιλλας και αθλητικού πνεύματος που επιτυγχάνονται μέσα από εκδηλώσεις και δραστηριότητες που πραγματοποιούνται. Κατά την περίοδο Νοέμβριο 2014 – Μάιο 2015 πραγματοποιήθηκαν οι πιο κάτω εκδηλώσεις:

Βράβευση Διακριθέντων Αθλητών και Ομάδων Δήμου Αραδίππου

Την Πέμπτη, 13 Νοεμβρίου 2014, τιμήθηκαν οι αθλητές και ομάδες του Δήμου μας, οι οποίοι διακρίθηκαν καταλαμβάνοντας την 1η, 2η και 3η θέση σε Παγκύπριους και Διεθνείς αγώνες και πρωταθλήματα. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα εκδηλώσεων «Γιάγκος Κωνσταντινίδης» του Δ΄ Δημοτικού Σχολείου Αραδίππου και σημείωσε μεγάλη επιτυχία προσελκύνοντας πλήθος κόσμου. Η εκδήλωση τελούσε υπό την αιγίδα του κ. Ουράνιου Ιωαννίδη, Προέδρου της Κυπριακής Ολυμπιακής Επιτροπής. Στον χαιρετισμό του ο Πρόεδρος της Επιτροπής κ. Χριστόδουλος Πάρτος αναφέρθηκε στη σημασία του αθλητισμού στη ζωή μας και στη σημασία που ο Δήμος αποδίδει στην πραγματοποίηση αυτής της εκδήλωσης. Ο Δήμαρχος, κ. Ευάγγελος Ευαγγελίδης, συγχάρηκε τους αθλητές και τις αθλήτριες, τις ομάδες και τους εκπροσώπους τους, τους προπονητές και τους αθλητικούς παράγοντες καθώς και όλο τον αθλητικό κόσμο της Αραδίππου, για τις προσπάθειες που κατέβαλαν και τις διακρίσεις που πέτυχαν.

Διάλεξη - Συζήτηση

Η Επιτροπή Νεολαίας και Αθλητισμού του Δήμου Αραδίππου, σε συνεργασία με το ΣΥΚΑΝΑ Λάρνακας και με υποστηρικτή την Κοινοτική Αστυνόμευση Αραδίππου, διορ-

γάνωσε Διάλεξη – Συζήτηση τη Δευτέρα, 20 Απριλίου 2015 και ώρα 19.30 στο Freedom Snack Bar (Καγιά), πλησίον Ιερού Ναού Αγίου Φανουρίου Αραδίππου. Θέμα της διάλεξης ήταν «Ουσίες Εξάρτησης – Μάστιγα της Νεολαίας» και ομιλητής ο Δρ Βάσος Οικονόμου, Καρδιολόγος και Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Αμμοχώστου.

Ευρωπαϊκά θέματα Δήμου Αραδίππου

Με συνέπεια και επαγγελματισμό, ολοκληρώθηκαν για ακόμη μια χρονιά οι δραστηριότητες του Δήμου μας σε σχέση με τα Ευρωπαϊκά Θέματα.

Ακολούθως, καταγράφονται επιγραμματικά οι σημαντικότερες ενέργειες:

ΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΕ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

Τα τελευταία χρόνια ο Δήμος μας έχει σταδιακά δεσμευτεί για την προστασία του περιβάλλοντος, αρχής γενομένης με τη συμμετοχή του Δήμου στο «Σύμφωνο των Νησιών», ένα δεσμευτικό έγγραφο με το οποίο οι νησιωτικές αρχές αναλαμβάνουν μια πολιτική υποχρέωση που θα βοηθήσει στην επίτευξη των στόχων βιωσιμότητας που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση για το έτος 2020, δηλαδή τη μείωση των εκπομπών CO2 τουλάχιστο κατά 20%. Η όλη προσπάθεια επισφραγίστηκε με την ένταξη του Δήμου μας σε δύο ενεργειακά δίκτυα υψίστης σημασίας για την δικτύωση, ενημέρωση και εμπλοκή του Δήμου σε έργα που άπτονται του περιβαλλοντικού τομέα.

- «Σύμφωνο των Δημάρχων (Covenant of Mayors)»: (www.eumayors.eu)

Κύρια ευρωπαϊκή κίνηση στην οποία συμμετέχουν τοπικές και περιφερειακές αρχές, οι οποίες δεσμεύονται με την υπογραφή του Συμφώνου, να αυξήσουν την ενεργειακή τους απόδοση και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις περιοχές τους.

- Πόλεις: 6.132

- Πληθυσμός: 192.884,954

• Ένταξη στο δίκτυο «Energy Cities»

(www.energycities.eu)

Η Αραδίππου αποτελεί τον πρώτο Δήμο της Κύπρου ο οποίος συνδέεται με τον εξαιρετο Ευρωπαϊκό Σύνδεσμο Energy Cities που αριθμεί πέρα των 1000 μελών, πόλεων σε 30 χώρες, διευρύνοντας τις δυνατότητές του για συνεργασία με συνεργαζόμενες ευρωπαϊκές πόλεις με στόχο την προσέλκυση ευρωπαϊκών και ιδιωτικών επενδύσεων σε έργα Έξυπνης και Βιώσιμης Οικονομικής Ανάπτυξης στον Δήμο.

Δύο συμμετοχές του Δήμου Αραδίππου, στη Δράση «Προγράμματα Ένταξης από Τοπικές Αρχές»

<http://www.larnacadistrictintegration.com/>

Εντός 2014 και 2015, ο Δήμος Αραδίππου είχε εμπλοκή σε δύο δράσεις στο πλαίσιο των «Προγραμμάτων Ένταξης από Τοπικές Αρχές», τα οποία επιχορηγούνται κατά 95% από

το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ένταξης και 5% από την Κυπριακή Δημοκρατία. Στόχος των παρεμβάσεων αυτών, είναι η υποβοήθηση της διαδικασίας ένταξης των Υψηλών Τρίτων Χωρών (ΥΤΧ) στην Κυπριακή Κοινωνία και η βελτίωση πρακτικών και πολιτικών που εφαρμόζονται σε σχέση με τους ΥΤΧ.

Η ενεργός συμμετοχή και δραστηριοποίηση του Δήμου Αραδίππου, ως Επικεφαλής Εταίρος αλλά και των εταίρων του, Δήμο Λάρνακας, Δήμο Λιβαδιών και Κέντρο Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Λάρνακας, συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό στην ομαλότερη ένταξη των ΥΤΧ που ζουν στην Επαρχία Λάρνακας.

ΛΗΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ»

Ο Δήμος Αραδίππου σε σύμπραξη με την εθελοντική οργάνωση «Φάρος» συμμετείχε στο επιδοτούμενο αυτό έργο για την περίοδο Ιανουάριος 2013 - Μάιος 2015. Η επιτυχής εφαρμογή του προγράμματος είχε ως βασικό της άξονα τις ανάγκες κοινωνικής πρόνοιας του Δήμου με κύριες ομάδες στόχου τους άνεργους νέους και τους μακροχρόνια άνεργους νεαρούς ενήλικες και ενήλικες καθώς και άτομα που ανήκαν στις ευάλωτες ομάδες τους πληθυσμού λόγω της οικονομικής και ψυχοκοινωνικής τους κατάστασης.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η στοχοπροσήλωση των παρεχομένων υπηρεσιών στις αρχές του προγράμματος επαναπροσδιορίστηκε και προσαρμόστηκε στις εμφανιζόμενες ανάγκες της κοινότητας. Οι υπηρεσίες του προγράμματος διατήρησαν στενή συνεργασία με τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, τις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας, τη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης, την Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας καθώς και άλλες σχετικές υπηρεσίες που δραστηριοποιούνται στη κοινότητα σε πλαίσια αμφίδρομων παραπομπών όταν αυτό κρινόταν αναγκαίο.

Οι υπηρεσίες του προγράμματος εστίασαν στη ψυχοκοινωνική ενίσχυση και στήριξη των ατόμων αυτών, στην επαγγελματική καθοδήγηση και προσανατολισμό τους αλλά και στη συνεχή ενημέρωση για προγράμματα κατάρτισης και εκπαίδευσης ανέργων. Να σημειωθεί όταν κατά τη διάρκεια δραστηριοποίησης του προγράμματος προσέγγισαν την υπηρεσία συνολικά 233 άτομα (157 άντρες και 76 γυναίκες). Ένα ποσοστό 10.7% του συνόλου εντάχθηκε σε κατάλληλα προγράμματα κατάρτισης ανέργων ενώ το 23% του συνόλου μετά από την κατάλληλη καθοδήγηση και προετοιμασία κατάφερε να βρει εργασία υπό καθεστώς μερικής ή ολικής απασχόλησης. Επίσης, αρκετά από τα άτομα που προσέγγισαν τις υπηρεσίες μας, μετά από κατάλληλη αξιολόγηση παραπέμφθηκαν στις κατάλληλες υπηρεσίες

Τα κύρια θέματα των ατόμων που προσέγγισαν τις υπηρεσίες μας ήταν:

- Ανεργία και οι ψυχολογικές και κοινωνικές επιπτώσεις αυτής
- Διαπροσωπικές δυσκολίες στη διαδικασία εξεύρεσης και διατήρησης εργασίας
- Καταθλιπτικά συμπτώματα και έντονα συμπτώματα άγχους
- Διαχείριση πένθους
- Ψυχολογική εξάρτηση, εξάρτηση σε νόμιμες και παράνομες ουσίες
- Διαχείριση ψυχιατρικών συμπτωμάτων
- Ενίσχυση γονεϊκού ρόλου
- Διαχείριση σωματικών συμπτωμάτων (π.χ. καρκινώματα, ρευματισμοί, κλπ)
- Θέματα σεξουαλικής ταυτότητας
- Αυτοτραυματισμοί και αυτοκτονικοί ιδεασμοί
- Επιλόχειος κατάθλιψη

- Εξάσκηση σωματικής και ψυχολογικής βίας εντός της οικογένειας
- Προβλήματα μετά το διαζύγιο
- Θέματα αυτοεκτίμησης και αυτοπεποίθησης

Η υλοποίηση του προγράμματος και η επιτυχία εφαρμογής του, εξάγουν το συμπέρασμα ότι η διαθεσιμότητα υπηρεσιών (χωρίς χρέωση) που προάγουν την ψυχοκοινωνική υγεία των πολιτών που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού σε περιόδους έντονης οικονομικής ύφεσης, αποτελεί ύψιστης σημασίας προτεραιότητα για τη τοπική αυτοδιοίκηση.

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ «ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ» ΩΣ ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Μετά από αξιολόγηση της ανεξάρτητης επιτροπής όλων των έργων του ευρωπαϊκού Προγράμματος INTERREG VI C, το έργο «Ολοκληρωμένη Περιβαλλοντική Διαχείριση Κτηνοτροφικών Αποβλήτων (Ακρωνύμιο IMAST)», στο οποίο ο Δήμος Αραδίππου συμμετείχε ως εταίρος, μαζί με τον Δήμο Ανωγείων Κρήτης ως επικεφαλής εταίρο και το ΤΕΙ Κρήτης ως εταίρο, επιλέχθηκε ως καλή πρακτική.

Κάτω από τα προαναφερθέντα Προγράμματα, προτάθηκαν από τις Κοινές Τεχνικές τους Γραμματείες των Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας, τα 65 καλύτερα έργα από όλη την Ευρώπη, και επιλέχθηκαν 12, μεταξύ των οποίων και το έργο μας «Ολοκληρωμένη Περιβαλλοντική Διαχείριση Κτηνοτροφικών Αποβλήτων (Ακρωνύμιο IMAST)».

Η εν λόγω διάκριση, αποδεικνύει έμπρακτα, πως παρότι ο Δήμος μας βρισκόταν κατά την υλοποίηση του έργου σε νηπιακή φάση ως προς την εμπειρία υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων έργων, κατόρθωσε να φέρει εις πέρας την εμπρόθεσμη υλοποίηση ενός έργου που αναλάβαμε στον 2ο χρόνο υλοποίησης του και το οποίο απαιτούσε σκληρή και συντονισμένη δουλειά με διάφορες υπηρεσίες του κράτους και του προγράμματος.

Το ζήτημα της ικανότητας ορθής υλοποίησης και απορρόφησης των έργων που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, παραμένει ένα από τα σοβαρότερα θέματα όλων των Ευρωπαϊκών Ταμείων, και εμείς ως Φορέας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αποδεικνύουμε με την επιβράβευση μας αυτή, ότι με σκληρή και συντονισμένη δουλειά, μπορεί να αποκτηθεί μια σεβαστή εμπειρία πάνω στην οποία οφείλουμε να επενδύσουμε για περαιτέρω ανάπτυξη της περιοχής μας.

Η λύση που δόθηκε κάτω από το υπό αναφορά έργο, ήταν η δημιουργία μιας μονάδας περιβαλλοντικής διαχείρισης αγελαδινών αποβλήτων, η οποία με τη μέθοδο της κομποστοποίησης, οδηγεί στην παραγωγή ενός υγειονομοποιημένου εδαφοβελτιωτικού, με ιδιαίτερα ευεργετικές ιδιότητες για τα καλλιεργήσιμα εδάφη.

Εγκαίνια της Μονάδας, πραγματοποιήθηκαν υπό την παρουσία του έντιμου Υπουργού Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, κ. Νίκο Κουγιάλη.

ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Στο πλαίσιο συνεχούς εκπαίδευσης και κατάρτισης του προσωπικού του Δήμου μας πραγματοποιήθηκαν τα ακόλουθα συγχρηματοδοτούμενα Σεμινάρια με την εμπλοκή του συνόλου του προσωπικού του Δήμου:

- Μονοεπιχειρησιακό πρόγραμμα με θέμα «Ηγεσία για αυξημένη αποτελεσματικότητα του Δήμου»
- Μονοεπιχειρησιακό με θέμα «Καλύτερες πρακτικές για αυξημένη αποτελεσματικότητα του Δήμου, κυρίως σε περιόδους ύφεσης»

Συμμετοχή σε 2 Σχέδια τοποθέτησης ανέργων με συνολική εμπλοκή 11 ατόμων:

- Συμμετοχή στο Σχέδιο τοποθέτησης ανέργων νέων πτυχιούχων για απόκτηση εργασιακής πείρας σε επιχειρήσεις και οργανισμούς (συμμετοχή 5 ανέργων)
- Συμμετοχή στο Σχέδιο τοποθέτησης ανέργων νέων απόφοιτων Γυμνασίου, Λυκείου, Τεχνικών Σχολών και Μεταλυκειακής Εκπαίδευσης μέχρι και διετούς διάρκειας για απόκτηση εργασιακής πείρας σε επιχειρήσεις και οργανισμούς (συμμετοχή 6 ανέργων)

Η πρωτόγνωρη οικονομική κρίση που βιώνει ο τόπος έχει επηρεάσει αρνητικά τη δυνατότητα υλοποίησης έργων. Εντούτοις, η οικονομική ανεπάρκεια των δημόσιων και κατά συνέπεια δημοτικών οικονομικών, θα πρέπει να εκλαμβάνεται σαν μια ευκαιρία για εξεύρεση νέων τρόπων χρηματοδότησης και κινητοποίησης τόσο ως Τοπική Αρχή αλλά και ως κοινωνία γενικότερα. Υπάρχουν πολλά που μπορούν να γίνουν ακόμη και είμαστε βέβαιοι πως με προσεκτικά βήματα, σκληρή και ομαδική δουλειά θα τα καταφέρουμε. Κάτω από αυτά τα δεδομένα, ο Δήμος Αραδίππου συνεχίζει να μελετά και να ωριμάζει διάφορα έργα ώστε να μπορούν να προωθηθούν όταν ο χρόνος και οι συνθήκες το επιτρέπουν και όταν υπάρχουν συγκεκριμένα κονδύλια για χρηματοδότηση. Αποτελεί πρόκληση για εμάς η όσο το δυνατό μεγαλύτερη εκμετάλλευση των ευρωπαϊκών ταμείων τόσο για έργα υποδομής όσο και για άυλες δράσεις κατά τη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020. Στόχος μας δεν είναι η αλόγιστη συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα αλλά η μελετημένη και στοχευμένη ανάπτυξη στο βαθμό που το επιτρέπουν οι οικονομικές συνθήκες.

Η επιτροπή Ευημερίας σε δράση

Προσκυνηματική Κρουαζιέρα Δήμου Αραδίππου στα νησιά Κω, Άνδρο (Αγία Μαρίνα) και Σύμη

Η κρουαζιέρα πραγματοποιήθηκε στις 15-19.7.2015 με συνοδό εκ μέρους του Δήμου την κ. Αγγέλα Παπαγιάννη, η οποία συνόδευσε την ομάδα στα ελληνικά νησιά.

Δέος νοιώσαμε όλοι μπροστά στο εικόνισμα της Αγίας Μαρίας στην Άνδρο, γνωρίζοντας τα θαύματα που έχει κάνει, ανάμεσά τους και το θαύμα του μικρού Ανδρέα. Στη μονή βρισκόταν και η μάνα του που έκανε τάμα να βρίσκεται κάθε χρόνο εκεί την ημέρα της γιορτής της. Συναντήσαμε επίσης τον Κυριάκο και την Αγγελική Κουρούμουνου που μας υποδέχθηκαν και μας κέρασαν καφέ. Ήταν μια συγκλονιστική εμπειρία. Η ομάδα, ενθουσιασμένη, ζήτησε να μεταφέρουμε τις ευχαριστίες της σε όλους τους συντελεστές και διοργανωτές της κρουαζιέρας. Εμείς ευχαριστούμε την εταιρεία Σάλαμις Τουρς για την επιχορήγηση των τιμών αλλά και την άψογη φιλοξενία στο καράβι τους.

Πασχαλινές επισκέψεις

Πραγματοποιήθηκαν και φέτος, όπως κάθε χρόνο, οι πασχαλινές επισκέψεις του Δημάρχου και μελών της Επιτροπής Ευημερίας στις Μονάδες Ειδικής Εκπαίδευσης και τα Ευαγή Ιδρύματα. Τα παιδιά των Μονάδων μάς καλωσόρισαν όπως πάντα με ανυπομονησία και χαρά για να παραλάβουν τα πασχαλινά αυγά που ο Δήμος Αραδίππου ετοίμασε. Σε αντάλλαγμα έδωσαν κι αυτά στον Δήμαρχο τα δικά τους δώρα. Οι κρατούμενοι στον Αστυνομικό Σταθμό Αραδίππου, τσούγκρισαν αυγά με όλη την αποστολή και παρέλαβαν τις φλαούνες τους. Οι ηλικιωμένοι μάς υποδέχθηκαν με τσιαττιστά και εξέφρασαν τη χαρά τους για την επίσκεψη.

Οδικός έρανος για Αντικαρκινικό Σύνδεσμο

Ο Δήμος Αραδίππου συμμετείχε και φέτος στον Οδικό Έρανο στις 23.4.2015 τα έσοδα του οποίου διατίθενται για τον Αντικαρκινικό Σύνδεσμο Λάρνακας. Η οικονομική κρίση δεν απέτρεψε τον κόσμο να προσφέρει τον οβολό του και έτσι ο έρανος απέφερε το ποσό των €921.42. Ο πρόεδρος κ. Αριστείδης Αδάμου και τα μέλη του Συνδέσμου ευχαρίστησαν θερμά τον Δήμο Αραδίππου για την προσπάθεια που καταβάλλει κάθε χρόνο.

Ο π. Ανδρέας Κονάνος στην Αραδίππου

Σε συνεργασία με τη Φιλόπτωχο Αδελφότητα Απ. Λουκά, πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία η Πνευματική Διάλεξη στις 25.5.2015, στο Κέντρο «Κοσμύρια», με ομιλητή τον .Αρχιμανδρίτη Ανδρέα Κονάνο, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: «Σημάδια Πνευματικής Προκοπής». Η προσέλευση ήταν αθρόα και όλοι οι παρευρισκόμενοι είχαν την ευκαιρία να ακούσουν χρήσιμα διδάγματα και να προβληματιστούν από τον εμπνευσμένο λόγο του χαρισματικού π. Ανδρέα Κονάνου. Τα έσοδα από την εκδήλωση διατέθηκαν για το Κοινωνικό Παντοπωλείο του Δήμου και τη Φιλόπτωχο

Εκδήλωση στον Παιδότοπο WoW

Με σκοπό τη συλλογή παιδικών ειδών και σε συνεργασία με τον Παιδότοπο WoW, πραγματοποιήθηκε εκδήλωση από την Επιτροπή Ευημερίας. Ευχαριστούμε θερμά τους αρμόδιους του παιδότοπου για την ευγενική παραχώρηση του χώρου τους.

Συμβουλευτικό Κέντρο

Οι ανάγκες του Δήμου αυξάνονται στον τομέα παροχής ψυχολογικής στήριξης, και δημιουργείται το Συμβουλευτικό Κέντρο. Σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, παρέχονται συμβουλευτικές και ψυχοθεραπευτικές υπηρεσίες για παιδιά, έφηβους και ενήλικες. Επίσης σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο παρέχονται υπηρεσίες Λογοθεραπείας, οι οποίες περιλαμβάνουν αξιολόγηση λόγου και ομιλίας καθώς και θεραπευτική παρέμβαση υπό την επίβλεψη έμπειρων λογοπαθολόγων.

Εξάλλου στις 28.4.2015 ο Δήμος Αραδίππου οργάνωσε συγκέντρωση οργανωμένων συνόλων, εκπαιδευτικών, δημάρχων επαρχίας Λάρνακας, και εκπροσώπου Γραφείου Ευημερίας κατά την οποία οι εκπρόσωποι και συντονιστές των δύο Πανεπιστημίων ενημέρωσαν τους παρευρισκόμενους για τις υπηρεσίες του Συμβουλευτικού Κέντρου. Ο Δήμαρχος κ. Ευαγγελίδης κατά τον χαιρετισμό του, ευχαρίστησε του συντελεστές του Συμβουλευτικού Κέντρου και είπε ότι σκοπός είναι η εξυπηρέτηση των ευάλωτων ομάδων και κατ' επέκταση όλων όσοιο χρειάζονται τις πιο πάνω υπηρεσίες.

Οι υπηρεσίες προσφέρονται στο οίκημα του ΣΚΕ Αραδίππου άμεσα και με απόλυτη εχεμύθεια και είναι εντελώς δωρεάν. Προτεραιότητα θα δίνεται σε οικογένειες με οικονομικές δυσκολίες. Ώρες Λειτουργίας Συμβουλευτικού Κέντρου: Καθημερινά από τις 9.00 – 18.00. Για διευθέτηση ραντεβού και για τις δύο υπηρεσίες αποτείνεσθε στα τηλ. 24811083 και 24813010 ώρες γραφείου.

Δημοτική Αιμοδοσία

Η Δημοτική Αιμοδοσία, πραγματοποιήθηκε στις 10.11.2014 στο Δημοτικό Μέγαρο και τελούσε υπό την αιγίδα του Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων κ. Γιάννη Γιαννάκη. Ήταν αφιερωμένη στους θανόντες συνδημότες μας κατά τη διάρκεια του 2014, ανάμεσά τους και ο αείμνηστος Τάσος Μητσόπουλος.

Η προσέλευση ήταν μεγάλη και οφείλουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους τους αιμοδότες. Ακολούθησε δεξίωση.

Ο Σύνδεσμος Αποδήμων Αραδιππιωτών Αδελαιίδας στηρίζει το Κοινωνικό Παντοπωλείο Αραδίππου

Συνάντηση με εκπροσώπους του Συνδέσμου Αποδήμων Αραδιππιωτών Αδελαιίδας είχε ο Δήμαρχος κ. Ευάγγελος Ευαγγελίδης, στα γραφεία του Δήμου. Τον Σύνδεσμο εκπροσώπησαν οι κ. Λούκας Μιχαηλίδης και Στέλιος Μάρκου οι οποίοι παρέδωσαν στον Δήμαρχο εισφορά από τους Αποδήμου Αδελαιίδας ως οικονομική ενίσχυση για τη στήριξη των άπορων δημοτών και ληπτών του Κοινωνικού Παντοπωλείου Αραδίππου, το οποίο λειτουργεί με ευθύνη της Επιτροπής Ευημερίας του Δήμου. Ο Δήμαρχος, κ. Ευαγγελίδης, ευχαρίστησε τους απόδημους για την έμπρακτη ανταπόκριση τους στο κάλεσμα κοινωνικής αλληλεγγύης και για τη σημαντική χορηγία τους η οποία αναμένεται ότι θα καλύψει πρωτογενείς ανάγκες άπορων οικογενειών του Δήμου.

Επιτροπή Εκδόσεων - Βιβλιοθήκης - Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου

Η Επιτροπή Εκδόσεων του Δήμου Αραδίππου, η οποία ασχολείται επίσης και με τα θέματα της Βιβλιοθήκης και του Αρχείου του Δήμου, συνέχισε τη δράση της στην περίοδο που επισκοπούμε, με βασική επικέντρωση στα θέματα των εκδόσεων, ενώ πρωτοστάτησε και στην εξεύρεση του νέου οικήματος της Βιβλιοθήκης, στη μεταστέγαση και την καλύτερη δυνατή οργάνωσή της. Πιο αναλυτικά, οι δράσεις της Επιτροπής συνοψίζονται στα εξής:

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Η Επιτροπή συνέχισε την έκδοση της εφημερίδας του Δήμου «Αραδίππου», η οποία εκδίδεται ανά τετράμηνο. Έτσι λοιπόν στη διάρκεια της περιόδου αυτής –από τον Οκτώβριο του 2014 ίσαμε τον Αύγουστο του 2015, έγιναν τρεις εκδόσεις της εφημερίδας (τεύχη 25, 26, 27), με πλούσια όπως πάντα ύλη, που καλύπτει όλο το φάσμα των εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων του Δήμου μας, των οργανωμένων συνόλων, των εκπαιδευτηρίων και των αθλητικών μας σωματείων. Εκδόθηκε επίσης στην περίοδο αυτή το περιοδικό του Δήμου, αρ. τεύχους 29, ενώ συγκεντρώθηκε το υλικό του 30ου τεύχους και έγινε η σχετική επιμέλεια. Σημαντική ήταν επίσης η συμβολή της Επιτροπής Εκδόσεων στην ολοκλήρωση, την επιμέλεια και την έκδοση του Λευκώματος «Η Αραδίππου του χθες», με σημαντικές παρεμβάσεις σε θέματα δομής, οργάνωση της ύλης, ταυτοποίησης των φωτογραφιών κτλ. Το Λεύκωμα εκδόθηκε τελικά το καλοκαίρι του 2014 και έγινε η παρουσίασή του τον Σεπτέμβριο στην Αραδίππου και τον Μάρτιο του 2015 στο Μπίρμιγχαμ για τους απόδημους Αραδιππιώτες. Και στις δύο εκδηλώσεις παρευρέθηκε και απηύθυνε χαιρετισμό ο Πρόεδρος της Επιτροπής Κώστας Κατσώνης. Σημαντική ήταν επίσης η συμβολή της Επιτροπής στην επιμέλεια και την έκδοση του βιβλίου του Κώστα Παπαγεωργίου «Ο Όσιος Γέροντας Σάββας Σταυροβουνιώτης (+1985). Ένας επιφανής Κύπριος Άγιος του 20ου αιώνα» (Κύπρος 2014), που εκδόθηκε με χορηγία του Δήμου Αραδίππου.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Δύο εκδηλώσεις για την παρουσίαση βιβλίων Αραδιππιωτών συγγραφέων οργάνωσε η Επιτροπή κατά την περίοδο αυτή. Στην πρώτη εκδήλωση, που έγινε στις 16 Ιανουαρίου 2015, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δήμου, παρουσιάστηκε το βιβλίο του 97χρονου Αραδιππιώτη λαϊκού ποιητή Λοΐζου Χαραλάμπους-Κατσαροπούλη, ο οποίος παρευρέθηκε στην εκδήλωση με τα παιδιά του, αρκετά από τα εγγόνια και τα δισέγγονά του, και ευχαρίστηκε στο τέλος τους διοργανωτές. Το βιβλίο, που έχει τίτλο «Ηλιοβασιλέματα τζιαι χαραυγή της δόξας μες στο περβόλιν της ζωής», παρουσίασε ο φιλόλογος-συγγραφέας και πρόεδρος της Επιτροπής Κώστας Κατσώνης, ενώ ποιήματα του τιμώμενου ποιητή απαγγείλαν οι λαϊκοί ποιητές Μανώλης Βασιλείου και Μάρκος Κατσιατής. Την εκδήλωση χαιρέτισε και ο Δήμαρ-

χος Αραδίππου Ευάγγελος Ευαγγελίδης. Η δεύτερη εκδήλωση έγινε με τη συνεργασία της Επιτροπής Πολιτισμού, στις 22 Απριλίου 2015 και είχε ως θέμα την παρουσίαση του βιβλίου της Ελευθερίας Κουμπάρη-Γιώρκα «Η εξέγερση των φιλοσόφων» (Εκδόσεις Εν Τύποις, Λευκωσία 2015). Στην εκδήλωση, που σημείωσε μεγάλη επιτυχία, απηύθυνε χαιρετισμό ο Δήμαρχος και έκανε την παρουσίαση ο Κώστας Κατσώνης, ενώ αντιφώνησε και η συγγραφέας.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ "ΓΙΑΓΚΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ"

Όσον αφορά τη Βιβλιοθήκη, σημαντική εξέλιξη αποτέλεσε η μεταστέγασή της από τον χώρο του Δημοτικού Μεγάρου σε νέο ευρύχωρο και λειτουργικό οίκημα στο κέντρο της Αραδίππου (Λεωφόρος Μακαρίου Γ', πρώην Φούρνος Ζορμπα) και η οργάνωση της λειτουργίας της με νέο ωράριο, όπως επίσης και ο συστηματικός πλέον εμπλουτισμός της με καινούργιες εκδόσεις, η έγκριση και εφαρμογή σχετικών κανονισμών και η εισαγωγή νέων δραστηριοτήτων. Μια σημαντική δράση της Βιβλιοθήκης είναι η οργάνωση λογοτεχνικών πρωινών με παιδιά του δημοτικού σχολείου, που επισκέπτονται τη Βιβλιοθήκη και ψυχαγωγούνται με την ανάγνωση παραμυθιών και με άλλες δράσεις που οργανώνει η Βοηθός Βιβλιοθηκάριος Ρέα Κουμπάρη-Γιώρκα. Αξίζει επίσης να αναφέρουμε ότι πρόσφατα η Βιβλιοθήκη έχει εμπλουτιστεί με τη δωρεά μεγάλου αριθμού βιβλίων-λογοτεχνικών και άλλων, του αείμνηστου Τάσου Μητσόπουλου, που παραχωρήθηκαν από τη σύζυγό του Κατερίνα. Τα βιβλία αυτά θα φυλάσσονται σε ειδική βιτρίνα, αλλά θα μπορούν να τα δανείζονται οι αναγνώστες- μέλη της Βιβλιοθήκης. Με την ευκαιρία της μεταστέγασης και ανακαίνισης της Βιβλιοθήκης παραθέτουμε, μέσα στα πλαίσια αυτής της αναφοράς το ιστορικό της ίδρυσης και άλλες πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία της.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ο αείμνηστος Γιάγκος Κωνσταντινίδης, το όνομα του οποίου δόθηκε, τιμής ένεκεν, στη Βιβλιοθήκη του Δήμου μας, γεννήθηκε στην τουρκοκρατούμενη Κυθρέα το 1908 και έφυγε από τη ζωή το 2004. Πήρε το δίπλωμα του δασκάλου με άριστα. Πρωτοδιορίστηκε στην Αραδίππου το 1936, όπου και υπηρέτησε μέχρι το 1955, οπότε μετατέθηκε στο Τσέρι, για να επανέλθει στην Αραδίππου-όπου βρισκόταν το σπίτι και η οικογένειά του, το 1959. Έμεινε στην Αραδίππου και εργαζόταν στο Δημοτικό Σχολείο της Αραδίππου μέχρι την αφυπηρέτησή του από τη θέση του Διευθυντή, το 1971. Αγαπούσε πολύ το διάβασμα και τη ζωγραφική καθώς επίσης και τα δέντρα. Για τον λόγο αυτόν φύτεψε στην Αραδίππου πολλές ελιές, χαρουπιές, αμπέλια και άλλα δέντρα, ενώ πρόσφερε φιλοκερδώς τις υπηρεσίες του σε όλους τους κατοίκους, κλαδεύοντας τα κλήματα και τα δέντρα της αυλής τους. Το 1963-64 πρωτοστάτησε στην ίδρυση της Κοινοτικής Βιβλιοθήκης μαζί με τον τότε Κοινοτάρχη αείμνηστο Παντελή Παντελούρη και με άλλους πέντε δασκάλους.

Ο Γιάγκος Κωνσταντινίδης ήταν ο υπεύθυνος της βιβλιοθήκης για 28 ολόκληρα χρόνια, μέχρι το 1991, που την ευθύνη της λειτουργίας της ανέλαβε ο Δήμος. Δούλεψε με πολύ κόπο και ζήλο ο Γιάγκος για να μαζέψει βιβλία και να μπορούν σήμερα οι Αραδιπιπώτες

να χαίρονται τη βιβλιοθήκη τους. Σε ένδειξη εκτίμησης και ευγνωμοσύνης για τη μεγάλη αυτή προσφορά του, ο Δήμος Αραδίππου έδωσε το όνομα του Γιάγκου Κωνσταντινίδη στη Βιβλιοθήκη. Σε μια σεμνή τελετή που έγινε στο νεόδμητο Δημοτικό Μέγαρο, στις 25 Σεπτεμβρίου 2001, εγκαινιάστηκε τότε η Βιβλιοθήκη και επίσημα ως Δημοτική Βιβλιοθήκη «Γιάγκος Κωνσταντινίδης», από τον τότε Δήμαρχο Χριστάκη Λιπέρη, με νέο βιβλιοθηκάριο τον αείμνηστο Θεόδωρο Τσικκίνη. Το οίκημα της Βιβλιοθήκης είναι χωρητικότητας 25 χιλιάδων βιβλίων. Τώρα έχει περίπου δέκα χιλιάδες βιβλία, τα οποία είναι ταξινομημένα με βάση το περιεχόμενό τους (λογοτεχνικά, ιστορικά, παιδικά κτλ.).

Παιδική Γωνιά: Πρόσφατα δημιουργήσαμε για τους μικρούς μας φίλους την «Παιδική Γωνιά». Είναι ένας χώρος διαμορφωμένος έτσι ώστε να φιλοξενεί μικρά παιδιά του δημοτικού (Α', Β', Γ' τάξης) ή νηπιαγωγείου, όπου εκεί θα έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν, καθισμένα αναπαυτικά πάνω σε μαξιλαράκια, την ανάγνωση παραμυθιών από τη βιβλιοθηκονόμο μας και να εκφράσουν τα συναισθήματα και ιδέες τους, μέσα από δραστηριότητες που ακολουθούν. Το ενδιαφέρον των παιδιών πάντα κλέβουν οι χελωνίτσες μας (μασκότ της βιβλιοθήκης). Μέσα από τη συζήτηση τα παιδιά μαθαίνουν για την διατροφή και τρόπο ζωής τους. Όραμά μας είναι να ενθαρρύνουμε τα παιδιά μέσα από την ανάγνωση και την έκφραση, να γνωρίσουν και να αγαπήσουν τα βιβλία.

Δανεισμός: Θέλοντας να αναβαθμίσουμε τον τρόπο λειτουργίας της βιβλιοθήκης ξεκινήσαμε τις βιβλιογραφικές εγγραφές σε ηλεκτρονική μορφή καθώς και αρχειοθέτηση των μελών μας, ώστε να κάνει την διαδικασία δανεισμού πιο εύκολη για όλους. Δυστυχώς είναι μια μακρά και αρκετά κοπιαστική προσπάθεια, που ελπίζουμε να ολοκληρωθεί σύντομα.

Προσωπικό:

Βαρβάρα Κατσιατή – Βιβλιοθηκονόμος, διαχειρίστρια
Ρέα Κουμπαρή – Βοηθός Βιβλιοθηκάριος

Ωράριο λειτουργίας:

- Πρωινό: 10.00π.μ. -2.30μ.μ.
- Απογευματινό: 4.00μ.μ. -7.00μ.μ.
- Σάββατο: 10.00π.μ.-1.00μ.μ.
- Τηλέφωνο επικοινωνίας: 24333605

Επιτροπή Πολιτισμού - Εκδηλώσεις 2015

Τη χρονιά που πέρασε η Επιτροπή Πολιτισμού, πραγματοποίησε σημαντικές πολιτιστικές εκδηλώσεις, οι οποίες καταγράφονται πιο κάτω.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ 2014

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ «Η ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ ΤΟΥ ΧΘΕΣ»

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε από τον Δήμο Αραδίππου η παρουσίαση του Λευκώματος «Η Αραδίππου του Χθες - 'Όταν η μνήμη αποτυπώνεται σε εικόνες», στην Αίθουσα Εκδηλώσεων «Γιάγκος Κωνσταντινίδης» του Δ' Δημοτικού Σχολείου «Άγιος Φανούριος» Αραδίππου. Το Λεύκωμα παρουσίασε ο κ. Γιώργος Γεωργή, Αν. Καθηγητής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κύπρου και πρώην Πρέσβης της Κύπρου στην Αθήνα. Στην εκδήλωση έγινε επίσης η απονομή των βραβείων του Διαγωνισμού Φωτογραφίας «Η Αραδίππου του Χθες και του Σήμερα», ενώ ταυτόχρονα εκτέθηκαν τα καλύτερα έργα του Διαγωνισμού. Στον χαιρετισμό του ο Δήμαρχος Αραδίππου, κ. Ευάγγελος Ευαγγελίδης, σημείωσε ότι η παρουσίαση του φωτογραφικού αυτού λευκώματος αποτελεί μια προσπάθεια ανάδειξης της ιστορικότητας του Δήμου, ενώ παράλληλα, τόνισε πως η υλοποίηση της έκδοσης οφείλεται αποκλειστικά στη συλλογική προσπάθεια των κατοίκων της Αραδίππου.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2015**25η ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ**

Για ακόμη μια χρονιά πραγματοποιήθηκαν οι εορταστικές εκδηλώσεις του Δήμου Αραδίππου με την ευκαιρία της πανήγυρης του πολιούχου Αγίου της πόλης, Αποστόλου Λουκά οι οποίες κράτησαν δύο ημέρες. Η επίσημη έναρξη των εκδηλώσεων έγινε στην πλατεία Αποστόλου Λουκά, με επίσημο ομιλητή τον κ. Φώτη Φωτίου, Επίτροπο Προεδρίας για Ανθρωπιστικά Θέματα και Θέματα Αποδήμων. Η εκδήλωση, η οποία είχε λαογραφικό χαρακτήρα, περιλάμβανε παραδοσιακούς χορούς, απαγγελίες, τσιατιστά και μουσικό παραδοσιακό πρόγραμμα με το μουσικό σχήμα του Κυριάκου Μαππούρα. Οι εκδηλώσεις ολοκληρώθηκαν την επόμενη μέρα με διάφορες εκδηλώσεις και με την συμμετοχή διαφόρων τοπικών σχημάτων. Ο Δήμαρχος Αραδίππου, κ. Ευάγγελος Ευαγγελίδης, στην ομιλία του κατά την επίσημη έναρξη των εκδηλώσεων, τόνισε ότι πρόθεση του Δήμου Αραδίππου είναι η συνεχής στήριξη και ανάδειξη με κάθε τρόπο της πολιτιστικής δημιουργίας, αλλά και της πολύχρονης παράδοσης του λαού μας.

Στιγμιότυπα από την
25η Καλλιτεχνική – Λαογραφική
Εκδήλωση

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΙ ΕΟΡΤΑΣΜΟΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ 28ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

Ο Δήμος Αραδίππου γιόρτασε την εθνική επέτειο της 28ης Οκτωβρίου 1940, στην εκκλησία Αποστόλου Λουκά με πανηγυρική δοξολογία. Εκφώνησε τον πανηγυρικό της ημέρας ο Γραμματέας του Υπουργικού Συμβουλίου, κ. Θεοδόσης Τσιόλας. Ακολούθησε παρέλαση από τα εκπαιδευτήρια και τα οργανωμένα σύνολα της Αραδίππου, επιμνημόσυνη δέηση στο Μνημείο Ηρώων και κατάθεση στεφάνων από τα οργανωμένα σύνολα και τους διάφορους φορείς

ΜΟΥΣΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΧΑΤΖΗΝΑΣΙΟ ΑΠΟ ΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΧΟΡΩΔΙΑ

Απονομή αναμνηστικού στον μουσικοσυνθέτη κ. Γιώργο Χατζηνάσιο, από τον Δήμαρχο Αραδίππου κ. Ευάγγελο Ευαγγελίδη, στην παρουσία του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού κ. Κώστα Καδή

Μια ξεχωριστή μουσική βραδιά αφιερωμένη στον γνωστό μουσικοσυνθέτη Γιώργο Χατζηνάσιο, με τίτλο «Μια παρέα είμαστε ...» πραγματοποίησε ο Δήμος Αραδίππου στο Δημοτικό θέατρο Λάρνακας στις 29 Οκτωβρίου 2014. Η εκδήλωση, η οποία παρουσιάστηκε από τη Δημοτική Χορωδία Αραδίππου υπό την διεύθυνση του μαέστρου Λούκα Ξενοφώντος, περιλάμβανε μια μουσική διαδρομή μέσα από τη ζωή και το έργο του συνθέτη. Την εκδήλωση τίμησε με την παρουσία του ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Κώστας Καδής, ο οποίος και συγχάρηκε τη Δημοτική Χορωδία για τη διοργάνωση του

Η Δημοτική Χορωδία Αραδίππου με τον Γιώργο Χατζηνάσιο και τον Δήμαρχο Αραδίππου

αφιέρωματος. Στον χαιρετισμό που απεύθυνε ο Δήμαρχος Αραδίππου κ. Ευάγγελος Ευαγγελίδης τόνισε ότι τα τραγούδια, η φωνή, το ήθος και η σεμνή στάση ζωής του καταξιωμένου συνθέτη, εξακολουθούν μέχρι σήμερα να συγκλονίζουν τον απανταχού Ελληνισμό, ενώ ταυτόχρονα η παρουσία του αποτελεί τρανή απόδειξη των ακατάλυτων δεσμών που ενώνουν το μικρό μας νησί με την Ελλάδα. Στο τέλος της εκδήλωσης, ο Γιώργος Χατζηνάσιος, έπαιξε στο πιάνο κομμάτια από πολυαγαπημένες συνθέσεις του που μάγεψαν το κοινό το οποίο τον καταχειροκρότησε. Το αφιέρωμα τελούσε υπό την αιγίδα του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού, ενώ χορηγοί ήταν το ΚΝΟSSOS TRAVEL-PARAVION, το LORDOS BEACH HOTEL και η εταιρεία ΦΑΠ ΚΟΝΣΤΡΑΚΤΙΟΝ ΛΤΔ, και Χορηγός Επικοινωνίας το ΡΙΚ.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2015

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΥ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ «ΤΑΣΟΣ ΓΚΟΛΦΩ FOREVER» »

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε η θεατρική παράσταση «ΤΑΣΟΣ - ΓΚΟΛΦΩ FOREVER» από το Θεατρικό Εργαστήρι Ενηλίκων του Δήμου Αραδίππου. Το έργο ήταν βασισμένο στην παρωδία του Ντίνου Σπυρόπουλου, ενώ η σκηνοθεσία, η διασκευή και η γενική επιμέλεια του έργου ανήκε στη Μαρία Γεωργίου Κρασιά. Η παράσταση ήταν ενταγμένη στα πλαίσια του 27ου Παγκύπριου Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου που διοργανώνει ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου.

*Από τη συμμετοχή του Θεατρικού Εργαστηρίου
Ενηλίκων στο 27ο Παγκύπριο Φεστιβάλ
Ερασιτεχνικού Θεάτρου του ΘΟΚ*

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2015

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΤΗΝ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ

Ο Δήμος Αραδίππου θέλοντας να μεταφέρει στους δημότες του το πνεύμα των γιορτών, διοργάνωσε μια σειρά εορταστικών εκδηλώσεων. Στις 20 Δεκεμβρίου 2014 προβλήθηκε στο «Καλλιθέα» η παιδική κινηματογραφική ταινία «Ψυχρά και ανάποδα». Στις 26 Δεκεμβρίου σε δύο κεντρικές περιοχές της Αραδίππου, μικροί και μεγάλοι είχαν την ευκαιρία να θαυμάσουν το σκηνικό της Φάτνης, να κάνουν προσωπογραφίες και να παρακολουθήσουν ψυχαγωγική παράσταση από ταχυδακτυλουργό, ενώ ο Αι-Βασίλης χάριζε γλυκά

Στιγμές χαράς στις χριστουγεννιάτικες εκδηλώσεις του Δήμου Αραδίππου

στα παιδιά. Το χριστουγεννιάτικο τρένακι έπαιρνε βόλτες τους μικρούς δημότες σε κεντρικούς δρόμους υπό τους ήχους χριστουγεννιάτικων μελωδιών. Οι εκδηλώσεις ολοκληρώθηκαν στις 30 Δεκεμβρίου με την άφιξη του Αϊ-Βασίλη σε κεντρική περιοχή της Αραδίππου με την άμαξα του, ο οποίος πήρε βόλτα τα παιδιά και τους χάρισε δώρα. Χορηγός των εκδηλώσεων ήταν η ΣΠΕ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2015

ΔΙΑΛΕΞΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΞΙΣΛΑΜΙΣΜΟ

Ο κ. Χρίστος Ιακώβου, Διευθυντής του ΚΥΚΕΜ και ο κ. Κωνσταντίνος Λάμπρου, Ερευνητής -Συνεργάτης του ΚΥΚΕΜ στη διάλεξη για τον εξισλαμισμό

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε διάλεξη με θέμα τον εξισλαμισμό από την Επιτροπή Πολιτισμού του Δήμου Αραδίππου. Στην εκδήλωση έγινε παρουσίαση των πιο κάτω θεμάτων: «Α΄ Εισήγηση: «Ο εξισλαμισμός ως κατακτητική μέθοδος από τους Τούρκους: Το φαινόμενο του παιδομαζώματος και των βίαιων εξισλαμισμών στην Κύπρο», Εισηγητής: Χρίστος Ιακώβου, Διευθυντής του ΚΥΚΕΜ. Β΄ Εισήγηση: «Το φαινόμενο του λινοβαμβακισμού στην Κύπρο κατά τις περιόδους της Αγγλοκρατίας και της Τουρκοκρατίας» Εισηγητής: Κωνσταντίνος Λάμπρου, Ερευνητής

-Συνεργάτης του ΚΥΚΕΜ Μετά από την εμπερισταμένη παρουσίαση των εισηγήσεων, ακολούθησαν παρεμβάσεις από το κοινό και συζήτηση.

ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Απονομή αναμνηστικού από τον Δήμαρχο Αραδίππου,
κ. Ευάγγελο Ευαγγελίδη
στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού

Απονομή αναμνηστικού
από τον Δήμαρχο Αραδίππου,
κ. Ευάγγελο Ευαγγελίδη
στον αφυπηρετήσαντα εκπαιδευτικό
κ. Δημήτρη Σκουρουμούνη

Απονομή αναμνηστικού
από τον βουλευτή
κ. Γεώργιο Προκοπίου
στην αφυπηρετήσασα εκπαιδευτικό κα
Μαρία Χατζηγιάννη

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε στον Δήμο Αραδίππου η καθιερωμένη γιορτή των Ελληνικών Γραμμάτων με ομιλητή τον κ. Κώστα Καδή, Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού. Το θέμα της ομιλίας ήταν : «Η αποτελεσματική παιδεία ως μέσο για μια κοινωνία συνοχής και προόδου». Η εκδήλωση περιλάμβανε καλλιτεχνικό πρόγραμμα από παιδιά των εκπαιδευτηρίων της Αραδίππου, ενώ έγινε επίσης απόδοση τιμών σε αφυπηρετήσαντες εκπαιδευτικούς και σε διακριθέντες δημότες, καθώς και βράβευση μαθητών που πέτυχαν παγκύπρια ή παγκόσμια διάκριση στους τομείς των γραμμάτων, της μουσικής και των τεχνών. Ο Δήμαρχος Αραδίππου, κ. Ευάγγελος Ευαγγελίδης, χαιρετίζοντας την εκδήλωση, τόνισε ότι σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, καλούμαστε όλοι μας να υιοθετήσουμε το παράδειγμα των Τριών Μεγίστων Φωστήρων μετουσιώνοντάς τα σε πράξη, σε αγώνα, σε προσωπικό βίωμα.

Τα διακριθέντα παιδιά του Δήμου Αραδίππου

ΜΑΡΤΙΟΣ 2015

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΤΑΣΟΥ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Φιλολογικό μνημόσυνο για τη ζωή και την προσφορά του ανθρώπου και πολιτικού Τάσου Μητσόπουλου, τέως Υπουργού Άμυνας της Κυπριακής Δημοκρατίας, πραγματοποίησε ο Δήμος Αραδίππου. Την εκδήλωση χαιρέτισε εκ μέρους του Αρχιεπίσκοπου Κύπρου ο Επίσκοπος Καρπασίας κ.κ. Χριστοφόρος, ενώ ο κ. Κωστής Χαζηδάκης, Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας εκφώνησε ομιλία με θέμα «Ο φίλος μου Τάσος Μητσόπουλος». Χαιρετώντας

Στιγμιότυπα από το Φιλολογικό μνημόσυνο για τον Τάσο Μητσόπουλο, τέως Υπουργού Άμυνας της Κυπριακής Δημοκρατίας,

την εκδήλωση, ο Δήμαρχος Αραδίππου, κ. Ευάγγελος Ευαγγελίδης, τόνισε ότι ο Τάσος Μητσόπουλος στο σύντομο πέρασμά του από τη ζωή, άφησε πολύτιμη παρακαταθήκη στον κυπριακό λαό και ότι υπήρξε πρότυπο πολιτικού ανδρός και φωτεινό παράδειγμα για τις επόμενες γενιές. Στην εκδήλωση λειτούργησε επίσης έκθεση φωτογραφίας από τη ζωή και το έργο του τέως Υπουργού.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΙ ΕΟΡΤΑΣΜΟΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΕΤΕΙΩΝ 25ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1821 & 1ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1955 ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ

Μαθητική παρέλαση

Με πανηγυρική δοξολογία γιόρτασε ο Δήμος Αραδίππου τις εθνικές επετείους της 25ης Μαρτίου 1821 και της 1ης Απριλίου 1955. Τον πανηγυρικό της 25ης Μαρτίου εκφώνησε ο Επίτροπος Προεδρίας για Ανθρωπιστικά Θέματα και Θέματα Αποδήμων, κος Φώτης Φωτίου, ενώ τον πανηγυρικό της 1η Απριλίου, ο Επίτροπος Εθελοντισμού, κ. Γιάννης Γιαννάκη. Μετά την δοξολογία ακολούθησε παρέλαση από τα εκπαιδευτήρια και τα

οργανωμένα σύνολα της Αραδίππου, επιμνημόσυνη δέηση στο Μνημείο Ηρώων και κατάθεση στεφάνων από τα οργανωμένα σύνολα και τους διάφορους φορείς.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2015

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗ

Το βιβλίο του Ιάκωβου Ευσταθιάδη «Μοναχός Μελέτιος Αίβαζίδης – η ζωή και το έργο του τυφλού ορφανοτρόφου», παρουσίασε η Επιτροπή Πολιτισμού του Δήμου Αραδίππου Στον χαιρετισμό που απεύθυνε στην εκδήλωση ο Δήμαρχος Αραδίππου, κ. Ευάγγελος Ευαγγελίδης, συγχάρηκε τον συγγραφέα για την έκδοση αυτή, η οποία όπως τόνισε, ρίχνει άπλετο φως στο έργο του μακαριστού γέροντα.

Απονομή αναμνηστικού στο συγγραφέα Ιάκωβο Ευσταθιάδη από τον Δήμαρχο Αραδίππου

**ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΜΠΑΡΗ ΓΙΩΡΚΑ**

Το βιβλίο της Ελευθερίας Κουμπάρη Γιώρκα «Η εξέγερση των φιλοσόφων» παρουσίασαν οι Επιτροπές Πολιτισμού και Εκδόσεων του Δήμου Αραδίππου. Η παρουσίαση του βιβλίου έγινε από τον Δρα Κώστα Κατσώνη, φιλόλογο – συγγραφέα και Πρόεδρο της Επιτροπής Εκδόσεων, ενώ την εκδήλωση χαιρέτισε ο κ. Μιχάλης Ττινιόζος, Πρόεδρος της Επιτροπής Πολιτισμού.

*Απονομή αναμνηστικού
στη συγγραφέα Ρέα Κουμπάρη
από τον κ. Μιχάλη Ττινιόζο*

ΜΑΙΟΣ 2015

ΓΙΟΡΤΗ ΠΟΛΥΤΕΚΝΗΣ ΜΑΝΑΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε και φέτος η γιορτή της πολύτεκνης μάνας από την Επιτροπή Πολιτισμού του Δήμου Αραδίππου. Στην εκδήλωση τιμήθηκαν οι εν ζωή πολύτεκνες μάνες ηλικίας 50-55 ετών, που γέννησαν και ανάθρεψαν πέντε παιδιά. Η γιορτή περιλάμβανε ομιλίες, απαγγελίες, ανάγνωση βιογραφικών στοιχείων και προβολή φωτογραφιών των τιμώμενων μητέρων, ενώ χορηγός της εκδήλωσης ήταν η εταιρεία Costas & Zack Realty & A/φοί Ττινιόζου. Στον χαιρετισμό του ο Δήμαρχος Αραδίππου, κ. Ευάγγελος Ευαγγελίδης, τόνισε τον πολυσήμαντο ρόλο τον οποίο διαδραματίζει η μάνα η οποία διεξάγει ένα διαρκή αγώνα, σκληρό και αφανή, ενώ παράλληλα διεκδικεί τον τιμητικό τίτλο του παιδαγωγού και του κοινωνικού αναμορφωτή.

Στιγμιότυπο από την εκδήλωση για την Πολύτεκνη Μάνα

ΙΟΥΛΙΟΣ 2015**ΒΡΑΔΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**

Η επίσημη έναρξη των Βραδιών Πολιτισμού 2015 έγινε την 1η Ιουλίου με τη θεατρική παράσταση «Η γαουρίτσα μου», του Αντρέα Κουκίδη, σε σκηνοθεσία Μαριάννας Καυκαρίδου, από το Σατιρικό Θέατρο. Οι εκδηλώσεις συνεχίστηκαν με μια παράσταση Θεάτρου Σκιών από τον Χαράλαμπο Χαλαάμπους, με τίτλο «Ο Καραγκιόζης τραγουδιστής», στις 2 Ιουλίου. Στις 6 Ιουλίου ακολούθησε μια θεατρική βραδιά με το έργο «Ο Καραγκιόζης στην Αραδίππου» σε σκηνοθεσία Θέκλας Καρίττεβλη, από το Εφηβικό Θεατρικό Εργαστήρι του Δήμου Αραδίππου, ενώ το ίδιο βράδυ η ομάδα κρουστών οργάνων, του συνδέσμου καταπολέμησης ναρκωτικών Λάρνακας, παρουσίασε ένα μουσικό πρόγραμμα υπό τη διεύθυνση του μουσικοδιδασκάλου Στέφανου Στεφάνου. Το Φεστιβάλ Θεάτρου συνεχίστηκε στις 14 Ιουλίου με τη θεατρική παράσταση του Δημήτρη Ψαθά «Ένας βλάκας και μισός», σε σκηνοθεσία Μαρίας Γεωργίου Κρασιά, από το Θεατρικό Εργαστήρι Ενηλίκων του Δήμου Αραδίππου. Στις 16 Ιουλίου ακολούθησε η προβολή της ταινίας βουβού κινηματογράφου του Τσάρλι Τσάπλιν, «Το χαμίνι».

Μια εκδήλωση αφιερωμένη στο ψωμί της Κύπρου είχε τη ευκαιρία να παρακολουθήσει το κοινό στις 17 Ιουλίου. Η εκδήλωση περιελάμβανε την προβολή ντοκιμαντέρ για το ψωμί, εργαστήρι ζυμώματος ψωμιού και παρασκευή λουκουμάδων και μακαρονιών του χεριού. Παράλληλα, προσφέρονταν αρτοποιήματα και άλλα παραδοσιακά εδέσματα, ενώ το πρόγραμμα εμπλουτίστηκε από κυπριακούς παραδοσιακούς χορούς. Οι Βραδιές συνεχίστηκαν στις 21 Ιουλίου με τη θεατρική παράσταση «Φιλουμένα Μαρτουράνο» του Εντουάρτο

Το Λαογραφικό Μουσείο κατάμεστο από θεατές στις Βραδιές Πολιτισμού 2015

Θεατρική παράσταση «Η γαουρίτσα μου», από το Σατιρικό Θέατρο

Θεατρική Παράσταση «Ο Καραγκιόζης στην Αραδίππου»
από το Εφηβικό Θεατρικό Εργαστήρι του Δήμου Αραδίππου

ντε Φιλίππο, σε σκηνοθεσία Μαρίας Γεωργίου Κρασιά, από τον Θεατρικό Όμιλο Κοντεατών και Φίλων Τέρψις. Τέλος, στις 22 Ιουλίου είχαμε προβολή της κινηματογραφικής ταινίας «Έχετε μήνυμα στον υπολογιστή σας». Μέγας Χορηγός των Εκδηλώσεων ήταν οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και Χορηγοί ο ΟΠΑΠ Κύπρου και το WaterWorld Themed Waterpark. Τις Βραδιές στήριξαν επίσης το Πανεπιστήμιο UCLan Cyprus, η Alpha Bank, η εταιρεία Cyprus Import Corporation Ltd (Mercedes) και η Τράπεζα Κύπρου, ενώ Χορηγός Επικοινωνίας ήταν το Ράδιο EF-EM. Όλες οι εκδηλώσεις ήταν δωρεάν για το κοινό, προσέλκυσαν πλήθος κόσμου και σημείωσαν μεγάλη επιτυχία.

Η ομάδα κρουστών οργάνων, του Συνδέσμου Καταπολέμησης Ναρκωτικών Λάρνακας

Θέατρο Σκιών «Ο Καραγκιόζης τραγουδιστής» από τον Χαράλαμπο Χαράλαμπος

*Θεατρική παράσταση « Ένας βλάκας και μισός»,
από το Θεατρικό Εργαστήρι Ενηλίκων του Δήμου Αραδίππου.*

Στιγμιότυπα από εκδήλωση αφιερωμένη στο ψωμί της Κύπρου

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2015

**ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΠΡΟΤΟΜΗΣ ΗΡΩΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΑΛΛΙΚΑ ΠΙΡΙΠΙΤΣΗ
ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ**

Σε μια σεμνή τελετή και με ιδιαίτερα συγκινησιακά φορτισμένη ατμόσφαιρα, πραγματοποιήθηκαν στον Δήμο Αραδίππου τα αποκαλυπτήρια της προτομής του ήρωα Κυριάκου Καλλικά Πιριπίτση, που έπεσε μαχόμενος στο Καζάφани, κατά την διάρκεια της τούρκικης εισβολής του 1974. Στην εκδήλωση τελέστηκε επιμνημόσυνη δέηση, απαγγέλθηκε ποίημα από τον κ. Κώστα Κατσώνη και εκφωνήθηκαν ομιλίες από τον Δήμαρχο Αραδίππου και τους Χρίστο Πιριπίτση και Γιώργο Παρπέρη, συγγενείς του ήρωα. Τα αποκαλυπτήρια τέλεσε ο Δήμαρχος Αραδίππου στην παρουσία βουλευτών, αξιωματούχων της Εθνικής Φρουράς και της αστυνομίας και πλήθος κόσμου. Η τελετή ολοκληρώθηκε με κατάθεση στεφάνων, τήρηση ενός λεπτού σιγής και με ανάκρουση του Εθνικού Ύμνου.

Στην ομιλία του ο Δήμαρχος, εξήρε το ήθος και την αρετή του ήρωα και υπογράμμισε ότι από τούδε και στο εξής η επιβλητική του μορφή του ήρωα και το αγέρωχο του βλέμμα θα υπενθυμίζουν παντοτινά το χρέος και την ιστορική ευθύνη όλων απέναντι στην Πατρίδα.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΠΕΣΟΝΤΩΝ

Ο Δήμος Αραδίππου, οι Λαϊκές Οργανώσεις, τα Οργανωμένα Σύνολα και οι συγγενείς των Πεσόντων Αραδίππου πραγματοποίησαν το Μνημόσυνο των Ηρώων και Μαρτύρων της Κυπριακής Ελευθερίας: Ελευθέριου Γεωργίου, Στέλιου Ελευθερίου, Παντελή Κοντού, Παύ-

λου Μιχαηλά, Τάσου Παπαθανασίου, Κυριάκου Καλλικά Πιριπίτση, Μάριου Σιαρή, Γεώργιου Ττόουλου, Ιωάννη Καρύπη και Παντελή Μιχαηλά. Το μνημόσυνο τελέστηκε στον ιερό ναό Αποστόλου Λουκά και τον επιμνημόσυνο λόγο εκφώνησε ο κ. Γεώργιος Προκοπίου, Βουλευτής του ΔΗΚΟ Λάρνακας.

ΤΡΙΤΟ ΕΤΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ

Ο Δήμος Αραδίππου πραγματοποίησε και φέτος το Ελεύθερο Πανεπιστήμιο με έξι διαλέξεις. Εισηγητής της πρώτης διάλεξης ήταν ο κ. Κίκης Αθοδώρου, Πρόεδρος του Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου με θέμα «Ιστορική Αναφορά της κτηματαγοράς. Τι ακολουθεί»; Ο Δρ Ιωάννης Π. Καϊμακλιώτης, MD, AGAF, Γαστρεντερολόγος, Ηπατολόγος ήταν ο εισηγητής της δεύτερης διάλεξης και το θέμα παρουσίασης ήταν «Καρκίνος του παχέος εντέρου». Εισηγητής της τρίτης διάλεξης ήταν ο κ. Γιάννης Μουρουζίδης, Αναπληρωτής Διευθυντής στη Διεύθυνση Έρευνας και Προγραμματισμού της Αρχής Ανάπτυξης του Ανθρώπινου Δυναμικού και το θέμα ήταν «Προοπτικές Απασχόλησης για τους Νέους στην Κύπρο».

Το θέμα «Ο Όσιος Γέροντας Σάββας Σταυροβουνιώτης. Ένας επιφανής Κύπριος Άγιος του 20ου αιώνα από την Αραδίππου» ανέπτυξε ο εισηγητής της τέταρτης διάλεξης ο Κώστας Παπαγεωργίου, Συγγραφέας Ερευνητής και Πολιτικός Επιστήμονας. Ο Δρ Κώστας Α. Φάντη, Επίκουρος Καθηγητής Αναπτυξιακής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου, ήταν ο εισηγητής της πέμπτης διάλεξης με θέμα παρουσίασης «Σχολικός Εκφοβισμός και θυματοποίηση».

Η τελετή λήξης του τρίτου έτους του Ελεύθερου Πανεπιστημίου του Δήμου Αραδίππου πραγματοποιήθηκε στις 3 Μαρτίου 2015 με την έκτη και τελευταία διάλεξη του έτους. Και εισηγητή τον κ. Σταύρο Ζένιο, Καθηγητή Χρηματοοικονομικών στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και Πρόεδρο των Πρυτάνεων των Πανεπιστημίων των Ευρωπαϊκών Πρωτευουσών.

Απονομή αναμνηστικού στον κ. Κίκη Αθηνόδωρου, από τον πρόεδρο της Επιτροπής Πολιτισμού, κ. Μιχάλη Ττινιόζο

Θέμα της τελευταίας διάλεξης του Πανεπιστημίου ήταν «Κυπριακή Σεισάχθεια: Πού σταματούν τα συνθήματα και πού ξεκινά η πολιτική για αναδιάρθρωση χρεών»;

Μετά το τέλος της διάλεξης, ακολούθησε η απονομή των Πιστοποιητικών Παρακολούθησης του 3ου Έτους Διαλέξεων. Με την ολοκλήρωση του τρίτου έτους διαλέξεων του Ελεύθερου Πανεπιστημίου ο Δήμος Αραδίππου υλοποίησε με επιτυχία τον στόχο του για επίτευξη μιας σειράς μορφωτικών μαθημάτων επί διαφόρων θεμάτων από διαπρεπείς επι-

στήμονες στο χώρο τους οι οποίοι και πρόσφεραν έγκυρες, κατασταλαγμένες γνώσεις αλλά και προβληματισμούς στους συμμετέχοντες. Η απήχηση στο κοινό ήταν σημαντική και η ικανοποιητική προσέλευση του κόσμου έδωσε το έναυσμα για συνέχιση του θεσμού. Συνδιοργανωτής του Ελεύθερου Πανεπιστημίου του Δήμου Αραδίππου είναι το Ίδρυμα Δημητράκη Κουμανταρή, ενώ Χορηγός Επικοινωνίας το Ράδιο EF- EM.

Στιγμιότυπο από τη δεύτερη διάλεξη του Ελεύθερου Πανεπιστημίου με τον εισηγητή τον Δρα Ιωάννη Π. Καϊμακλιώτη, MD, AGAF, Γαστρεντερολόγο, Ηπατολόγο

Ο εισηγητής της τέταρτης διάλεξης, κ. Κώστας Παπαγεωργίου, Συγγραφέας - Ερευνητής και Πολιτικός Επιστήμονας.

Απονομή αναμνηστικού στον Δρα Κώστα Α. Φάντη Αναπληρωτή Διευθυντή της Αρχής Ανάπτυξης του Ανθρώπινου Δυναμικού

Στιγμιότυπο από την τελετή λήξης του Ελεύθερου Πανεπιστημίου με ομιλητή τον κ. Σταύρο Ζένιο, Καθηγητή Χρηματοοικονομικών στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και Πρόεδρο των Πρυτάνεων των Πανεπιστημίων των Ευρωπαϊκών Πρωτευουσών

ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΔΗΜΟΥ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ

Το Παιδικό και το Εφηβικό Θεατρικό Εργαστήρι λειτούργησαν την περίοδο 2013-2014 με σκηνοθέτρια την κα Θέκλα Καρίττεβλη και το Θεατρικό Εργαστήρι Ενηλίκων με σκηνοθέτρια την κα Μαρία Γεωργίου Κρασιά. Στόχος της λειτουργίας του Θεατρικού Εργαστηρίου είναι να συνεχίσει, να βελτιώνει το επίπεδο της δουλειάς του και να αναπτύξει την θεατρική παιδεία της πόλης μας.

Το Θεατρικό Εργαστήρι Ενηλίκων Δήμου Αραδίππου

Το Εφηβικό Θεατρικό Εργαστήρι του Δήμου Αραδίππου

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΧΟΡΩΔΙΑ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ

Η Δημοτική Χορωδία Αραδίππου συνεχίζει την επιτυχημένη πορεία της μέσα από σκληρή δουλειά και με την επαγγελματική καθοδήγηση του μαέστρου της, Λούκα Ξενοφώντος. Με την ενεργό συμμετοχή της σε διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις του Δήμου Αραδίππου αλλά και άλλων πόλεων έχει καταφέρει να βάλει το δικό της στίγμα στα δρώμενα του τόπου μας. Η Δημοτική Χορωδία προσδοκεί ότι θα συμβάλει στην διατήρηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και θα εδραιωθεί ως μέσο διάδοσης της ανθρωπίνης πολυφωνικής μουσικής.

Δημοτική Χορωδία Αραδίππου

Η ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΜΑΣ

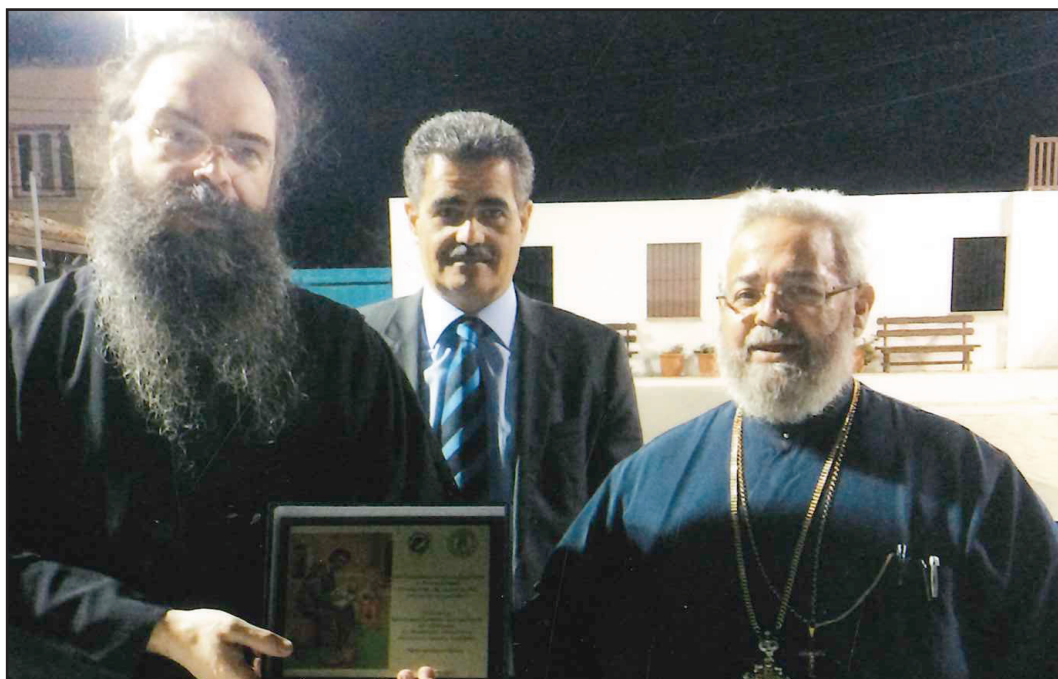
Φιλόπτωχος Αδελφότης: 30 χρόνια προσφοράς

Η Φιλόπτωχος Αδελφότης "Απ. Λουκάς" Αραδίππου γιόρτασε φέτος τα τριάντα χρόνια από την ίδρυσή της. 30 χρόνια σταθμός στη συνολική διαδρομή της.

Το 1985 μια μικρή ομάδα γυναικών υπό την καθοδήγηση του μακαριστού πατρός Νικολάου Παπαδημητρίου ίδρυσαν τη Φιλόπτωχο Αδελφότητα. Είναι πλέον η πολύ γνωστή εθελοντική ομάδα, η οποία συντρέχει, βοηθά και συμπαρίσταται σε όλους τους άπορους, ασθενείς και αναξιοπαθούντες συνανθρώπους μας. Οι εθελόντριες της Φιλοπτώχου εργάζονται για το καλό της κοινότητάς μας με στόχο την κοινωνική και κοινοτική ευημερία, βοηθώντας και στηρίζοντας με αγάπη και αλληλεγγύη τους δυσπραγούντες συνανθρώπους μας. Τα έσοδα της Φιλοπτώχου προέρχονται από συνδρομές των μελών, δωρεές, εισφορές και χορηγίες από άτομα ή ομάδες. Διεξάγει κάποιους εράνους και εκδηλώσεις προς το κοινό της Αραδίππου για ενίσχυση του ταμείου της. Βασικός πόρος οικονομικός είναι οι εισφορές αντί στεφάνων στις κηδείες στην Αραδίππου. Είναι μια ενέργεια που έχει αγκαλιαστεί από την κοινωνία της Αραδίππου γιατί όλες αυτές οι εισφορές ενισχύουν και στηρίζουν τις φτωχές οικογένειες.

Η στενή συνεργασία μας με τον δήμαρχό μας κ. Ευάγγελο Ευαγγελίδη και με το Δημοτικό Συμβούλιο, μας ενδυνάμωσε ώστε να μπορούμε να στηρίζουμε επίσης το Κοινωνικό Πα-

νοτοπωλείο του Δήμου Αραδίππου. Στις 25 Μαΐου οργανώσαμε εκδήλωση από κοινού με το Κοινωνικό Παντοπωλείο, με ομιλητή τον πολυγραφότατο Αρχιμανδρίτη εξ Ελλάδος Ανδρέα Κονάνο. Η αίθουσα του "Κοσμύρια" ήταν κατάμεστη. Η ομιλία του ήταν εξαιρετική. Είναι απ' αυτές τις ομιλίες που σου αγγίζουν την ψυχή. Την Κυριακή των Μυροφόρων είχαμε την επίσημη γιορτή μας. Στην εκκλησία "Απ. Λουκά" είχαμε ευλογημένο συλλείτουργο με αρτοκλασία με τον Μητροπολίτη μας κ. Χρυσόστομο και με επίσημο προσκεκλημένο τον Μητροπολίτη Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως Θεσσαλονίκης κ. Βαρνάβα. Ένας φλογερός Μητροπολίτης, που με την ωραιότατη ομιλία του κατέπληξε όλο το εκκλησίασμα. Μετά τη θεία λειτουργία προσφέραμε πρόγευμα σε όλο τον κόσμο. Τον Σεπτέμβρη, με την αρχή της σχολικής χρονιάς, προσφέραμε σε όλα τα παιδιά των σχολείων της Αραδίππου, Δημοτικά, Γυμνάσιο, και Λύκειο ωραίους σελιδοδέικτες που εκδώσαμε για τα τριαντάχρονά μας.

Όλα όσα προσφέρει η Φιλόπτωχος τα οφείλει, όλα μα όλα, στον υπέροχο κόσμο της Αραδίππου γιατί χωρίς αυτόν τον κόσμο δεν θα μπορούσε η Φιλόπτωχος να σταθεί. Οφείλουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους και ο Θεός να τους το ανταποδώσει στο πολλαπλάσιο.

Η έκκληση μας και η παράκληση μας είναι συνεχής. Ελάτε ακόμα πιο κοντά μας να συνεργαστούμε όλοι μαζί, όλη η Αραδίππου και όχι μόνο, για να γεμίσει η καρδιά μας από αγάπη και προσφορά. Όταν ελεείς τον φτωχό δανείζεις τον Θεό. Ο Άγιος Παΐσιος ο Αγιορείτης έλεγε: "Να μάθει κανείς να χαιρείται με το να δίνει. Όταν χαιρείται με το να δίνει, είναι τοποθετημένος σωστά, είναι δικτυωμένος με τον Χριστό, έχει τη θεία Χάρη. Όταν δίνει ή προσφέρει κάτι, η Χαρά που νιώθει έχει θείο οξυγόνο. Ο Χριστός συγκινείται, όταν αγαπάμε τον πλησίον μας πιο πολύ από τον εαυτό μας και μας γεμίζει με θεία ευφροσύνη."

Πολιτιστικός Όμιλος «ΟΜΟΝΟΙΑ» Αραδίππου

Ο Πολιτιστικός Όμιλος «ΟΜΟΝΟΙΑ» Αραδίππου, ενάντια στην κρίση των ηθικών αξιών, συνεχίζει να προτάσσει τον χορό και τη μουσική, δημιουργώντας έτσι ένα υγιές περιβάλλον για τα παιδιά, μακριά από τις σύγχρονες γοργόνες που τα επιβουλεύονται. Σοφά οι παλαιότεροι δήλωναν ότι μια αλυσίδα είναι τόσο δυνατή όσο γερός είναι ο κάθε κρίκος της. Με αυτή τη φιλοσοφία λειτουργεί ο Πολιτιστικός Όμιλος της «ΟΜΟΝΟΙΑΣ». Με την ενεργό συμμετοχή και την αρωγή των μελών του στηρίζεται, για να προχωρά στο μέλλον με αξιώσεις και να ατενίζει τα επερχόμενα με αισιοδοξία.

Για να κοιτάξει κανείς το μέλλον με προοπτικές, πρέπει πρώτα να χτίζει γερές βάσεις στο παρόν έχοντας πλήρη επίγνωση του παρελθόντος. Με μια σύντομη ματιά στο βιβλίο της μακροχρόνιας ιστορίας του Ομίλου, εύκολα μπορεί κάποιος να διαπιστώσει τα κίνητρα των ανθρώπων της ΟΜΟΝΟΙΑΣ, που δεν είναι άλλα από το ζήλο και την αγάπη τους προς τον πολιτισμό, την παράδοση και τα κοινωνικά δρώμενα του Δήμου μας. Η «ΟΜΟΝΟΙΑ» Αραδίππου και ο Πολιτιστικός της Όμιλος, με χαρά μετατρέπουν καθημερινά αυτήν την αγάπη σε έργα που την εδραιώνουν στο πολιτιστικό μετερίζι.

Πιστός και αφοσιωμένος υπηρέτης της διάσωσης και διάδοσης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς αλλά και της προσφοράς στα κοινά του Δήμου μας, ο Πολιτιστικός Όμιλος «ΟΜΟΝΟΙΑ» Αραδίππου παρουσίασε και φέτος ποικιλόμορφη δράση με εντυπωσιακές παραστάσεις χορού, μουσικής, θεάτρου καθώς και εκδηλώσεις κοινωνικού και φιλανθρωπικού χαρακτήρα.

Κατά τη φετινή χρονιά τα μέλη του χορευτικού τμήματος του Ομίλου μας είχαν την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε διήμερο σεμινάριο χορού. Το Σεμινάριο είχε ως στόχο την εκμάθηση ελληνικών παραδοσιακών χορών από την Κρήτη και τα ελληνικά νησιά. Για τον σκοπό αυτό, την εκμάθηση των χορών ανέλαβαν χοροδιδάσκαλοι από την Ελλάδα, θέλοντας να μεταφέρουν στους χορευτές τις ιδιαιτερότητες και τη συγκεκριμένη κινησιολογία που απαιτείται κατά την εκτέλεση των χορών αυτών των περιοχών. Οι συμμετέχοντες πέρασαν δύο αξέχαστες μέρες, γεμάτες μουσική και χορό αποκομίζοντας μοναδικές γνώσεις και εμπειρίες.

Ακάθεκτη συνεχίζει τη δράση της και η θεατρική ομάδα του Ομίλου. Μετά την περσινή επιτυχία, φέτος ανέβασε την ξεκαρδιστική κωμωδία του Δημήτρη Παπαδημήτρη «Το Μωρόν». Το έργο αυτό, αποτελεί στην ουσία ελεύθερη διασκευή από τη «Σαμία», ένα από τα τέσσερα σωζόμενα έργα του αρχαίου συγγραφέα Μένανδρου. Το μεράκι και η αγάπη των ηθοποιών και συντελεστών της παράστασης μεταφέρθηκε στο σανίδι και προκάλεσε το ξέφρενο χειροκρότημα του κοινού με το πέρας της παράστασης, αφού για μία ακόμη φορά το αποτέλεσμα ήταν καταπληκτικό.

Στο πλαίσιο της κοινωνικής της δράσης και νιώθοντας έντονα την ανάγκη για να αποτίσει φόρο τιμής στον αείμνηστο Υπουργό Άμυνας, Τάσο Μητσόπουλο, η «ΟΜΟΝΟΙΑ» διοργάνωσε εθελοντική αιμοδοσία με την αθρόα συμμετοχή των μελών του Ομίλου αλλά και πλήθους κόσμου. Η ανταπόκριση όλων ήταν συγκινητική, αφού όλοι οι παρευρισκό-

μενοι ένιωθαν έντονα ότι μέσα από την προσφορά στον συνάνθρωπό τους απέδιδαν τιμή αντάξια του ήθους και της μνήμης του αείμνηστου Τάσου Μητσόπουλου.

Δείγμα από τις σημαντικότερες δραστηριότητες του Ομίλου μας για φέτος, παρατίθεται πιο κάτω:

- Διοργάνωση 22ων Πολιτιστικών Εκδηλώσεων ΟΜΟΝΟΙΑ Αραδίππου.

Πραγματοποιήθηκαν 3 εκδηλώσεις:

α) 26/8/2014 Χώρος πανηγυρης Αγ. Φανουρίου Αραδίππου

β) 27/8/2017 Λαογραφικό Μουσείο Κώστα Καϊμακλιώτη.

γ) 30/9/2014 Στην πλατεία Απ Λουκά διοργάνωση για δεύτερη φορά της εκδήλωσης «Βραδιά Διεθνούς Γαστρονομίας» με τη συμμετοχή 9 χωρών.

- 24.10.2014 Ενδοσωματειακός εορτασμός Εθνικής Επετείου 28ης Οκτωβρίου 1940. Τον πανηγυρικό εκφώνησε ο έντιμος Υπουργός Άμυνας, κ. Χριστόφορος Φωκαΐδης. Ακολούθησε καλλιτεχνικό πρόγραμμα με τη φιλαρμονική και τα χορευτικά του ομίλου.

- 25.12.2014 Η φιλαρμονική παιανίζει τα κάλαντα και Χριστουγεννιάτικη μουσική μετά το τέλος της Θείας Λειτουργίας των Χριστουγέννων έξω από το σωματείο μας.

- 12.2.2015 Τσικνοπέμπτη. Διοργάνωση στην πλατεία Απ. Λουκά παραδοσιακών παιχνιδιών, εθίμων, μουσική και χορός.

- 1-2.3.2015 Σεμινάριο Κρητικών και νησιώτικων χωρών. Από τους Αποστόλη Ψαρό (νησιά) και Σόλωνα Σαββίδη (Κρήτη)

- 12.3.2015 Διοργάνωση αιμοδοσίας στη μνήμη του Τάσου Μητσόπουλου. Την εκδήλωση τίμησε με την παρουσία του ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΔΗ.ΣΥ Νίκος Τορναρίτης.

- Διοργάνωση Ενδοσωματειακού εορτασμού Εθνικών Επετείων 25ης Μαρτίου 1821 και 1ης Απριλίου 1955. Τον πανηγυρικό εκφώνησε ο κ. Γεώργιος Κ. Γεωργίου, Αντιπρόεδρος ΔΗ.ΣΥ. Ακολούθησε καλλιτεχνικό πρόγραμμα με τη φιλαρμονική και τα χορευτικά του ομίλου

- 10.4.2015 Μεγάλη Παρασκευή η φιλαρμονική του ομίλου παιανίζει κατά την περιφορά του επιταφίου του Απ. Λουκά.

- 13.4.2015 Δευτέρα της Λαμπρής. Διοργάνωση της εκδήλωσης «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΣΧΑΛΙΑ» στο προπονητικό κέντρο του σωματείου. Μουσική, χορός, παραδοσιακά παιχνίδια.

- 24.4.2015 Θεατρική παράσταση από τη θεατρική ομάδα του ομίλου μας στο Αμφιθέατρο «Πεύκιος Γεωργιάδης» του Λυκείου Αραδίππου με την κωμωδία «Το μωρό».

- 22, 26, 27.5.2015 Τελικές εκδηλώσεις παιδικών χορευτικών ομάδων στο χώρο εκδηλώσεων του Λαογραφικού Μουσείου Κ. Καϊμακλιώτη.

- 1.6.2015 Συμμετοχή με χορευτικές ομάδες στις εκδηλώσεις «Κατακλυσμός 2015» στη Λάρνακα.
- 3.6.2015 Διοργάνωση ετήσιας αιμοδοσίας του σωματείου μας υπό την αιγίδα του Δημάρχου Αραδίππου κ Ευάγγελου Ευαγγελίδη. Η αιμοδοσία ήταν αφιερωμένη στη μνήμη των Σάββα Μιχαηλά, Μαρίας Λοϊζου Συμεού, Ευάγγελου Νικολάου, Συμεών Μούσκου, Παντελή Παντελούρη, Ευανθίας Χατζημαθαίου, Φωτεινής Καϊμακλιώτη, Ανδρέα Δημήτρη Ζιπιτή, Κώστα Μάρκου, Ελένης Κουμανταρή, Ρεβέκκας Φράγκου, Μαρίας Φράγκου, Μαρίας Οικονόμου και Κυριακούς και Μιχάλη Γιαννάτζη
- 10-15.7.2015 Χορευτική ομάδα του ομίλου μας ταξιδεύει στον Νομό Πέλλας και συγκεκριμένα στη Δάφνη. Παρουσίασε κυπριακούς χορούς σε τρεις εκδηλώσεις, στο Παλαίφυτο Γιαννιτσών, στη Δάφνη και στη Ραχόνα.
- 14- 21.7.2015 Δεύτερη χορευτική ομάδα ταξίδευσε στη Νάξο και παρουσίασε κυπριακούς χορούς σε εκδηλώσεις
- 23-28.7.2015 Τρίτη χορευτική ομάδα ταξίδευσε στην Ιτέα Νομού Φωκίδος. Παρουσίασε κυπριακούς χορούς σε εκδηλώσεις στο Χρισσό Φωκίδος στην Ιτέα και στην Άμφισσα.

Πολιτιστικός Όμιλος «ΕΡΜΗΣ» Αραδίππου: Ανασκόπηση δραστηριοτήτων 2014-2015

Ο Σεπτέμβριος είναι ο μήνας της νέας αρχής. Είναι ο μήνας που όλοι ανασυντάσσουν δυνάμεις και ξεκινούν να υλοποιούν αποφάσεις και όνειρα. Έτσι και εμείς στον Πολιτιστικό Όμιλο ΕΡΜΗΣ, ανοίγουμε διάπλατα να καλωσορίσουμε νέα και παλιά πρόσωπα στις χορευτικές, μουσικές και θεατρικές μας ομάδες. Έναρξη των μαθημάτων χορού, χορωδίας και μπάντας γίνεται στις 8 Σεπτεμβρίου 2014. Στις 11 Σεπτεμβρίου 2014, ο πάτερ Γεννάδιος, μαγεύει τον κόσμο στην κατάμεστη αίθουσα ΑΣΤΕΡΙΑ με τη ρητορική του ομιλία για τη θέση της οικογένειας στη σημερινή κοινωνία σε συνάρτηση με τη θέση που πρέπει να έχει ο καθένας μας στους κόλπους της εκκλησίας. Ο Πολιτιστικός Όμιλος «ΕΡΜΗΣ» χαρίζει ελπίδα ζωής στους συναθρώπους μας, μέσα από την αιμοδοσία που διοργανώνει εδώ και πάρα πολλά χρόνια σε συνεργασία με τις Λαϊκές Οργανώσεις Αραδίππου, προς τιμήν των πεσόντων και αγνοουμένων ατόμων του Δήμου μας σε όλους τους αγώνες του πολύπαθου νησιού μας αλλά και εις μνήμη μελών και φίλων του Ομίλου μας που έφυγαν από κοντά μας τη χρονιά που πέρασε. Η φετινή αιμοδοσία έλαβε χώρα στις 14 Οκτωβρίου 2014.

Το χορευτικό μας συγκρότημα δεν θα μπορούσε να λείψει από τις ετήσιες εκδηλώσεις του Δήμου Αραδίππου προς τιμή του πολυούχου μας Αγίου, του Αποστόλου Λουκά, στις 17 Οκτωβρίου 2014. Η επέτειος της εθνικής αντίστασης, η 28η Οκτωβρίου 1940, γιορτά-

ζεται κάθε χρόνο από τον Όμιλό μας, με κάθε λαμπρότητα, έτσι γιορτάστηκε και φέτος στις 27 Οκτωβρίου 2014. Στις 14 Δεκεμβρίου 2014, μια πρωτοποριακή εκδήλωση για τα δεδομένα του Δήμου μας παίρνει σάρκα και οστά στον χώρο του Β Δημοτικού Σχολείου Αραδίππου. Σε συνεργασία με τον Πολιτιστικό Όμιλο ΟΜΟΝΟΙΑ Αραδίππου, διοργανώνουμε τα ΠΑΡΑΜΥΘΟΚΑΜΩΜΑΤΑ, μια εκδήλωση αφιερωμένη από τους ήρωες των παραμυθιών στα παιδιά της Αραδίππου. Αλλά ταυτόχρονα ήταν και μια εκδήλωση αλληλεγγύης αφού αντί εισόδου το αντίτιμο για τη συμμετοχή των μικρών μας φίλων στις ομάδες δραστηριοτήτων, ήταν η προσκόμιση παιδικών ειδών διατροφής και διαβίωσης για να δοθούν στο κοινωνικό παντοπωλείο Αραδίππου. Στις 20 Δεκεμβρίου 2014, οι παιδικές και εφηβικές χορευτικές μας ομάδες, καθώς και η χορωδία του Ομίλου μας συμμετέχουν στην Χριστουγεννιάτικη μας εκδήλωση. Ο Άγιος Βασίλης μοίρασε δώρα σε όλα τα παιδιά και η σάτιρα σκόρπισε απλόχερα το γέλιο στους μεγάλους.

Στις 8 Ιανουαρίου 2015, πραγματοποιείται το καθιερωμένο κόψιμο της βασιλόπιτας στον Όμιλο μας ενώ το πάρτι που όλα τα παιδιά περιμένουν, οι Αποκριές, διασκεδάζει μικρούς και μεγάλους στις 21 Φεβρουαρίου 2015. 25 Μαρτίου, και η επέτειος της εθνικής παλιγγενεσίας γιορτάστηκε και φέτος στον Όμιλό μας, ενώ θεσμός έχει καταστεί και ο εορτασμός της μέρας τους εργάτη, της 1ης Μαΐου, η οποία γιορτάστηκε με κάθε λαμπρότητα στις 30 Απριλίου 2015. Στις 4 Ιουνίου συμμετείχαμε στις εκδηλώσεις του Ιδρύματος «Ηλιακτίδα Ζωής» και στις 5 Ιουνίου 2015 φιλοξενήσαμε στον Όμιλο μας πολυμελή αποστολή από διάφορες χώρες που συμμετείχαν στο 22ο Συνέδριο του ΑΚΕΛ.

Μια εκδήλωση που περιμένουν με χαρά όλα τα παιδάκια της Αραδίππου, είναι ο εορτασμός της 1ης Ιουνίου, Παγκόσμιας Ημέρας του Παιδιού. Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος η Πλατεία Αποστόλου Λουκά γέμισε από παιδικές φωνές, γέλια, και χαρούμενα πρόσωπα, που χόρεψαν και διασκεδάσαν τη δική τους μέρα. Η φετινή εκδήλωση που ταυτόχρονα ήταν και η τελική γιορτή των χορευτικών ομάδων του Ομίλου μας πραγματοποιήθηκε στις 15 Ιουνίου 2015. Στις 6 Ιουλίου 2015 ομάδα παιδιών συμμετέχει με χορευτικά στο θεατρικό του εφηβικού θεατρικού σχήματος του Δήμου Αραδίππου, στα πλαίσια του θερινού φεστιβάλ του Δήμου μας. Στις 20 Ιουλίου 2015, ημέρα μνήμης της βάρβαρης τούρκικης εισβολής, ο Όμιλος μας τιμά τους ήρωες και θυμάται τα τραγικά γεγονότα σε μια σεμνή εκδήλωση στο Λαογραφικό Μουσείο Κώστας Καϊμακλιώτης. Με τη συμμετοχή των καταξιωμένων ηθοποιών Ανδρέα και Μόνικας Μελέκκη, με το συγκρότημα και τη χορωδία του Ομίλου μας ξαναζήσαμε τις εφιαλτικές εκείνες στιγμές του καλοκαιριού του 1974 και δώσαμε υπόσχεση αγώνα μέχρι τη δικαίωση.

Σας χαιρετούμε, λοιπόν, και υποσχόμαστε ότι και την επόμενη χρονιά ο Πολιτιστικός Όμιλος «ΕΡΜΗΣ» Αραδίππου, θα βρίσκεται μαζί σας και να σας προσφέρει κι άλλες στιγμές πολιτισμού, ψυχαγωγίας, μνήμης και αλληλεγγύης.

*Ττόουλου-Ζαχαρίου Άννα
Γραμματέας*

Πολιτιστικός Όμιλος «Αραδίππος» και Σχολή Χορού «Καροτσέρης»

Ο Πολιτιστικός Όμιλος «ΑΡΑΔΙΠΠΟΣ» και η Σχολή Χορού «ΚΑΡΟΤΣΕΡΗΣ» είχαν και φέτος μια πλούσια πολιτιστική δράση. Συμμετείχαμε σε διάφορες καλλιτεχνικές και φιλανθρωπικές εκδηλώσεις στην Αραδίππου, Λάρνακα και αρκετούς Δήμους και κοινότητες. Διοργανώσαμε Εθελοντική Αιμοδοσία με σκοπό την ευαισθητοποίηση του κοινού προς μια απλή πράξη που σώζει ζωές. Επίσης δώσαμε το παρόν μας σε όλες τις εθνικές επετείους συμμετέχοντας στις παρελάσεις με παραδοσιακές φορεσιές στην Αραδίππου, Λάρνακα και Κίτι. Στις εκδηλώσεις του Κατακλυσμού στη Λάρνακα συμμετείχαμε με μια ξεχωριστή συναυλία- αφιέρωμα στον Δημήτρη Μητροπάνο. Ήταν μια ξεχωριστή συναυλία από θέμα χορευτικού, μουσικών και τραγουδιστών. Άφησε τις καλύτερες εντυπώσεις στο κοινό.

Στις 18 Ιουνίου διοργανώσαμε την Καλλιτεχνική μας εκδήλωση όπου οι χορευτές μας μικροί και μεγάλοι έλαβαν μέρος. Παρουσιάσαμε Κυπριακούς, Ελληνικούς παραδοσιακούς – Κρητικούς, και Ελληνικούς Λαϊκούς χορούς. Από τις 16 – 22 Ιουλίου 15μελής ομάδα του χορευτικού μας συμμετείχε σε εκδηλώσεις στο Ποντοηράκλειο Θεσσαλονίκης. Με την ευκαιρία της εορτής του Προφήτη Ηλία, ο Αρχιμανδρίτης του χωριού πάτερ Αλέξιος, ο οποίος είναι Κύπριος, μας προσκάλεσε για να παρουσιάσουμε τους κυπρια-

κούς παραδοσιακούς μας χορούς. Εκεί όλο το χωριό μάς υποδέχτηκε με πολλή αγάπη. Γλεντήσαμε με τους φιλόξενους κατοίκους του χωριού μαθαίνοντας και χορεύοντας ποντιακούς χορούς. Ξεχωριστή επίσης ήταν η παρουσίαση μουσικοχορευτικής εκδήλωσης στην κοινότητα Λειβαδιών στις 27 Ιουλίου. Με χορούς, τραγούδια και κυπριακά δίστιχα παρουσιάσαμε ένα πρόγραμμα με θέμα την Καλαθοπλεκτική.

Συνεχίζεται με επιτυχία η νέα μας δραστηριότητα με τις όμορφες άμαξες. Όποιος επιθυμεί μπορεί να κάνει βόλτα στον παραλιακό δρόμο των Φοινικούδων μέχρι την περιοχή Μακένζι. Επίσης προσφέρονται για οποιεσδήποτε ξεχωριστές μέρες όπως γάμους, γενέθλια, επετείους κ.α.

Ο Πολιτιστικός Όμιλος Αράδιππος και η Σχολή Χορού Καροτσέρης προσπαθούν με κάθε τρόπο να προοδεύουν και να πρωτοπορούν. Πιστεύουμε ότι η συμβολή μας στην Πολιτιστική Ανάπτυξη του τόπου μας είναι σημαντική. Χαρά μας είναι που δεχόμαστε συγχαρητήρια για τη δράση μας από πολλούς απόδημους που μας παρακολουθούν από το εξωτερικό.

Σύνδεσμος Ψυχικής Υγείας Αραδίππου

Απογευματινή εκδήλωση

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε η Απογευματινή Εκδήλωση του Συνδέσμου στις 22.3.2015 στο Κέντρο "Αστέρια". Το θέμα ήταν «Δίαιτα και Υγιεινή Διατροφή» με ομιλητές τη Διαιτολόγο Χριστιάνα Φιλίππου και το Ψυχολόγο Αλέξανδρο Αλεξάνδρου.

Οι δημότες μας που στηρίζουν πάντοτε τις προσπάθειες του Συνδέσμου παρευρέθησαν και εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για το ευχάριστο απόγευμα που τους προσφέρθηκε. Στην εκδήλωση παρευρέθησαν ο Δήμαρχος κ. Ευάγγελος Ευαγγελίδης ο οποίος έθεσε υπό την αιγίδα του την εκδήλωση, και επίσης πρόσφερε αφιλοκερδώς τις πλακέτες, ο πρώην Δήμαρχος κ. Χριστάκης Λιπέρης, δημοτικοί σύμβουλοι και ο μεγάλος χορηγός κ. Ρένος Ανδρέου των εστιατορίων Mcdonalds. Η πρόεδρος κ. Αγγέλα Παπαγιάννη ευχαρίστησε τους πιο πάνω όπως επίσης τους ομιλητές, τη Σχολή Χορού «Καροτσέρης» το κέντρο 'Αστέρια' για την παραχώρηση του κέντρου, και όλους όσους συνέβαλαν για την οργάνωση και επιτυχία της εκδήλωσης.

Εκδρομή στη Μονή Αγίου Ηρακλείδου

Η εκδρομή του Συνδέσμου για τα μέλη του πραγματοποιήθηκε στις 7.6.2015 με προορισμό τη Μονή Αγίου Ηρακλείδου. Το λεωφορείο ξεκίνησε τη διαδρομή του με πολύ κέφι και ακολούθησε εκκλησιασμός στη Μονή. Ο Σύνδεσμος ετοίμασε και πρόσφερε το πρωινό στα μέλη του όπου και το απόλαυσαν στην αυλή της Μονής. Ακολούθησε επίσκεψη στο γραφικό χωριό Φικάρδου όπου η ξεναγός μας ξενάγησε στα Μουσεία του χωριού, εκεί όπου έγιναν τα γυρίσματα της επιτυχημένης σειράς «Αίγια Φούξια». Τα «μέλη» μας και τα παιδιά, ενθουσιάστηκαν βλέποντας τους χώρους αυτούς. Ακολούθησε γεύμα σε εστιατόριο στο χωριό. Με τις καλύτερες εντυπώσεις τέλειωσε η εκδρομή. Ο Σύνδεσμος ευχαριστεί για άλλη μια φορά όλους όσοι συμβάλλουν στην πραγματοποίηση των εκδρομών.

